

นโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพล
กับทัศนะจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล

นางสาวอรพรรณ สุนทรกัลมภ์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0900-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

POLICIES AND PRACTICES IN POLL REPORTING
AND OPINIONS OF POLLSTERS AND READERS

Miss Aurapun Sunthonkalump

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-0900-7

อรรถพรณ สุนทรภักดิ์ : นโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพล กับทัศนคติจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล. (POLICIES AND PRACTICES IN POLL REPORTING AND OPINIONS OF POLLSTERS AND READERS) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิรโสภณ, จำนวน 180 หน้า. ISBN : 974-13-0900-7.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษานโยบายและวิธีปฏิบัติของหนังสือพิมพ์มติชน ไทยรัฐ และผู้จัดการในการรายงานข่าวโพลจากสำนักโพลต่าง ๆ ได้แก่ สวนดุสิตโพล เอแบคโพล และกรุงเทพโพล 2) ศึกษาทัศนคติ ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้จัดทำโพลต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3) ศึกษาทัศนคติ ความคาดหวัง และความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของผู้อ่านข่าวโพล

การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) การวิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 ถึง 31 ธันวาคม 2542 รวมระยะเวลา 1 ปี 2) การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้รับผิดชอบการรายงานข่าวโพล กับกลุ่มผู้รับผิดชอบการทำโพล 3) สัมภาษณ์ผู้อ่านข่าวโพล 6 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ นักการเมือง นักธุรกิจ ครู-อาจารย์ ข้าราชการ อาชีพอิสระ และนักศึกษา รวม 150 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับคัดเลือกโพลจากความสำคัญและความน่าสนใจของประเด็นและหัวข้อเรื่องที่สำคัญมากกว่าความมีชื่อเสียงของสถาบันที่ทำโพล 2) ความถี่ในการนำเสนอขึ้นกับกระแสของสถานการณ์ในแต่ละช่วง โดยนำเสนอรูปแบบข่าวมากที่สุด 3) ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการนำเสนอในพื้นที่หน้าในมากที่สุด 4) ประเด็นที่มีการนำเสนอบ่อยที่สุดคือ การเมือง รองลงมาคือ เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ตามลำดับ 5) หนังสือพิมพ์มักนำเสนอผลโพลบางแง่มุมเฉพาะส่วนที่หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญ ขณะที่แหล่งจัดทำโพลต้องการให้หนังสือพิมพ์นำเสนอทุกแง่มุมที่มีการสำรวจ 6) ผู้อ่านพบว่ามีความต้องการให้หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวโพลตรงไปตรงมามากกว่านี้ รองลงมาคือต้องการให้หัวข้อมีความทันสมัย ตรงกระแสดังคม และต้องการให้กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจกว้างกว่านี้ 7) ประเด็นที่ผู้อ่านมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การเมือง และประเด็นที่ผู้อ่านพึงพอใจน้อยที่สุดคือ การศึกษา

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2543..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม.....

4185335528 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD : POLICIES / PRACTICES / POLL REPORTING / POLLSTERS POLLSTERS / READERS

AURAPUN SUNTHONKALUMP : THESIS TITLE (POLICIES AND PRACTICES IN
POLL REPORTING AND OPINIONS OF POLLSTERS AND READERS) THESIS
ADVISOR : ASSO.PROF.PIRA CHIRASOPONE,Ph.D., 180 pp. ISBN 974-13-0900-7.

The aims of this study are : 1) to study policies and practices of 3 main newspapers concerned with poll reporting . 2) to study pollsters' degree of expectation and gratification of poll reporting. 3) to study readers' degree of expectation and gratification with poll reporting and the use of information gained.

This research was conducted content analysis from 3 newspapers by Matichon,Thairath and Manager since 1 January 1999 to 31 December 1999, reporter and pollster depth - interview, and survey with a sample of 150 people selected from 6 groups of people : politicians, businessmen, teachers, government officials, self - employed people, and students.

The findings of this research were : 1) poll reports were selected by newspapers according to subjects of the study, not the prestige of the pollsters. 2) the frequency of the release of the study was up to current situation. 3) poll reporting was presented in the style of news reporting using the inside pages. 4) popular subjects were politics, economics, social issues and educational issues respectively, 5) poll reporting was limited to only the points of interest of the newspapers whereas pollsters wanted all studied points to be reported. 6) readers required more accurate poll reporting, subjects of recent controversy, and a wider variety of samples. 7) readers are most gratified with subjects about politics and least gratified with educational subjects.

Department.....Journalism..... Student's signature.....
Field of study.....Journalism..... Advisor's signature.....
Academic.....2000..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงอย่างดีด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ รวมไปถึงการแก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัยที่เกิดขึ้น และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นันทริกา คุ่มโพธิ์โรจน์ ที่กรุณารับเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์รจิตลักษณ์ แสงอุไร ที่กรุณาสละเวลาเป็นกรรมการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบรรณารักษ์ชาว หัวหน้าข่าว สำนักโพลต่าง ๆ และผู้ตอบแบบสอบถามที่สละเวลาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ รวมไปถึงพี่และเพื่อนทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ได้ ที่คอยเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนด้วยดีตลอดมา โดยเฉพาะอาจารย์สุนห์อุไร ยุทธิวัฒน์ และดร.กาญจนา ไชคเหรียญสุขชัย ที่ให้คำแนะนำด้านภาษาอังกฤษ น้อง ๆ มือพิมพ์ เจด เดียร์ นุ่น และสุดที่รักที่สละเวลาช่วยพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี และป่าจ๊อบ ป่าหนึ่งที่เอาใจช่วย และลุ้นจนวินาทีสุดท้าย

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยอย่างที่สุด ที่ได้ให้ทุนและสนับสนุนในการลาศึกษาต่อครั้งนี้ ทำหน้าที่ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ซึ่งมีส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจจนสำเร็จการศึกษา

อรพรรณ สุนทรกัลมภ์

พฤษภาคม 2544

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

บทที่		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
	กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
	สารบัญ.....	ช
	สารบัญภาพ.....	ฌ
	สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่		
1.	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ปัญหำนำในการวิจัย.....	4
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
	สมมติฐาน.....	5
	นิยามศัพท์.....	6
	ขอบเขตการวิจัย.....	7
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
2.	แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	ผู้ก่ล่นกรองข่าวสารสู่สาธารณะ.....	9
	ลักษณะการเสนอข่าว.....	11
	ผลต่อเนื่องของการเสนอข่าว.....	20
	ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน.....	28
	แหล่งข่าวหนังสือพิมพ์.....	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3.	ระเบียบวิธีวิจัย.....	35
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
	ตัวแปรและกรอบแนวคิด.....	38

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4. ผลการวิจัย.....	49
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา.....	50
ตอนที่ 2 ทักษะจากผู้อ่านโพล ในด้านการเปิดรับสื่อ ความต้องการและความ คาดหวัง ทักษะคิดวิเคราะห์ เชื้อถือ ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์ จากการรายงานข่าวโพล.....	57
ตอนที่ 3 วิเคราะห์นโยบาย และวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลของหนังสือ พิมพ์รายวันภาษาไทย.....	83
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ทักษะจากแหล่งจัดทำโพล เกี่ยวกับนโยบายการ สำรวจ และความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ รายวันภาษาไทย.....	93
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
สรุปผลการวิจัย.....	117
อภิปรายผลการวิจัย.....	128
ข้อเสนอแนะ.....	132
รายการอ้างอิง.....	134
ภาคผนวก	136
ภาคผนวก ก.....	137
ภาคผนวก ข.....	153
ภาคผนวก ค.....	167
ประวัติผู้เขียน.....	180

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แบบจำลองแสดงผู้เฝ้าประตูของD.M.White(1950).....	10
2 แบบจำลองมิติการอธิบายความ.....	13
3 แบบจำลองแสดงการรายงานข่าวแบบตีความ.....	14
4 แบบจำลองแสดงการกำหนดเรื่องพิจารณาของ McCombs,& Shaw.....	21
5 แบบจำลองแสดงการจัดวารสารของ McCombs,& Shaw.....	23
6 แบบจำลองแสดงขั้นตอนของการสื่อสารในการสร้างสาธารณมติ กับการทำงานของรัฐบาล.....	27
7 แบบจำลองแสดงกระบวนการรับสารในการสื่อสารมวลชนของ แคทซ์ และคณะ,1974.....	28
8 แบบจำลองแสดงความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการใช้สื่อ และ ตัวกำหนดต่าง ๆ ของสเวน วินดาห์ล,1979.....	30

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ.....	50
2 ปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวโพลจำแนกตามแหล่งจัดทำโพล.....	51
3 ประเด็นหัวข้อข่าวโพลในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ	52
4 การให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ.....	54
5 รูปแบบในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ.....	55
6 ข้อมูลพื้นฐานที่มีการนำเสนอในเนื้อหาข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ.....	56
7 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
8 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
9 ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
10 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
11 ความถี่ในการติดตามข่าวโพลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
12 ความถี่ในการเปิดรับข่าวโพลจากสื่อต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ.....	60
13 ความถี่ในการเปิดรับข่าวโพลรูปแบบต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ.....	61
14 ความถี่ในการเปิดรับข่าวโพลประเด็นหัวข้อต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ.....	61
15 ความถี่ในการเปิดรับข่าวโพลจากสำนักโพลต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ.....	62
16 ความต้องการรับทราบข่าวโพลในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ.....	63
17 ความต้องการรับทราบข่าวโพลในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 ความต้องการและความคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ จากการรายงาน ข่าวโศกของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ.....	65
19 ระดับความเชื่อถือของผู้อ่านทุกกลุ่มอาชีพต้องการรายงานข่าว โศก.....	68
20 ระดับความเชื่อถือของนักการเมืองต่อการรายงานข่าวโศก.....	69
21 ระดับความเชื่อถือของนักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการต่อการรายงาน ข่าวโศก.....	70
22 ระดับความเชื่อถือของนักศึกษาต่อการรายงานข่าวโศก.....	71
23 ระดับความเชื่อถือของอาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงานต่อการรายงาน ข่าวโศก.....	72
24 ระดับความเชื่อถือของนักวิชาการต่อการรายงานข่าวโศก.....	73
25 ระดับความเชื่อถือของข้าราชการต่อการรายงานข่าวโศก.....	74
26 ระดับความพึงพอใจของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพต่อการรายงาน ข่าวโศกในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผ่านมา.....	75
27 ระดับความพึงพอใจของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพต่อการรายงาน ข่าวโศกในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ.....	75
28 ระดับความพึงพอใจของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพต่อการรายงาน ข่าวโศกในเรื่องต่าง ๆ.....	77
29 การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโศกของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่ม อาชีพ.....	79
30 เปรียบเทียบความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์ จากการรายงานข่าวโศกของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ.....	81

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชาชนรับทราบความเคลื่อนไหวของสังคมได้จากสื่อมวลชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารประจำวัน Lasswell,H (1948) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ 3 ประการคือ มีบทบาทในการเฝ้าดูสภาพสิ่งแวดล้อมด้วยการนำเสนอข่าวสาร ประสานสัมพันธ์ส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยการชี้แนะแสดงความคิดเห็น และถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมด้วยการให้การศึกษา ส่วน Wright.C.R. (1960) ได้กล่าวถึงบทบาทในการให้ความบันเทิงแก่ผู้รับสารเพิ่มขึ้นมาอีกประการหนึ่ง หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการนำเสนอข่าวสารและมีอิทธิพลต่อผู้อ่านทุกเพศทุกวัย ทุกระดับชั้นเนื่องจากเป็นสื่อที่เข้าถึงผู้อ่านได้ง่ายเพราะมีราคาถูก

ในสภาพสังคมปัจจุบันข้อมูลข่าวสารมีการไหลเวียนตลอดเวลา เหตุการณ์ในสังคมที่เกิดขึ้นมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นกว่าในอดีต หนังสือพิมพ์ต้องแข่งขันกับสื่ออื่นโดยเฉพาะด้านข่าวสารต้องคำนึงถึงคุณภาพในการรายงานข่าว เน้นความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของข้อเท็จจริงในเชิงลึกให้มากขึ้น ผู้อ่านจะได้รับทราบข้อมูลที่กว้างขวางลึกซึ้งทุกแง่มุม การรายงานข่าวแต่เพียง ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร โดยเน้นแต่ความรวดเร็วทันเหตุการณ์อย่างแต่ก่อนไม่เพียงพอสำหรับผู้อ่านอีกต่อไป ทำให้ปัจจุบันมีแนวคิดการรายงานข่าวแนวใหม่เกิดขึ้น มีการเจาะลึกขุดคุ้ยข้อมูล เพิ่มบทวิเคราะห์ วิจารณ์มากขึ้น และการนำข้อมูลอ้างอิงจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เช่น นักวิชาการ นักวิจัย หรือข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัย บันทึกสถิติต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นมากในปัจจุบัน (พีระ จิรโสภณ, 2538)

การรายงานข่าวเชิงวิจัยประยุกต์ หรือ Precision Journalism เป็นวิธีการรายงานข่าวแนวใหม่แบบหนึ่งที่น่าวิธีการวิจัยซึ่งถือเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่คนทั่วไปยอมรับว่าเป็นวิธีที่เป็นกลาง ปราศจากอคติมารวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง แม่นตรง และน่าเชื่อถือในการรายงานข่าว

หลักการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยนั้นเริ่มจากการกำหนดประเด็นปัญหา วัตถุประสงค์ กำหนดกลุ่มประชากร วิธีการสุ่มตัวอย่าง ออกแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูล และสรุปผล หัวใจหลักของวิธีทางวิทยาศาสตร์อยู่ที่วิธีการเลือกตัวอย่างจากประชากร เป้าหมายต้องเป็นไปตามกฎความน่าจะเป็น (Probability Theory) คือให้ทุกหน่วยของตัวอย่างมีโอกาสถูกเลือกอย่างเท่าเทียมกัน เช่น จับสลาก สุ่มอย่างมีระบบ เพื่อตัวอย่างที่ได้จะเป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมาย วิธีการดังกล่าวมักพบในการสำรวจสาธารณมติ (Public Opinion) หรือการทำโพล (Poll) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการรายงานข่าวเชิงวิจัยประยุกต์ และจากการสำรวจช่วงปี ค.ศ.1978-1986 พบว่าหนังสือพิมพ์ในสหรัฐอเมริการ้อยละ 34.9 หรือประมาณ 1 ใน 3 ใช้วิธีการวิจัยในการรายงานข่าวสำรวจสาธารณมติ (Demers,1987 อ้างถึงใน พีระ จิรโสภณ, 2538)

การสำรวจสาธารณมติเพื่อทราบความคิดเห็นโดยทั่วไปของสาธารณชนที่มีต่อประเด็นปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สำคัญและน่าสนใจในช่วงเวลานั้น ๆ ทำโดยการหยั่งเสียง (Straw Poll) เป็นการออกเสียงอย่างไม่เป็นทางการ เรียกสั้น ๆ ว่า “โพล” เป็นที่นิยมมากในสหรัฐอเมริกา มักทำก่อนการเลือกตั้งเพื่อคาดคะเนคะแนนเสียง แต่ผลการสำรวจมีความคลาดเคลื่อนไม่ตรงความจริงอยู่บ้างเพราะไม่ได้เลือกตัวอย่างตามกฎความน่าจะเป็น ทำให้ความน่าเชื่อถือและความนิยมลดน้อยลง จนกระทั่ง Dr.George Gallup ผู้ก่อตั้งสถาบันสาธารณมติแห่งสหรัฐอเมริกา (The American Institute of Public Opinion-TAIPPO) เพื่อทำการสำรวจสาธารณมติอย่างต่อเนื่อง ได้นำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการเลือกตัวอย่าง ทำให้ผลที่ได้ในเชิงปริมาณตัวเลขมีความถูกต้อง แม่นยำ ใกล้เคียงความจริงมากขึ้น จนได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในนาม กัลล์พโพล (Gallup Poll) (ชวรัตน์ เชิดชัย, 2527)

การสำรวจสาธารณมติในประเทศไทยได้นำแบบอย่างมาจากหนังสือพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา โดยทำการหยั่งเสียงเลือกตั้งครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2518 โดย ดร.ทิตยา สุวรรณชฎ และคณะ ซึ่งเรียกว่า “นิต้าโพล” ได้ทำการสำรวจเขตเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร ผลการสำรวจครั้งนั้นทำนายได้ผลใกล้เคียงมาก ตั้งแต่นั้นมาการเลือกตั้งทั่วไปทุกครั้งจะมีหน่วยงาน และสถาบันหลายแห่งได้เข้าสู่วงการสำรวจคะแนนนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (เฉลิม เกิดโมลี อ้างถึงใน จิตติมา กุลประเสริฐรัตน์, 2540) ต่อมาสำนักโพลต่าง ๆ ในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อทุกประเด็นปัญหาไม่เฉพาะการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมถึงเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคม โพลจึงได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางเพราะเป็นข้อเท็จจริงของประชาชน ทุกคนอยากทราบว่าประชาชนคิดอย่างไร การรายงานข่าวโพลในหน้าหนังสือพิมพ์จึงมีให้เห็นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ หน่วยงานภาครัฐ องค์การธุรกิจเอกชน สถาบันสื่อสารมวลชน หรือแม้แต่สถาบันการศึกษาต่างให้ความสนใจในการทำโพลเพื่อสำรวจสาธารณมติและนำข้อมูล

เผยแพร่อุสสารณชนจนเป็นที่รู้จักทั่วไป เช่น “สวนดุสิตโพล” ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต “เอแบคโพล” ของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และ “กรุงเทพโพล” ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เป็นต้น

แต่ถึงอย่างไรการนำผลโพลที่ได้จากวิธีการทางวิทยาศาสตร์มารายงานโดยการใชภาษาซึ่งไม่เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ อาจเกิดข้อกังขาและกลางแกลงใจสำหรับผู้จัดทำโพล และผู้อ่านว่าการรายงานโพลเป็นวัตถุประสงค์ (Objective) ถูกต้องตามผลที่ปรากฏจริงหรือไม่ มีการตัดทอนหรือข้ามประเด็นสำคัญในการรายงานบ้างหรือไม่ ซึ่ง Darrell Huff นักสถิติเขียนหนังสือ “How to Lie with Statistics” ในปี ค.ศ. 1954 และ Nancy Lyon Spruill เขียนบทความลงหนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์ในปี ค.ศ. 1984 เกี่ยวกับการหลอกลวงด้วยตัวเลขสถิติที่น่าสนใจ เช่น อ้างโดยไม่บอกแหล่งที่มาให้ชัดเจน อ้างสถิติบางส่วน อ้างอัตราการเพิ่มที่น่าประทับใจ อ้างตัวเลขโดยไม่บอกให้ชัดว่าคำนวณจากข้อมูลใดบ้าง อ้างโดยปิดบังซ่อนเร้นข้อมูลบางอย่าง หรือแม้กระทั่งอ้างเพื่อผลประโยชน์ตัวเอง

ดังนั้นเพื่อให้ผู้อ่านมีความเข้าใจต่อผลสำรวจที่ถูกต้อง คณะกรรมการแห่งชาติสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการรายงานผลสำรวจสาธารณมติ (National Committee on Published Poll) เสนอให้สื่อมวลชนรายงานข้อมูลพื้นฐานต่อไปนี้ บุคคลหรือสถาบันที่ให้ทุนสนับสนุนการสำรวจ คำถามที่ใช้ถามประชากรกลุ่มเป้าหมาย ขนาดตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล สถานที่เก็บข้อมูล จำนวนผู้ตอบคำถามที่สมบูรณ์ จำนวนผู้ตอบคำถามบางส่วน วัน เดือน ปีที่สำรวจ และค่าทางสถิติความคลาดเคลื่อน (Meyer, 1973)

อย่างไรก็ดีก็ยังพบว่าหนังสือพิมพ์มักไม่ค่อยให้ความสำคัญกับข้อแนะนำดังกล่าวเท่าไรนัก อีกทั้งการรายงานข่าวโพลต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญในการรายงานของนักข่าวด้วย เพราะตัวเลขที่ใช้ในการรายงานหากไม่ระมัดระวังดังที่กล่าวไปแล้วอาจเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ไม่ตรงตามความเป็นจริงและวัตถุประสงค์ของผู้จัดทำโพลที่ต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบ นอกจากส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของโพลแต่ละแห่งแล้ว ยังทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนและไม่ได้รับเนื้อหาที่ถูกต้องอีกด้วย ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจจะศึกษาวิจัยเรื่อง “นโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพล กับทัศนคติจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล” เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการรายงานข่าวโพลดังกล่าว รวมทั้งมุมมองความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้จัดทำโพลที่มีต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย และมุมมองของผู้อ่านด้วยว่าเนื้อหาที่น่าเสนอ ตรงตามความสนใจหรือความต้องการของผู้อ่านหรือไม่ และผู้อ่านสามารถนำผลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในแง่ใดบ้าง

งานวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจสาธารณมติที่ผ่านมา จะศึกษาในด้านความน่าเชื่อถือของการหยั่งเสียง ด้านกระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาวิจัยของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยด้านการนำเสนอ การใช้ประโยชน์และทัศนะเกี่ยวกับการสำรวจสาธารณมติในหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ แต่ยังไม่มีการศึกษาในแง่มุมมองของผู้จัดทำโพล และผู้อ่านที่มีต่อการรายงานข่าวโพลในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย และแนวปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยต่อสำนักโพลต่าง ๆ ว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และอะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ต่างกัน

ผู้วิจัยคาดว่าผลการศึกษาคือจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการรายงานข่าวโพลให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดทำ และให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้อ่าน อีกทั้งยังกระตุ้นให้สำนักโพลต่าง ๆ ตระหนักถึงการดำเนินการสำรวจสาธารณมติอย่างถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ เพื่อผลประโยชน์แก่ผู้อ่านต่อไป

ปัญหานำวิจัย

1. หนังสือพิมพ์มีนโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลจากสำนักต่าง ๆ อย่างไร
2. ผู้จัดทำโพลมีความคาดหวัง มีทัศนะและความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอย่างไร
3. ผู้อ่านมีความคาดหวัง มีทัศนะและความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยอย่างไร
4. ผู้อ่านมีการใช้ประโยชน์จากเนื้อหาข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงนโยบายและวิธีปฏิบัติของหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวโพลจากสำนักต่าง ๆ
2. เพื่อศึกษาทัศนะ ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้จัดทำโพลต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
3. เพื่อศึกษาทัศนะ ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้อ่านกลุ่มต่าง ๆ ต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
4. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากเนื้อหาข่าวโพลของผู้อ่านกลุ่มต่าง ๆ

สมมุติฐาน

ผู้อ่านแต่ละกลุ่มคาดหวัง พึงพอใจ และใช้ประโยชน์ จากรายงานข่าวโพลแตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิยามศัพท์

1.การรายงานข่าวโพล หมายถึง การนำผลสำรวจสาธารณมติจากสำนักต่าง ๆ เช่น สวนดุสิตโพล เอแบคโพล และกรุงเทพโพล มานำเสนอในรูปแบบข่าว หรือรูปแบบอื่น ๆ ทางหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่น

2.แหล่งจัดทำโพล หรือ สำนักโพล หมายถึง สถาบันที่รับผิดชอบและจัดทำโพล เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนเป็นประจำและต่อเนื่อง ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

3.หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย หมายถึง หนังสือพิมพ์ภาษาไทยที่ออกจำหน่ายเป็นประจำทุกวัน ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ มติชน ไทยรัฐ และผู้จัดการ

4.หนังสือพิมพ์คุณภาพ หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญในการเสนอข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือปัญหาอื่น ๆ ซึ่งผู้อ่านต้องใช้ความรู้ความสามารถในการอ่านเพื่อวิเคราะห์พิจารณา ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน

5.หนังสือพิมพ์ประชานิยม หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญในการเสนอข่าวเร้าอารมณ์ ซึ่งเป็นข่าวที่ผู้คนทั่วไปให้ความสนใจ เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวเกี่ยวกับบุคคลที่มีชื่อเสียง ผู้อ่านไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถในการอ่านมากนัก เพราะส่วนใหญ่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน เห็นภาพ ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

6.หนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญในการเสนอข่าวเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การค้า เงินตรา ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

7.นโยบายและวิธีปฏิบัติ หมายถึง หลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาคัดเลือก และการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับที่มีต่อสำนักโพลแต่ละแห่ง

8.ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นในแง่มุมต่าง ๆ ของแหล่งจัดทำโพลและผู้อ่านที่มีต่อการรายงานข่าวโพล เช่น ต่อเนื้อหา และวิธีการนำเสนอ

9.การเปิดรับสื่อ หมายถึง การรับทราบการรายงานข่าวโพลจากสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยดูจากสื่อที่เปิดรับ และความถี่ที่เปิดรับ

10. ความคาดหวัง หมายถึง สิ่งที่ผู้จัดทำโพลและผู้อ่านต้องการได้รับจากการรายงานข่าวโพล เช่น เนื้อหาข่าวโพลสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ ความถี่ในการนำเสนอมากกว่านี้ ละเอียดครบถ้วนกว่านี้

11. การใช้ประโยชน์ หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการอ่านข่าวโพลไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น เป็นหัวข้อสนทนา ใช้อ้างอิงในรายงาน ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

12. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจของสำนักโพลและผู้อ่านที่มีต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ในแง่ เนื้อหา ปริมาณ ความถี่ ความทันสมัย ความสมบูรณ์

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. แหล่งสาร ศึกษาความคาดหวัง ทิศนะและความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวของสำนักโพลที่เป็นสถาบันการศึกษา 3 แห่ง คือ สวนดุสิตโพล เอแบคโพล และกรุงเทพโพล เนื่องจากมีการสำรวจในทุกประเด็นปัญหาไม่ว่าการเมือง สังคม เศรษฐกิจ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2. สื่อ ศึกษาแนวนโยบาย และวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3 ชื่อฉบับ ได้แก่ มติชน ไทยรัฐ และ ผู้จัดการ

3. สาร วิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยดังกล่าว ภายในระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 ถึง 31 ธันวาคม 2542

4. ผู้รับสาร สัมภาษณ์ผู้อ่านตามกลุ่มอาชีพต่าง ๆ กลุ่มละ 25 คน เช่น

- นักการเมือง
- นักธุรกิจ เจ้าของกิจการ
- นักศึกษา
- ผู้ประกอบอาชีพอิสระ หรือผู้ใช้แรงงาน พ่อค้า แม่ค้า
- ครู อาจารย์
- ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ หรือผู้รับราชการในกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยที่มีต่อสำนักโพลต่าง ๆ
2. แนวทางการรายงานข่าวโพลให้ถูกต้อง เทียบตรง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้จัดทำโพล
3. แนวทางในการรายงานข่าวโพลให้สอดคล้องกับความต้องการ ความคาดหวัง และการใช้ประโยชน์ของผู้อ่านข่าวโพล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “แนวนโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพล กับทัศนะจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล” ครั้งนี้ได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

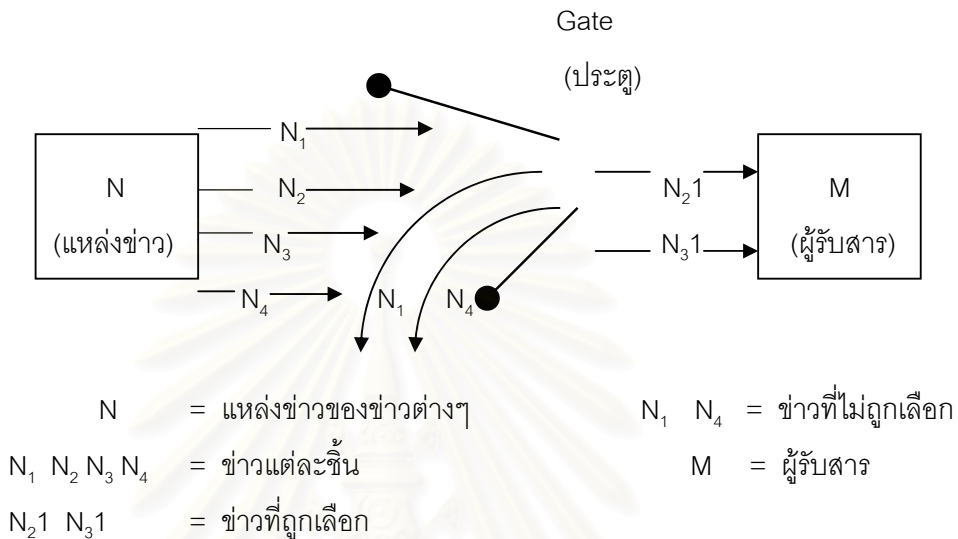
- **หน้าที่ของหนังสือพิมพ์**
 - ผู้กั้นกรองข่าวสารสู่สาธารณะ (Gatekeeper)
- **ลักษณะการเสนอข่าว**
 - Straight News Reporting
 - Interpretative News Reporting
 - Investigative News Reporting
 - Precision Journalism and Poll Reporting
- **ผลต่อเนื่องของการเสนอข่าว**
 - การกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting)
 - การสร้างสาธารณมติ (Public Opinion)
- **ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน**
- **แหล่งข่าวหนังสือพิมพ์**
- **งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**

หน้าที่ของหนังสือพิมพ์

ผู้กั้นกรองข่าวสารสู่สาธารณะ (Gatekeeper)

แนวความคิดเกี่ยวกับหน้าที่ผู้เฝ้าประตูมาจากข้อเขียนของ Kurt Lewin (Lewin, K., 1974 อ้างในพีระ จิวโสภณ, 2531) โดยให้ข้อสังเกตว่า ข่าวสารมักไหลผ่านช่องทางต่าง ๆ กันประกอบไปด้วย บริเวณประตูที่ซึ่งมีการปล่อยหรือกักข่าวสารตามกฎหมายที่ตั้งไว้ หรือโดยวินิจฉัยของผู้กรองสารเองว่าจะยอมให้ข่าวสารกระบวนการสื่อสารมวลชน

D.M.White (White,D.M.,1950) ได้ใช้แนวความคิดเรื่องนี้ในการศึกษาถึงกิจกรรมของบรรณาธิการข่าวโทรทัศน์ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอเมริกันฉบับหนึ่ง ซึ่งกิจกรรมในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์นี้มีส่วนคล้ายกับหน้าที่ผู้กรองสาร

แบบจำลองแสดง ผู้เฝ้าประตูของ D.M.White (1950)

แบบจำลองนี้แสดงให้เห็นว่า จากต้นตอแหล่งข่าวจะมีข่าวสารมากหลายชิ้นที่ส่งมายังสื่อมวลชน อันได้แก่หนังสือพิมพ์ บรรณาธิการจะทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารเพียงบางชิ้นเพื่อตีพิมพ์ ส่วนข่าวอีกหลายชิ้นถูกตัดทิ้งไป ข่าวสารที่ถูกคัดเลือกไว้นี้จะผ่านกระบวนการผลิตหรือตกแต่งให้เหมาะสมกับเวลา เนื้อที่หรือลักษณะของสื่อเพื่อส่งไปยังผู้รับ

สื่อมวลชนซึ่งในความจริงแล้วอาจมีขั้นตอนสลับซับซ้อนกว่านี้ เช่น ข่าวโทรทัศน์ที่ส่งมานั้น ก่อนที่จะส่งมาก็จะต้องมีการกลั่นกรองมาก่อนจากบรรณาธิการสำนักข่าวนั้น ๆ หรือแม้แต่ผู้สื่อข่าวของสำนักข่าวเองก็จะทำหน้าที่ “ผู้กรองสาร” คือ เลือกว่าจะทำรายงานข่าวไหนหรือไม่ทำข่าวไหนบ้างก็ได้ และเมื่อข่าวโทรทัศน์นั้นถูกส่งมายังสำนักพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ นอกจากจะถูกคัดเลือกโดยบรรณาธิการข่าวต่างประเทศแล้ว ก็อาจจะถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่น เช่น สมาชิกในครอบครัวญาติ เพื่อน ฯลฯ การถ่ายทอดโดยผู้เปิดรับสาร สื่อมวลชนนี้ก็จะเป็นไปในลักษณะ “ผู้กรองสาร” คือเลือกจะถ่ายทอดเพียงบางส่วนหรือส่วนใดส่วนหนึ่งก็ย่อมได้อีกเช่นกัน จึงเห็นได้ว่าข่าวสารสื่อมวลชนมักจะไหลผ่านผู้กรองสารต่าง ๆ มากมายหลายชั้น

แบบจำลองของ D.M.,White สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่ออธิบายการไหลผ่านของช่องทางข่าวสารทุกประเภททุกสถานการณ์ ในปี ค.ศ.1957 B.H.Westly และ M.S.Maclean ได้ประยุกต์ใช้กับแบบจำลองอื่น ๆ เช่น บทบาทของทางการสื่อสารในฐานะผู้กรองสาร และแบบจำลองนี้ครอบคลุมการสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในระดับระหว่างบุคคล และระดับการสื่อสารมวลชน

กล่าวโดยสรุปคือ ผู้กรองสารมีหน้าที่ในการกลั่นกรอง เลือกรับเรียบเรียงข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไหลผ่านเข้ามามากมาย เพื่อเสนอต่อไปยังสาธารณชน

ลักษณะการเสนอข่าว

- การรายงานข่าวแบบตรงไปตรงมา (Straight News Reporting)
- การรายงานข่าวแบบตีความ (Interpretative News Reporting)
- การรายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวน (Investigative News Reporting)
- การรายงานข่าวแบบประยุกต์วิธีการทางวิทยาศาสตร์ และการรายงานข่าวโพล (Precision Journalism and Poll Reporting)

การรายงานข่าวแบบตรงไปตรงมา (Straight News Reporting)

การรายงานข่าวแบบตรงไปตรงมา คือ การรายงานข่าวที่เน้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอะไรขึ้น (What) รายงานเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ นิยมใช้กับข่าวเชิงเหตุการณ์ (Event-Oriented News) ซึ่ง เป็นการรายงานข่าวประจำวัน (Routine News) ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ไม่มีข้อมูลหรือรายละเอียดเบื้องหลังเพิ่มเติม เพื่อให้เสนอข่าวได้รวดเร็ว จัดจำหน่ายทันเวลา เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวแถลง ต่าง ๆ (พีระ จิรโสภณ,2542)

การรายงานข่าวแบบตีความ (Interpretative News Reporting)

การรายงานข่าวแบบตีความ คือ การไขข่าวหรืออธิบายข่าวให้กระจ่างขึ้น เป็นการรายงานข่าวที่ได้กระทำกันมาเป็นเวลานานแล้ว เพราะเป็นที่ยอมรับว่าการไขข่าวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่าน ในเรื่องที่ไม่กระจ่างชัด แต่เดิมนักข่าวหรือบรรณาธิการข่าว มักจะรายงานข่าวในรูปแบบตามเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง ๆ เท่านั้น แต่ในปัจจุบันการรายงานข่าวเฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้นเท่านั้น (Straight News Reporting) ยังไม่เพียงพอ ผู้อ่านต้องการเรียนรู้ว่า "ทำไม เราจึงไม่เคย

เห็นสิ่งเหล่านี้มาก่อน อะไร คือต้นเหตุ เหตุการณ์นี้จะมีผลกระทบกับเราหรือไม่ อย่างไร และอะไร จะเกิดขึ้นอีกต่อไป"

ในการรายงานข่าวแบบตีความหรืออธิบาย มีความสำคัญในด้านการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงที่คิดว่าควรทราบเพิ่มเติมจากข่าวที่เป็นเหตุการณ์ ความพยายามตอบคำถามบางข้อ ช่างต้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นและควรปฏิบัติ โดยยังคงรักษาความเที่ยงตรงของข้อเท็จจริงไว้ด้วย

การอธิบายข่าวสามารถกระทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น การให้ข้อมูลเพิ่มเติมใน คอลัมน์ บทบรรณาธิการ สารคดีเชิงข่าว และคอลัมน์อื่น ๆ การขอความคิดเห็นจากผู้ชำนาญการ เฉพาะด้าน ด้วยการรายงานข่าวสัมภาษณ์ การรายงานข่าวแบบนี้จะเห็นได้ชัดมากขึ้นในระยะ หลัง ๆ เช่น นิตยสารปริทัศน์ วารสารทางวิชาการ และ Review แม้กระทั่งการรายงานข่าวใน หนังสือพิมพ์บางข่าว ผู้เขียนข่าวก็ให้ข้อมูลภูมิหลังเหตุการณ์ อธิบาย เจือปนของประเด็น เช่น กรณีข่าว พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ เป็นต้น เท่ากับเป็นการยืนยันความคิดที่ว่า การอธิบายข่าวเป็นสิ่งจำเป็น ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรายงานข่าวเกี่ยวกับกิจการสาธารณะและเหตุการณ์ซับซ้อน อื่น ๆ (Public Affairs) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมสมัยใหม่ ความเจริญ ก้าวหน้าทาง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ล้วนทำให้ประชาชนต้องการเรียนรู้ เพื่อต้องการให้ทันกับความ เปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วทางวิทยาศาสตร์ในยุคของสังคมข่าว

การไขข้อเท็จจริงในลักษณะของคอลัมน์ต่าง ๆ ขยายวงกว้างขึ้น ทำให้เกิดข้อ ได้เถียงถึงความเที่ยงตรง (Objectivity) ของข่าวว่าจะมีมากน้อยแค่ไหน ในที่สุดเป็นที่ยุติว่าข่าว ประเภทนี้ควรมีลักษณะเนื้อหาที่ให้ความจริง ความเข้าใจในความหมายของเหตุการณ์ปัจจุบันแก่ ผู้อ่านเท่าที่จะทำได้โดยไม่ใส่ความคิดเห็นส่วนตัว หรือเป็นการตัดสินของผู้เขียนคนเดียวเป็น อันขาด เมื่อเป็นเช่นนี้ความหมายของข่าว จึงได้ขยายขอบเขตจากการรายงานเฉพาะเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นไปถึงการอธิบายสถานการณ์ที่เป็นอยู่ด้วย เป็นที่สังเกตว่าการอธิบายข่าวจะทำได้ก็เพียง ข่าวบางประเภทเท่านั้น มิใช่ว่าทุกข่าวจะต้องอาศัยวิธีการนี้เสมอไป

แนวโน้มการรายงานข่าวของสื่อมวลชนปัจจุบันเน้นใน 2 รูปแบบคือ

1. การรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ (Straight News)
2. การรายงานแบบไขข่าว (Interpretation) ซึ่งพยายามอธิบายเบื้องหลังหรือ ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์

อย่างไรก็ตาม หลักสำคัญของการรายงานข่าวทั้งสองแบบต่างมุ่งที่การรายงาน เหตุการณ์ (Events) โดยตรง แต่การรายงานแบบที่ 2 ปรากฏในลักษณะการให้ภูมิหลังของข่าว

(Backgrounds) ในการรายงานข่าวแล้วยังรวมถึงข้อเขียนในคอลัมน์หน้าใน ซึ่งมุ่งให้ความเข้าใจ เหตุการณ์ในเชิงของการวิเคราะห์ (Analysis) การให้ความคิดเห็น (Opinion) และการอธิบาย (Interpretation) อย่างใดอย่างหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและสถานการณ์ตลอดจนประเภท คอลัมน์ที่นำเสนอ (มาลี บุญศิริพันธ์,2534)

นอกจากนั้น การรายงานข่าวแบบตีความ เน้นตอบคำถามดังต่อไปนี้ (พีระ จิรโสภณ,2538)

- What Happened (เกิดอะไรขึ้น)
- Why (How) did it Happen (ทำไมจึงเกิด และเกิดอย่างไร)
- What does it mean (มีความหมายอย่างไร)
- What next (จะเกิดอะไรขึ้นต่อไป)
- What beneath the Surface (อะไรอยู่เบื้องหลังการกระทำนี้)

Interpretative Matrix : มิติการอธิบายความ

	Descriptive : พรรณนา/บรรยาย	Analytical : วิเคราะห์
Specific เหตุการณ์เฉพาะเจาะจง	Basic Facts What Happen (4W 1H)	Basic Analysis Why
General เหตุการณ์ทั่วไป เหตุการณ์เชื่อมโยง/เกี่ยวข้อง (ดูบริบทอื่นประกอบ)	Description Contest Background	Interpretive Contest Meaning

แบบจำลองแสดง มิติการอธิบายความ

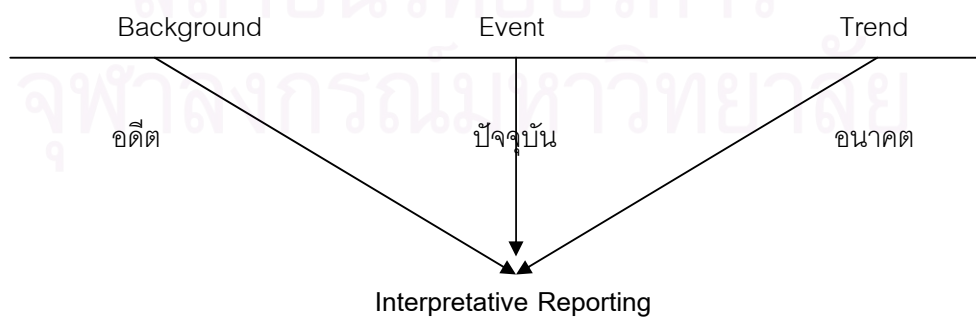
(อ้างในพีระ จิรโสภณ, 2542)

แบบจำลองนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการรายงานข่าวแบบตีความมีลักษณะดังนี้ เมื่อเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งขึ้น หนังสือพิมพ์จะรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นตามหลัก 4 W 1 H (Basic Fact) ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น จากนั้นวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นว่าเพราะอะไร (Basic Analysis) และดูเหตุการณ์ทั่วไปที่เกี่ยวข้องมาเชื่อมโยงกัน ดูว่าเหตุการณ์ลักษณะนี้เกิดขึ้นบ่อย

ใหม่ เป็นเบื้องหลังของเหตุการณ์นั้น (Description Contest) จากนั้นจึงพิจารณาว่าอะไรคือสาเหตุที่แท้จริงของเหตุการณ์ทั่วไปเพื่อเชื่อมโยงมาสู่เหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้น (Interpretive Contest)

พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช (2539) กล่าวว่า การรายงานข่าวเชิงตีความ หมายถึง การเสนอข้อมูลข่าวเพื่อให้ข่าวหรือเหตุการณ์นั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการอธิบายข้อเท็จจริงหรือแสดงเบื้องหน้าเบื้องหลัง ของเหตุการณ์นั้นเพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในเรื่องราวนั้น ๆ อย่างแท้จริง การอธิบายข่าวต้องแสดงข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ปราศจากการลำเอียง ซึ่งผู้เขียนข่าวส่วนใหญ่ มักจะสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวเข้าไปเสมอ ทำให้การอธิบายข่าวนั้นไม่ได้เสริมให้ข่าวชิ้นนั้น ให้มีความคุณค่ายิ่งขึ้น แต่จะให้ผลตรงข้ามคือการบิดเบือนข้อเท็จจริงต่อผู้อ่าน นอกจากนี้ การอธิบายข่าวไม่จำเป็นต้องอธิบายเฉพาะในข่าวเท่านั้น สามารถอธิบายข่าวผ่านทางข้อเขียนลักษณะอื่น ๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์ได้ เช่น บทบรรณาธิการ คอลัมน์ต่าง ๆ บทความ บทวิจารณ์ ได้เช่นกัน

ในสังคมปัจจุบันการรายงานข่าวเชิงตีความ เป็นความจำเป็นในวิชาชีพนี้มากยิ่งขึ้น การแสวงหาข่าว หรือการสืบข่าวของผู้สื่อข่าวมิใช่ปฏิบัติหน้าที่ไปวัน ๆ เท่านั้น แต่ต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ก้าวทันโลก ทันเหตุการณ์ และทันต่อความต้องการของผู้อ่านที่ต้องการบริโภคข่าวสารที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด ดังนั้นการสืบข่าวที่นอกเหนือจากการรายงานเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่แล้ว จำเป็นต้องแสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอดีตสู่ปัจจุบัน และมีความหมายต่อเนื่องต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การเขียนข่าวจึงถูกพัฒนาที่เราเรียกว่า Interpretive Writing โดยมีหลักการเขียนว่า "จะไม่เสนอข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่มองเห็นเท่านั้น แต่จะให้รายละเอียดหรือแสดงความสัมพันธ์กับอดีต (ถ้ามี) และชี้ทิศทางให้เห็นว่าอะไรจะเกิดขึ้นหรือกระทบกระเทือนอย่างไรในอนาคต"

แบบจำลองแสดง การรายงานข่าวแบบตีความ
(อ้างในพิศิษฐ์ ขวาลาธวัช ,2539)

การรายงานข่าวเชิงตีความ จึงเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ (Event) ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยมีความสัมพันธ์กับเบื้องหลัง (Background) ที่เกิดขึ้นมาในอดีต แล้วเชื่อมโยงกับแนวโน้ม (Trend) ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือผลกระทบที่จะติดตามมา ดังนั้นการรายงานข่าวลักษณะนี้จะช่วยทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในสถานการณ์ข่าวได้อย่างรวดเร็ว อันเป็นการสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมในยุคปัจจุบันที่ทุกคนทำงานแข่งขันกับเวลา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องรับรู้ข่าวสารที่สั้น กระชับ และเข้าใจได้ง่าย

ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการรายงานข่าวเชิงตีความ ได้แก่

1. ข้ออ้าง (Reference) เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นล่าสุด (Recent News) ได้แก่ คำอธิบายหรือคำกล่าวของบุคคลต่าง ๆ และสิ่งนั้นปรากฏมีหลักฐานพิสูจน์ได้เป็นต้น
2. ภูมิหลัง (Background) เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นโดยตรง ข้อมูลส่วนนี้จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. ข้อมูลส่วนตัว (Resumes) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นประวัติส่วนตัวของบุคคลต่าง ๆ อาจรวมถึงข้อมูลที่จัดเก็บไว้ในแฟ้มข้อมูล (Filing) ของห้องสมุดหนังสือพิมพ์ (Morgue) ไมโครฟิล์ม และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
4. การสำรวจ (Survey) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ มาใช้ประโยชน์ในการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์
5. สถานการณ์และแนวโน้ม (Situation and Trends) เป็นข้อมูลที่ผู้สื่อข่าวได้จากการศึกษาและติดตามมาข่าวสารที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันเป็นประโยชน์ต่อการตีความและวิเคราะห์ข่าวต่าง ๆ ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

การสื่อข่าวแบบสืบสวน (Investigative Reporting)

มาลี บุญศิริพันธ์ (2534) การสื่อข่าวแบบสืบสวน เป็นวิธีการสื่อข่าวที่เน้นหนักทางการรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยการสืบเสาะ ชุตคุยข้อมูลจากเหตุการณ์และหลักฐานให้แน่ใจในข้อเท็จจริงที่ได้ เพื่อความกระจ่างเกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นและคลอบคลั่งสงสัย

การสื่อข่าวด้วยวิธีนี้ มักจะเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม เช่น การทุจริต ผิดกฎหมาย การคอร์รัปชัน ความไม่ชอบมาพากลทั้งหลาย การทำข่าวประเภทสืบสวน มักต้องใช้เวลาในการสืบเสาะหาข้อเท็จจริงจากแหล่งข่าวหลาย ๆ แห่ง ตั้งแต่ข่าวบุคคล เอกสาร สถิติ และหลักฐานอื่น ๆ ข่าวบางชิ้นต้องใช้เวลาเป็นเดือนเป็นปีจึงจะถึงที่สุด นอกจากนั้นผู้สื่อข่าวต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ ความชำนาญ และความรู้อย่างกว้างขวาง มีการตัดสินใจที่รวดเร็ว ความช่างสังเกต และความอดทนเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นอย่างยิ่ง การทำงานบางครั้งทำกันเป็นทีมตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตัวอย่างเช่น ข่าวเกี่ยวกับคดี Watergate เกิดขึ้นด้วยความสงสัยและอยากรู้ อยากเห็นของนักข่าว 2 คน ชื่อ Bob Woodward และ Carl Bernstein แห่งหนังสือพิมพ์ Washington Post จึงได้ทำการสืบเสาะหาข้อเท็จจริงด้วยการค้นหาข้อเท็จจริงจากหลายแหล่งข่าว ทั้งเก่าและใหม่ จนได้ข้อมูลเป็นที่สนใจของประชาชนชาวอเมริกันและทั่วโลก อันเป็นผลให้ประธานาธิบดีนิกสันต้องออกจากตำแหน่ง ไปในที่สุด หรือข่าวการฆาตกรรมโยนไปถึงการทุจริต และความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ระดับสูง เป็นต้น

การสื่อข่าวแบบสืบสวน มิได้มีความแตกต่างจากการสื่อข่าวธรรมดาในด้านของเทคนิคและวิธีการ แต่ความแตกต่างอยู่ที่บรรยากาศสภาพแวดล้อมในการทำข่าว กล่าวคือ ความหมายของคำว่าข่าวไม่กระจ่างชัดเท่ากับข่าวที่เป็นรายงานเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไป ซึ่งเรามองเห็นได้ด้วยตาในขณะที่ทำข่าวแบบสืบสวน เราอาจยังไม่สามารถบอกผู้อ่านในทันทีได้ว่ามันคือข่าวที่มีคุณค่าแค่ไหน จนกว่าจะมีการพิสูจน์ได้อย่างแน่ชัดเสียก่อน ดังนั้นการทำข่าวชนิดนี้จึงต้องอาศัยความอดทน ช่างสังเกต และความคิดอย่างมาก ผนวกกับประสบการณ์ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างแม่นยำอีกด้วย

ประเภทของข่าวแบบสืบสวน

1. เรื่องเกี่ยวกับการทุจริต
2. เรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของผู้อ่าน

ใน 2 ประเภทนี้อาจหมายครอบคลุมไปถึงเรื่องต่าง ๆ เช่น การให้สินบน ยักยอก ประสิทธิภาพในการทำงาน ความอยู่ดีธรรม การทำลายทรัพยากรของชาติ การทุจริต ข้อโกง หากพิจารณาให้ลึกแล้วข่าวทั้ง 2 ประเภทมีส่วนสัมพันธ์กันอยู่พอสมควร

ความสำคัญของการสื่อข่าวแบบสืบสวน

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่แผ่ขยายกว้างขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก ในสังคมหนึ่งประกอบด้วยองค์กรต่าง ๆ มากมาย แต่ละองค์กรก็เกิดขึ้นเพื่อทำหน้าที่บริการให้แก่สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน และเจ้าหน้าที่องค์กรต่าง ๆ เป็นไปในวงกว้างและซับซ้อนขึ้น

หน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของแต่ละองค์กรคือการบริการสังคม ความถูกต้อง ยุติธรรมจึงควรมีอยู่คู่กันไป แต่เมื่อสังคมขยายความซับซ้อนมากขึ้น สิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับผลประโยชน์ย่อมมีมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นหน้าที่ที่สื่อมวลชนอย่างหนึ่งคือ การรายงานข่าว เปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลประโยชน์ของประชาชนในฐานะผู้พิทักษ์สังคม (Watchdog)

การรายงานข่าวแบบประยุกต์วิธีการทางวิทยาศาสตร์ และการรายงานข่าวโพล (Precision Journalism and Poll Reporting)

วิธีการอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถนับเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญของผู้สื่อข่าวก็คือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ หรือที่รู้จักกันในชื่อว่า Precision Journalism หมายถึงการรู้จักใช้ขั้นตอน วิธีการทางการวิจัยมาเป็นประโยชน์ในการรายงานข่าว ทั้งในรูปของการนำวิธีการวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาวัดความต้องการของผู้อ่าน ทักษะคิดของกลุ่มเป้าหมาย การรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ตามหลักการสื่อสารมวลชน ตัวอย่างเช่น การสำรวจความต้องการของผู้บริโภคในเรื่องเกี่ยวกับอาหาร ทักษะคิดของผู้อ่าน ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัญหามมเปื้อนสารกัมมันตภาพรังสี เพื่อนำผลที่ได้มาสรุปประกอบการเขียนรายงานข่าวของเรา เพื่อให้ผู้อ่านได้มีความกระจ่างชัดในปัญหานั้นมากขึ้น อีกวิธีหนึ่งก็โดยการนำผลข้อสรุปของงานวิจัยที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องมีผลกระทบต่อประชาชนมาเขียนในรูปของการรายงานข่าวให้เข้าใจได้ง่ายมากขึ้น สำหรับผู้อ่านระดับทั่วไปที่ไม่ใช่ นักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

วิธีการตามแบบ Precision Journalism นี้ นับเป็นพัฒนาการวิธีการสื่อข่าวอย่างหนึ่งในวงการหนังสือพิมพ์ เนื่องจากเชื่อว่าเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้ ทำให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในลักษณะของงานวิจัย วิทยาการซับซ้อนยุ่งยากที่ปรากฏในรูปตัวเลข สถิติภาษาวิชาการ แต่เดิมไม่ได้รับความสนใจ ให้กลับกลายมาเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านด้วยการนำเสนอในภาษาที่เข้าใจง่ายขึ้น การรายงานข่าววิทยาศาสตร์เทคโนโลยี หรือแนวโน้มเหตุการณ์บางอย่างในปัจจุบันก็ได้อาศัยวิธีการนี้ เป็นแนวในการแสวงหาข้อมูลที่เชื่อถือได้มาใช้ (มาลี บุญศิริพันธ์,2534)

พีระ จิโรโสภณ (2538) กล่าวว่า หัวใจของการรายงานข่าวที่ยึดถือกันมาช้านานก็คือ “Accuracy” หรือถูกต้องแม่นยำ นักข่าวก็เช่นเดียวกับนักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ หรือนักวิจัยต่าง ทำหน้าที่เฝ้าสังเกตปรากฏการณ์รอบตัวเรา แล้วนำมารายงานและให้คำอธิบายปรากฏการณ์เหล่านั้น นักข่าวมุ่งเน้นแสวงหาความจริงที่แท้จริง เพื่อทำรายงานเป็นข่าวสารให้แก่สาธารณะ นักวิชาการมุ่งเน้นศึกษาแบบแผนของปรากฏการณ์เพื่อสรุปเป็นคำอธิบาย เป็นแนวคิด

เป็นทฤษฎีแต่ทั้งนักข่าวและนักวิชาการต่างก็เน้นความถูกต้องแม่นยำเชื่อถือได้ของข้อเท็จจริงเหมือนกัน

กระบวนการหาความจริงตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือการวิจัยเริ่มด้วยข้อสงสัยอยากรู้ อยากรหาคำตอบ ต่อปรากฏการณ์ที่พบเห็นหรือสนใจวิธีการวิจัยมักเริ่มด้วยการตั้งคำถาม (ปัญหาวิจัย) เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบมีการตั้งสมมติฐาน มีการเสาะแสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างมีระบบ โดยวิธีที่ไม่มีอคติหรือความลำเอียง เช่น การสุ่มตัวอย่างจากประชากร เป้าหมายทั้งหมดตามกฎความน่าจะเป็น (Probability Theory) ซึ่งอธิบายว่า หากเลือกตัวอย่างบางส่วนมาศึกษาเก็บข้อมูลโดยให้โอกาสทุก ๆ หน่วยของตัวอย่างในประชากรเป้าหมายถูกเลือกเท่าเทียมกันโดยไม่ลำเอียง เช่น อาจใช้วิธีการจับสลากหรือเลือกเป็นระบบจากประชากรทั้งหมด หรือใช้วิธีจัดกลุ่มประชากรแล้ว จึงจับสลากหรือเลือกเป็นระบบตัวอย่างที่ได้สุ่มเลือกมาศึกษาจำนวนหนึ่งโดยวิธีนั้นจะสามารถอนุมานได้ว่าเป็นตัวแทนข้อมูลของประชากร เป้าหมายทั้งหมดได้ วิธีการเช่นนี้เรามักพบในการวิจัยสำรวจประชามติหรือการทำโพล ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่อาศัยการประยุกต์วิธีการทางวิทยาศาสตร์

Precision Journalism ตามศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถานคือ วารสารศาสตร์แม่นยำ หรือการรายงานข่าวเชิงวิจัยประยุกต์ ได้กลายเป็นวิธีการรายงานแบบหนึ่งที่มีการสอนกันทั่วไปในสถาบันการศึกษาด้านวารสารศาสตร์ Precision Journalism มีชื่อเรียกแตกต่างกันไปบ้างในตำราบางเล่ม แต่ก็มี ความหมายตรงกันคือ การนำวิธีการวิจัยทางวิทยาศาสตร์มาใช้เพื่อช่วยรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงให้มีความถูกต้อง แม่นยำและน่าเชื่อถือในการรายงานข่าวทางสื่อมวลชน

นอกจากนี้ยังพบว่ามีการนำแนวปฏิบัติทางวารสารศาสตร์แนวใหม่นี้ไปใช้อย่างกว้างขวางในสื่อมวลชนต่าง ๆ จากการสำรวจในช่วงปี ค.ศ. 1978-1986 พบว่า หนังสือพิมพ์ในอเมริการ้อยละ 34.3 หรือประมาณ 1 ใน 3 ได้ใช้วิธีการวิจัยในการรายงานข่าวสำรวจประชามติเป็นประจำ สื่อมวลชนชั้นนำในอเมริการ่วมมือกันทำวิจัยสำรวจประชามติเป็นระยะ ๆ เพื่อทำนายผลการเลือกตั้งเพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล เพื่อสำรวจภาพลักษณ์ของผู้นำประเทศ และสำรวจสภาพปัญหาทางสังคม ทางเศรษฐกิจในประเด็นต่าง ๆ เป็นประจำสม่ำเสมอหนังสือพิมพ์ Wall Street Journal จับมือกับโทรทัศน์ NBC หนังสือพิมพ์ New York Times ร่วมมือกับโทรทัศน์ CBS หนังสือพิมพ์ Washington Post ร่วมโครงการกับโทรทัศน์ ABC และหนังสือพิมพ์ USA Today ประสานกับสถานีโทรทัศน์ CNN ทำการวิจัยสำรวจประชามติป้อนข้อมูลให้สื่อของตนเองเพื่อสร้างความเชื่อถือในการรายงานข่าวต่อผู้อ่านและผู้ชม

นอกจากนี้ก็ยังมิตยสาร Newsweek, Time รวมทั้งบริษัทมีชื่อเสียงด้านสำรวจประชามติ เช่น Gallup และ Harris เป็นต้น

การรายงานข่าวโพล

มีผู้กล่าวว่าการโกหกที่น่าเชื่อถือที่สุดก็คือการโกหกด้วยตัวเลข และตัวเลขที่โกหกได้สนิทใจที่สุดก็คือตัวเลขที่อ้างว่ามาจากการวิจัยของนักวิชาการ

นักการเมืองหลายคนนิยมอ้างตัวเลขเพื่อโน้มน้าวชักจูงใจให้คนเชื่อถือบางคนมีสถิติ มีตาราง มีแผนภูมิ มีกราฟที่ดูน่าเชื่อถือมาแสดงประกอบการอภิปรายประชาชนมักทิ้งในความขยันทำการบ้านทั้งในภูมิความรู้ ทั้งในมาดความเป็นนักวิจัยนักวิชาการ และความทิ้งเหล่านี้ทำให้เชื่อถืออะไรง่ายขึ้น

นักสถิติ Darrell Huff เขียนหนังสือชื่อ "How to Lie With Statistics" เมื่อปี ค.ศ. 1954 และ Nancy Lyon Spruill เขียนบทความในหนังสือพิมพ์อสังขัตนโพสต์ เมื่อปี ค.ศ.1984 (พีระ จิโรโสภณ,2538) เกี่ยวกับวิธีการหลอกลวงด้วยตัวเลขสถิติไว่น่าสนใจหลายประเด็น เช่น

- อ้างสถิติโดยไม่บอกแหล่งที่มาให้ชัดเจน หรือบอกแหล่งที่มาให้ชัดเจน หรือบอกคลุมเครือเพียงให้ดูน่าเชื่อถือ เพราะการรู้แหล่งข้อมูลที่แท้จริงฐานวินิจฉัยความน่าเชื่อถือได้

- อ้างสถิติเพียงบางส่วน เช่น พุดขึ้นของรายได้ประชาชาติต่อหัว แต่ไม่บอกถึงการกระจายของรายได้

- อ้างอัตราการเพิ่มขึ้นที่น่าประทับใจ แต่คำนวณจากฐานขนาดเล็ก เช่น นักเรียนของโรงเรียน ก. มีผู้เอนทรานซ์ได้เพิ่มขึ้นถึง 10 เท่าตัว เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาที่สอบได้เพียงคนเดียว

- อ้างสถิติตัวเลขโดยไม่บอกชัดเจนว่าคำนวณจากข้อมูลอะไรบ้าง เช่น อัตราเงินเฟ้อ คำนวณจากดัชนีอะไรบ้าง

- อ้างตัวเลขโดยปิดบังข้อแปรหรือข้อมูลบางอย่าง เช่น อ้างการขึ้นเงินเดือน 15% แต่เมื่อหักอัตราเงินเฟ้อ 5% จะมีเงินเดือนขึ้นจริงเพียง 10% เท่านั้น

- อ้างสถิติตัวเลขเพื่อผลประโยชน์ตนเอง เช่น ฝ่ายค้านมักตำหนิการบริหารของรัฐบาลเมื่อหันตัก หน่วยงานของรัฐบาลมักอ้างตัวเลขเพื่อของบประมาณเพิ่ม

สำหรับข้อแนะนำในการรายงานข่าวผลการวิจัย โดยเฉพาะผลการสำรวจประชามตินั้น นักข่าวควรจะต้องคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

1. ตัวเลขช่วยให้รายงานข่าวน่าเชื่อถือ แต่นักข่าวจะเชื่อตัวเลขทั้งหมดไม่ได้ก่อนอื่นเขาจะต้องเข้าใจอย่างท่องแท้ว่าตัวเลขนั้นได้มาอย่างไรเสียก่อน

2. ในการรายงานผลการสำรวจทุกครั้งควรต้องมีข้อมูลต่อไปนี้ (ตามแนวทางของคณะกรรมการแห่งชาติของสหรัฐฯ เกี่ยวกับการรายงานผลการสำรวจประชามติ) (อ้างในพีระจิริโสภณ, 2538)

- ผู้สนับสนุนให้ทุนการวิจัยสำรวจ
- ใครเป็นกลุ่มเป้าหมาย
- จำนวนกลุ่มตัวอย่างมากน้อยเพียงใด เป็นสัดส่วนเท่าใด
- วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- วิธีการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูล
- คำถามที่ใช้ การระบุคำถามที่สำคัญ
- ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล
- จำนวนผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งจำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับมาสมบูรณ์
- การรายงานตัวเลขเป็นเปอร์เซ็นต์ ต้องบอกฐานข้อมูลที่ต้องชัดเจน
- ระบุค่าความเชื่อมั่น หรือคลาดเคลื่อนของผลการวิจัย

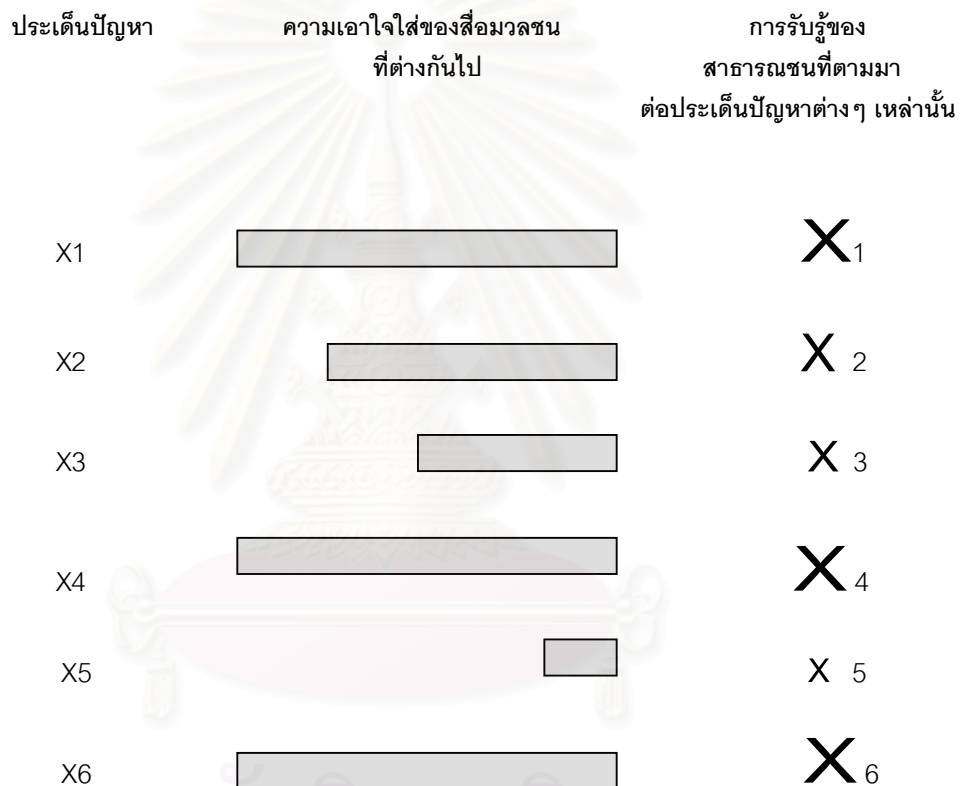
ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ นักข่าวควรจะรายงานให้ผู้อ่านได้ทราบมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ มิฉะนั้นแล้วผลการวิจัยที่น่าเสนอก็คอาจไม่มีความหมายในการให้ข้อเท็จจริงกับผู้อ่าน

ผลต่อเนื้อหาของการเสนอข่าว

การกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting)

หน้าที่ในการกำหนดวาระข่าวสารหรือเรื่องพิจารณาของสื่อมวลชน เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับกันมากขึ้นในปัจจุบัน จากความคิดที่ว่าการที่สื่อมวลชนให้ความสนใจต่อประเด็นหรือหัวข้อที่เกี่ยวกับปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ทำให้ประชาชนได้รับทราบและตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาหรือประเด็นนั้นตามที่สื่อมวลชนได้กำหนดไว้ นั่นคือสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่จะรับรู้ถึงความสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ที่สื่อมวลชนเป็นผู้นำเสนอ

แบบจำลองของการกำหนดความระแวงสารของ McCombs, M.E. and Shaw, D.L. (1976) ที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของสื่อมวลชนว่าในขอบเขตของประเด็นปัญหาหรือหัวข้อพิจารณา หากปรากฏว่าเรื่องใดที่ได้รับการเอาใจใส่จากสื่อมวลชนมากจะสร้างความคุ้นเคยต่อเรื่องนั้น ๆ ให้กับประชาชนยิ่งขึ้น และเป็นที่รับรู้ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างที่สุด (อ้างใน สวนิต ยมาภัย และระวีวรรณ ประกอบผล, 2528 : 122)

แบบจำลองแสดง การกำหนดเรื่องพิจารณาของ McCombs & Shaw (McCombs, M.E. and Shaw, D.L. 1976. อ้างถึงใน สวนิต ยมาภัย และระวีวรรณ ประกอบผล, 2528: 122)

จากแบบจำลองนี้ แสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งแสดงด้วย X1, X2, X3... ที่มีขนาดเท่ากันทางซ้ายมือ จากนั้นสื่อมวลชนจึงนำเสนอให้สาธารณชนรับทราบ โดยมีการเน้นเชิงปริมาณและความถี่แต่ละเรื่องสำคัญแตกต่างกันไป (แสดงด้วยรูปแท่งตาม แนวนอน) ส่วน X1, X2, X3... ที่มีขนาดไม่เท่ากันทางขวามือ นั้น เป็นระดับการรับรู้ของสาธารณชนต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการที่สื่อมวลชนนำเสนอและให้

ความสำคัญต่อเรื่องใดมากก็จะได้รับการพิจารณาจากสาธารณชนว่ามีความสำคัญมากด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้ว่า X1, X4 และ X6 นั้น แสดงถึงการที่สาธารณชนตระหนักถึงความสำคัญมากที่สุด ส่วน X2, X3 และ X5 สาธารณชนให้ความสำคัญรองลงมา ซึ่งสอดคล้องกับการที่สื่อมวลชนกำหนดให้เห็นถึงความสำคัญและนำเสนอตนเอง

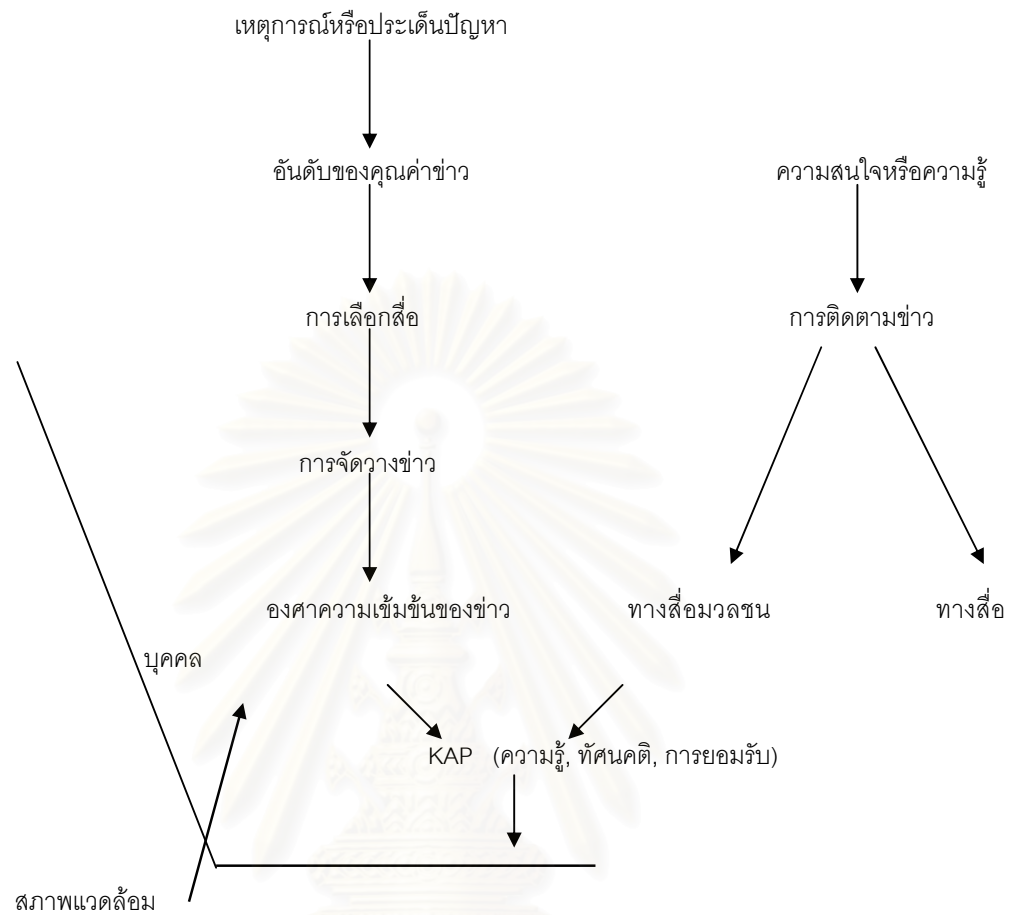
จากแบบจำลองการกำหนดเรื่องพิจารณานี้ จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนจะทำหน้าที่จัดลำดับและให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ บางเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อประชาชนได้พิจารณาและเห็นคล้อยตามว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่ควรให้ความสนใจมากที่สุดในช่วงเวลานั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม องค์ความเข้มข้นของข่าวก็เป็นอีกส่วนหนึ่งในการเสริมบทบาทของการจัดวาระข่าวสาร ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีคือ

1. การเพิ่มหรือขยายพื้นที่ของข่าวนั้นให้มากกว่าปกติ ข่าวที่มีกรอบใหญ่กว่าข่าวอื่น ตลอดจนขนาดของอักษรที่โตกว่าย่อมทำให้เห็นว่าข่าวนั้นสำคัญชวนอ่านมากกว่า
2. ความถี่ในการรายงานข่าว การนำเสนอข่าวที่มีจำนวนครั้งบ่อย ๆ เป็นการตอกย้ำความสนใจให้กับผู้รับสารมากขึ้น
3. ระยะเวลาในการนำเสนอข่าว ระยะเวลาที่มีความหมายใกล้เคียงกับความถี่แม้ข่าวสารจะถูกรายงานบ่อยแต่ถ้าถูกเสนออยู่ไม่นานแล้วเลิกไป ก็จะทำให้การจัดวาระข่าวนั้นหมดบทบาทลงไปด้วย

ถึงแม้ว่าองค์ความเข้มข้นของสารแสดงให้เห็นถึงอายุของข่าวได้อย่างชัดเจน ซึ่งหมายความว่าข่าวที่มีองค์ความเข้มข้นสูง ข่าวจะมีอายุนานโดยมีความนิยมอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีสัมฤทธิ์ผลของการจัดวาระข่าวสาร

จากแผนภาพของการจัดวาระข่าวสารของ McCombs and Shaw แสดงให้เห็นถึงลำดับขั้นใน การนำเสนอข่าวสารของประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เพื่อให้สาธารณชนรับรู้ว่าเรื่องนั้น ๆ มีความสำคัญน่าสนใจ

แบบจำลองแสดง การจัดวางข่าวสารของ McCombs, M.E. & Shaw, D.L., 1977

จากแผนภาพนี้แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนของการจัดวางข่าวสารเป็นลำดับ สำหรับลำดับขั้นทางซ้ายมือ จากเหตุการณ์หรือประเด็นปัญหาต่าง ๆ มาสู่การให้อันดับความสำคัญของคุณค่าความเป็นข่าว จากนั้นเป็นการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมและมีการจัดวางข่าวในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเน้นให้ข่าวนั้นมีความเด่นชัดยิ่งขึ้น ตลอดจนการให้ระยะเวลาหรือองศาความเข้มข้นในการนำเสนอข่าวนั้น ๆ ด้วย ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และการยอมรับในที่สุด ทั้งนี้ขึ้นกับสภาพแวดล้อมในขณะนั้นด้วย ส่วนลำดับขั้นทางขวามือนั้น จากการที่ผู้รับสารให้ความสนใจหรือเกิดความรู้จะนำมาสู่การติดตามข่าวนั้น ๆ ทั้งทางสื่อมวลชนหรือทางสื่อบุคคลก็ตาม จะยิ่งนำไปสู่ความรู้การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและการยอมรับด้วยเช่นกัน

โดยแท้จริงแล้วภารกิจของสื่อมวลชนตามแนวคิดการจัดวาระข่าวสารนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลผลิตของการกรองข่าวสารโดยสื่อ (Products of Media Gatekeeping) ที่ประสงค์จะสร้างอิทธิพลของข่าวนั้นให้กับผู้รับสาร และหากผู้รับสารไม่ยอมรับการจัดวาระดังกล่าว ความสำเร็จของสื่อมวลชนก็จะเป็นเพียงเฉพาะด้านของสื่อมวลชนเท่านั้น ดังนั้นการจัดวาระข่าวสารจึงต้องพิจารณาความพร้อมของผู้รับสารด้วย โดยเฉพาะภูมิหลังของผู้รับสารในด้านความรู้ความสนใจต่อข่าวประเภทนั้นว่าเป็นอย่างไรร หากข่าวนั้นมีพื้นฐานที่สอดคล้องกับความรู้และความสนใจของผู้รับสารแล้ว ผู้รับสารก็จะแสวงหาข่าวนั้นต่อไปโดยการติดตามเพื่อทราบทิศทางของข่าว อาจแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมจากบุคคลรอบข้างโดยการสนทนาฟังหรือวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งอาจทำให้ข่าวจากการจัดวาระข่าวสารนั้นขยายกว้างออกไปยิ่งขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอิทธิพลของการจัดวาระข่าวสารนั้นขึ้นอยู่กับ

1. ความสำคัญของเหตุการณ์เหนือคุณค่าของข่าว
2. จำนวนผู้รับสารซึ่งได้ติดตามข่าวจากการจัดวาระข่าวสาร
3. อายุของข่าวในการจัดวาระข่าวสารนับตั้งแต่เกิดข่าวนั้นขึ้น

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า ข่าวใดข่าวหนึ่งจะมีอิทธิพลมากน้อยตามการจัดวาระข่าวสาร เนื่องจากการที่ประชาชนผู้รับสารจำนวนมากให้ความสนใจและติดตามข่าวนั้นเป็นเวลานาน ทำให้สื่อมวลชนสามารถบ่อนข่าวอยู่ได้อย่างสม่ำเสมอ

การสร้างสาธารณมติ (Public Opinion)

เสรี วงษ์มณฑา (2531) กล่าวว่า สาธารณมติ หมายถึง ความคิดเห็นและทัศนคติของกลุ่มสาธารณชนที่มีต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคม ที่เป็นไปตามสภาพแวดล้อมของกาลสมัยและสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงไปได้ ถ้าหากข้อมูลและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป

ชวรัตน์ เชิดชัย (2527) กล่าวว่า สาธารณมติ หมายถึง ความคิดเห็นโดยรวมต่อประเด็นปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันประกอบขึ้นจากความคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีอยู่ในกลุ่มสาธารณชนนั้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

พีระ จิโรโสภณ (2538) กล่าวว่า ประชามติหรืออาจมีผู้เรียกว่า สาธารณมติ หรือ มติมหาชนมีความหมายเดียวกันคือ ความคิดเห็นหรือเจตจำนงของคนทั่วไป รูสโซ (Rousseau) บิดาแห่งสาธารณมติถือว่า สาธารณมติไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิดเป็นสิ่งที่เกิดจากมนุษย์

ติดต่อสัมพันธ์กันในสังคม จึงอาจนิยามได้ว่าเป็นผลรวมของความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ในกลุ่มชนกลุ่มหนึ่ง ในช่วงเวลาหนึ่ง เรื่องที่แสดงความคิดเห็นอาจเป็นเรื่องอะไรก็ได้ อาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือไม่ก็ได้

การก่อตัวและเกิดสาธารณมติได้ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ (Hennessee Bernard C.Public Opinion 1965 : 98 อ้างในนันทริกา คุ่มไพโรจน์)

1. เรื่อง หรือ ประเด็นปัญหา (Presence Issue) มีการถกเถียงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก่อน เรื่องนั้นต้องสำคัญต่อบ้านเมือง สังคม และคนโดยส่วนรวม ส่วนใหญ่เป็นปัญหาขัดแย้ง ซึ่งเปิดโอกาสให้คนในสังคมได้ใช้ความคิดและเหตุผลของตัวเอง

2. กลุ่มคน หรือ ลักษณะของประชาชน (The Nature of Public) แต่ละประเด็นปัญหาจะมีผู้เกี่ยวข้องที่ต่างกันไปตามความสนใจและการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในแต่ละเรื่อง

3. การกระจายความเห็น (Distribution of an Opinion) แต่ละคนในกลุ่มสาธารณมติย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีการแบ่งมติเป็นกลุ่มต่าง ๆ ความขัดแย้งปรากฏชัดขึ้น

4. การแสดงออกของความคิดเห็น (The Expression of Opinion) สาธารณมติต้องแสดงความคิดเห็นออกมา ไม่ว่าจะเป็นการพูด หรือการเขียน ความเห็นแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับก่อนการแสดงออก (Internal Opinion) และระดับการแสดงออกเป็นรูปการกระทำ (External Opinion) หากปัญหานั้นมีความขัดแย้งสูง การแสดงออกก็จะรุนแรง กฎเกณฑ์ของสังคมเป็นตัวกำหนดความรุนแรงของสาธารณมติ

5. จำนวนคนที่ร่วมออกความเห็น (Number of Person Involved) เมื่อมีความเห็นต้องมีคนร่วมออกความเห็น ความเห็นที่เป็นสาธารณมติต้องประกอบด้วยคนจำนวนมาก

ชวรัตน์ เชิดชัย (2527) กล่าวว่า สาธารณมติประกอบด้วย

1. ประเด็นปัญหา (Issue) เป็นปัญหาสำคัญที่กำลังเป็นที่สนใจในขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เศรษฐกิจ การเมือง สังคม

2. กลุ่มคน (Public) หมายถึง กลุ่มมวลชนที่มีส่วนร่วม ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามประเด็นปัญหานั้น ๆ

3. ทศนคติ (Attitude) ความคิดเห็น (Opinion) ความคิดเห็นต่าง ๆ ในสังคมย่อมแตกต่างกัน ซึ่งมีทั้งเห็นด้วยและคัดค้าน

4. การแสดงออกของความคิดเห็น (Expression of Opinion) เป็นการสะท้อนความคิด และความรู้สึกของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ

5. เวลา (Time) เมื่อเวลาเปลี่ยนไปสาธารณมติเรื่องนั้นจะลดความสำคัญลง และเกิดเรื่องใหม่แทน

สาธารณมติจึงมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้ความรู้ (Cognitive Function) ทำให้รับทราบความคิดเห็นของสาธารณชนในสังคมหนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อประเด็นปัญหานั้น สามารถตัดสินใจในเรื่อง ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

2. แสดงประเภท (Identification Function) ทำให้ทราบว่าสาธารณชนแต่ละกลุ่มมีความคิดเห็นโดยรวมต่อปัญหานั้นอย่างไร เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงความเป็นพวกเดียวกัน และให้สมาชิกแต่ละกลุ่มหลีกเลี่ยงการแสดงออกที่ไม่สอดคล้องกับกลุ่ม

เสรี วงษ์มณฑา (2531) กล่าวว่า ขั้นตอนการสร้างสาธารณมติของสื่อมวลชนสามารถทำได้ ดังนี้

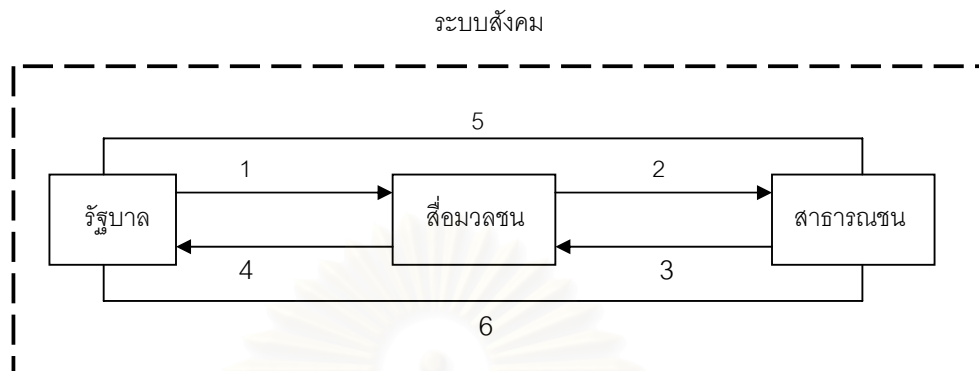
1. หยิบยกประเด็นปัญหาขึ้นมาพูดถึง เมื่อมีประเด็นปัญหาเกิดขึ้น สื่อมวลชนทำหน้าที่เฝ้าดูเหตุการณ์นั้นแล้วรายงานให้ประชาชนทราบ

2. เป็นเวทีความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน สื่อมวลชนเป็นสื่อกลางควรวางตัวเป็นกลางไม่ลำเอียง ตรงไปตรงมาในการเสนอข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ข้อมูลมากที่สุดก่อนที่จะสร้างทัศนคติและความคิดเห็นอย่างใดอย่างหนึ่ง

3. สนับสนุนความคิดเห็นข้างใดข้างหนึ่ง เมื่อช่วงระยะเวลาของการเปิดโอกาสให้เสนอความคิดเห็นของทุกฝ่ายหมดแล้ว สื่อมวลชนสามารถสนับสนุนความคิดเห็นด้านใดด้านหนึ่งในรูปของบทนำ บทความ บทบรรณาธิการ ด้วยใจเป็นธรรม

4. เสนอแนะแนวทางปฏิบัติ เป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนที่จะต้องชี้แนะแนวทางการปฏิบัติที่เป็นไปได้ เพื่อเป็นทางออกของสาธารณชนต่อปัญหานั้น เพราะบางความคิดเห็นไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

5. รายงานผลของการปฏิบัติ เมื่อสาธารณมติได้รับการยอมรับและกลายเป็นข้อมูลป้อนไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหาร เกิดเป็นนโยบาย เป็นโครงการ และนำไปปฏิบัติได้ผลอย่างไร ก็กลับมาเสนอต่อสาธารณชนได้รับรู้ต่อไป และหากเกิดปัญหาใด ๆ ขึ้นอีกก็จะสร้างสาธารณมติอีกครั้ง เป็นวัฏจักรหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ

แบบจำลองแสดง ขั้นตอนของการสื่อสารในการสร้างสาธารณมติดกับการทำงานของรัฐบาล
(เสรี วงษ์มณฑา ,2531)

หมายเลข 1 หมายถึง รัฐบาลให้ข่าวสารแก่สื่อมวลชนเพื่อมุ่งหวังว่าประชาชนควรรับรู้อะไร ควรมีความเห็นอย่างไร (หล่อหลอมความคิด)

หมายเลข 2 หมายถึง สื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารแก่ประชาชน ซึ่งมีข้อเท็จจริงจากรัฐบาล ความคิดเห็นจะชัดเจนเพียงไรขึ้นกับเสรีภาพที่รัฐบาลให้กับสื่อมวลชน ประชาชนจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้พิจารณา เป็นข้อมูลในการสนทนา วิพากษ์ วิวิจารณ์

หมายเลข 3 หมายถึง สาธารณชนส่งความคิดเห็นผ่านสื่อมวลชนเพื่อให้รัฐบาลรับทราบ

หมายเลข 4 หมายถึง สื่อมวลชนเผยแพร่สารณมติสู่รัฐบาล พร้อมข้อเสนอแนะต่าง ๆ

หมายเลข 5 หมายถึง รัฐบาลเข้าถึงตัวประชาชนโดยตรงโดยไม่ผ่านสื่อ อาจเป็นในรูปของการสัมมนา การส่งเจ้าหน้าที่ไปเผยแพร่ความรู้ เพื่อสร้างสาธารณมติที่รัฐบาลต้องการ

หมายเลข 6 หมายถึง สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อรัฐบาลเองโดยไม่ผ่านสื่อในรูปของการส่งจดหมาย เข้าพบอย่างเป็นทางการ การประท้วง มักใช้กรณีที่สื่อไม่มีอิสระในการนำเสนอ

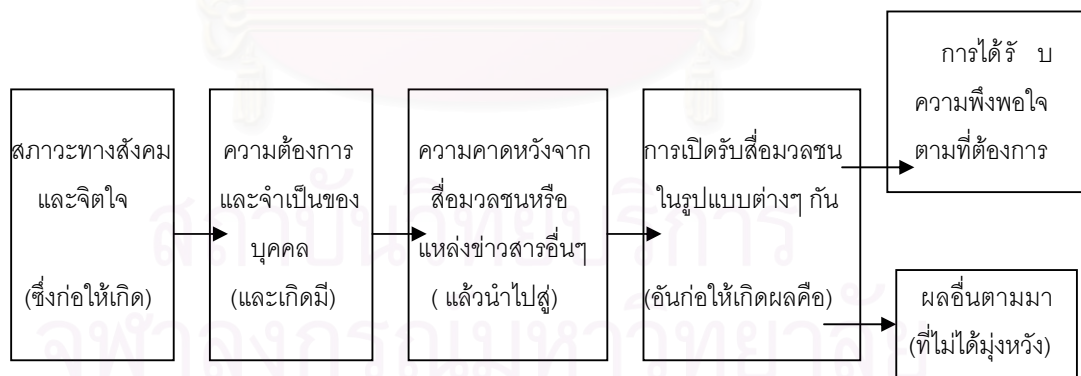
ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน

การศึกษาเรื่องการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชน (The Uses and the Gratification Approach) เน้นความสำคัญของผู้รับสารในฐานะผู้ที่กระทำการสื่อสาร กล่าวคือเป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภทต่าง ๆ และเลือกรับเนื้อหาของข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

แคทซ์ และคณะ(Katz and Others,1974 อ้างถึงใน พีระ จิรโสภณ,2538) ได้ให้คำอธิบายในแบบแผนในเรื่องของการใช้ประโยชน์และได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของบุคคลผู้รับสารดังนี้

แนวทางการศึกษาการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจ คือการศึกษาผู้รับสารเกี่ยวกับ (1) สภาวะทางสังคมและจิตใจซึ่งจะก่อให้เกิด (2) ความต้องการและจำเป็นของบุคคล และเกิดมี (3) ความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งข่าวสารอื่น ๆ แล้วนำไปสู่ (4) การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ กันอันก่อให้เกิดผลคือ (5) การได้รับความพึงพอใจตามที่ต้องการและ (6) ผลอื่น ๆ ที่ตามมา ซึ่งอาจจะไม่ใช่ผลที่ตั้งเจตนาไว้ก็ได้

องค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวความคิดเรื่องการใช้ประโยชน์ และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อมวลชนตามที่กล่าวมาอาจแสดงให้เห็นรูปแบบจำลองได้ดังนี้

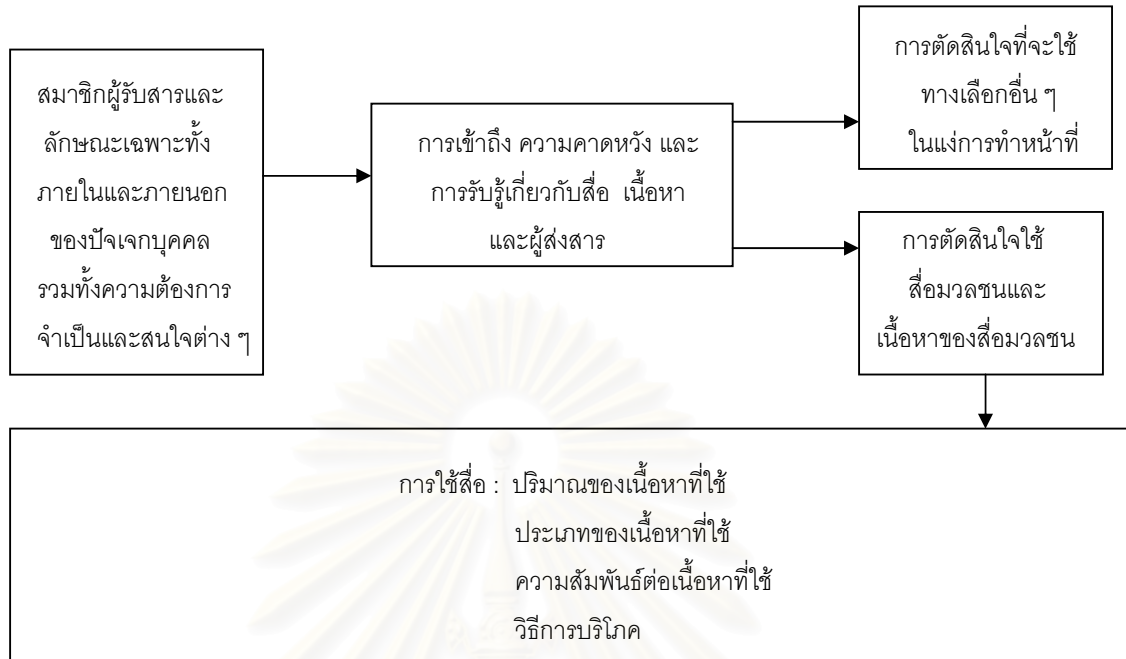
แบบจำลองแสดง กระบวนการรับสารในการสื่อสารมวลชนของแคทซ์ และคณะ,1974
(อ้างถึงใน พีระ จิรโสภณ,2538, หน้า635)

แบบจำลองการใช้ประโยชน์และการได้รับความพึงพอใจจากสื่อสารมวลชนนี้เป็นแบบจำลองซึ่งได้กำหนดขึ้นมาเพื่ออธิบายกระบวนการรับสารในการสื่อสารมวลชน และเพื่ออธิบายถึงการใช้สื่อมวลชนโดยปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเลือกบริโภคสื่อมวลชนนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง บุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์ ความตั้งใจ จึงมีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเองด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน

การศึกษาตามแนวคิดนี้มีได้มองว่า สื่อมวลชนคือตัวการที่มีผลหรือมีอิทธิพลต่อผู้รับสารโดยตรง แต่กลับมองว่ากลุ่มผู้รับสารต่างหากที่ใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของตน การศึกษาในลักษณะนี้จึงตรงกับวิธีการศึกษาในเชิงหน้าที่ของสื่อมวลชน (Functional Approach) ที่มุ่งพิจารณาว่า สื่อมวลชนมีหน้าที่ต่าง ๆ กัน เพื่อสนองความต้องการของผู้รับสาร เช่น หน้าที่ในการเสนอข่าวสาร และหน้าที่ในการเสริมสร้างลักษณะส่วนบุคคลให้แก่ผู้รับสาร เป็นต้น

คำว่า ความพึงพอใจ (Gratifications) แม็คคอมส์ (Maxwell E. McCombs and Lee B. Becker, 1979 อ้างถึงใน พิระ จิระโสภณ, 2538) กล่าวว่าคนเรามีเหตุผลในการเลือกใช้สื่อหรือเปิดรับสื่อมวลชนแตกต่างกันไป และเหตุผลนั้นทำให้คนเลือกที่จะใช้สื่อมวลชนต่างประเภทกัน คำว่าเหตุผลนี้หมายถึงอะไรบางอย่างที่สื่อมวลชนนั้น ๆ สามารถตอบสนองและสร้างความพอใจให้แก่บุคคลนั้นได้ ซึ่งก็เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล และนี่คือสิ่งที่เรียกว่า ความพึงพอใจ (Gratifications)

ส่วนคำว่า การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนนั้น แมคควอล และ สเวน วินดาห์ล อธิบายว่า “การใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน” อาจมีความหมายได้หลายประการอาจมีความหมายเช่นเดียวกับ “การเปิดรับ” ซึ่งเป็นเพียงแต่แสดงถึงอาการของการรับรู้เท่านั้น ในบริบทอื่นคำนี้อาจหมายถึงกระบวนการอันค่อนข้างสลับซับซ้อนซึ่งเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่งถูกบริโภคภายใต้สภาพเงื่อนไขบางอย่าง ซึ่งเป็นการทำหน้าที่บางอย่างให้เต็มที่ และเป็นกระบวนการที่ผูกพันอยู่กับความคาดหวังบางอย่างในอันที่จะได้รับความพึงพอใจ ผู้สร้างแบบจำลองนี้พบว่า ความคิดรวบยอดประการหลังมีประโยชน์มากกว่าความหมายที่กล่าวในตอนแรกเพียงแต่การใช้เท่านั้น อาจกล่าวได้ในแง่ของปริมาณของเนื้อหาที่ถูกใช้ประเภทของการใช้ประโยชน์ ความสัมพันธ์ต่อสื่อที่ใช้ และวิธีการใช้สื่อ นั้น ๆ เช่น ใช้เป็นกิจกรรมพื้นฐานหรือกิจกรรมระดับเหนือขึ้นไป (McQuail and Windahl, 1981, แปลโดย สวนิต ยมาภัย และระวีวรรณ ประกอบผล, 2528, น. 160)

แบบจำลองแสดง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการใช้สื่อและตัวกำหนดต่าง ๆ ของ สเวน วินดาห์ล, 1979
(อ้างถึงใน สวนิต ยมภักย์ และ ระวีวรรณ ประกอบผล, 2528, น. 160)

แหล่งข่าวหนังสือพิมพ์ (News Sources)

พิศิษฐ์ ชาวลาธวัช และคณะ (2539) กล่าวว่า แหล่งข่าว หมายถึงบ่อเกิดหรือที่มาของข่าวสารทุกชนิด ไม่ว่าจะข่าวนั้นจะเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ ความผิดปกติหรือพฤติกรรมทางสังคมที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมหรือไม่ก็ได้ แหล่งข่าวจึงเป็นรากเหง้าของข่าวทั้งหมด และเป็นตัวกำหนดทิศทางการข่าว สามารถชี้ให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทางที่ดีหรือร้ายได้

มาลี บุญศิริพันธ์ (2534) กล่าวว่า แหล่งข่าว หมายถึง แหล่งข้อมูล ซึ่งเป็นต้นตอของข่าว อาจเป็นเหตุการณ์ หรือเอกสารที่อ้างอิงได้

ฉอ้าน วุฑฒิกกรมรักษา (2536) กล่าวว่า หนังสือพิมพ์รายวันแต่ละฉบับได้รับข่าวสารจากแหล่งข่าวหลายแหล่งด้วยกัน ดังนั้นการแบ่งชนิดของแหล่งข่าวจึงแบ่งได้ตามลักษณะที่มาของแหล่งข่าว คือ

- แหล่งข่าวประจำ (Beat)
- แหล่งข่าวพิเศษ (Volunteers)
- แหล่งข่าวจากสำนักข่าวหรือองค์กรขายข่าว (News Syndicates)
- แหล่งข่าวจากสิ่งตีพิมพ์ (Publications)

แหล่งข่าวประจำ (Beat)

หมายถึง บุคคล หรือ สถานที่ ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของข่าวที่ผู้สื่อข่าวไปติดต่อหาข่าวอยู่เป็นประจำ แหล่งข่าวประจำเป็นแหล่งข่าวสำคัญที่หนังสือพิมพ์จะต้องมีผู้สื่อข่าวประจำ เพื่อเฝ้าตรวจสอบคอยเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เช่น ทำเนียบรัฐบาล รัฐสภา สถานีตำรวจ

แหล่งข่าวพิเศษ (Volunteers)

นอกจากแหล่งข่าวประจำแล้ว ยังหาข่าวจากแหล่งข่าวพิเศษได้อีก แหล่งข่าวประเภทนี้มีความสนิทสนมคุ้นเคยกับนักข่าวเป็นการส่วนตัว หรือเป็นจดหมายร้องทุกข์จากผู้่านที่เบาะแสการกระทำที่แสวงหาผลประโยชน์จากสาธารณชนของบุคคลบางกลุ่มให้หนังสือพิมพ์ตีแผ่พฤติกรรมดังกล่าว ข่าวที่หนังสือพิมพ์ได้รับจากแหล่งข่าวพิเศษ เรียกว่า ทิป (Tip) ส่วนบุคคลที่แจ้งเบาะแสหรือ Tip ให้หนังสือพิมพ์ทราบเรียกว่า Tipster แต่หนังสือพิมพ์จำเป็นต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจาก Tip บางชิ้นอาจจะมีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องก็ได้

แหล่งข่าวจากสำนักข่าวหรือองค์กรขายข่าว (News Syndicates)

เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นมาเพื่อขายข่าวให้แก่สมาชิกหรือลูกค้าทั้งในประเทศและนอกประเทศนั้น หนังสือพิมพ์ถือว่าเป็นแหล่งข่าวที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่ง องค์กรดังกล่าวนี้เรียกว่า สำนักข่าว (News Agency) มีทั้งเป็นสำนักข่าวของรัฐและสำนักข่าวของเอกชน สมาชิกหรือลูกค้าของสำนักงานข่าวจะได้รับทราบข่าวที่เกิดขึ้นในชุมชนและในประเทศต่าง ๆ ผ่านทางโทรเลขบ้าง สายเคเบิลบ้าง

แหล่งข่าวจากสิ่งตีพิมพ์ (Publications)

เป็นประกาศแถลงการณ์ ใบปลิว หรือเป็นนิตยสาร วารสาร ที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจ นอกจากนั้นอาจเป็นเอกสารที่ตีพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ทางวิชาการ ตลอดจนข่าวแจก (Press Releases) จากหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของรัฐหรือเอกชน ที่ต้องการเผยแพร่ผลงานของตนสู่สาธารณชน

จากแหล่งข่าวนานาชนิดดังกล่าวมาข้างต้นนั้นหาพิจารณารวม ๆ แล้วจะพบว่า แหล่งข่าว เหล่านี้มีลักษณะที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดอยู่ 2 ประเภทคือ

- แหล่งข่าวเปิด (Open News Sources)
- แหล่งข่าวปิด (Confidential News Sources)

แหล่งข่าวเปิด หมายถึง แหล่งข่าวที่ได้รับการระบุชื่อ ตำแหน่ง อาชีพ ฯลฯ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของแหล่งข่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่ได้รับการเปิดเผยจากแหล่งข่าวดังกล่าว เช่น นายกรัฐมนตรีกล่าวเปิดงาน

แหล่งข่าวปิด หมายถึง แหล่งข่าวที่ไม่ต้องเปิดเผยชื่อ ตำแหน่ง อาชีพ ฯลฯ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของแหล่งข่าว ทั้งนี้เพราะเกรงว่าจะเกิดอันตรายแก่ตนเอง แต่มักจะเป็นผู้ให้เบาะแสข่าว ซึ่งอาจจะ เป็นข้อมูลหรือรายละเอียดที่ลึกซึ้งซับซ้อน เช่น เบาะแสดข่าวการทุจริตหรือคอร์รัปชัน ซึ่งการอ้างถึงแหล่งข่าวดังกล่าวนี้ มักจะระบุแต่เพียงว่า “รายงานข่าวจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้” หรือ “แหล่งข่าวระดับสูง” หรือ “แหล่งข่าวผู้ใกล้ชิด” เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนิสฺฐา กิตติตระกูลกาล (2537) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การนำเสนอ การใช้ประโยชน์และทัศนคติกับการสำรวจประชามติในหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ” พบว่าหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ทำการสำรวจเพราะต้องการทราบความคิดเห็นของประชาชนต่อเรื่องที่ได้รับผลกระทบ หรือเพราะต้องการใช้เป็นจุดขาย

ในการกำหนดคำถามจะกำหนดคำถามที่คาดว่าผู้อ่านอยากทราบมากที่สุด และการเก็บรวบรวมข้อมูลมักใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้ากับกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบค่าความน่าจะเป็นแบบทั้งสิ้น

สถิติที่ใช้ในการประมวลผลคือ สถิติเชิงพรรณนา และในการรายงานผลสำรวจ เน้นการระบุข้อมูลพื้นฐานที่ผู้อ่านเข้าใจง่ายไม่เป็นวิชาการ

ทัศนะของผู้รับผิดชอบการสำรวจของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ส่วนใหญ่เห็นว่าการสำรวจที่ผ่านมาประสบความสำเร็จอย่างน่าพอใจ และภาพรวมของประชามติมีอิทธิพลต่อผู้อ่านปานกลาง

ข้อมูลพื้นฐานที่ปรากฏในรายงานเกือบทุกชิ้นคือ บุคคลหรือสถาบันที่ให้ทุนในการสำรวจ ประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวนผู้ตอบที่ใช้สรุปผล และจำนวนผู้ตอบคำถามชุดย่อย ข้อมูลพื้นฐานที่ระบุน้อยคือ บริเวณที่เก็บข้อมูล วิธีสุ่มตัวอย่าง และที่ไม่ระบุเลยคือ ค่าความคาดเคลื่อน หรือ ค่าความเชื่อมั่นของผลสำรวจ

ประโยชน์ที่ผู้อ่านได้รับมากที่สุดคือ ทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนได้ เป็นความรู้ ประโยชน์ที่ได้รับน้อยที่สุดคือ ใช้ปรับความคิดเห็นให้สอดคล้องกับผลการสำรวจก่อนแสดงออก

โดยภาพรวมพบว่ามี ความเชื่อถือต่อผลการสำรวจปานกลาง เป็นความเชื่อถือด้านภาษาที่เขียนอ่านเข้าใจง่ายมากที่สุด แต่เชื่อถือจำนวนผู้ตอบคำถามว่ามีมากพบน้อยที่สุด

ผู้อ่านต้องการให้หนังสือพิมพ์แนวธุรกิจทำการสำรวจเป็นครั้งคราวหรือสม่ำเสมอ แต่ไม่ใช่ทุกฉบับ โดยต้องการให้ทำการสำรวจเรื่องที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนจำนวนมาก ซึ่งอาจจะไม่ใช่พาดหัวหน้าหนึ่งก็ได้ การระบุข้อมูลพื้นฐานผู้อ่านต้องการทราบ ประชากรกลุ่มเป้าหมาย วันเดือนปีที่สำรวจ ค่าความคาดเคลื่อนมากกว่าข้อมูลเรื่องอื่น

จิตติมา กุลประเสริฐรัตน์ (2540) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของการหยั่งเสียงเลือกตั้งในสายตาของสาธารณชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้ระบุรายละเอียดในการรายงานการหยั่งเสียงเกี่ยวกับประชากรกลุ่มเป้าหมายเพื่อช่วยให้ทราบว่า เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สำรวจหรือไม่ รองลงมาต้องการให้ระบุบุคคลหรือสถาบันที่ให้ทุนในการสำรวจ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง การระบุค่าความคาดเคลื่อน ตลอดจนถึงวันเดือนปีที่สำรวจ

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถชี้ให้เห็นว่าการศึกษาค้นคว้าที่มุ่งเน้นที่จะอธิบายเกี่ยวกับวิธีการและแนวทางในการคัดเลือกประเด็นหัวข้อโพลจากสำนักต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อบ้าง ในฐานะสื่อมวลชนที่มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้กลั่นกรองข่าวสารสู่สาธารณชน กำหนดวาระข่าวสาร และสามารถสร้างสาธารณมติได้ โดยพิจารณาว่ามีหลักการ หรือปัจจัยใดที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในการคัดเลือกโพลนั้น ๆ นอกจากนั้นยังศึกษารูปแบบ และลักษณะการเสนอข่าว หลักการและวิธีการรายงานข่าวโพล ของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อบ้างที่ยึดถือและปฏิบัติกันมา

ในส่วนของสำนักโพลนั้นมีความคาดหวังและพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ หรือไม่ อย่างไร อีกทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางและวิธีการที่ถูกต้องในการรายงานข่าวโพล

สำหรับผู้อ่าน มีความคาดหวังและพึงพอใจต่อการรายงานข่าวมากน้อยเพียงไร รวมถึงการใช้ประโยชน์จากเนื้อหาข่าวในแง่ใดบ้าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “นโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพล กับทัศนคติจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล” มีการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ประเภทบุคคลและประเภทเอกสาร

1.1 ประเภทบุคคล

แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้จัดทำโพล (แหล่งสาร) กลุ่มผู้รายงานข่าวโพล (สื่อ) และกลุ่มผู้อ่าน (ผู้รับสาร)

กลุ่มผู้จัดทำโพล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ สถาบันต่าง ๆ ที่รับผิดชอบและจัดทำโพล โดยพิจารณาจากหน่วยงานที่ทำการสำรวจสาธารณชนในหลากหลายประเด็นปัญหา เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม นอกจากนั้นยังมีการเผยแพร่ผลโพลแก่สื่อมวลชนอย่างกว้างขวาง ไม่เน้นสื่อมวลชนประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 สถาบัน เนื่องจากเป็นสถาบันที่มีการทำโพลเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อีกทั้งยังเป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป ได้แก่

- **สวนดุสิตโพล** ของ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชุม เฉลยทรัพย์ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ประสานดำเนินการสวนดุสิตโพล วันที่ 22 กรกฎาคม 2543

- **เอแบคโพล** หรือ **สำนักวิจัยเอแบค-เคเอสซีอินเทอร์เน็ตโพล** ของ มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ

สัมภาษณ์ นายเทวินทร์ ขอเหนี่ยวกลาง หัวหน้าโครงการวิจัยประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันที่ 24 มกราคม 2544

- **กรุงเทพโพล** หรือ **ศูนย์วิจัยกรุงเทพโพล** ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด วุฒิศาสตร์กุล ผู้ช่วยอธิการบดีวิทยาเขต รางสิต ประธานดำเนินงานศูนย์วิจัยกรุงเทพโพล วันที่ 21 กันยายน 2543

กลุ่มผู้รายงานข่าวโพล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกข่าว หรือมีส่วนในการตัดสินใจเลือกข่าวโพล เช่น บรรณาธิการบริหาร บรรณาธิการข่าว หัวหน้าข่าว ผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เลือกผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกข่าว หรือมีส่วนในการตัดสินใจเลือกข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จากหนังสือพิมพ์ 3 ชื่อฉบับ โดยแบ่งตามประเภทของหนังสือพิมพ์ ดังนี้

หนังสือพิมพ์มติชน ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ สัมภาษณ์นายณฤตย์ เสกธีระ หัวหน้าข่าวการเมือง กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน สัมภาษณ์วันที่ 22 มกราคม 2544

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ สัมภาษณ์นายสุชิน ตียววัฒน์ หัวหน้าข่าวหน้า 1 กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ สัมภาษณ์วันที่ 10 กันยายน 2543

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ สัมภาษณ์นายสุวัฒน์ ทองธนากุล บรรณาธิการอำนวยการหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ สัมภาษณ์วันที่ 4 สิงหาคม 2543

กลุ่มผู้อ่านข่าวโพล

ประชากรที่ศึกษา คือ ประชาชนผู้ที่เคยอ่านข่าวโพลจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร ระยะเวลาที่เก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน 2543 ถึง 20 กันยายน 2543

วิธีการเลือกตัวอย่างทำโดยวิธีหลายขั้นต่อน (Multistage Sampling) มีรายละเอียดดังนี้

1. เลือกพื้นที่โดยวิธีจับสลากเลือกเขตในกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 เขต จาก 50 เขต เพื่อแจกแบบสอบถาม ได้แก่ พญาไท ดุสิต ปทุมวัน บางกะปิ คลองเตย และ ดินแดง
2. จากนั้นแบ่งประชากรเป็นกลุ่มย่อยตามลักษณะตัวแปรทางสังคม เช่น เพศ อาชีพ ในที่นี้แบ่งตามกลุ่มอาชีพ กลุ่มละ 25 คน ดังนี้
 - นักการเมือง*
 - นักธุรกิจ เจ้าของกิจการ
 - นักศึกษา
 - ผู้ประกอบอาชีพอิสระ และผู้ใช้แรงงาน พ่อค้า แม่ค้า
 - ครู อาจารย์
 - ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และผู้รับราชการในกระทรวง ทบวง กรม

1.2 ประเภทเอกสาร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ เนื้อหาข่าวโพลที่นำเสนอทางของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 - 31 ธันวาคม 2542

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 ชื่อฉบับ โดยแบ่งตามประเภทของหนังสือพิมพ์ ดังนี้

- หนังสือพิมพ์คุณภาพ	ได้แก่	มติชน
- หนังสือพิมพ์ประชานิยม	ได้แก่	ไทยรัฐ
- หนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ	ได้แก่	ผู้จัดการ

* หมายถึง นักการเมืองระดับสมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

2. กรอบแนวคิดและตัวแปร

- ตัวแปรในการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้อ่านแต่ละกลุ่มคาดหวัง ฟังพอใจและใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลแตกต่างกัน

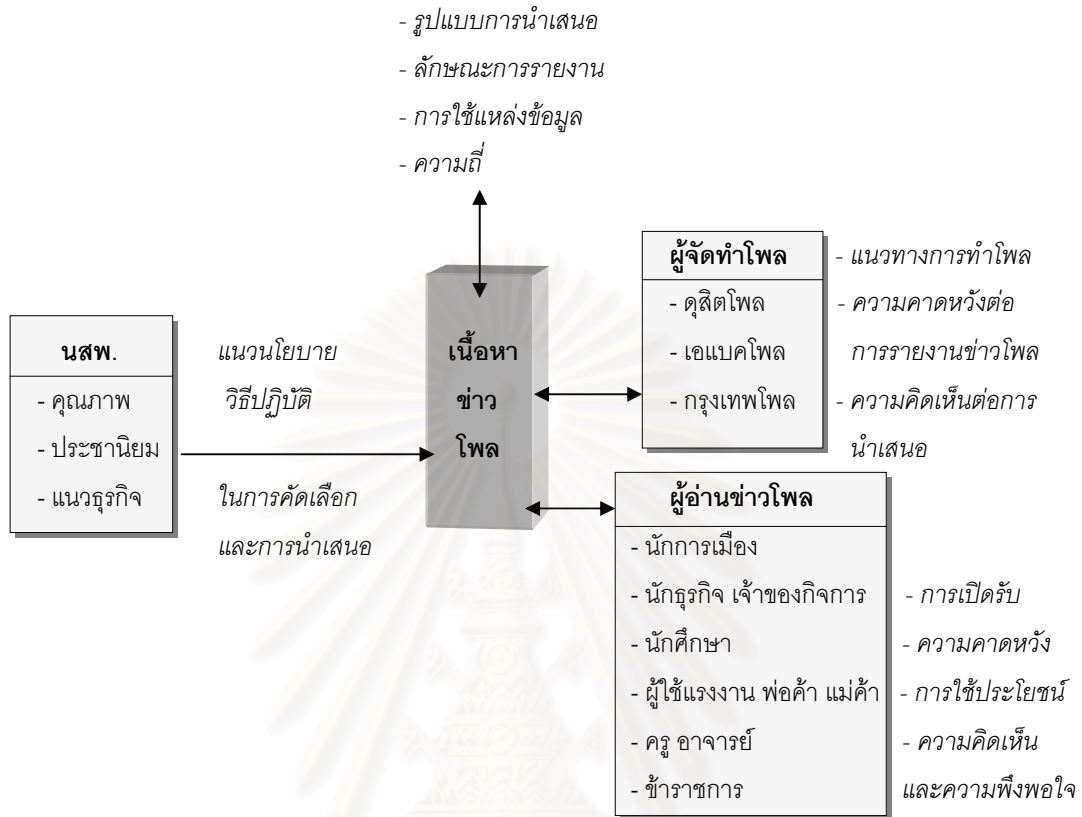
ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
อาชีพของกลุ่มผู้อ่าน ข่าวโพล	<ul style="list-style-type: none"> - การเปิดรับข่าวโพล - ความคาดหวังและความต้องการต่อการรายงานข่าวโพล - ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากเนื้อหาข่าวโพล

- ตัวแปรอื่น

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
ประเภทของหนังสือพิมพ์	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายและวิธีปฏิบัติในการคัดเลือกข่าวโพล - รูปแบบการนำเสนอ/ลักษณะการรายงาน - ความถี่/การให้ความสำคัญในการนำเสนอ
แหล่งจัดทำโพล	<ul style="list-style-type: none"> - แนวทางการทำโพล - ความคิดเห็น/ความคาดหวังจากการรายงานข่าวโพล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลมี 3 ชุดด้วยกัน แบ่งตามวิธีวิจัย ดังนี้

- วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
- การสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview)
- แบบสอบถาม (Questionnaire)

3.1. แบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นแบบบันทึกข้อมูล (ตารางลงรหัส) เพื่อใช้รวบรวมข่าวโพลที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 - 31 ธันวาคม 2542 หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาข่าว คือ รายเรื่อง เพื่อวัดความถี่ในการนำเสนอข่าวโพล

การจำแนกประเภทของเนื้อหา

1.1 หัวข้อโพล เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และอื่น ๆ

1.2 การให้ความสำคัญในการนำเสนอ เช่น พื้นที่หน้าหนึ่ง พื้นที่หน้าใน และข่าวใหญ่ หรือข่าวรอง

1.3 รูปแบบในการนำเสนอ เช่น ข่าว รายงานพิเศษ และรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ข่าว

1.4 การใช้ข้อมูลพื้นฐานที่ควรระบุ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการแห่งชาติสหรัฐเกี่ยวกับการรายงานผลการสำรวจสาธารณมติ 11 ประการ (อ้างในชนิสฐา กิตติตระกูลการ, 2537) ดังนี้

- สถาบันที่ดำเนินการสำรวจสาธารณมติ ได้แก่ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

- คำถามที่ใช้สอบถามความคิดเห็น คำต่อคำ ทุกคำถาม

- ประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

- จำนวนตัวอย่าง

- วิธีการสุ่มตัวอย่าง

- วิธีการเก็บข้อมูล

- สถานที่และบริเวณที่เก็บตัวอย่าง

- จำนวนผู้ตอบคำถามที่ใช้สรุปผลการสำรวจ

- การระบุจำนวนผู้ตอบสำหรับคำถามบางข้อ ที่ตอบโดยตัวอย่างบางส่วน
- ช่วงเวลาที่ทำการสำรวจ
- การระบุค่าทางสถิติ เช่น ความคลาดเคลื่อน ค่าความเชื่อมั่นของผลการสำรวจ

3.2. การสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ชุด คือ

3.2.1 สำหรับผู้จัดทำโพล เพื่อศึกษาการกำหนดหัวข้อ หรือประเด็นในการสำรวจ วิธีการทำโพลและเผยแพร่สู่สาธารณชนของแต่ละสถาบันที่ทำการศึกษา และทัศนคติต่าง ๆ ของผู้จัดทำโพลต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ ตามแนวทางต่อไปนี้

- ประวัติความเป็นมาของสำนักโพล
- แนวนโยบายในการสำรวจสาธารณมติ
- การกำหนดประเด็นหรือหัวข้อในการสำรวจ
- ขั้นตอนการสำรวจ การเลือกตัวอย่าง ระยะเวลา ที่มงาน
- วิธีการเผยแพร่สู่สาธารณชน และการติดตามผล
- ความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์
- ความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์
- อุปสรรค ปัญหา และข้อจำกัดในการสำรวจสาธารณมติ
- ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการรายงานข่าวโพล

3.2.2 สำหรับผู้รับผิดชอบการรายงานข่าวโพล เพื่อศึกษานโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลจากสำนักต่าง ๆ ตามแนวทางต่อไปนี้

- แนวนโยบายในการรายงานข่าวโพล
- ปัจจัยในการพิจารณาคัดเลือกข่าวโพลมานำเสนอ
- หลักการ และวิธีการพาดหัว ความน่า และการรายงานข่าวโพล
- การใช้ข้อมูลจากโพล
- อุปสรรค ปัญหา และข้อจำกัดในการรายงานข่าวโพล

3.3. แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อสำรวจผู้อ่านข่าวโพลเกี่ยวกับทัศนคติ ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ โดยแบ่งเป็นส่วน ๆ ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้อ่าน
- ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
- ตอนที่ 3 ความต้องการและความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพล
- ตอนที่ 4 ความเชื่อถือและความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพล
- ตอนที่ 5 การใช้ประโยชน์ของผู้อ่านจากการรายงานข่าวโพล
- ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการรายงานข่าวโพล

การทดสอบเครื่องมือ

- วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การทดสอบหาความเชื่อมั่นในการลงรหัส (Intercoder Reliability) โดยอาศัยหลักการคำนวณของ Holsti คือ สุ่มข่าวโพลมา 30 ชิ้น และหาผู้ร่วมลงรหัสอีก 2 คน มาทำการลงรหัสตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อทดสอบว่ามีความเห็นตรงกันกี่ครั้ง โดยถือว่าวิเคราะห์ตรงกัน 2 คนขึ้นไป แสดงว่ามีความเห็นตรงกัน

สูตรหาความเชื่อมั่นของ Holsti

$$R = \frac{3(C1,C2,C3)}{C1+C2+C3}$$

R	หมายถึง	ค่าความเชื่อมั่น
C1,C2,C3	หมายถึง	จำนวนครั้งที่ผู้ลงรหัสตรงกัน
C1+C2+C3	หมายถึง	จำนวนครั้งทั้งหมดที่ผู้ลงรหัสทั้ง 3 คนวิเคราะห์

ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้ ต้องไม่ต่ำกว่า 0.75 จึงจะถือว่ามีความเชื่อมั่น

ผลการทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบหาความเชื่อมั่นความถี่ที่นำเสนอตามแหล่งจัดทำโพล จาก ตัวอย่างข่าว 30 ชิ้น จำนวนที่ลงรหัสตรงกันทั้ง 3 คน 30 ชิ้น นำมาแทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} 3 (C1,C2,C3) &= 3 (30) \\ C1+C2+C3 &= 30 + 30 +30 \\ R &= \frac{90}{90} \\ &= 1.00 \end{aligned}$$

ค่าความเชื่อมั่นที่ได้ เท่ากับ 1.00 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของ Holsti

การทดสอบหาความเชื่อมั่นประเด็นหัวข้อข่าวโพลที่นำเสนอ จากตัวอย่าง ข่าว 30 ชิ้น จำนวนที่ลงรหัสตรงกันทั้ง 3 คน 27 ชิ้น นำมาแทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} 3 (C1,C2,C3) &= 3 (27) \\ C1+C2+C3 &= 30 + 30 +30 \\ R &= \frac{81}{90} \\ &= 0.90 \end{aligned}$$

ค่าความเชื่อมั่นที่ได้ เท่ากับ 0.90 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของ Holsti

การทดสอบหาความเชื่อมั่นการให้ความสำคัญในการนำเสนอ จาก ตัวอย่างข่าว 30 ชิ้น จำนวนที่ลงรหัสตรงกันทั้ง 3 คน 24 ชิ้น นำมาแทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} 3 (C1,C2,C3) &= 3 (24) \\ C1+C2+C3 &= 30 + 30 +30 \\ R &= \frac{72}{90} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ค่าความเชื่อมั่นที่ได้ เท่ากับ 0.80 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของ Holsti

การทดสอบหาความเชื่อมั่นรูปแบบในการนำเสนอข่าวโพล จากตัวอย่างข่าว 30 ชิ้น จำนวนที่ลงรหัสตรงกันทั้ง 3 คน 26 ชิ้น นำมาแทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} 3 (C1,C2,C3) &= 3 (26) \\ C1+C2+C3 &= 30 + 30 + 30 \\ R &= \frac{78}{90} \\ &= 0.86 \end{aligned}$$

ค่าความเชื่อมั่นที่ได้ เท่ากับ 0.86 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของ Holsti

การทดสอบหาความเชื่อมั่นข้อมูลพื้นฐานที่มีการนำเสนอในเนื้อหาข่าวโพล จากตัวอย่างข่าว 30 ชิ้น จำนวนที่ลงรหัสตรงกันทั้ง 3 คน 25 ชิ้น นำมาแทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned} 3 (C1,C2,C3) &= 3 (25) \\ C1+C2+C3 &= 30 + 30 + 30 \\ R &= \frac{75}{90} \\ &= 0.83 \end{aligned}$$

ค่าความเชื่อมั่นที่ได้ เท่ากับ 0.83 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของ Holsti

- การสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview)

นำแนวสัมภาษณ์และแบบสอบถามไปหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำข้อบกพร่องมาแก้ไข ให้เครื่องมือสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการได้

- แบบสอบถาม (Questionnaires)

ในส่วนของชุดคำถามที่วัด การเปิดรับสื่อ ความคาดหวัง และการใช้ประโยชน์ ทำการทดสอบความเที่ยงตรงภายใน (Internal Consistency) ด้วยสูตรของ Cronbach เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537)

$$\alpha = \frac{K}{(K-1)} \left\{ \frac{1 - \sum V_i}{V_t} \right\}$$

α = ความเชื่อถือได้

K = จำนวนข้อ

V_i = คะแนนความแปรปรวนของแต่ละข้อ

V_t = คะแนนความแปรปรวนของรวมทุกข้อ

ผลการทดสอบเครื่องมือ

จากการทดสอบความเที่ยงตรงภายใน ของชุดคำถามที่ใช้วัดการเปิดรับสื่อ ความคาดหวัง และการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพล ผลปรากฏว่า ชุดคำถามที่ใช้วัดในแต่ละด้านมีค่าแอลฟา มากกว่า 0.8 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ของ Cronbach และค่าแอลฟา รวมของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.9669 แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่น ตามเกณฑ์ของ Cronbach

	Alpha (α)
พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อการรายงานข่าวโพล	0.8854
ความคาดหวังและความต้องการต่อการรายงานข่าวโพล	0.8936
ความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพล	0.9378
การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพล	0.8781
ค่าแอลฟา รวมของแบบสอบถาม	0.9669

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลแบ่งตามการวิจัยดังนี้

- ประเภทบุคคล

กลุ่มผู้จัดทำโพล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบการทำโพลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชุม เฉลยทรัพย์ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ประธานดำเนินงานสวนดุสิตโพล

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ สัมภาษณ์ นายเทวินทร์ ขอเหนี่ยวกลาง หัวหน้าโครงการวิจัยประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักวิจัยเอแบค-เคเอสซี อินเทอร์เน็ตโพล

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด วุฒิศาสตร์กุล ผู้ช่วยอธิการบดีวิทยาเขตรังสิต ประธานดำเนินงานศูนย์วิจัยกรุงเทพโพล

กลุ่มผู้รายงานข่าวโพล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกข่าว หรือมีส่วนในการตัดสินใจเลือกข่าวโพล เช่น บรรณาธิการบริหาร หัวหน้าข่าว ผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ มติชน และผู้จัดการ

หนังสือพิมพ์มติชน ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ สัมภาษณ์นายณฤตย์ เสกธีระ หัวหน้าข่าวการเมือง กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ สัมภาษณ์นายสุชิน ตียววัฒน์ หัวหน้าข่าวหน้า 1 กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ สัมภาษณ์นายสุวัฒน์ ทองธนากุล บรรณาธิการอำนวยการหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

กลุ่มผู้อ่านข่าวโพล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยตัวเองโดยนำแบบสอบถามแจกแก่กลุ่มตัวอย่างที่เคยอ่านข่าวโพลจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอาชีพแตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มนักการเมือง กลุ่มนักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการ กลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน พ่อค้า แม่ค้า กลุ่มครู อาจารย์ และกลุ่มข้าราชการ ทหาร ตำรวจ หรือผู้รับราชการตามกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ และรอรับแบบสอบถามกลับ

ระยะเวลาการเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน 2543 ถึง 20 กันยายน 2543

วิธีการเลือกตัวอย่างทำโดยวิธีแบ่งกลุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) มีรายละเอียดดังนี้

1. เลือกพื้นที่โดยวิธีจับสลากเลือกเขตในกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 เขต จาก 50 เขต เพื่อแจกแบบสอบถาม ได้แก่ พญาไท ดุสิต ปทุมวัน บางกะปิ คลองเตย และดินแดง

2. จากนั้นแบ่งประชากรเป็นกลุ่มย่อยโดยวิธีจัดพวก (Stratified Sampling) ตามลักษณะตัวแปรทางสังคม เช่น เพศ อาชีพ ในที่นี้แบ่งตามกลุ่มอาชีพ กลุ่มละ 25 คน รวม 150 คน ดังนี้ กลุ่มนักการเมือง กลุ่มนักธุรกิจ เจ้าของกิจการ กลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน พ่อค้า แม่ค้า กลุ่มครู อาจารย์ และกลุ่มข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และผู้รับราชการ ในกระทรวง ทบวง กรม จากนั้นเลือกตัวอย่างโดยวิธีตามสะดวก (Convenience Sampling) หรือที่หาได้สะดวก (Availability Sampling)

● ประเภทเอกสาร

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวโพล เพื่อวัดความถี่ และเปรียบเทียบการรายงานข่าวโพลจากสำนักต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 3 ชื่อฉบับ ตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 - 31 ธันวาคม 2542 แหล่งข้อมูลคือ หอสมุดแห่งชาติท่าवासกรี

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

หน่วยที่ใช้วัด คือ ความถี่

หน่วยที่ใช้วิเคราะห์ คือ รายเรื่อง

รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูล และอธิบายข้อมูลที่ศึกษาโดยการให้ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยในการพรรณนา

- การสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview)

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้จัดทำโพล และผู้รายงานข่าวโพล นำมารวบรวมและอธิบายข้อมูลที่ศึกษาโดยใช้วิธีการพรรณนา

- การสำรวจ (Survey)

รวบรวม และตรวจสอบความถูกต้องข้อมูลที่ได้ทั้งหมด แล้วลงรหัสข้อมูล (Coding) นำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อแปลความหมายของข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมทางสถิติ SPSS โดยใช้สถิติในการประมวลผลการวิจัย และทดสอบสมมุติฐาน ดังนี้

- สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistic) การพรรณนาข้อมูลตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ความถี่ร้อยละและค่าเฉลี่ย ในเรื่องการเปิดรับสื่อ การใช้ประโยชน์ ความคาดหวัง ความพึงพอใจ

- สถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

ผู้อ่านแต่ละกลุ่มคาดหวัง พึงพอใจ และใช้ประโยชน์ จากรายงานข่าวโพล แตกต่างกัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้านสถิติ F-Test และ ANOVA (One-Way Analysis of Variance)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง **นโยบายและวิถีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพล กับทัศนะจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล** มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายและวิถีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันที่มีต่อแหล่งจัดทำโพลต่าง ๆ เพื่อให้ทราบแนวทางที่ถูกต้องในการรายงานข่าวโพลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้จัดทำโพล และตรงกับความต้องการ ความคาดหวังและการใช้ประโยชน์ของผู้อ่านโพล

ในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3 ชื่อฉบับ โดยแบ่งตามประเภทของหนังสือพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์คุณภาพ (มติชน) หนังสือพิมพ์ประชานิยม (ไทยรัฐ) และหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ (ผู้จัดการ) เริ่มศึกษาตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 ถึง 31 ธันวาคม 2542 รวมระยะเวลา 1 ปี ในส่วนของแหล่งจัดทำโพลได้ทำการศึกษา สวนดุสิตโพล เอแบคโพล และกรุงเทพโพล

ผลการวิเคราะห์สามารถแบ่งได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวโพล เพื่อศึกษาปริมาณความถี่ที่นำเสนอ แหล่งจัดทำโพลในการนำเสนอ ความสำคัญในการนำเสนอ ประเด็นหัวข้อที่นำเสนอ รูปแบบการนำเสนอ และข้อมูลพื้นฐานที่ควรระบุที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวัน

ตอนที่ 2 ทัศนะจากผู้อ่านโพล ในด้านการเปิดรับสื่อ ความต้องการและความคาดหวัง ความเชื่อถือ และความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพล การใช้ประโยชน์และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการรายงานข่าวโพล

ตอนที่ 3 นโยบายและวิถีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวัน

ตอนที่ 4 ทัศนะจากแหล่งจัดทำโพล ในด้านนโยบาย วิธีการทำงาน อุปสรรคปัญหา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการรายงานข่าวโพล

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวโพลจากหนังสือพิมพ์รายวัน 3 ชื่อฉบับ โดยแบ่งหนังสือพิมพ์ตามประเภทต่าง ๆ 3 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ (มติชน) หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ (ไทยรัฐ) และหนังสือพิมพ์เชิงธุรกิจ (ผู้จัดการ) ตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 ถึง 31 ธันวาคม 2542 รวมระยะเวลา 1 ปี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ โดยจำแนกเนื้อหาตามแหล่งจัดทำโพล ซึ่งแหล่งจัดทำโพลที่ทำการศึกษา ได้แก่ สวนดุสิตโพล เอแบคโพล และกรุงเทพโพล นอกจากนั้นจำแนกเนื้อหาตามประเด็นหัวข้อที่สำรวจ การให้ความสำคัญในการนำเสนอ รูปแบบการนำเสนอ และข้อมูลพื้นฐานที่ระบุในเนื้อหาข่าวโพล

รายละเอียดของผลในการวิเคราะห์เนื้อหามีดังนี้

ตารางที่ 1 ปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ

หนังสือพิมพ์	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
มติชน	65	55.6
ไทยรัฐ	33	28.2
ผู้จัดการ	19	16.2
รวม	117	100

จากตารางที่ 1 แสดงปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวโพลจากหนังสือพิมพ์รายวัน 3 ชื่อฉบับ โดยพิจารณาเป็นรายเรื่อง ผลปรากฏว่า มีการนำเสนอข่าวโพลทั้งหมดจำนวน 117 เรื่อง มติชนนำเสนอข่าวโพลในปริมาณมากที่สุด เป็นจำนวน 65 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมา คือ ไทยรัฐ นำเสนอทั้งสิ้น 33 เรื่อง หรือประมาณร้อยละ 28.2 และผู้จัดการนำเสนอในปริมาณน้อยที่สุด จำนวน 19 เรื่อง หรือร้อยละ 16.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวโพล จำแนกตามแหล่งจัดทำโพล

แหล่งจัดทำโพล	มติชน		ไทยรัฐ		ผู้จัดการ		รวม	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %
สวนดุสิตโพล	35	53.8	18	54.5	14	73.7	67	57.3
เอแบคโพล	31	47.7	11	33.3	5	26.3	47	40.2
กรุงเทพโพล	5	7.7	5	15.2	1	5.3	11	9.4
รวม (เรื่อง)	65	100	33	100	19	100	117	100

จากตารางที่ 2 แสดงปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ โดยจำแนกตามแหล่งจัดทำโพล พบว่า แหล่งจัดทำโพลที่ถูกนำเสนอบ่อยครั้งมากที่สุดคือ สวนดุสิตโพล เป็นจำนวน 67 ครั้ง หรือประมาณร้อยละ 57.3 รองลงมาคือ เอแบคโพล 47 ครั้ง หรือร้อยละ 40.2 และกรุงเทพโพลถูกนำเสนออย่างน้อยที่สุด 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.4

มติชนมีการนำเสนอข่าวโพลจากสวนดุสิตโพลมากที่สุด เป็นจำนวน 35 ครั้ง หรือร้อยละ 53.8 รองลงมาคือ เอแบคโพล จำนวน 31 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.7 และนำเสนอ กรุงเทพโพลน้อยที่สุดเพียง 5 ครั้ง หรือร้อยละ 7.7

สำหรับไทยรัฐนำเสนอข่าวโพลจากสวนดุสิตโพลมากที่สุดเป็นอันดับ 1 จำนวน 18 ครั้ง หรือร้อยละ 54.5 รองลงมาจากเอแบคโพล จำนวน 11 ครั้ง หรือร้อยละ 33.3 และ กรุงเทพโพลจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.2

และผู้จัดการนำเสนอข่าวโพลจากสวนดุสิตโพลมากที่สุดเช่นกัน จำนวน 14 ครั้ง หรือร้อยละ 73.7 รองลงมาคือ เอแบคโพล จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.3 และกรุงเทพโพล จำนวน 1 ครั้ง หรือร้อยละ 5.3

ตารางที่ 3 ประเด็นหัวข้อข่าวโพลในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ

หนังสือพิมพ์ ประเด็น	มติชน		ไทยรัฐ		ผู้จัดการ		รวม	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %
การเมือง	43	66.2	24	72.7	13	68.4	80	68.4
เศรษฐกิจ	6	9.2	5	15.2	3	15.7	14	12.0
สังคม	3	4.6	-	-	1	5.3	4	3.4
สิ่งแวดล้อม	-	-	-	-	-	-	-	-
การศึกษา	4	6.2	-	-	-	-	4	3.4
สาธารณสุข	1	1.5	-	-	-	-	1	0.9
วิทยาศาสตร์	1	1.5	-	-	-	-	1	0.9
วัฒนธรรม	5	7.7	1	3	1	5.3	7	5.9
อื่น ๆ	2	3.1	3	9.1	1	5.3	6	5.1
รวม	65	100	33	100	19	100	117	100

จากตารางที่ 3 แสดงปริมาณความถี่ของประเด็นหัวข้อในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 3 ชื่อฉบับ จากจำนวนข่าวทั้งหมด 117 เรื่อง ประเด็นที่ถูกนำเสนอมากที่สุดคือ การเมือง จำนวน 80 ครั้ง หรือร้อยละ 68.4 ตัวอย่างเช่น "การอภิปรายไม่ไว้วางใจในสภาประชาชน" (สวนดุสิตโพล วันที่ 30 มกราคม 2542) "ประชาชนคิดอย่างไรกับหลักสูตรภาคพิเศษเพื่อนักการเมือง" (กรุงเทพโพล วันที่ 21-23 พฤศจิกายน 2542) เป็นต้น รองลงมาคือ เศรษฐกิจ จำนวน 14 ครั้ง ร้อยละ 12 ตัวอย่างเช่น "ปัญหาน้ำมันขึ้นราคาในสภาประชาชน" (เอแบคโพล วันที่ 17-19 กันยายน 2542) "เงินกู้มีयाซาว่า 53,000 ล้านบาท จะถึงมือประชาชนได้อย่างไร" (สวนดุสิตโพล วันที่ 16 มีนาคม 2542) เป็นต้น และอันดับ 3 คือประเด็นทางวัฒนธรรม จำนวน 7 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 5.9 ตัวอย่างเช่น "วันลอยกระทงในสภาประชาชน" (สวนดุสิตโพล วันที่ 21 พฤศจิกายน 2542) "กระแสความศรัทธาของสังคมที่มีต่อวัดธรรมกาย" (กรุงเทพโพล วันที่ 5-10 มีนาคม 2542) เป็นต้น อันดับ 4 มีการนำเสนอในปริมาณที่เท่ากันเป็นจำนวน 4 ครั้ง หรือร้อยละ 3.4 คือสังคม ตัวอย่างเช่น "ใช้บริการแท็กซี่อย่างไรจึงปลอดภัย" (สวนดุสิตโพล วันที่ 4 มิถุนายน 2542) "รถไฟฟ้าขึ้นหรือไม่" (กรุงเทพโพล วันที่ 1-2 พฤศจิกายน) "ความเครียดของคนกรุง" (เอแบคโพล วันที่ 18-23 ตุลาคม 2542) เป็นต้น และการศึกษา ตัวอย่างเช่น ประชาชนเชื่อใบประกอบวิชาชีพครูจะช่วยให้คุณภาพการศึกษาไทยดีขึ้น" (สวนดุสิตโพล วันที่ 21 ธันวาคม

2542) ส่วนประเด็นที่น่าเสนอแนะน้อยที่สุดในอันดับที่เท่ากันคือ สาธารณสุข ตัวอย่างเช่น "ปัญหาสารพิษในผัก" (กรุงเทพโพล วันที่ 23-25 กันยายน 2542) "เครื่องดื่มบำรุงกำลังในสายตาผู้ดื่ม" (สวนดุสิตโพล วันที่ 5 สิงหาคม 2542) เป็นต้น และวิทยาศาสตร์ ตัวอย่างเช่น "การตัดสินใจใช้เทคโนโลยีข้อมูลสื่อประสม" (สวนดุสิตโพล วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2542) "ความกลัวของคนไทยกรณี Y2K ในปีค.ศ. 2000" (สวนดุสิตโพล 17 ธันวาคม 2542) เป็นต้น เพียงประเด็นละ 1 ครั้งเท่านั้น หรือคิดเป็นร้อยละ 0.9 ในขณะที่ประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่มีการนำเสนอเลย ตัวอย่างเช่น "มาตรการบรรเทามลพิษทางอากาศในถนน 3 สายของกทม." (เอแบคโพล วันที่ 19-20 กุมภาพันธ์ 2542) เป็นต้น ส่วนประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ ทหาร ตัวอย่างเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตัวอย่างเช่น "ประชาชนคิดอย่างไรต่อกรณีนักศึกษาพม่าจับตัวประกัน" (สวนดุสิตโพล วันที่ 3 ตุลาคม 2542) "ภาพพจน์ของสหรัฐอเมริกาในสายตาคนไทย" (กรุงเทพโพล วันที่ 17-20 พฤษภาคม 2542) เป็นต้น และเรื่องคะแนนนิยมทั่วไป ตัวอย่างเช่น "ดารานักร้อง นักกีฬา นักการศึกษา ที่สุดแห่งปี 2542" (สวนดุสิตโพล วันที่ 29 ธันวาคม 2542) เป็นต้น มีการนำเสนอรวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.1

มติชนนำเสนอประเด็นการเมืองมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ในปริมาณ 43 ครั้ง หรือร้อยละ 66.2 จากการนำเสนอทั้งหมด 65 ครั้ง รองลงมาเป็นประเด็นเศรษฐกิจ จำนวน 6 ครั้ง ร้อยละ 9.2 โดยนำเสนอประเด็นสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์น้อยที่สุดคือ ประเด็นละ 1 ครั้ง หรือร้อยละ 1.5 เท่านั้น

ไทยรัฐนำเสนอประเด็นทางการเมืองสูงที่สุดเช่นกัน จำนวน 24 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 72.7 รองลงมาคือ เศรษฐกิจ จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.2 และประเด็นที่น่าเสนอแนะน้อยที่สุดคือ วัฒนธรรม เพียง 1 ครั้ง หรือร้อยละ 3 จากการนำเสนอทั้งหมด 33 ครั้ง ส่วนประเด็นที่ไม่มีการนำเสนอเลยคือ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา สาธารณสุข และวิทยาศาสตร์

สำหรับผู้จัดการนำเสนอข่าวโพล 20 ครั้ง มีประเด็นทางการเมืองมากที่สุดเช่นกัน จำนวน 13 ครั้ง หรือร้อยละ 68.4 รองลงมาคือเศรษฐกิจ จำนวน 3 ครั้ง ร้อยละ 15.7 และประเด็นที่ไม่มีการนำเสนอเลยคือ สิ่งแวดล้อม การศึกษา สาธารณสุข และวิทยาศาสตร์

ตารางที่ 4 การให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ

หนังสือพิมพ์	หน้าแรก		หน้าใน		รวม	
	พาดหัวใหญ่	พาดหัวรอง	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %
มติชน	4 (6.2)	8 (12.3)	53	81.5	65	100
	12 (18.5)					
ไทยรัฐ	2 (6.1)	4 (12.1)	27	81.8	33	100
	6 (18.2)					
ผู้จัดการ	2 (10.5)	7 (36.8)	10	52.6	19	100
	9 (47.3)					
รวม	8 (6.8)	19 (16.2)	90	76.9	117	100
	27 (23.1)					

จากตารางที่ 4 แสดงการให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ พบว่า ข่าวโพลถูกนำเสนอในพื้นที่หน้าในมากที่สุด จำนวน 90 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 76.9 จากจำนวนข่าวทั้งหมด 117 เรื่อง รองลงมาเป็นการนำเสนอในพื้นที่หน้าแรก ในสัดส่วนร้อยละ 23.1 โดยแบ่งเป็นข่าวพาดหัวใหญ่ จำนวน 8 ครั้ง และข่าวพาดหัวรอง 19 ครั้ง

เมื่อพิจารณารายละเอียดการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ปรากฏว่า มติชนให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวโพลในพื้นที่หน้าในมากที่สุด 53 ครั้ง ร้อยละ 81.5 และพื้นที่หน้าแรก จำนวน 12 ครั้ง ร้อยละ 18.5 โดยเป็นข่าวพาดหัวใหญ่ ร้อยละ 6.2 และพาดหัวรอง ร้อยละ 12.3

ไทยรัฐให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวโพลในพื้นที่หน้าในมากที่สุด จำนวน 27 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมาคือ พื้นที่หน้าแรกทั้งหมด 6 ครั้ง ร้อยละ 18.2 เป็นข่าวพาดหัวใหญ่ ร้อยละ 6.1 และพาดหัวรอง ร้อยละ 18.2

และผู้จัดการให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวโพลมากที่สุดในพื้นที่หน้าใน จำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.6 สำหรับพื้นที่หน้าแรกนำเสนอทั้งหมด จำนวน 9 ครั้ง หรือร้อยละ 47.3 โดยเป็นข่าวพาดหัวใหญ่ ร้อยละ 10.5 และพาดหัวรอง ร้อยละ 36.8

ตารางที่ 5 รูปแบบในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ

หนังสือพิมพ์ รูปแบบ	มติชน		ไทยรัฐ		ผู้จัดการ		รวม	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %
ข่าว	62	95.4	32	97.0	18	94.7	112	95.7
รูปแบบอื่น	3	4.6	1	3.0	1	5.3	4	3.4
ตารางประกอบข่าว	1	1.5	-	-	-	-	1	0.9
รวม (เรื่อง)	65	100	33	100	19	100	117	100

จากตารางที่ 5 แสดงรูปแบบในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ 3 ชื่อฉบับ ปรากฏว่า ข่าวโพลถูกนำเสนอในรูปแบบข่าวมากที่สุด จำนวน 112 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 95.7 รองลงมาคือ รูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ข่าว เช่น สกู๊ปหรือรายงานพิเศษ ข่าวล้อมกรอบ บทความ สารคดี คอลัมน์ประจำ เป็นต้น ในสัดส่วนร้อยละ 3.4 จากจำนวนข่าวทั้งหมด 117 เรื่อง นอกจากนั้น หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอตารางประกอบข่าวเพียงหนังสือพิมพ์เดียว ร้อยละ 0.9

เมื่อพิจารณาตามหนังสือพิมพ์พบว่า มติชนนำเสนอในรูปแบบข่าวมากที่สุด สูงเป็นอันดับ 1 คือ จำนวน 62 ครั้ง จากจำนวนข่าวทั้งหมด 65 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 95.4 และรูปแบบอื่น ร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

ไทยรัฐนำเสนอในรูปแบบข่าวมากที่สุดเช่นกัน ในปริมาณ 32 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 97 และรูปแบบอื่น ร้อยละ 3 จากจำนวนข่าวทั้งหมด 33 ข่าว

ส่วนผู้จัดการมีการนำเสนอในรูปแบบข่าวมากที่สุด จำนวน 18 ครั้ง หรือคิดเป็น ร้อยละ 94.7 และรูปแบบอื่น ร้อยละ 5.3 จากจำนวนข่าวทั้งหมด 19 ข่าว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ข้อมูลพื้นฐานที่มีการนำเสนอในเนื้อหาข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ

หนังสือพิมพ์ ข้อมูลพื้นฐาน	มติชน		ไทยรัฐ		ผู้จัดการ		รวม	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ %
ชื่อแหล่งจัดทำโพล	65	100	33	100	19	100	117	100
ประชากร	60	92.3	24	72.7	19	100	103	88.0
จำนวนตัวอย่าง	59	90.8	22	66.6	19	100	100	85.5
วิธีเลือกตัวอย่าง	2	3.0	-	-	-	-	2	1.7
คำถามที่ใช้ถาม	3	4.6	-	-	-	-	3	2.6
วิธีการเก็บข้อมูล	2	3.0	-	-	-	-	2	1.7
สถานที่เก็บข้อมูล	-	-	-	-	-	-	-	-
ช่วงเวลาที่สำรวจ	41	63.0	17	51.5	11	57.9	69	59.0
รวม (เรื่อง)	65	100	33	100	19	100	117	100

จากตารางที่ 6 แสดงข้อมูลพื้นฐานที่มีการนำเสนอในเนื้อหาข่าวโพล ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ จากจำนวนข่าวทั้งหมด 117 เรื่อง ผลปรากฏว่า ข้อมูลพื้นฐานที่ระบุในเนื้อหาข่าวโพลที่ปรากฏพบมากที่สุดคือ ชื่อแหล่งจัดทำโพลซึ่งปรากฏในทุกข่าว รองลงมาคือ การระบุกลุ่มประชากร ร้อยละ 88 ระบุจำนวนตัวอย่าง ร้อยละ 85.5 และระบุช่วงเวลาเก็บข้อมูล ร้อยละ 59 ตามลำดับ ขณะที่สถานที่เก็บข้อมูลไม่มีการระบุในข่าวโพลเลย

การระบุข้อมูลพื้นฐานในข่าวโพลของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ มีรายละเอียดดังนี้ มติชนมีการระบุกลุ่มประชากรมากที่สุดรองจากชื่อแหล่งจัดทำโพล คิดเป็นร้อยละ 92.3 ระบุจำนวนตัวอย่างในอันดับถัดมา ที่ร้อยละ 90.8 และระบุช่วงเวลาเก็บข้อมูล ร้อยละ 63 ตามลำดับ นอกจากนั้นยังมีการระบุคำถามที่ใช้ถาม ร้อยละ 1.3 ระบุวิธีการเลือกตัวอย่างและวิธีการเก็บข้อมูลในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 0.9 ไทยรัฐและผู้จัดการมีการระบุเพียงชื่อแหล่งจัดทำโพล กลุ่มประชากร จำนวนตัวอย่าง และช่วงเวลาสำรวจ

ตอนที่ 2 ทักษะจากผู้อ่านโพล ในด้านการเปิดรับสื่อ ความต้องการและการคาดหวัง ทศนคติความเชื่อถือ ความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพล

การสำรวจทักษะผู้อ่านโพล โดยแบ่งตามกลุ่มอาชีพต่าง ๆ 6 กลุ่ม ได้แก่ นักการเมือง นักธุรกิจ หรือเจ้าของกิจการ นักศึกษา อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน ครู อาจารย์ และข้าราชการ รวม 150 คน ผลการศึกษาศึกษาสามารถแบ่งเป็น ได้แก่

- 2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2.2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
- 2.3 ความต้องการและความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพล
- 2.4 ความเชื่อถือต่อการรายงานข่าวโพล
- 2.5 ความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพล
- 2.6 การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพล
- 2.7 การทดสอบสมมติฐาน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 7 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	79	52.7
หญิง	71	47.3
รวม	150	100

จากตารางที่ 7 แสดงข้อมูลเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นเพศชาย จำนวน 79 คน คิดเป็น ร้อยละ 52.7 และเพศหญิง จำนวน 71 คน ร้อยละ 47.3

ตารางที่ 8 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ต่ำกว่า 20 ปี	7	4.7
20 - 30 ปี	46	30.7
31 - 40 ปี	57	38.0
41 - 50 ปี	29	19.3
สูงกว่า 50 ปี	11	7.3
รวม	150	100

จากตารางที่ 8 แสดงข้อมูลอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 38 รองลงมาคืออายุ 20 - 30 ปี ประมาณร้อยละ 30 และอายุ 41 - 50 ปี ประมาณร้อยละ 19 ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ประถมศึกษา	4	2.7
มัธยมศึกษา	21	14.0
ปวช.	8	5.3
ปวส./อนุปริญญา	12	8.0
ปริญญาตรี	78	52.0
สูงกว่าปริญญาตรี	27	18.0
รวม	150	100

จากตารางที่ 9 แสดงข้อมูลระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาคือสำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 18 และระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 14

ตารางที่ 10 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
นักการเมือง	25	16.7
นักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ	25	16.7
นักศึกษา	25	16.7
อาชีพอิสระ/ผู้ใช้แรงงาน	25	16.7
ครู - อาจารย์	25	16.7
ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ	25	16.7
รวม	150	100

จากตารางที่ 10 แสดงข้อมูลอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแต่ละกลุ่มอาชีพ มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

2.2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

ตารางที่ 11 ความถี่ในการติดตามข่าวโพลของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	S.D.
นักการเมือง	3.56	1.08
นักธุรกิจ	3.04	0.89
นักศึกษา	2.84	0.85
อิสระ	2.83	1.01
ครู-อาจารย์	3.08	0.91
ข้าราชการ	2.68	1.14
ทุกกลุ่มอาชีพ	3.01	1.01

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ การเปิดรับสื่อบ่อยที่สุด เท่ากับ 5 ค่อนข้างบ่อย เท่ากับ 4 ปานกลาง เท่ากับ 3 ค่อนข้างน้อย เท่ากับ 2 และน้อยที่สุด เท่ากับ 1

จากตารางที่ 11 แสดงข้อมูลความถี่ในการติดตามข่าวโพล กลุ่มผู้อ่านโดยรวมมีความถี่ในการติดตามข่าวโพลในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.01 จากเกณฑ์บ่อยที่สุด เท่ากับ 5 และไม่เคย เท่ากับ 1 เมื่อแยกตามกลุ่มอาชีพพบว่า นักการเมืองมีการติดตามข่าวโพล บ่อยมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.56 รองลงมาคือ ครู-อาจารย์ที่ค่าเฉลี่ย 3.08 และที่ติดตามข่าวโพล บ่อยน้อยที่สุด คือ ข้าราชการที่ค่าเฉลี่ย 2.68

ตารางที่ 12 ความถี่ในการเปิดรับข่าวโพลจากสื่อต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ

สื่อ	\bar{X}	อาชีพ					
		นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	ครู-อาจารย์	ข้าราชการ
หนังสือพิมพ์	3.91	4.52	3.88	3.56	3.67	4.00	3.80
วิทยุ	3.01	2.74	3.12	3.71	2.74	2.70	2.96
โทรทัศน์	4.20	3.92	4.08	4.63	4.12	4.60	3.84
นิตยสาร	2.14	2.33	1.95	2.27	1.75	2.50	1.89
อินเทอร์เน็ต	2.16	2.60	2.87	1.95	1.80	2.00	2.00

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยคำนวณจากเกณฑ์ การเปิดรับสื่อบ่อยที่สุด เท่ากับ 5 ค่อนข้างบ่อย เท่ากับ 4 ปานกลาง เท่ากับ 3 ค่อนข้างน้อย เท่ากับ 2 และน้อยที่สุด เท่ากับ 1

จากตารางที่ 12 แสดงข้อมูลความถี่ในการเปิดรับข่าวโพลจากสื่อต่าง ๆ โดยรวมมีการเปิดรับข่าวโพลจากสื่อต่าง ๆ ในระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 3.25 โดยเปิดรับสื่อโทรทัศน์บ่อยมากที่สุด ในระดับสูงที่ค่าเฉลี่ย 4.20 รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ ที่ค่าเฉลี่ย 3.91 และสื่อที่เปิดรับบ่อยครั้งน้อยที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 2.14 คือ นิตยสาร

เมื่อแยกตามกลุ่มอาชีพพบว่า นักธุรกิจ อาชีพอิสระ ครู-อาจารย์ และข้าราชการ มีการเปิดรับข่าวโพลจากโทรทัศน์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ และวิทยุตามลำดับ ขณะที่นักการเมืองเปิดรับข่าวโพลจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาคือ โทรทัศน์ และวิทยุ ส่วนนักศึกษาเปิดรับข่าวโพลจากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ความถี่ในการเปิดรับข่าวโพลรูปแบบต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ

รูปแบบ	\bar{X}	อาชีพ					
		นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	ครู-อาจารย์	ข้าราชการ
ข่าว	4.23	4.56	4.00	4.20	4.24	4.20	4.16
รูปแบบอื่น	2.49	3.03	3.04	2.61	2.48	2.97	2.78

จากตารางที่ 13 แสดงข้อมูลความถี่ในการเปิดรับข่าวโพลในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ผู้อ่านมีการเปิดรับข่าวโพลในรูปแบบข่าวบอยครั้งมากที่สุด ในระดับสูงที่ค่าเฉลี่ย 4.23 และรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ข่าว ที่ค่าเฉลี่ย 2.49 โดยผู้อ่านทุกกลุ่มอาชีพมีการเปิดรับข่าวโพลในรูปแบบข่าวมากกว่ารูปแบบอื่น

ตารางที่ 14 ความถี่ในการเปิดรับข่าวโพลประเด็นหัวข้อต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ

ประเด็น	\bar{X}	อาชีพ					
		นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	ครู-อาจารย์	ข้าราชการ
การเมือง	4.20	4.52	4.40	3.84	4.04	4.20	4.20
เศรษฐกิจ	3.87	4.28	4.04	3.60	3.88	3.88	3.56
สังคม	3.40	4.04	3.32	3.54	2.75	3.43	3.28
สิ่งแวดล้อม	3.12	3.44	3.00	3.50	2.43	3.39	2.96
การศึกษา	3.28	3.72	2.96	4.04	2.55	3.63	2.63
สาธารณสุข	2.66	3.08	2.57	3.17	1.55	3.04	2.36
วิทยาศาสตร์	2.77	3.04	2.79	3.57	1.78	2.78	2.41
วัฒนธรรม	2.68	2.92	2.58	3.29	2.22	2.71	2.26

จากตารางที่ 14 แสดงข้อมูลความถี่การเปิดรับข่าวโพลในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ พบว่า ผู้อ่านส่วนใหญ่สนใจติดตามข่าวโพลในประเด็นการเมืองบ่อยมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ในระดับสูงที่ค่าเฉลี่ย 4.20 รองลงมาที่ค่าเฉลี่ย 3.87 คือ ประเด็นทางเศรษฐกิจ และสังคมที่ค่าเฉลี่ย 3.40 การศึกษาที่ค่าเฉลี่ย 3.28 ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่ผู้อ่านให้ความสนใจติดตามบ่อยครั้งน้อยที่สุดคือ สาธารณสุขที่ค่าเฉลี่ย 2.68

นักการเมือง นักธุรกิจ อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน และข้าราชการ มีความสนใจติดตามเปิดรับข่าวโพลในประเด็นหัวข้อทางการเมืองบ่อยครั้งเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ ประเด็นทางเศรษฐกิจ และสังคมตามลำดับ แต่นักศึกษามีความสนใจเปิดรับประเด็นทางการศึกษาสูงสุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ การเมือง และเศรษฐกิจ ส่วนครู-อาจารย์ติดตามเปิดรับประเด็นทางการเมืองสูงเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ เศรษฐกิจ และการศึกษา

ในขณะที่เดียวกันนักการเมือง ครู-อาจารย์ และข้าราชการ ให้ความสนใจติดตามประเด็นทางวัฒนธรรมเป็นอันดับสุดท้าย และนักธุรกิจ นักศึกษา อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน ติดตามประเด็นทางสาธารณสุขเป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 15 ความถี่ในการเปิดรับข่าวโพลจากสำนักโพลต่างๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ

สำนักโพล	\bar{X}	อาชีพ					
		นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	ครู อาจารย์	ข้าราชการ
สวนดุสิตโพล	4.15	4.32	4.24	4.24	4.17	3.92	4.04
เอแบคโพล	3.76	3.84	3.92	3.64	3.91	3.63	3.67
กรุงเทพโพล	2.63	2.83	2.64	2.59	2.42	2.62	2.65
ศูนย์วิจัยกสิกรไทย	2.77	3.00	2.87	2.50	2.56	2.83	2.81
ศูนย์วิจัยจุฬาฯ	2.66	3.09	2.81	2.42	2.28	2.62	2.70

จากตารางที่ 15 แสดงข้อมูลความถี่ในการเปิดรับข่าวโพลจากสำนักโพลต่าง ๆ พบว่า สวนดุสิตโพลเป็นสำนักโพลที่ผู้อ่านติดตามเปิดรับบ่อยครั้งมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.15 รองลงมาคือ เอแบคโพล ที่ค่าเฉลี่ย 3.76 และกรุงเทพโพลเป็นอันดับสุดท้ายที่ค่าเฉลี่ย 2.63

ทุกกลุ่มอาชีพมีการเปิดรับข่าวโศกจากสวนดุสิตโศกมากเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ เอแบคโศก โดยนักการเมือง นักธุรกิจ ข้าราชการ เปิดรับข่าวโศกจากกรุงเทพโศกบ่อยครั้ง น้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย ครู-อาจารย์ติดตามเปิดรับข่าวโศกจากกรุงเทพโศก และศูนย์วิจัย จุฬาฯ บ่อยครั้งน้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้ายที่ค่าเฉลี่ย 2.62 เท่ากัน และนักศึกษาติดตามเปิดรับ ข่าวโศกจากกรุงเทพโศกบ่อยครั้งเป็นอันดับที่ 3 ที่ค่าเฉลี่ย 2.59 โดยเปิดรับข่าวโศกจากศูนย์วิจัย จุฬาฯ บ่อยครั้งเป็นอันดับสุดท้าย ขณะที่อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงานเปิดรับข่าวโศกจากกรุงเทพ โศกบ่อยครั้งเป็นอันดับ 4 ที่ค่าเฉลี่ย 2.42 และศูนย์วิจัยจุฬาฯ เป็นอันดับสุดท้าย

2.3 ความต้องการและความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโศก

ตารางที่ 16 ความต้องการรับทราบข่าวโศกในรูปแบบต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ

รูปแบบการ รายงานข่าวโศก	\bar{X}	อาชีพ					
		นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	ครู-อาจารย์	ข้าราชการ
ข่าว	4.10	4.36	3.80	4.20	4.04	4.04	4.16
รูปแบบอื่น	3.25	3.37	3.36	3.35	2.96	3.23	3.24

จากตารางที่ 16 แสดงความต้องการในการรับทราบข่าวโศกในรูปแบบต่าง ๆ ของ ผู้อ่านกลุ่มอาชีพต่าง ๆ พบว่า โดยเฉลี่ยผู้อ่านต้องการรับทราบข่าวโศกในรูปแบบข่าวมากที่สุด ในระดับสูงที่ค่าเฉลี่ย 4.10 และรูปแบบอื่นที่ค่าเฉลี่ย 3.25 โดยผู้อ่านทุกกลุ่มอาชีพมีความต้องการ รับทราบข่าวโศกในรูปแบบข่าวมากที่สุด

ตารางที่ 17 ความต้องการรับทราบข่าวโพลในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ ของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ

ประเด็น	\bar{X}	อาชีพ					
		นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	ครู อาจารย์	ข้าราชการ
การเมือง	4.38	4.68	4.32	4.28	4.44	4.20	4.36
เศรษฐกิจ	4.21	4.44	4.36	4.12	4.12	4.20	4.04
สังคม	3.83	4.32	3.72	3.84	3.48	3.80	3.08
สิ่งแวดล้อม	3.64	3.72	3.68	3.64	3.28	3.88	3.64
การศึกษา	3.71	3.88	3.56	4.28	2.88	4.28	3.40
สาธารณสุข	3.25	3.52	3.16	3.32	2.72	3.72	3.08
วิทยาศาสตร์	3.27	3.36	3.52	3.64	2.60	3.48	3.04
วัฒนธรรม	3.15	3.32	3.12	3.40	2.92	3.36	2.76

จากตารางที่ 17 แสดงข้อมูลความต้องการรับทราบข่าวโพลในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ พบว่า ประเด็นหัวข้อโพลที่ผู้อ่านต้องการรับทราบมากที่สุดคือ การเมือง ที่ค่าเฉลี่ย 4.38 ซึ่งอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ เศรษฐกิจที่ค่าเฉลี่ย 4.21 และสังคมที่ค่าเฉลี่ย 3.83 การศึกษาที่ค่าเฉลี่ย 3.71 ตามลำดับ โดยประเด็นที่ผู้อ่านต้องการรับทราบน้อยที่สุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลางคือประเด็นทางวัฒนธรรม ที่ค่าเฉลี่ย 3.15

กลุ่มนักการเมือง นักธุรกิจ อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน และข้าราชการ มีความต้องการรับทราบข่าวโพลในประเด็นการเมืองมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ เศรษฐกิจ และสังคม ตามลำดับ

กลุ่มนักศึกษาต้องการรับทราบเนื้อหาข่าวโพลในประเด็นทางการเมืองและการศึกษามากที่สุดเป็นอันดับ 1 ด้วยค่าเฉลี่ยที่เท่ากันคือ 4.28 รองลงมาคือ ประเด็นทางเศรษฐกิจที่ค่าเฉลี่ย 4.12

สำหรับครู-อาจารย์ต้องการรับทราบข่าวโพลในประเด็นหัวข้อทางการศึกษามากที่สุดเป็นอันดับ 1 ที่ค่าเฉลี่ย 4.28 รองลงมาคือ การเมือง และเศรษฐกิจ ด้วยค่าเฉลี่ยที่เท่ากันคือ 4.20

ตารางที่ 18 ความต้องการและความคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ จากการรายงานข่าวโพลของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ

หัวข้อความต้องการ	\bar{X}	อาชีพ					
		นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	นักวิชาการ	ข้าราชการ
1. ต้องการให้นำเสนอข่าวโพลอย่างตรงไปตรงมามากกว่านี้	4.63	4.24	4.76	4.76	4.64	4.56	4.80
2. ต้องการให้หัวข้อทันสมัยทันสมัยตรงกระแสวิกฤต	4.55	4.48	4.56	4.60	4.72	4.52	4.40
3. ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจกว้างกว่านี้	4.46	4.24	4.48	4.56	4.52	4.44	4.52
4. ต้องการให้ผู้รายงานข่าวโพลมีความรู้เกี่ยวกับการทำโพลมากกว่านี้	4.42	4.32	4.44	4.32	4.32	4.56	4.56
5. ต้องการรายละเอียดในการนำเสนอข่าวโพล	4.33	4.40	4.32	4.24	4.44	4.16	4.40
6. ต้องการให้นำเสนอข่าวโพลบ่อยกว่านี้	3.82	4.08	3.84	3.80	3.80	3.76	3.64
7. ต้องการให้หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญ โดยนำเสนอในหน้า 1 มากกว่านี้	3.71	4.08	3.60	3.68	3.68	3.84	3.40
ค่าเฉลี่ยรวม	4.27	4.26	4.28	4.28	4.30	4.26	4.25

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 18 แสดงข้อมูลความต้องการและความคาดหวังจากผู้อ่านโพลในเรื่องต่าง ๆ จากการรายงานข่าวโพล พบว่า อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงานมีความต้องการและคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ จากการรายงานข่าวโพลมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.30 รองลงมาคือ นักธุรกิจ และนักศึกษา ด้วยค่าเฉลี่ยที่เท่ากันคือ 4.28 นักการเมือง และครู อาจารย์ มีค่าเฉลี่ย ที่เท่ากันคือ 4.26 และอันดับสุดท้ายคือ ข้าราชการ ที่ค่าเฉลี่ย 4.25

ประเด็นที่ผู้อ่านมีความต้องการและคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ จากการรายงานข่าวโพลมากที่สุดคือ ต้องการให้นำเสนอข่าวโพลมีความตรงไปตรงมามากกว่านี้มากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.63 รองลงมาคือ ต้องการให้หัวข้อที่สำรวจทันสมัยตรงกับกระแสสังคม ที่ค่าเฉลี่ย 4.55 และต้องการให้กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจกว้างกว่านี้ ที่ค่าเฉลี่ย 4.46 ต้องการให้ผู้รายงานข่าวโพลมีความรู้เกี่ยวกับการทำโพลมากกว่านี้ เพื่อจะได้รู้เท่าทันผู้จัดทำโพลที่ค่าเฉลี่ย 4.42 นอกจากนี้ยังต้องการรายละเอียดในการนำเสนอข่าวโพลมากกว่านี้ เพื่อจะได้รู้เท่าทันผู้จัดทำโพล ที่ค่าเฉลี่ย 4.33 ต้องการให้นำเสนอข่าวโพลบ่อยกว่านี้ ที่ค่าเฉลี่ย 3.82 และต้องการให้หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวโพลในหน้า 1 มากกว่านี้ ในระดับสูงเช่นกัน ที่ค่าเฉลี่ย 3.71

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยตามกลุ่มอาชีพ พบว่า นักการเมือง และอาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงานต้องการให้หัวข้อที่สำรวจทันสมัยตรงกับกระแสสังคมมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ขณะที่นักธุรกิจ นักศึกษา ครู-อาจารย์ และข้าราชการ ต้องการให้นำเสนอข่าวโพลอย่างตรงไปตรงมามากที่สุดเป็นอันดับ 1

2.4 ความเชื่อถือต่อการรายงานข่าวโพล

ความเชื่อถือต่อการรายงานข่าวโพลของผู้อ่านทุกกลุ่มอาชีพ ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยผู้อ่านมีความเชื่อถือต่อการรายงานข่าวโพลในระดับปานกลางที่ 3.34 ซึ่งผู้อ่านส่วนใหญ่มีความเห็นว่าข่าวโพลเป็นเรื่องที่ทันสมัยมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งในระดับสูง ด้วยค่าเฉลี่ย 3.89 รองลงมาเห็นว่าข่าวโพลมีประโยชน์ ที่ค่าเฉลี่ย 3.82 และเห็นว่าข่าวโพลมีความน่าสนใจ ที่ค่าเฉลี่ย 3.69 ตามลำดับ นอกจากนี้ผู้อ่านส่วนใหญ่เห็นด้วยค่อนข้างน้อยกว่าข่าวโพลเป็นเรื่องหมกมุ่น (ค่าเฉลี่ย 2.71)

ความเชื่อถือต่อการรายงานข่าวโพลของผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพ มีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้ นักการเมืองมีความเห็นในทางบวกว่าข่าวโพลมีประโยชน์มากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.12 รองลงมาเห็นว่า ข่าวโพลที่น่าเสนอมีความทันสมัยที่ค่าเฉลี่ย 4.08 และมองข่าวโพลในทางไม่เห็นด้วยมากที่สุดว่าเป็นเรื่องหนักสมอง ที่ค่าเฉลี่ย 3.24

นักธุรกิจมีความเห็นในทางบวกว่าข่าวโพลมีประโยชน์มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.96 รองลงมาคือ ความทันสมัย ที่ค่าเฉลี่ย 3.84 ส่วนความคิดเห็นในทางไม่เห็นด้วยมากที่สุดคือ หนักสมอง ที่ค่าเฉลี่ย 2.72 สำหรับนักศึกษา มองว่าข่าวโพลน่าสนใจมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4 รองลงมาคือ เข้าใจง่าย 3.96 ส่วนหนักสมอง ที่ค่าเฉลี่ย 2.68

อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงานมีความคิดว่าข่าวโพลทันสมัยมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4 รองลงมาคือ มีประโยชน์ ที่ค่าเฉลี่ย 3.76 และมองว่าข่าวโพลหนักสมอง เป็นเรื่องในทางที่ไม่เห็นด้วยมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 2.60

สำหรับครู-อาจารย์มีความคิดว่าข่าวโพลทันสมัยมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ยที่ 3.76 และคิดว่าข่าวโพลมีประโยชน์ในอันดับรองลงมา ที่ค่าเฉลี่ย 3.68 โดยมองว่าข่าวโพลเป็นเรื่องหนักสมองในทิศทางที่ไม่เห็นด้วยมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 2.60 และข้าราชการมีมุมมองว่าข่าวโพลเป็นเรื่องทันสมัยมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 3.76 รองลงมาคือ มีประโยชน์ด้วยค่าเฉลี่ย 3.56 หนักสมอง ที่ค่าเฉลี่ย 2.44

และเมื่อพิจารณาในด้านความสมบูรณ์ และความเป็นกลางในการรายงานข่าวโพล โดยเฉลี่ยผู้อ่านมีความเห็นว่าข่าวโพลมีความสมบูรณ์ ที่ค่าเฉลี่ย 3.03 ความเป็นกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.02 แต่ละกลุ่มอาชีพมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

นักการเมืองมีความเห็นว่าข่าวโพลมีความสมบูรณ์ ด้วยค่าเฉลี่ย 3.72 ความเป็นกลางที่ 3.36 และนักศึกษามีความเห็นว่าข่าวโพลมีความสมบูรณ์ ที่ค่าเฉลี่ย 3.00 ความเป็นกลางที่ 3.08 ส่วนอาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงานมีความเห็นว่าข่าวโพลมีความสมบูรณ์ ที่ค่าเฉลี่ย 2.96 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม และเห็นว่าข่าวโพลมีความเป็นกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.20

ในขณะที่นักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการ ครู-อาจารย์ และข้าราชการ มีมุมมองเกี่ยวกับข่าวโพลในด้านความสมบูรณ์และความเป็นกลางค่อนข้างไปในทางที่ไม่เห็นด้วย ด้วยค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม กล่าวคือ นักธุรกิจมีความคิดว่าข่าวโพลมีความสมบูรณ์ที่ค่าเฉลี่ย 2.84 ความเป็นกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 2.76 ส่วนครู-อาจารย์มีความคิดว่าข่าวโพลมีความสมบูรณ์ที่ค่าเฉลี่ย 2.86 ความเป็นกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 2.96 และข้าราชการคิดว่าข่าวโพลมีความสมบูรณ์ที่ค่าเฉลี่ย 2.60 ความเป็นกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 2.76 (ตามตารางที่ 19 - 25)

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและกราฟของระดับความเชื่อถือของผู้อ่านทุกกลุ่มอาชีพต่อการรายงานข่าวโพล

ค่าเฉลี่ย		5	4	3	2	1	0	
3.62	มีประโยชน์			x				ไม่มีประโยชน์
3.24	ถูกต้อง			x				ผิดพลาด
3.03	สมบูรณ์			x				ไม่สมบูรณ์
3.02	เป็นกลาง			x				ลำเอียง
3.69	น่าสนใจ			x				ไม่น่าสนใจ
3.48	น่าอ่าน			x				ไม่น่าอ่าน
3.89	ทันสมัย			x				ไม่ทันสมัย
3.58	เข้าใจง่าย			x				เข้าใจยาก
3.54	สำคัญ			x				ไม่สำคัญ
3.52	มีผลกระทบต่อสังคม			x				ไม่มีผลกระทบต่อสังคม
2.85	ผลิตเพลีน			x				น่าเบื่อ
3.37	ใกล้ตัว			x				ไกลตัว
3.57	มีสาระ			x				ไร้สาระ
3.54	ได้ความรู้			x				ไม่ได้ความรู้
3.13	น่าเชื่อถือ			x				ไม่น่าเชื่อถือ
3.01	หัวข้อหลากหลาย			x				จำเจ ซ้ำซาก
3.11	คุ้มค่า			x				สิ้นเปลือง
3.26	มีคุณค่าข่าว			x				ไม่มีคุณค่าข่าว
3.54	เรื่องล่วนรวม			x				เรื่องล่วนตัว
2.71	หน้าลมอง			x				เบาสมอง

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและกราฟของระดับความเชื่อถือของนักการเมืองต่อการรายงานข่าวโพล

ค่าเฉลี่ย		5	4	3	2	1	0	
4.12	มีประโยชน์		x					ไม่มีประโยชน์
3.68	ถูกต้อง		x					ผิดพลาด
3.72	สมบูรณ์		x					ไม่สมบูรณ์
3.36	เป็นกลาง			x				ลำเอียง
3.88	น่าสนใจ		x					ไม่น่าสนใจ
3.52	น่าอ่าน		x					ไม่น่าอ่าน
4.08	ทันสมัย		x					ไม่ทันสมัย
3.44	เข้าใจง่าย		x					เข้าใจยาก
3.96	สำคัญ		x					ไม่สำคัญ
3.6	มีผลกระทบต่อสังคม		x					ไม่มีผลกระทบต่อสังคม
3.28	เพลิดเพลิน			x				น่าเบื่อ
3.76	ใกล้ตัว		x					ไกลตัว
3.96	มีสาระ		x					ไร้สาระ
4.04	ได้ความรู้		x					ไม่ได้ความรู้
3.68	น่าเชื่อถือ		x					ไม่น่าเชื่อถือ
3.6	หัวข้อหลากหลาย		x					จำเจ ซ้ำซาก
3.6	คุ้มค่า		x					สิ้นเปลือง
3.6	มีคุณค่าข่าว		x					ไม่มีคุณค่าข่าว
3.84	เรื่องส่วนรวม		x					เรื่องส่วนตัว
3.24	หนักสมอง			x				เบาสมอง

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยและกราฟของระดับความเชื่อถือของนักศึกษาต่อการรายงานข่าวโพล

ค่าเฉลี่ย		5	4	3	2	1	0	
3.84	มีประโยชน์			x				ไม่มีประโยชน์
3.32	ถูกต้อง			x				ผิดพลาด
3	สมบูรณ์			x				ไม่สมบูรณ์
3.08	เป็นกลาง			x				ลำเอียง
4	น่าสนใจ		x					ไม่น่าสนใจ
3.8	น่าอ่าน		x					ไม่น่าอ่าน
3.88	ทันสมัย		x					ไม่ทันสมัย
3.96	เข้าใจง่าย		x					เข้าใจยาก
3.76	สำคัญ		x					ไม่สำคัญ
3.44	มีผลกระทบต่อสังคม		x					ไม่มีผลกระทบต่อสังคม
2.96	เพลิดเพลิน			x				น่าเบื่อ
3.52	ใกล้ตัว			x				ไกลตัว
3.8	มีสาระ			x				ไร้สาระ
3.68	ได้ความรู้			x				ไม่ได้ความรู้
3.08	น่าเชื่อถือ			x				ไม่น่าเชื่อถือ
3.12	หัวข้อหลากหลาย			x				จำเจ ซ้ำซาก
3.28	คุ้มค่า			x				สิ้นเปลือง
3.36	มีคุณค่าข่าว			x				ไม่มีคุณค่าข่าว
3.62	เรื่องล่วนรวม			x				เรื่องล่วนตัว
2.68	หนักสมอง			x				เบาสมอง

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยและกราฟของระดับความเชื่อถือของอาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน
ต่อการรายงานข่าวโหล

ค่าเฉลี่ย		5	4	3	2	1	0	
3.76	มีประโยชน์			x				ไม่มีประโยชน์
3.08	ถูกต้อง			x				ผิดพลาด
2.96	สมบูรณ์			x				ไม่สมบูรณ์
3.2	เป็นกลาง			x				ลำเอียง
3.68	น่าสนใจ			x				ไม่น่าสนใจ
3.48	น่าอ่าน			x				ไม่น่าอ่าน
4	ทันสมัย		x					ไม่ทันสมัย
3.56	เข้าใจง่าย			x				เข้าใจยาก
3.6	สำคัญ			x				ไม่สำคัญ
3.68	มีผลกระทบต่อสังคม			x				ไม่มีผลกระทบต่อสังคม
2.68	เฟลิดเฟลีน			x				น่าเบื่อ
3.2	ใกล้ตัว			x				ไกลตัว
3.6	มีสาระ			x				ไร้สาระ
3.44	ได้ความรู้			x				ไม่ได้ความรู้
3.32	น่าเชื่อถือ			x				ไม่น่าเชื่อถือ
2.88	หัวข้อหลากหลาย			x				จำเจ ซ้ำซาก
3	คุ้มค่า			x				สิ้นเปลือง
3.06	มีคุณค่าข่าว			x				ไม่มีคุณค่าข่าว
3.52	เรื่องล้นรวม			x				เรื่องล้นตัว
2.6	หนักสมอง			x				เบาสมอง

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยและกราฟของระดับความเชื่อถือของครู-อาจารย์ต่อการรายงานข่าวโพล

ค่าเฉลี่ย		5	4	3	2	1	0	
3.68	มีประโยชน์			x				ไม่มีประโยชน์
3.08	ถูกต้อง			x				ผิดพลาด
2.86	ลมนุรณ				x			ไม่ลมนุรณ
2.96	เป็นกลาง				x			ลำเอียง
3.52	น่าสนใจ			x				ไม่น่าสนใจ
3.44	น่าอ่าน			x				ไม่น่าอ่าน
3.76	ทันสมัย			x				ไม่ทันสมัย
3.64	เข้าใจง่าย			x				เข้าใจยาก
3.28	สำคัญ			x				ไม่สำคัญ
3.52	มีผลกระทบต่อสังคม			x				ไม่มีผลกระทบต่อสังคม
2.6	เพ็ดเพลิน				x			น่าเบื่อ
3.32	ใกล้ตัว			x				ไกลตัว
3.24	มีสาระ			x				ไร้สาระ
3.28	ได้ความรู้			x				ไม่ได้ความรู้
2.76	น่าเชื่อถือ				x			ไม่น่าเชื่อถือ
2.64	หัวข้อหลากหลาย				x			จำเจ ซ้ำซาก
2.84	คุ้มค่า				x			สิ้นเปลือง
3.16	มีคุณค่าข่าว			x				ไม่มีคุณค่าข่าว
3.4	เรื่องล่วนรวม			x				เรื่องล่วนตัว
2.6	หนักลมอง				x			เบาลมอง

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ยและกราฟของระดับความเชื่อถือของข้าราชการต่อการรายงานข่าวโพล

ค่าเฉลี่ย		5	4	3	2	1	0	
3.56	มีประโยชน์			x				ไม่มีประโยชน์
3.08	ถูกต้อง			x				ผิดพลาด
2.6	สมบูรณ์			x				ไม่สมบูรณ์
2.76	เป็นกลาง			x				ลำเอียง
3.36	น่าสนใจ			x				ไม่น่าสนใจ
3.12	น่าอ่าน			x				ไม่น่าอ่าน
3.76	ทันสมัย			x				ไม่ทันสมัย
3.36	เข้าใจง่าย			x				เข้าใจยาก
3.2	สำคัญ			x				ไม่สำคัญ
3.48	มีผลกระทบต่อสังคม			x				ไม่มีผลกระทบต่อสังคม
2.6	เพลิดเพลิน			x				น่าเบื่อ
3.24	ใกล้ตัว			x				ไกลตัว
3.28	มีสาระ			x				ไร้สาระ
3.36	ได้ความรู้			x				ไม่ได้ความรู้
3.04	น่าเชื่อถือ			x				ไม่น่าเชื่อถือ
2.84	หัวข้อหลากหลาย			x				จำเจ ซ้ำซาก
2.8	คุ้มค่า			x				สิ้นเปลือง
3.08	มีคุณค่าข่าว			x				ไม่มีคุณค่าข่าว
3.28	เรื่องล่วนรวม			x				เรื่องล่วนตัว
2.44	หนักสมอง			x				เบาสมอง

2.5 ความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพล

ตารางที่ 26 ระดับความพึงพอใจของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพต่อการรายงานข่าวโพลในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผ่านมา

รูปแบบ	\bar{X}	อาชีพ					
		นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	ครู-อาจารย์	ข้าราชการ
ข่าว	4.01	4.16	4.08	4.20	4.00	3.88	3.72
รูปแบบอื่น	3.28	3.45	3.37	3.55	3.00	3.28	3.04

จากตารางที่ 26 แสดงระดับความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลในรูปแบบต่าง ๆ พบว่า ผู้อ่านส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลในรูปแบบข่าวมากที่สุดในระดับสูง ที่ค่าเฉลี่ย 4.01 และรูปแบบอื่นที่ค่าเฉลี่ย 3.28 โดยทุกกลุ่มอาชีพมีความพึงพอใจการรายงานข่าวโพลในรูปแบบข่าวมากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ข่าว

ตารางที่ 27 ระดับความพึงพอใจของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ ต่อการรายงานข่าวโพลในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ

ประเด็น	\bar{X}	อาชีพ					
		นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	ครู-อาจารย์	ข้าราชการ
การเมือง	4.01	4.56	3.84	3.96	3.96	4.00	3.76
เศรษฐกิจ	3.79	4.08	3.68	4.00	3.56	3.84	3.60
สังคม	3.55	3.92	3.16	3.84	3.40	3.56	3.40
สิ่งแวดล้อม	3.29	3.24	3.04	3.64	3.00	3.48	3.32
การศึกษา	2.23	3.32	2.76	4.04	2.60	3.64	3.04
สาธารณสุข	2.96	3.04	2.64	3.48	2.40	3.40	2.80
วิทยาศาสตร์	2.93	2.80	2.88	3.44	2.44	3.20	2.80
วัฒนธรรม	2.89	2.80	2.68	3.36	2.48	3.24	2.80

จากตารางที่ 27 แสดงระดับความพึงพอใจการรายงานข่าวโพลในประเด็นหัวข้อต่าง ๆ พบว่า โดยเฉลี่ยผู้อ่านพึงพอใจข่าวโพลในประเด็นทางการเมืองมากเป็นอันดับ 1 มีค่าเฉลี่ยคือ 4.01 ประเด็นทางเศรษฐกิจเป็นอันดับ 2 ที่ค่าเฉลี่ย 3.79 อันดับ 3 คือประเด็นทางสังคมที่ค่าเฉลี่ย 3.55 และประเด็นที่ผู้อ่านมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ประเด็นทางการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 2.23

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอาชีพพบว่า นักการเมือง นักธุรกิจ อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน และข้าราชการ มีความพึงพอใจประเด็นทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ เศรษฐกิจ และสังคม ตามลำดับ

สำหรับนักศึกษาที่มีความพึงพอใจประเด็นทางการศึกษามากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.04 รองลงมาคือ เศรษฐกิจที่ค่าเฉลี่ย 4.00 และการเมืองที่ค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนครู-อาจารย์มีความพึงพอใจประเด็นการเมืองมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาคือ เศรษฐกิจด้วยค่าเฉลี่ย 3.84 และการศึกษาเป็นอันดับ 3 ที่ค่าเฉลี่ย 3.64

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 ระดับความพึงพอใจของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ ต่อการรายงานข่าวโพลในเรื่องต่าง ๆ

หัวข้อความพึงพอใจ	\bar{X}	อาชีพ					
		นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	ครู-อาจารย์	ข้าราชการ
1. หัวข้อทันสมัยตรงกระแสวิงคม	3.79	4.16	3.60	3.68	3.80	3.92	3.60
2. นำเสนออย่างสม่าเสมอ	3.37	3.88	3.13	3.84	2.92	3.40	3.12
3. การให้ความสำคัญในการนำเสนอ	3.30	3.48	3.32	3.32	3.20	3.32	3.16
4. ความสมบูรณ์และรายละเอียดในการนำเสนอ	3.25	3.88	2.92	3.36	3.24	3.24	3.84
5. การใช้ภาษาที่เหมาะสม	3.23	3.24	3.28	3.44	3.24	3.28	2.88
6. ลักษณะการพาดหัวข่าวโพล	3.21	3.52	3.04	3.40	3.12	3.16	3.04
7. การใช้ภาพประกอบ/ตาราง	3.15	3.08	3.12	3.36	3.04	3.16	3.12
8. จำนวนและวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง	3.10	3.60	3.00	3.20	3.12	3.00	2.68
9. ความชัดเจนในการให้แหล่งข่าว	3.05	3.24	3.00	3.08	3.20	3.04	2.72
ค่าเฉลี่ยรวม	3.27	3.56	3.16	3.41	3.21	3.28	3.13

จากตารางที่ 28 แสดงระดับความพึงพอใจการรายงานข่าวโพลในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉลี่ยผู้อ่านมีความพึงพอใจการรายงานข่าวโพลในแง่ที่หัวข้อการสำรวจทันสมัยตรงกระแสวิงคมมากที่สุดที่ 3.79 ซึ่งอยู่ในระดับสูง รองลงมาพอใจในแง่การนำเสนออย่างสม่าเสมอ ที่ค่าเฉลี่ย 3.38 อันดับ 3 คือ การให้ความสำคัญในการนำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย 3.30 และผู้อ่านมี

ความพึงพอใจเรื่องความชัดเจนในการใช้แหล่งข่าวน้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้ายของค่าเฉลี่ย โดยรวมที่ 3.05 และการระบุจำนวนและวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนั้นยังพบว่า นักการเมืองมีระดับความพึงพอใจการรายงานข่าวโพลในเรื่องต่าง ๆ มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ด้วยค่าเฉลี่ยที่ 3.56 รองลงมาคือนักศึกษา ครู-อาจารย์ อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน และนักธุรกิจ ตามลำดับ ขณะที่ข้าราชการมีความพึงพอใจการรายงานข่าวโพลน้อยที่สุดในกลุ่ม ด้วยค่าเฉลี่ย 3.13

นักการเมืองมีความพึงพอใจในแง่หัวข้อที่ทันสมัยตรงกระแสสังคมมากที่สุดเป็นอันดับ 1 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.16 และพอใจในแง่การนำเสนออย่างสม่าเสมอกับความสมบูรณ์และรายละเอียดในการนำเสนอในอันดับรองลงมาด้วยค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน คือ 3.88 เรื่องที่พึงพอใจน้อยที่สุดคือ การใช้ภาพประกอบที่ค่าเฉลี่ย 3.08 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

นักธุรกิจมีความพึงพอใจในแง่หัวข้อที่ทันสมัยตรงกระแสสังคมมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.60 รองลงมาพอใจในเรื่องการให้ความสำคัญในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ และการใช้ภาษาที่เหมาะสมตามลำดับ

นักศึกษาพอใจในแง่การนำเสนออย่างสม่าเสมอเป็นอันดับ 1 ที่ค่าเฉลี่ย 3.84 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และพอใจเรื่องหัวข้อที่ทันสมัย รองลงมาที่ค่าเฉลี่ย 3.68 และพอใจเรื่องการใช้ภาษาเป็นอันดับ 3 ที่ค่าเฉลี่ย 3.44

อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงานมีความพึงพอใจการรายงานข่าวโพลในแง่หัวข้อทันสมัยมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.80 รองลงมาพอใจในแง่ความสมบูรณ์และรายละเอียดในการนำเสนอ กับความชัดเจนในการใช้แหล่งข่าวตามลำดับ

สำหรับครู-อาจารย์พึงพอใจหัวข้อที่ทันสมัยมากเป็นอันดับ 1 ที่ค่าเฉลี่ย 3.92 รองลงมาคือการนำเสนออย่างสม่าเสมอด้วยค่าเฉลี่ย 3.40 และพอใจการให้ความสำคัญในการนำเสนอที่ค่าเฉลี่ย 3.20 ส่วนข้าราชการพึงพอใจหัวข้อที่ทันสมัยมากที่สุดเช่นกันที่ค่าเฉลี่ย 3.60 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และพอใจการให้ความสำคัญในการนำเสนอในอันดับรองลงมาที่ค่าเฉลี่ย 3.16 อันดับนี้ 3 คือพอใจในการใช้ภาพประกอบที่ค่าเฉลี่ย 3.12

2.6 การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพล

ตารางที่ 29 การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลของผู้อ่านทั้ง 6 กลุ่มอาชีพ

หัวข้อการใช้ประโยชน์	\bar{X}	อาชีพ					
		นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	ครู - อาจารย์	ข้าราชการ
1. เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวและสถานการณ์ปัจจุบัน	4.08	4.16	4.24	4.24	4.04	3.08	4.00
2. เพื่อเป็นข้อมูลในการติดตามข่าวสารการเมืองปัจจุบัน	3.98	4.20	4.00	4.20	3.88	3.72	3.88
3. เพื่อรับทราบความคิดเห็นของคนในสังคม	3.81	4.00	3.80	4.12	3.56	3.56	3.84
4. เพื่อเป็นความรู้รอบตัว	3.71	4.04	3.48	3.92	3.56	3.65	3.60
5. เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ	3.37	3.68	3.40	3.56	3.24	3.12	3.20
6. เพื่อเป็นหัวข้อในการสนทนา	3.33	3.64	3.44	3.36	3.20	3.12	3.24
7. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	3.27	3.48	3.20	3.40	3.28	3.08	3.16
8. เพื่อความบันเทิง	2.86	3.36	2.52	2.96	2.84	2.76	2.72
9. เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงในการทำรายงาน	2.85	3.72	2.76	3.36	2.52	2.72	2.00
ค่าเฉลี่ยรวม	3.47	3.81	3.43	3.68	3.35	3.28	3.29

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 29 แสดงการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพล พบว่า โดยภาพรวมผู้อ่านใช้ประโยชน์จากข่าวโพลเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ปัจจุบันสูงที่สุดเป็นอันดับ 1 ด้วยค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมาใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการติดตามข่าวสารบ้านเมืองปัจจุบัน โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.98 และใช้เพื่อรับทราบความคิดเห็นของคนในสังคมที่ค่าเฉลี่ย 3.81 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ในขณะที่เดียวกันใช้เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงในการทำรายงานน้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้ายที่ค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

และกลุ่มที่มีการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลมากที่สุดคือ นักการเมือง รองลงมาคือ นักศึกษา นักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการ อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน และข้าราชการ ตามลำดับ โดยครู อาจารย์มีการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลน้อยที่สุดในกลุ่ม

การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลของผู้อ่านกลุ่มนักธุรกิจ นักศึกษา อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน ครู อาจารย์ และข้าราชการ มีลักษณะคล้ายคลึงกันกล่าวคือ ใช้เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการติดตามข่าวสารการเมืองปัจจุบัน ซึ่งต่างจากนักการเมืองที่ใช้ประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลในการติดตามข่าวสารการเมืองปัจจุบันมากที่สุดและเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอันดับรองลงมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.7 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ผู้อ่านแต่ละกลุ่มคาดหวัง ฟังพอใจ และใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลแตกต่างกัน

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลของผู้่านที่มีอาชีพแตกต่างกัน

ประเด็น	ค่าเฉลี่ยรวมตามกลุ่มอาชีพ (\bar{X})						ค่า F	Sig.
	นักการเมือง	นักธุรกิจ	นักศึกษา	อิสระ	ครู-อาจารย์	ข้าราชการ		
พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อการรายงานข่าวโพล	3.45	3.21	3.18	3.00	3.29	3.03	2.279	0.50
ความต้องการและคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพล	4.15	4.13	4.15	4.07	4.13	4.08	0.119	0.988
ความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพล	3.56	3.20	3.45	3.18	3.33	3.05	2.791	0.019 *
การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพล	3.81	3.43	3.68	3.35	3.28	3.29	2.646	0.025 *

หมายเหตุ : * < 0.05

จากการเปรียบเทียบความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลของผู้่านที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยการทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างด้วยสถิติ One - way Analysis of Variance เพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มอาชีพ ด้วย F - Test ผลการทดสอบพบว่า พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ ความต้องการและความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพลของผู้่านแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่ด้านความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อทำการทดสอบเปรียบเทียบแต่ละกลุ่มอาชีพ ด้วยสถิติ LSD (Least-Significant Different) ของ R.A.Fisher (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2540) พบว่า ผู้อ่านมีความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยนักการเมืองมีความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลมากที่สุด รองลงมาคือ นักศึกษา ครู-อาจารย์ นักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการ อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน และข้าราชการมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ตามลำดับ

นอกจากนั้น ยังพบว่ามีการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ นักการเมืองมีการใช้ประโยชน์มากที่สุดในกลุ่ม รองลงมาคือ นักศึกษา นักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการ อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน ข้าราชการ และครู-อาจารย์มีการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลน้อยที่สุดในกลุ่ม

ข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปเป็นข้อๆตามสมมติฐาน ได้ดังนี้

- ผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบ ด้วยสถิติ LSD พบว่า ผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

- ผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพมีความต้องการและความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพลที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบ ด้วยสถิติ LSD พบว่า ผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพมีความต้องการและความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพลที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

- ผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพมีความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบ ด้วยสถิติ LSD พบว่า ผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพมีความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการยืนยันสมมติฐานที่ตั้งไว้

- ผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพมีการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบ ด้วยสถิติ LSD พบว่า ผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพมีการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นการยืนยันสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 วิเคราะห์นโยบาย และวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ข้อมูลในส่วนนี้ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก บรรณาธิการบริหาร หัวหน้าข่าว ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการคัดเลือกข่าวและรายงานข่าว จากหนังสือพิมพ์รายวัน 3 ฉบับ ได้แก่

หนังสือพิมพ์มติชน ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ สัมภาษณ์นายณฤตย์ เสกธีระ หัวหน้าข่าวการเมือง กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน สัมภาษณ์วันที่ 22 มกราคม 2544

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ สัมภาษณ์นายสุชิน ตียวัฒน์ หัวหน้าข่าวหน้า 1 กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ สัมภาษณ์วันที่ 10 กันยายน 2543

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ สัมภาษณ์นายสุวัฒน์ ทองธนากุล บรรณาธิการอำนวยการหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ สัมภาษณ์วันที่ 4 สิงหาคม 2543

3.1 นโยบายในการพิจารณานำเสนอ

หนังสือพิมพ์มติชน

โพลที่นำเสนอจะนำมาจากสำนักโพลต่าง ๆ ปกติจะมีโพลส่งเข้ามาเป็นประจำ โดยเฉพาะของเอแบคโพล รองลงมาคือสวนดุสิต พระนคร กรุงเทพโพล และรามคำแหง ถ้าเป็นช่วงสถานการณ์มีเกือบทุกวัน แต่มีได้นำเสนอทั้งหมดเพราะบางเรื่องที่ส่งมาประเด็นไม่สำคัญและไม่น่าสนใจ หรือไม่มีประเด็นที่นำมาประกอบข่าวได้ ต้องเลือกโพลที่มีประเด็นตรงกับแนวทางในการนำเสนอข่าวแต่ละวัน และโพลนั้น ๆ ต้องมีรายละเอียดในการสำรวจ บอกที่มาของข้อมูลได้ชัดเจน เพื่อความน่าเชื่อถือในการนำเสนอ

ในช่วงที่มีเหตุการณ์สำคัญ ๆ และมีโพลเข้ามาจำนวนมาก จะนำเสนอบ่อยครั้งขึ้น ซึ่งแล้วแต่ช่วงสถานการณ์

หนังสือพิมพ์มติชนจะให้ความสำคัญในการนำเสนอหน่อย เพราะมองว่าโพลไม่ใช่งานวิจัย เป็นเพียงความคิดเห็นของคนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงวางโพลเป็นเพียงส่วนประกอบของข่าวในช่วงนั้น ๆ เพราะผลโพลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น วันที่ 26 ธันวาคม (2543) มีข่าวผลการตัดสินของปปช. คดีคุณทักษิณออกมา หลังจากนั้นก็มีโพลคะแนนนิยมส่งมา ปรากฏว่าคะแนน

นิยมคุณทักษิณลดลง คุณชวนแสง แต่ผ่านไป 2 วันมาสำรวจใหม่ คุณทักษิณกลับมาเหมือนเดิม จะเห็นได้ว่านำโพลมาเป็นหลัก (Main) ไม่ได้ เป็นได้แค่ส่วนประกอบของข่าว เพียงให้รู้ว่า กระแสช่วงนั้นเป็นอย่างไร ณ เวลานั้นคนส่วนใหญ่คิดอย่างไร เพราะฉะนั้นโพลจึงเป็นเพียงข่าวสารอย่างหนึ่ง

สำหรับการกำหนดรูปแบบ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นข่าว โดยจะนำผลโพลไปประกอบกับข่าวที่มีประเด็นตรงกัน อีกส่วนคือ ถ้ามีประเด็นแหลมออกมา น่าสนใจมาก ๆ เช่น กรณีที่มีความขัดแย้งในสถานการณ์ช่วงนั้น อยากทราบว่าคนทั่วไปคิดอย่างไร เสียงของคนส่วนใหญ่ไปทางไหน จะนำมาเขียนเป็นรายงานพิเศษ ในหน้าสองหรือทำเป็นข่าวเคียง มีตารางประกอบให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ต้องทำความเข้าใจก่อนว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นหนังสือพิมพ์ประเภทภาพข่าว อาชญากรรม ซึ่งนำเสนอข่าวอาชญากรรมเป็นหลัก รองลงมาคือ ข่าวเศรษฐกิจและการเมือง แต่โดยหน้าที่ของสื่อมวลชน หนังสือพิมพ์เปรียบเสมือนตลาดความคิด สิ่งใดที่เห็นว่ามีประโยชน์ น่าสนใจ และประชาชนควรรู้ ไม่ว่าจะข่าวการศึกษา วิทยาศาสตร์ สังคม กีฬา เด็กและสตรี ข่าวต่างประเทศ หรือข่าวภูมิภาค ไทยรัฐสามารถนำเสนอได้ทั้งหมดเนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ขนาดใหญ่ มีหลายหน้า แบ่งประเด็นเป็นหน้า ๆ ไป

ลักษณะการรายงานข่าวของไทยรัฐ ในข่าวหนึ่งข่าวอาจมีหลายประเด็นรวมกัน การรายงานจะแยกแต่ละประเด็นออกโดยแบ่งเป็นตอน ๆ และมีหัวข่าวต่อซึ่งเรียกว่า "หัวตอน" ขึ้นไว้ ซึ่งต่างจากฉบับอื่น ๆ ที่จะแยกเป็นหนึ่งข่าวหนึ่งประเด็น

การรายงานข่าวโพลส่วนมากเป็นในรูปแบบข่าว ไม่ค่อยมีตารางประกอบ ข่าวที่นำเสนอมีสองลักษณะขึ้นกับโพลที่ส่งมา ถ้าโพลเป็นเรื่องที่โดดเด่น เนื้อหาน่าสนใจเป็นประเด็นที่แรง สามารถนำมารายงานเป็นข่าวเดี่ยว ๆ ได้ ซึ่งมีไม่มากนัก สำหรับบางเรื่องไม่เด่นมากเป็นเรื่องความนิยมธรรมดา แต่มีประเด็นเนื้อหาตรงกับข่าวที่จะนำเสนอ จะนำไปประกอบกับข่าวหลักเพื่อเพิ่มน้ำหนักให้ข่าวนั้น ๆ

ความถี่ที่นำเสนอขึ้นกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และจังหวะที่มีโพลส่งเข้ามา ถ้าโพลส่งมาช้ากว่าที่เราปิดข่าว โพลนั้นก็ตกไป แต่ถ้าส่งมาทันเวลาก็สามารถนำเสนอได้ ช่วงเลือกตั้งจะมีโพลมากกว่าช่วงอื่น ๆ

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

นโยบายในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ จะแบ่งโพลเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. โพลสำรวจตามสถานการณ์ เป็นโพลที่สำรวจตามกระแส หรือเหตุการณ์บ้านเมือง ซึ่งทำโดยสำนักโพลที่เป็นสถาบันต่าง ๆ เมื่อมีการสำรวจจะมีการส่งผลมาให้บ้าง จัดแถลงข่าวบ้าง
2. การจ้าง หมายถึง กรณีที่หนังสือพิมพ์มีประเด็นน่าสนใจ อยากทราบเรื่องบางเรื่องที่ยังไม่มีใครสำรวจ จึงจ้างหน่วยงานที่มีการสำรวจทำ เช่น สำรวจความนิยมต่ออะไรบางอย่าง
3. เอกสารงานวิจัย และการสำรวจที่ต่างจากที่กล่าวไปแล้ว มักเป็นเรื่องของสถิติบางอย่าง หรือเรื่องเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อการใช้จ่ายในยุคไอเอ็มเอฟ รวมถึงผลการวิจัยเรื่องต่าง ๆ ที่รวบรวมเป็นเอกสาร

ความถี่ในการนำเสนอขึ้นกับเหตุการณ์ และความน่าสนใจที่จำเป็นต้องมีโพล ปกติโพลแต่ละแบบมีลักษณะเฉพาะตัว โพลตามเหตุการณ์ถ้าสำนักโพลไม่สำรวจ หนังสือพิมพ์ก็ไม่ได้นำเสนอ โพลจากการจ้าง ถ้าหนังสือพิมพ์ไม่มีประเด็นอยากรู้ก็ไม่ได้ทำ ซึ่งปัจจัยคือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

รูปแบบในการนำเสนอแล้วแต่เรื่องที่ส่งมา ปกติโพลที่สำรวจจะไล่ตามกระแสและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สำนักโพลต่าง ๆ จะหยิบประเด็นกระแสจากสังคมมาสำรวจ เช่น การเลือกตั้งผู้ว่ากทม. อยากทราบว่าพรรคไหนกำลังนำ คนส่วนใหญ่จะเลือกใคร โพลจะไปสำรวจประชาชนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อบอกแนวโน้มว่าใครจะได้ บอกความนิยมในช่วงนั้น ๆ หรืออยากทราบประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่ในกระแสข่าวมาสำรวจ เราจะหยิบประเด็นมารายงานในรูปของข่าว กรณีที่มีความซับซ้อนจะมีตาราง หรือล้อมกรอบตัวเลข สถิติเหล่านั้นให้เข้าใจง่ายขึ้น

3.2 ปัจจัยในการคัดเลือกโพลมานำเสนอ

หนังสือพิมพ์มติชน

โดยทั่วไปจะพิจารณาจากประเด็นข่าวในแต่ละวันเป็นหลัก หมายถึงถ้าวันนั้นมีโพลน่าสนใจ หัวข้อในการสำรวจมีความเกี่ยวข้อง หรือตรงกับประเด็นในวันนั้น ๆ จะนำมาเสนอเป็นส่วนประกอบของข่าว ถ้าวันไหนประเด็นของโพลแรงกว่าจะเสนอเป็นรายงานพิเศษ

เรื่องความมีชื่อเสียงของสถาบัน ไม่ได้นำมาใช้ในการพิจารณาคัดเลือกโพล แต่จะดูว่าโพลที่จะนำเสนอนั้นมีความน่าเชื่อถือในวิธีการทำหรือไม่ โดยดูจากรายละเอียดที่สำนักโพลส่งมา ถ้ามีแต่ผลมีแต่ตัวเลขเราจะไม่นำมาใช้ ต้องบอกระเบียบวิธี การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลา การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ

แม้เนื้อหาของหนังสือพิมพ์จะมีจำกัด ไม่สามารถนำเสนอรายละเอียดทั้งหมดได้ แต่เป็นการรับประกันว่าโพลที่เรานำเสนอ นั้นเชื่อถือได้ มีวิธีการที่ถูกต้อง

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

การคัดเลือกต้องพิจารณาจากสถาบันที่สำรวจด้วย โดยเฉพาะช่วงเลือกตั้งจะมีโพลส่งมาจำนวนมากจากหลายแห่ง มีหลายหน่วยงานที่ทำ เช่น สถาบันการศึกษา พรรคการเมือง กลุ่มต่าง ๆ และหน่วยงานทั่วไป แต่จะเลือกเฉพาะโพลที่ทำจากสถาบันการศึกษาเท่านั้น เพราะสถาบันที่ทำการสำรวจนั้นมีหลักวิชาการในการทำ มีความเป็นกลาง มีผลงานสม่ำเสมอ น่าเชื่อถือกว่าหน่วยงานอื่นที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์เฉพาะกลุ่ม

แต่ปัจจัยสำคัญอยู่ที่หัวข้อเรื่องที่สำรวจ ต้องตรงกับสถานการณ์ช่วงนั้น ๆ เป็นเรื่องที่น่าสนใจหรือเรื่องเกี่ยวกับคนที่มีชื่อเสียง บุคคลสำคัญจึงนำเสนอ เป็นเรื่องที่อยู่ในกระแสที่หนังสือพิมพ์ให้ความสนใจอยู่ เช่น ช่วงที่มีปัญหาเรื่องน้ำมัน หนังสือพิมพ์จะนำเสนอเรื่อง "เสียงบ่นคนใช้น้ำมัน" หรือตอนที่ปัญหาเรื่องอัลฟาเจ็ต โพลจะสำรวจและส่งมาว่าประชาชนคิดอย่างไรกับการซื้อ-ไม่ซื้อเครื่องบินอัลฟาเจ็ต

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

การคัดเลือกโพลของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ จะให้น้ำหนักแต่ละสถาบันเท่า ๆ กัน ไม่คำนึงว่าเป็นของสำนักไหน จะพิจารณาจากประเด็น หรือหัวข้อที่สำรวจ ซึ่งไม่ค่อยมีปัญหา เพราะประเทศไทยมีสำนักโพลไม่มากนัก ที่สำคัญหนังสือพิมพ์ต้องวางตัวเป็นกลาง จะอคติลำเอียงเลือกสำนักใดสำนักหนึ่งไม่ได้

การรายงานเป็นลักษณะตรงไปตรงมา โพลไหนว่าอย่างไรจะรายงานตามนั้น หนังสือพิมพ์จะไม่สนับสนุนหรือคัดค้านอะไร ขณะเดียวกันถ้าเห็นว่ามีช่องว่างอยู่ มีบางประเด็นที่มองข้าม เราจะจ้างสำรวจต่อ หรือบางที่ตัวเลขในโพลแปลก ๆ ไม่ชัด เกิดความสงสัย จะโทรศัพท์กลับไปถามที่สำนักโพลถึงที่มา

3.3 หลักการและวิธีการพาดหัว ความน่า และการรายงานข่าวโพล

หนังสือพิมพ์มติชน

การพาดหัวข่าวตามหลักต้องสนองตอบความอยากรู้ของประชาชน โดยทั่วไปจะนำความเคลื่อนไหว หรือความคิดเห็นของบุคคลสำคัญมาพาดหัว ถ้าเป็นช่วงที่ประชาชนอยากรู้ว่าโดยรวม คนส่วนใหญ่คิดอย่างไรต่อเรื่องนั้น ๆ โพลจะเข้ามามีส่วนร่วมด้วย แต่การพาดหัวของโพลจะไม่ใช้พาดหัวใหญ่ อาจเป็นส่วนประกอบ หรือเป็นพาดหัวรอง

การรายงานจะนำใจความสำคัญของโพลมาแทรกในส่วนหนึ่งของข่าว ปกติโพลที่ส่งมาจะสรุปประเด็นสำคัญมาให้อยู่แล้ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

วิธีการรายงานข่าวโพลจะหยิบยกเฉพาะประเด็นที่ทางหนังสือพิมพ์ไทยรัฐให้ความสนใจเท่านั้น ไม่รายงานผลสรุปทั้งหมดที่ส่งมา เพราะลักษณะการรายงานส่วนใหญ่เป็นเพียงนำไปประกอบข่าว จึงนำเฉพาะส่วนที่สามารถสนับสนุนข่าวได้มานำเสนอ

ลักษณะการพาดหัว ขึ้นกับประเด็นหรือเรื่องที่ทำ หากเป็นเรื่องที่โดดเด่นมาก สามารถแยกเป็นข่าวเดี่ยวได้ ก็อาจจะพาดหัวข่าวในหน้าหนึ่งแต่จะอยู่ตำแหน่งไหนนั้นขึ้นกับข่าวในแต่ละวัน แต่ถ้าเป็นเรื่องธรรมดา ๆ จะนำไปประกอบข่าวและพาดหัวเป็นแบบหัวตอเล็ก ๆ ในช่วงของข่าวต่อ

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

ขั้นแรกต้องจับนัยยะสำคัญของการสำรวจ ดูว่าอะไรเป็นประเด็นสำคัญ อะไรน่าสนใจ แล้วนำมารายงานตามหลักการเขียนข่าว

ด้านเนื้อหารายงานไปตามผลที่ส่งมาโดยตรงไปตรงมา ไม่แก้ไขตัดแปลง หรือเพิ่มเติม โพลที่ส่งมาไม่ค่อยมีความสลับซับซ้อนเพราะสำนักโพลรู้ว่าต้องผ่านสื่อ ซึ่งมีพื้นที่ไม่มากพอเหมือนหนังสือวิชาการอื่น ๆ จึงต้องสรุปให้สั้น ง่ายแก่การนำไปใช้ แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมาก ๆ อาจทำตารางเพิ่มเข้าไปให้เข้าใจง่าย

3.4 การใช้ข้อมูลจากโพล เช่น การอ้างอิงแหล่งข่าว การระบุข้อมูลพื้นฐาน

หนังสือพิมพ์มติชน

สิ่งแรกที่ต้องระบุ คือ ผู้จัดทำ หัวข้อในการสำรวจ ระเบียบวิธีการสำรวจ เช่น วิธีการเลือกตัวอย่าง สถานที่ และระยะเวลาที่สำรวจ แล้วผลสำรวจพบว่า แต่ไม่ได้ลงรายละเอียดมากขนาดแยกเพศชายก็คน เพศหญิงก็คน เพียงแต่บอกว่าโพลมีวิธีการเก็บข้อมูลอย่างไร อย่างน้อยหนังสือพิมพ์จะช่วยยกฉันทกรอกก่อนแล้วว่าโพลที่น่าเสนอมีหลักการ เชื่อถือได้ระดับหนึ่ง

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

หลักการคือ ใช้ข้อเท็จจริงจากโพลที่ส่งมา แล้วหยิบเฉพาะประเด็นที่น่าสนใจมาเรียบเรียงเขียนเป็นสไตลของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และข้อมูลที่ใช้อ้างอิงส่วนใหญ่คือ สถาบันที่ทำการสำรวจ วันเวลา สถานที่ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง และชื่อเรื่อง รายละเอียดอื่น ๆ ไม่ได้นำเสนอแต่มีไว้ใช้ในการพิจารณา ตรวจสอบว่าวิธีการสำรวจน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

ข้อมูลที่ส่งมากับผลสำรวจ ใช้อ้างอิงทั้งหมด เช่น สำนักโพล ชื่อเรื่อง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง วันเวลาที่สำรวจ ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญเช่นกัน ถ้าช่วงเวลาเปลี่ยน ผลก็เปลี่ยน

3.5 อุปสรรค ปัญหา และข้อจำกัดในการรายงานข่าวโพล

หนังสือพิมพ์มติชน

ปัญหาทางหนังสือพิมพ์เองไม่มี แต่เรื่องความน่าเชื่อถือของสำนักโพลเป็นปัญหาและอุปสรรคของคนทำโพลเอง เป็นความท้าทายที่เกิดขึ้นกับคนทำโพล จุดพลิกผันคือเรื่องแปลกที่โพลของไทย 3 แห่ง สำรวจเรื่องเดียวกัน ผลออกมา 3 อย่างไม่เหมือนกัน แล้วตอบคำถามไม่ได้ว่าทำไมไม่ใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นช่องว่างที่คนเสียเปรียบนำมาวิพากษ์วิจารณ์ ปัญหาเป็นเรื่องของวิธีการทำโพลมากกว่า ทางหนังสือพิมพ์เองเสนอตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในโพล ส่วนที่ใคร ๆ ดึงว่าคำถามขึ้น่า อะไรทำนองนั้นเป็นปัญหาของตัวโพลในเรื่องวิธีการทำ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ปัญหาที่พบมีหลายเรื่อง แต่ปัญหาใหญ่ของโพลคือ เรื่องภาษาของโพลที่ใช้ อ่านแล้วเข้าใจยาก คลุมเคลือ ไม่กระชับชัดว่าเป็นบวกหรือเป็นลบ สามารถแปลความหมายได้หลาย

ทาง วิธีแก้ไขคือ ให้นักข่าวทำความเข้าใจกับผู้ทำโพลก่อนว่า ผลสรุปหมายความว่าอย่างไร เข้าใจถูกต้องตรงกันไหม ก่อนจะนำเสนอ

โพลบางเรื่องมีลักษณะเหมือนทำเพื่อเอาใจรัฐบาล ทำให้หนังสือพิมพ์เกิดความไม่มั่นใจในวิธีการทำโพล หากเป็นเช่นนี้หนังสือพิมพ์จะไม่พิจารณาในการนำเสนอ

เรื่องเนื้อหาในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่ใช่อุปสรรค เพราะสามารถควบคุมได้ อีกทั้งมีเนื้อหาที่มากพอที่จะนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ได้ จึงไม่ใช่ปัญหาใหญ่

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

ข้อจำกัดอะไรต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเลข หรืออื่น ๆ ไม่เป็นปัญหา เพราะถ้าเลขไม่ชัดหรือสงสัยอะไร จะโทรศัพท์ไปตรวจสอบความถูกต้องที่สำนักโพลก่อน ปัญหาอย่างเดียวคือพื้นที่ไม่เพียงพอที่จะนำเสนอโพลทั้งหมด ทุกขั้นตอน ทุกประเด็น ต้องใช้วิธีสรุปรวมอีกที

3.6 มินิโพลายที่จะทำโพลเองบ้างหรือไม่

หนังสือพิมพ์มติชน

เมื่อก่อนหนังสือพิมพ์มติชนเคยคิดจะทำเหมือนกัน คิดเป็นช่วง ๆ ช่วงที่มีกระแสแรง ๆ แต่คงไม่ใช่โพลเพราะสิ่งที่จะทำเป็นการเล่นกับกับผู้อ่านมากกว่า เป็นลักษณะให้ผู้อ่านทางบ้านแสดงความคิดเห็นโดยตอบคำถามจากหนังสือพิมพ์แล้วส่งมา อาจเป็นใครไม่รู้ เป็นกลุ่มจัดตั้งก็ได้ ไม่สนใจว่าเป็นใคร ซึ่งต่างจากการทำโพลที่ต้องอาศัยหลักการ

เรื่องทำโพลจริงจังยังไม่มี แค่เคยคิดเท่านั้น การทำโพลต้องลงทุนพอสมควร ทั้งเวลา บุคลากร ยังไม่พร้อมจึงยังไม่มีการทำออกมา

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ไม่มีนโยบายที่จะทำการสำรวจเอง แม้จะเคยทำร่วมกับหน่วยงานอื่น แต่ผลตอบรับไม่เป็นที่น่าพอใจ คนอื่นมองว่าทำเพื่อผลประโยชน์บางอย่างบ้าง ไม่น่าเชื่อถือบ้าง สิ่งสำคัญคือเมื่อหนังสือพิมพ์เราทำการสำรวจ หนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ จะไม่ให้ความสนใจ และไม่นำผลไปนำเสนอ หรือหนังสือพิมพ์เนชั่นทำ เราก็ไม่นำเสนอเช่นกัน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงคิดว่าไม่ทำดีกว่า เพราะไม่ใช่หน้าที่ของหนังสือพิมพ์ เราไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้ จึงปล่อยให้เป็นที่ของสถาบันที่ ทำโพล

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

หากมีประเด็นหรือเรื่องราวที่เราสงสัย อยากรู้ และยังไม่มีการสำรวจ ทางผู้จัดการจะจ้างสถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทำ

หรือบางทีเมื่อผ่านช่วงระยะเวลาหนึ่ง เรานำผลโพลต่าง ๆ มาประเมินเปรียบเทียบกับเหตุการณ์จริง แล้วตั้งข้อสังเกตว่าโพลแต่ละแห่งมีผลออกมาเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ดูว่าโพลไหนแม่นยำ เทียบตรงกว่ากัน ผู้จัดการเคยทำสื่อบุคคลเกี่ยวกับที่มาของโพลแต่ละแห่งเป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ อย่างนี้ก็ประเด็นใหม่อันเนื่องมาจากโพล

3.7 ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการรายงานข่าวโพล

หนังสือพิมพ์มติชน

คิดว่าโพลมีมากเกินไป สำรวจทุกสิ่งทุกอย่าง ทำให้ความน่าเชื่อถือส่วนหนึ่งน้อยลงไป ความน่าเชื่อถือก็น้อยลงด้วย จุดนี้เองคนทำโพลน่าจะเปิดโอกาสให้คนอื่นได้ตรวจสอบวิธีการทำของตัวเองได้ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือมั่นของตัวเอง อาจเปิดอบรมให้คนภายนอกมาเรียนรู้วิธีการทำงาน มาดูว่าทำโพลกันอย่างไร ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมได้รู้เห็นวิธีการทำมากขึ้น

ประเด็นคือ หนึ่ง สำนักโพลจะสร้างความน่าเชื่อถือของโพลได้ขนาดไหน สอง การนำเสนอต่อสาธารณะมีวัตถุประสงค์อย่างไร ต้องชี้ให้ชัด ถ้าเพียงแต่ต้องการให้ติดตลาดก็ทำอย่างทุกวันนี้ ถ้าจะให้มีความศรัทธาเกิดขึ้น ควรเน้นความถูกต้อง แม่นยำให้มากที่สุด ด้วยหลักวิชาการที่มีอยู่ หากนานๆ ทำที แต่ผลใกล้เคียงความจริงจะเป็นผลดี ไม่เช่นนั้นโพลก็เป็นเพียงแค่ข่าวสาร ไม่ได้มีประโยชน์ในการพัฒนาสังคมเลย

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ปัจจุบันโพลมีจำนวนมาก มีหลายสถาบันที่ทำ บางแห่งทำเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง หนังสือพิมพ์ต้องทำหน้าที่คัดเลือก กลั่นกรองโพลที่มีประโยชน์โดยส่วนรวม เชื้อถือได้

โดยหลักการของหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ต้องเป็นกระบอกเสียงของชาวบ้าน ทำหน้าที่คล้ายฝ่ายค้าน ต้องมีการตรวจสอบ วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล ดังนั้นถ้าโพลที่ทำเพื่อประจบสอพลอนักการเมือง หรือเป็นเรื่องที่สำรวจเอาใจรัฐบาล ทางไทยรัฐจะไม่ให้ความสำคัญกับโพลประเภทนี้

การนำเสนอของหนังสือพิมพ์ต้องหยิบยกเป็นบางประเด็นไม่ใช่เพราะเนื้อที่ไม่พอ แต่เป็นเพราะการสรุปผลของโพลไม่ชัดเจน มีความขัดแย้งในตัว เช่น ผลสรุปย่อหน้าแรกปรากฏว่า ประชาชนนิยมนายกชวณ แต่อีกย่อหน้าหนึ่งประชาชนไม่พอใจการทำงานของรัฐบาล หนังสือพิมพ์จึงจำเป็นต้องหยิบเฉพาะข้อที่น่าสนใจมานำเสนอ

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

หนังสือพิมพ์ทุกฉบับมีนโยบายการทำงานคล้ายกัน การนำเสนอ การคัดเลือก และการรายงาน ปัญหาอะไรจะคล้าย ๆ กัน

มีข้อสังเกต คือ ผลโพลแต่ละสำนักในเรื่องเดียวกัน จะแตกต่างกัน ทำให้สงสัยว่าแต่ละสำนักมีกฎเกณฑ์ มีที่มาของข้อมูลอย่างไร โพลมีความโน้มเอียงไปฝ่ายไหนหรือเปล่า คนอ่านก็อาจสงสัย แต่เราเป็นสื่อมวลชนก็เสนอไปตามนั้น ปฏิกริยาจะเกิดกับคนอ่านมากกว่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ทัศนจากแหล่งจัดทำโพล เกี่ยวกับนโยบายการสำรวจ และความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้รับผิดชอบในการทำโพลจากสำนักโพล 3 แห่งคือ

- **สวนดุสิตโพล** ของ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชุม เฉลยทรัพย์ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ประธานดำเนินงานสวนดุสิตโพล วันที่ 22 กรกฎาคม 2543
- **เอแบคโพล** หรือ **สำนักวิจัยเอแบค-เคเอสซีอินเตอร์เน็ตโพล** ของ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
สัมภาษณ์ นายเทวินทร์ ขอเหนี่ยวกลาง หัวหน้าโครงการวิจัยประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันที่ 24 มกราคม 2544
- **กรุงเทพโพล** หรือ **ศูนย์วิจัยกรุงเทพโพล** ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด วุฒิศาสตร์กุล ผู้ช่วยอธิการบดีวิทยาเขตรังสิต ประธานดำเนินงานศูนย์วิจัยกรุงเทพโพล วันที่ 21 กันยายน 2543

4.1 ประวัติความเป็นมาของสำนักโพล

สวนดุสิตโพล

ยุคที่สังคมเป็นยุคสังคมข่าวสาร ข่าวสารข้อมูลมีความสำคัญในการดำเนินชีวิต ช่วยในการตัดสินใจเกือบทุกเรื่อง แต่ปัจจุบันปริมาณข่าวสารข้อมูลมีปริมาณมากมายมหาศาล และนับวันจะยิ่งเพิ่มจนอยู่ในสภาวะ "Information Explosion" ทำให้ไม่สามารถบริโภคข่าวสารข้อมูลได้ทุกเรื่อง จำเป็นต้องมีการจัดการกับข่าวสารข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นระบบระเบียบ เป็นฐานข้อมูล เพื่อให้การใช้ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นมีประสิทธิภาพ

ในปี 2534 สถาบันราชภัฏสวนดุสิตจึงได้เปิดหลักสูตรปริญญาตรี (ศศ.บ.) สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เพื่อผลิตบัณฑิตให้ออกไปเป็น "นักสารนิเทศ"

ต่อมาในปี 2535 "สวนดุสิตโพล" จึงเกิดขึ้นจากการฝึกภาคสนามของนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ทุกคน เพื่อฝึกฝนและสร้างเสริมทักษะประสบการณ์ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง เริ่มจากการจัดหา รวบรวม จัดระบบ วิเคราะห์ข้อมูลดิบ ประมวล และเผยแพร่ออกมาในรูปของ "สารนิเทศ" (Information) เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ต่อไป นั่นคือจุดเริ่มต้นของสวนดุสิตโพล

การก่อตั้งสวนดุสิตโพล มีจุดมุ่งหมาย 3 ประการคือ เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ให้นักศึกษา เพื่อสร้างสรรคงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) อันเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาที่จะบริการทางวิชาการแก่ชุมชน และเพื่อสร้างฐานข้อมูล (database) ที่จะช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ก้าวสู่ยุคสารนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์สุชุม เฉลยทรัพย์ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนาเป็นประธานกรรมการดำเนินงาน

เอแบคโพล

เอแบคโพล ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2539 โดยมีฐานะเป็นสำนักวิจัย ชื่อเต็มคือสำนักวิจัยเอแบค-เคเอสซีอินเตอร์เน็ตโพล เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ก่อกำเนิดโดยการอนุมัติของภารดา ดร.ประทีป ม.โกมลมาศ อธิการบดี โดยการนำเสนอของศาสตราจารย์ดร.ศรีศักดิ์ จามรมาน ประธานสถาบันเอแบค-เคเอสซีอินเตอร์เน็ต ซึ่งได้เล็งเห็นคุณค่าของการสำรวจวิจัยต่าง ๆ ว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับประกอบการพิจารณาตัดสินใจกระทำกรใด ๆ ของผู้บริหารองค์การในทุก ระดับ

การที่ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจมีข้อมูลอันเป็นประโยชน์ จะมีผลทำให้การสั่งการ การวินิจฉัยมีประสิทธิภาพ รวมถึงการนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ เพื่อสนับสนุนนโยบาย และรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานสากลของคุณภาพในการทำงานขององค์การ

บทบาทด้านแรกของสำนักวิจัยคือ การสำรวจวิจัยเพื่อสนับสนุนงานด้านวิชาการให้กับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ บทบาทอีกด้านคือ การสำรวจวิจัยเพื่อสนับสนุนหน่วยงานภายนอกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสำรวจวิจัยเพื่อตอบสนองการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ไม่ว่าจะเป็นองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย บริษัทสวีเดนมอเตอร์เซอร์ รวมไปถึงสำนักข่าวต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เมื่อผลการสำรวจวิจัยต่าง ๆ ได้ถูกนำเสนอเผยแพร่ต่อสาธารณชน และได้รับการยอมรับความถูกต้องของข้อมูลจากสถาบันการศึกษา สถาบันสื่อสารมวลชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่กล่าวไปแล้ว ทำให้เราพยายามขยายขอบเขตของงานให้กว้างขึ้นและมากขึ้น โดยเพิ่มการสำรวจวิจัยประเด็นที่เป็นสาธารณะ ประเด็นที่เป็นความสนใจของประชาชน หรือเป็นกระแสของสังคม เพื่อนำเสนอทางสื่อมวลชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอันจะเป็นผลดีในการนำข้อมูลเหล่านั้นไปทำให้เกิดประโยชน์ต่อไป

กรุงเทพโพล

กรุงเทพโพล หรือ ศูนย์วิจัยกรุงเทพโพล เริ่มต้นตั้งแต่ปี 2537 โดยอาจารย์สุพงษ์ ลิ้มธนากุล ซึ่งในขณะนั้นไม่ได้เป็นรูปศูนย์วิจัยอย่างปัจจุบัน เป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้น ใครสนใจก็มาช่วยทำ แต่ปัจจุบันได้ก่อตั้งเป็นศูนย์วิจัยกรุงเทพโพล

ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ มีรองศาสตราจารย์ลักษณะ สตะเวทิน เป็นประธานศูนย์กรุงเทพโพล ต่อมาท่านติดภารกิจด้านอื่นจึงมอบหมายให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด วุฒิสาสตร์กุล ผู้ช่วยอธิการบดีวิทยาเขตรังสิต เป็นประธานศูนย์วิจัยแทน

ก่อนหน้าที่จะมีกรุงเทพโพลนั้น ภายในมหาวิทยาลัยจะมีการสำรวจประชามติ โดยนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ที่เรียนในวิชาประชามติ (Public Opinion) เป็นการสำรวจเพื่อเพิ่มทักษะในวิชาเรียนเท่านั้น ต่อมาอาจารย์สุพงษ์ เห็นความสำคัญของการสำรวจประชามติ เพื่อความสะดวกในการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์แง่ต่าง ๆ จึงได้ทำการสำรวจหัวข้อที่ทำก็จะตามกระแสข่าวสาร และประเด็นที่น่าสนใจมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประเด็นทางการเมือง เพราะได้รับการตอบสนองที่ดีจากสื่อมวลชน และหน่วยงานอื่น ๆ

การสำรวจในระยะแรกยังจำกัดวงอยู่เฉพาะเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เท่านั้น ต่อมาจึงขยายขอบเขตให้กว้างมากขึ้น นอกจากการสำรวจตามกระแสสถานการณ์แล้ว ยังรับจ้างจากหน่วยงานอื่น ๆ ให้สำรวจ เช่น รายการโทรทัศน์บางรายการ ต้องการประเมินรายการตัวเอง นั่นคือที่มาและจุดเริ่มต้นของกรุงเทพโพล

4.2 แนวนโยบายในการทำโพล

สวนดุสิตโพล

การทำโพลของสวนดุสิตโพลกระทำอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องมาตลอด ไม่ใช่โพลเฉพาะกิจ เพราะฉะนั้นจะสำรวจทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชนไม่ว่าจะเป็นสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาและการเมือง โดยเน้นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่เป็นระบบ มีขั้นตอน การวิเคราะห์ระบบและประเมินผลทำโดยกระทำงานที่มีความเชี่ยวชาญงานวิจัยโดยตรง ซึ่งคณะทำงานทั้งหมดได้ผ่านการฝึกอบรม ดูงานจาก Gallup Poll ประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาปี 2539 มาแล้ว

นโยบายในการทำโพลของเราไม่ได้มุ่งเน้นว่าจะต้องทำแล้วเผยแพร่ให้สื่อมวลชน ตีพิมพ์หรือเผยแพร่ผลงาน แต่เราต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์เพื่อประกอบการตัดสินใจ และการปฏิบัติงานก่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี อันที่จริงแล้วจุดมุ่งหมายของเราคือต้องการจัดข้อมูลข่าวสารทั้งหลายให้เป็นระบบ เชื่อมโยงได้ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการนำไปใช้ ให้มีความคิดเห็นเป็นกลุ่มเป็นก้อน โพลช่วยสะท้อนความคิดเห็นนั้นออกมาแสดงให้เห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมีทางออก หรือแนวทางแก้ไขได้หลายทาง ข้อมูลตรงนี้สามารถนำไปแก้ปัญหาได้ ส่วนหนึ่ง

ลักษณะการทำงานของสวนดุสิตโพล มี 3 ลักษณะคือ การรับจ้าง การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและอาสาสมัครเพื่อสังคม ดังนั้นจึงมีโพลปรากฏให้เห็นใน 2 รูปแบบ คือ โพลสาธารณะ และโพลของหน่วยงาน โพลสาธารณะจะต้องเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และมีประโยชน์แก่คนส่วนรวม โดยมากจะทำตามกระแสและสถานการณ์ในช่วงนั้น

ส่วนโพลของหน่วยงานเกิดจากการว่าจ้างและการร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน สำรวจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวกับหน่วยงานนั้น ที่เคยทำมา เช่น กองทัพบก กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม (เรื่องการเหลื่อมเวลาทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาจราจร) สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ธนาคารกรุงเทพ จำกัด สถานีโทรทัศน์ ช่อง 9 รายการใครผิดใครถูก และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนกรณีร่างรัฐธรรมนูญ ฯลฯ

ความสำคัญของการทำโพลคือ ต้องยึดถือหลักการทำประชาคมติ ยึดวิชาสถิติตามวิธีการวิจัยเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยประยุกต์ทฤษฎีกับการปฏิบัติ และสภาพสังคมเข้าด้วยกัน นี่คือนโยบายที่ต้องปฏิบัติ

เอแบคโพล

นโยบายการดำเนินโครงการของเอแบคโพลนั้น คือ ส่งเสริมการค้นหาข้อมูลที่เป็นแบบแผนทางความคิด ทักษะคิด และพฤติกรรมของประชาชน หรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณประโยชน์ต่อสาธารณชน องค์กรของรัฐและเอกชน โดยการดำเนินการสำรวจวิจัยเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นไปตามกระแสเรียกร้องจากสังคม รวมทั้งความต้องการจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการทำงาน

ภารกิจหลักของเอแบคโพล คือ 1.การทำโพล 2.การวิจัยและพัฒนาการทำโพล การทำงานของสำนักวิจัยเอแบคได้แบ่งเป็นแผนกต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคุณภาพสูงสุดจากทรัพยากรที่มีอยู่ข้อมูลที่ได้เป็นความจริง ถูกต้อง แม่นยำ น่าเชื่อถือ เอแบคโพลแบ่งการทำงานดังนี้

1. การเมือง รับผิดชอบการทำโพลเกี่ยวกับปัญหาการปฏิรูปการเมือง พฤติกรรมการเมือง ส่วนร่วมทางการเมือง ศึกษาการเลือกตั้งระดับต่างๆ และโครงการเฝ้าระวังคุณภาพการเมืองไทย
2. ปัญหาสังคม รับผิดชอบทำโพลเกี่ยวกับ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาคอร์รัปชัน ปัญหาเด็กและสตรี ปัญหาคนชรา และผู้เกษียณอายุ ปัญหาผู้ด้อยโอกาสในสังคม และโครงการเฝ้าระวังรักษาคุณภาพของเยาวชนไทย
3. เศรษฐกิจ ธุรกิจและการตลาด รับผิดชอบทำโพลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคใช้สอยของผู้บริโภค โครงการสัญญาณเตือนภัยทางเศรษฐกิจ ปัญหาการลงทุน และโครงการเศรษฐกิจครัวเรือน
4. ทัวไป ได้แก่ ด้านกีฬา ด้านบันเทิง เช่น โครงการจัดอันดับความนิยมดารา นักร้อง นักกีฬา เพลงยอดนิยม รายการวิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ
5. การวิจัยและพัฒนาการทำโพล โดยมีทีมนักสถิติ-นักวิจัยตรวจสอบควบคุมคุณภาพของการทำโพลอยู่ในทุกโครงการ นักสถิติ-วิจัยทำการตรวจสอบ วิจัยและพัฒนาการทำโพลของสำนักวิจัยเอแบคโพล ควบคู่ไปด้วย

การบริหาร-การจัดการของเอแบคโพล ขึ้นตรงต่ออธิการบดี ภายใต้การกำกับดูแลของประธานสถาบันเอแบค-เคเอสซีอินเทอร์เน็ต และการเสนอแนะของผู้อำนวยการสำนักวิจัยเอแบค ดังนั้นการดำเนินโครงการวิจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะที่เป็นไปตามกระแสการเรียกร้องจากสังคม หรือจากหน่วยงานต่าง ๆ จึงมีอิสระในการทำงานเต็มที่ ข้อมูลที่ได้จึงเป็นกลาง เพียงตรงและเชื่อถือได้

กรุงเทพโพล

ในฐานะที่เป็นประเทศประชาธิปไตยโพลจึงส่งเสริมให้เน้นการเป็นตัวกลางที่สะท้อนความคิดเห็นของประชาชนว่าคิดอย่างไรในเรื่องนั้น ๆ ได้มีส่วนร่วมทางการเมือง ให้ประชาชนได้คิด และได้แสดงออก เพื่อรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณาและตัดสินใจในการบริหาร

รูปแบบการดำเนินงานของศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลเป็นคณะกรรมการมีทั้งหมด 7 ท่าน มีผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ดร.บุญรอด วุฒิศาสตร์กุล ผู้ช่วยอธิการบดีวิทยาเขตรังสิตเป็นประธานกรรมการดำเนินงาน หากช่วงไหนมีประเด็นสำคัญ ที่โดดเด่น คณะกรรมการจะมาประชุมกันเพื่อคัดเลือกและวางแผนงานการสำรวจ หรือใครมีประเด็นก็นำเสนอได้ในที่ประชุม การทำงานจึงเป็นอิสระ คล่องตัว การดำเนินงานในการสำรวจต่าง ๆ จะสะดวกมาก ในอนาคตจะผลักดันให้ศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลไปเป็นหน่วยงานหนึ่งของสำนักวิจัยและประเมินผล จะได้ทำงานได้กว้างขึ้น

การสำรวจจะแบ่งเป็นประเด็นทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและเรื่องอื่น ๆ ที่คิดว่าน่าสนใจ ถ้าช่วงไหนไม่มีอะไรน่าสนใจก็จะชะลอไว้ก่อน ทำให้ผลงานที่เผยแพร่ออกมามีจำนวนน้อยกว่าโพลจากสถาบันอื่น ๆ

4.3 การกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการสำรวจ

สวนดุสิตโพล

การกำหนดหัวข้อในการสำรวจสาธารณะ ต้องพิจารณาว่าเรื่องนั้นอยู่ในความสนใจของประชาชนหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน หรืออาจเป็นเรื่องที่ไม่มีข้อยุติ ขัดแย้งกันอยู่ ต้องช่วยหาทางออกหรือคำตอบเพื่อแก้ปัญหาที่ สำคัญต้องไม่ทำให้เกิดผลประโยชน์แก่ฝ่ายหนึ่งหรือเป็นเครื่องมือให้ใคร ส่วนโพลของหน่วยงานต้องดูความต้องการของหน่วยงานนั้นว่า ต้องการสำรวจอะไร จะวัดอะไร เพื่ออะไร สวนดุสิตโพลก็จะสำรวจตามนั้น

ประเด็นที่สำรวจมีทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ศาสนา สาธารณสุข บันเทิง เกือบทุกเรื่องที่ประชาชนส่วนใหญ่สนใจขึ้นอยู่กับกระแสในช่วงนั้น

การกำหนดหัวข้อหรือประเด็นของโพลทั้ง 2 แบบมีลักษณะเฉพาะต่างกัน ตัวอย่างโพลที่เป็นลักษณะของหน่วยงานจ้างทำ เช่น ในปีหน้าคิดว่าจะเปิดศาลปกครอง อยากรู้ว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องภาระหน้าที่ของศาลปกครองอย่างไรบ้าง เพื่อสำรวจทัศนคติของประชาชนที่มีต่อศาลปกครอง ทางสวนดุสิตโพลจะสำรวจแล้วนำผลที่ได้ให้ศาลปกครองไปโดยไม่ผ่านสื่อมวลชน

ถ้ากรณีที่ยังไม่มีการสำรวจมาก่อน แต่ศาลปกครองจะเปิดขึ้นและเป็นกระแสที่เด่นดังมาก ประชาชนเดินขบวนไม่พอใจ แล้วโพลเข้าไปจับทำการสำรวจ ตรงนี้โพลต้องไปนำเสนอผ่านสื่อมวลชนเพราะเป็นเรื่องสาธารณะแล้ว และอาจส่งข้อมูลให้ศาลปกครองด้วยเพื่อรับไปแก้ไขกรณีที่เป็นเรื่องทั่วไปสามารถส่งสื่อมวลชนได้เลย สื่อมวลชนนำไปเผยแพร่หากหน่วยงานใดสนใจจะขอข้อมูลตรงนั้นเพิ่มเติมโพลก็จะให้ไป ลักษณะของโพลจะเป็นวงจรรูปแบบนี้

เอแบคโพล

นอกเหนือจากการทำโพลให้หน่วยงานแล้ว หลักเกณฑ์หรือวิธีการกำหนดหัวเรื่องและประเด็นที่ทำของเอแบคโพล มีหลายเกณฑ์ ได้แก่ ต้องอยู่ในความสนใจของประชาชนเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก เป็นความขัดแย้งที่รุนแรงต้องการทางออกเพื่อยุติปัญหา หรือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องการข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อสาธารณะ เกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้จะมีทีมงานช่วยกันคัดเลือกในที่ประชุม และหยิบยกประเด็นมาพิจารณา อีกส่วนก็จะดูหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในข่าวว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ น่าสนใจเพียงไรที่จะสำรวจความคิดเห็น รูปแบบการทำคือ ทำด้วยตัวสำนักวิจัยเองหรือร่วมมือกันหน่วยงานอื่น ๆ ในแต่ละหัวข้อที่สำรวจก็จัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ เป็นประเด็นใหญ่ ๆ 4 ประเด็นคือ การเมือง เศรษฐกิจ ปัญหาสังคม และเรื่องทั่วไป เช่น กีฬา บันเทิง การจัดอันดับต่าง ๆ

กรุงเทพโพล

การกำหนดหัวข้อหรือเรื่องที่จะสำรวจจะใช้วิธีประชุมโดยคณะกรรมการ เมื่อช่วงนั้นมีกระแสข่าวเด่น ๆ หรือเป็นช่วงที่ผู้คนให้ความสนใจกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาก ๆ ที่ประชุมจะหยิบยกประเด็นมาหารือและปรึกษากันว่าควรทำเรื่องใด ช่วงปีที่ผ่านมาเป็นกระแสการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งแรงก็จะสำรวจเรื่องการเมืองบ่อย นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องสังคม การศึกษา ชีวิตประจำวัน เศรษฐกิจ และเรื่องทั่ว ๆ ไป แล้วแต่ว่าเรื่อน่าสนใจหรือไม่ แต่จะเน้นด้านการเมืองมากกว่าเรื่องอื่น ๆ เพราะเป็นเรื่องของทุกคน ประชาชนให้ความสนใจมาก ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นด้วย บางประเด็นที่ไม่ใช่การเมือง สำรวจไปแล้วแต่ไม่มีใครสนใจเลย ต้องมานั่งดูเองอย่างนี้ไม่มีประโยชน์ เพราะฉะนั้นจะดูว่าเรื่องที่จะสำรวจนั้นประชาชนสนใจหรือไม่

4.4 ขั้นตอนการสำรวจในด้านความถี่ วิธีการกำหนดกลุ่มประชาชน และวิธีการเลือกตัวอย่าง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการสำรวจ การสรุปผลและรายงาน ทีมงาน งบประมาณ ฯลฯ

สวนดุสิตโพล

- ความถี่ในการสำรวจ

เมื่อก่อนสวนดุสิตโพลค่อนข้างคำนึงถึงความถี่ในการสำรวจ โดยเน้นที่ปริมาณเพื่อรักษาช่วงเวลาให้มีผลงานสม่ำเสมอ ต้องการให้ประชาชนติด โดยบางเรื่องก็ไม่น่าทำ เป็นลักษณะเขียนสร้างความน่าเบื่อหน่ายให้ประชาชน

ปัจจุบันได้ผ่านขั้นนี้ไปแล้ว มีการกำหนดว่าเมื่อไรต้องสำรวจ โดยเริ่มจับประเด็นเน้นประเด็นที่น่าทำโพลจริง ๆ น่าจะสำรวจ ความถี่ตรงนี้จะถูกกำหนดโดยกระแส (Hot Issue) คือเมื่อเป็นกระแสขึ้นมาและมีความเห็นแตกเป็นหลายทาง หลายประเด็นแต่ละประเด็นมีน้ำหนักที่ฟังได้ โพลก็น่าจะเข้าไปเป็นตัวประสาน

หากสถานการณ์ดำเนินไปเรื่อย ๆ แต่ไม่ราบเรียบนัก แต่ก็ไม่ถึงกับโง่งม โพลต้องเข้าไปตรวจสอบเป็นระยะ เช่น รัฐบาลทำงานผ่านไป 6 เดือนแล้ว จะทำโพลเพื่อกระตุ้นครั้งหนึ่งว่าประชาชนคิดอย่างไรกับรัฐบาล เพื่อให้เกิดกระแส มีการปรับตัว มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น เป็นการประมวผลในแต่ละช่วงของรัฐบาล

ในการทำงานเดียวกัน ถ้าเหตุการณ์เงียบเชียบ จนไม่เกิดการพัฒนา โพลก็น่าจะเป็นตัวจุดกระแสตรงนั้น เพื่อจะได้ไม่เกิดการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ

ความถี่ในการสำรวจจึงไม่แน่นอนตายตัวจะไม่บังคับ หรือเค้นว่าต้องมี ไม่เช่นนั้นจะไม่น่าสนใจ แต่เดือนหนึ่งจะสำรวจประมาณ 4-5 เรื่อง ถ้ามีกระแสก็จะมากขึ้น บางอย่างต้องให้สถานการณ์คลี่คลายเอง ถ้าโพลเข้าไปยุ่งอาจจะเป็นอันตรายต่อความเหมาะสม ต้องมีการกลั่นกรองโพลก่อน สื่อจะต้องมีวิจารณญาณ และตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง

- วิธีการกำหนดกลุ่มประชากรและวิธีเลือกตัวอย่าง

ต้องดูว่าเรื่องที่ทำนั้นเป็นเรื่องอะไร เกี่ยวข้องกับใครบ้าง เราต้องการทราบความคิดเห็นจากใครบ้าง เราก็จะกำหนดเป้าหมายก่อนว่าเป็นกลุ่มไหน อาชีพอะไร การศึกษาระดับไหน อายุ เพศ เช่น คนกรุงเทพฯ ในวัยทำงาน ฯลฯ

จากนั้นจึงกำหนดขนาดและเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยยึดทฤษฎีของการสำรวจสาธารณสุขเป็นหลัก การเลือกตัวอย่างจะทำโดยการสุ่ม (Random Sampling) บ้าง การแบ่งชั้นหรือจัดพวก (Stratification Sampling) หรือผสมผสานกัน เพื่อให้ทุกหน่วยของประชากรมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน ตัวอย่างที่ได้จะเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรที่จะสำรวจต้องไม่ลำเอียงหรือมีอคติในการเลือก การสุ่มตัวอย่างต้องให้ทั่วถึงครอบคลุม มีครบทุกอาชีพ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา การเลือกไม่ดีก็ทำให้มีปัญหา ผลที่ได้อาจคลาดเคลื่อนจากความจริงได้

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและระยะเวลาในการสำรวจ

การสำรวจของสวนดุสิตโพลมี 3 ขั้นตอน คือ

1. สำนวนำร่อง โดยนักศึกษาแกนนำทำโพล 56 คน จะนำแบบสอบถามไปเจาะกลุ่ม ตามเรื่อง ตามอาชีพ ที่ได้รับมอบหมาย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำมาประมวลผลและเป็นหลักในการวิจัย

2. สำรวจจริง โดยนักศึกษา 420 คน ลงพื้นที่กระจายออกไป นักศึกษาหนึ่งคนรับผิดชอบการเก็บข้อมูล 10 คน นักศึกษาจะลงพื้นที่ทุกวันพุธ พฤหัสบดีและศุกร์

3. สำรวจอีกครั้ง หลังจากได้ผลมาแล้วให้นักศึกษากลับไปถามอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ก่อนที่จะเผยแพร่ หากผลครั้งหลังไม่ตรงกับครั้งแรก ก็ต้องมาประชุมกันว่าบกพร่องส่วนใดแล้วหาทางแก้ไข

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจคือ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยเน้นการสัมภาษณ์ด้วยตัวเองเป็นหลัก เพราะสามารถสื่อสารได้ 2 ทาง ชัดความเบี่ยงเบน และไม่เข้าใจแบบสอบถาม ในอนาคตสวนดุสิตโพลจะเน้นคุณภาพ โดยจะเน้นการ Focus Group มากขึ้น เพื่อให้ได้วิเคราะห์ลึกลงไปและสามารถเจาะประเด็นลึก ๆ ได้มากกว่า

การสำรวจแต่ละเรื่องจะใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ อาจจะมากหรือน้อยกว่านี้แล้วแต่เรื่องที่สำรวจ ถ้าเรื่องด่วน ๆ ก็ใช้เวลาสั้นๆ ถ้าเป็นโครงการใหญ่ ๆ ก็ใช้เวลานานกว่าปกติ

- การสรุปและรายงานผล

เมื่อได้ข้อมูลมากก็จะนำมาวิเคราะห์ด้วยหลักสถิติพื้นฐานที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลที่เป็นตัวเลขมาวัด แต่ไม่ได้หมายความว่าตัวเลขที่สูงกว่าจะเป็นฝ่ายชนะหรือถูกต้องเสมอไป อีกฝ่ายอาจมีเหตุผล มีความคิดเห็นที่ดีกว่า แต่ไม่มีโอกาสได้หยิบยกมานำเสนอหรือเปิดเผยได้

เมื่อได้ผลจากการสำรวจแล้ว จะนำมาสรุปเป็นข้อตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตัวเลขที่ใช้สรุปเป็นเปอร์เซ็นต์ เพื่อให้เข้าใจง่าย เห็นภาพชัด หรือรายงานในรูปแบบกราฟและตาราง

ในรายงานผลการสำรวจ จำเป็นต้องบอกรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการสำรวจด้วย เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ และนำข้อมูลไปใช้ได้ รายละเอียดเหล่านั้นได้แก่

1. กรอบประชากรและกรอบตัวอย่างในการวิจัย
2. วิธีการสุ่มตัวอย่าง ต้องบอกรายละเอียดทุกขั้นตอน

3. ข้อมูลการตอบ เช่น จำนวนผู้ไม่ตอบ จะช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นภาพ และรู้ข้อจำกัดของ วิธีการได้ข้อมูล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับกรสรุปอ้างอิงประชากรเป้าหมาย
4. ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ เช่น ผู้สัมภาษณ์ ประสบการณ์
5. ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล และการทดสอบ
6. ปัญหาที่พบในการตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ เช่น การลงรหัส การเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์

- ทีมงาน

สวนดุสิตโพลมีคณะทำงานซึ่งประกอบด้วย คณะที่ปรึกษา อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย นักสารนิเทศ และนักศึกษาที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ นักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ทุกชั้นปี ประมาณ 400-500 คน

และยังมีเครือข่ายงาน (Network) ในต่างจังหวัด ได้แก่ สถาบันราชภัฏ 36 แห่ง คุณครูโรงเรียนประถม-มัธยมทั่วประเทศ ที่ว่าการไปรษณีย์ทุกอำเภอทั่วประเทศ ให้ช่วยแจกแบบสอบถามในพื้นที่

การทำงานจะมีการแบ่งเขตความรับผิดชอบตามพื้นที่ต่าง ๆ โดยมีการติดตามและตรวจสอบจากนักวิจัย นักสารนิเทศ และมีอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยคอยให้คำปรึกษาแก้ปัญหาตลอดเวลา นอกจากนั้นยังมีการตรวจสอบซ้ำ (Double Check) เพื่อให้ได้ผลที่ถูกต้องแม่นยำ มีคุณภาพตามหลักวิชามากที่สุด

- งบประมาณ

ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ในการทำโพลจะหมดไปกับค่ากระดาษที่ใช้ทำแบบสอบถาม บ้าง สรุปผลและรายงานผลบ้าง ส่วนเครื่องใช้และอุปกรณ์อื่น ๆ ใช้ของสถาบันอยู่แล้ว เบี้ยเลี้ยงของนักศึกษาที่ปฏิบัติงานจะไม่มี เพราะเป็นชั่วโมงฝึกงาน

การทำโพลของหน่วยงานอื่นจะมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น หน่วยงานต่าง ๆ จะให้งบประมาณมาถ้าเหลือก็นำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการทำโพลเรื่องอื่น ๆ ด้วย

เอแบคโพล

- ความถี่ในการสำรวจ

ปัจจุบันสำนักวิจัยเอแบคโพลมีบุคลากรเพิ่มมากขึ้น สามารถทำโครงการวิจัยต่าง ๆ ได้บ่อยขึ้นกว่าแต่ก่อน มีทรัพยากรมากขึ้นจึงทำงานได้หลาย ๆ เรื่องในเวลาเดียวกัน และมีโครงสร้างการทำงานมารองรับงานแต่ละด้าน ซึ่งเดิมจะทำงานแบบรวมศูนย์โดยทีมงานชุดเดียว ต่อมาจึงแบ่งคณะทำงานเป็นสาย รับผิดชอบงานแต่ละด้าน ใช้คนให้ตรงกับความสนใจในแต่ละเรื่องมากขึ้น เราจึงทำงานได้มากขึ้น

แต่ไม่ได้วางแผนตายตัวว่า เดือนหนึ่งต้องทำกี่เรื่อง ขึ้นกับช่วงเวลานั้นหากมีประเด็นหรือกระแสข่าวที่น่าสนใจก็จะทำ บางครั้งอาจจะสัปดาห์ละ 2 เรื่อง 3 เรื่องก็มี โดยศักยภาพที่เรามีอยู่ สามารถทำได้ตลอดเวลา

- วิธีการกำหนดกลุ่มประชากรและวิธีเลือกตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มประชากรก็คือเป้าหมายที่เราจะไปสำรวจความคิดเห็นของเรื่องต่าง ๆ ซึ่งขึ้นกับเรื่องที่จะทำ ต้องตั้งกรอบของประชากรให้ชัดว่าเป็นใคร กำหนดโดยคุณลักษณะทั่วไปของประชากร ได้แก่ เพศ วัย การศึกษา อาชีพ ภูมิภาค ฯลฯ จากนั้นจึงกำหนดขนาดตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่มีอยู่ แล้วจึงเลือกตัวอย่าง ซึ่งสำคัญมาก ตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนของประชากรที่จะศึกษาได้ วิธีที่ดีที่สุดคือ การสุ่มแบบ Probability Sampling ให้ทุกตัวอย่างมีสิทธิ์ถูกเลือกเท่า ๆ กัน ซึ่งก็มีหลายวิธีอีกเช่นกัน เช่น สุ่ม (Random Sampling) แบบแบ่งชั้นหรือจัดพวก (Stratified Sampling) แบบระบบ (Systematic Sampling) แบบโควตา (Quota Sampling) เพื่อให้มีความสอดคล้องกับกลุ่มประชากร

- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและระยะเวลาในการสำรวจ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจะมีอาสาสมัคร มีนักศึกษาและเจ้าหน้าที่ของสถาบันออกภาคสนามเพื่อแจกแบบสอบถามตามพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย สัมภาษณ์ตัวต่อตัวและทางโทรศัพท์หรือส่งทางไปรษณีย์ก็มี

การใช้เวลาในการสำรวจแต่ละเรื่องไม่เท่ากันขึ้นกับความยากง่ายของเรื่องขนาดของงาน ลักษณะประชากร พื้นที่ ซึ่งไม่แน่นอน บางเรื่อง 3 วันสามารถสรุปได้ บางเรื่องใช้เวลานาน มีทั้งโครงการระยะยาว โครงการระยะสั้น เช่น ทำเรื่องยาเสพติดร่วมกับสำนักงาน

ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) ก็ใช้เวลาเป็นปี แต่ถ้าเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ไม่ควรเกิน 3 สัปดาห์ เพราะถ้านานเกินไปการนำเสนอข้อมูลที่ล่าช้ากว่าความต้องการของหน่วยงาน หรือ สาธารณชนจะไม่เกิดประโยชน์

- การสรุปและรายงานผล

การรายงานผลการสำรวจ ต้องมีรายละเอียดได้แก่ หัวข้อเรื่อง ที่มาของโครงการ วัตถุประสงค์ ระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งจะครอบคลุมกลุ่มประชากร เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง ขนาดตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้รวบรวม วิธีเก็บข้อมูล ความคลาดเคลื่อน ระดับความเชื่อมั่น แล้วจึงเป็นผลสำรวจที่พบ ลักษณะจะเป็นสรุปประเด็นสำคัญให้ได้ใจความ จากนั้นจึงเป็นรายละเอียดของ ประเด็นที่สำรวจ จะรายงานในรูปแบบตาราง และตัวเลข เพื่อให้เข้าใจง่าย (ตัวอย่างภาคผนวก) ที่สำคัญจะไม่วิพากษ์วิจารณ์ หรือชี้แนะอะไรในการรายงานผล

- ทีมงาน

โครงสร้างของเอแบคโพลจะแบ่งบุคลากรเป็นสาย เพื่อรับผิดชอบงานแต่ละด้าน ซึ่งจะมีบุคลากรประมาณ 30-90 อัตรา ในการดำเนินโครงการสำรวจทั่วไป ซึ่งพนักงานของ สำนักวิจัยเอแบคโพลฯ จะเป็นผู้ควบคุมการเก็บข้อมูล จำนวน 1 ต่อ 10 หรือ 2 ต่อ 10 เพื่อป้องกัน ความคลาดเคลื่อนจากการเก็บข้อมูล บางโครงการบางเรื่องที่ทำมีนักศึกษาที่กำลังเรียนวิชาวิจัย เป็นอาสาสมัครเก็บข้อมูล โดยประสานงานร่วมกับอาจารย์ผู้สอน และสำนักวิจัยเอแบคโพลฯ บางโครงการก็มีการจ้างนักศึกษามาช่วยงานด้วย

- งบประมาณ

งบประมาณมาจากมหาวิทยาลัย ซึ่งกำหนดไว้ว่า โครงการหนึ่ง ๆ จะใช้จ่ายไม่เกิน 30,000 บาท (สามหมื่นบาทถ้วน) ถ้าเหลือก็จะคงคลังของสำนักวิจัยเอแบคโพลฯ ไว้เพื่อใช้ในการสำรวจครั้งต่อไป ในอนาคตสำนักวิจัยเอแบคโพลฯ จะพัฒนาขีดความสามารถพึ่งพาตนเองในการดำเนินโครงการสำรวจวิจัยต่อไปได้ โดยไม่ต้องใช้งบประมาณจากทางมหาวิทยาลัย

สำหรับการสำรวจให้หน่วยงาน งบประมาณก็จะได้มาจากหน่วยงานนั้น ๆ และ ถ้ามีส่วนที่เหลือก็จะคงคลังสำนักวิจัย

กรุงเทพโพล

- ความถี่ในการสำรวจ

การสำรวจไม่ได้กำหนดแน่นอนตายตัวว่าต้องเมื่อไร และต้องแค่ไหน เพราะคณะกรรมการที่มาดูแลตรงนี้ต่างก็มีงานประจำทุกท่านเป็นผู้ช่วยคนบดี หัวหน้าภาค อาจารย์ต้องมีงานสอน จึงไม่สามารถกำหนดได้ จะดูสถานการณ์ปัจจุบันหากมีประเด็นน่าสนใจจะโทรศัพท์คุยกัน นัดกันประชุม ถ้าไม่มีเรื่องน่าสนใจก็จะชะลอปีก่อน โดยประมาณแล้วจะสำรวจเดือนละ 4 เรื่อง

- วิธีการกำหนดกลุ่มประชากรและวิธีเลือกตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มประชากรขึ้นหัวข้อที่สำรวจ เรื่องนั้น ๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นใคร อยากถามใคร เช่น ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เกี่ยวกับการเมืองก็ต้องถามผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งในเขตนั้น ๆ ส่วนการเลือกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธี Multistage Sampling หรือการสุ่มหลายขั้นตอน เช่น เรื่องการเลือกตั้งนี้ดูว่ากรุงเทพฯ มี 50 เขต เราไม่สามารถไปได้ทุกเขต ก็ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เลือกเขต เลือกซอย เลือกพื้นที่ โดยอาศัยแผนที่กรุงเทพฯ เป็นหลัก

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นหัวใจหลักในการทำโพลต้องทำให้ทุกหน่วยมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กันการเลือกกลุ่มตัวอย่างจึงต้องใช้วิธี Probability Sampling เท่านั้น เพื่อให้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด

ข้อมูลที่ได้จะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับวิธีสุ่มตัวอย่าง ถ้าข้อมูลได้มาด้วยการ Random ที่ดี คือไม่เจาะจงว่าใคร หรือมุ่งไปกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ก็ไม่จำเป็นต้องใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ การเลือกตั้งในสหรัฐอเมริกา Gallup Poll ใช้กลุ่มตัวอย่างเพียง 1,000-1,500 คน ก็มีคำถามว่าจำนวนตัวอย่างแค่นี้พอหรือ เขาจะตอบว่าถ้ากลุ่มตัวอย่างได้จากการ Random Sampling ตัวอย่างที่ได้สามารถแทนประชากรทั้งหมด

- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและระยะเวลาในการสำรวจ

การเก็บข้อมูลของกรุงเทพโพลเป็นการเก็บภาคสนามให้มุ่งตรงไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการความคิดเห็นตามพื้นที่นั้น ๆ ส่วนมากจะไปถามตามบ้านพักอาศัยไม่ถามตามป้ายรถเมล์ ทางเดิน หรือศูนย์การค้า เคยใช้วิธีสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

บางทีโทรศัพท์ที่ไปแต่ไม่เจอคนที่เราอยากจะถาม ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของเรา ค่าใช้จ่ายสูงจึงเลิกเก็บข้อมูลทางโทรศัพท์

ระยะเวลาในการสำรวจ โดยเฉลี่ย 2-3 วัน ในช่วงเสาร์-อาทิตย์ เพราะเราพุ่งเป้าหมายไปที่บ้าน ถ้าเป็นเรื่องเร่งด่วนก็อาจให้นักศึกษาไปเก็บข้อมูลช่วงเย็นที่คนกลับบ้านแล้ว อาจใช้เวลาแค่วันเดียวไปทำวันนี้พรุ่งนี้เข้ามาส่ง

- การสรุปและรายงานผล

การสรุปผลทำแบบง่าย ๆ ทำเป็นตาราง ความถี่ที่น่าเสนอเป็นค่าร้อยละ เพราะคนทั่วไปเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน แล้วก็จะสรุปประเด็นสำคัญออกมาเป็นข้อ ๆ

การรายงานผลหน้าแรกจะประกอบด้วยหัวข้อเรื่องที่สำรวจ วัตถุประสงค์ ระเบียบวิธีการสำรวจ ประกอบด้วย เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวอย่าง ตามด้วยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และวันที่เผยแพร่ หน้าที่สองเป็นการสรุปผลตามประเด็นสำคัญที่สำรวจ จากนั้นก็จะเป็นผลการสำรวจในรูปของตารางความถี่ที่เป็นร้อยละ บางเรื่องจะแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย เพื่อส่งให้หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ สำนักข่าวต่างประเทศ

- ทีมงาน

บุคลากรที่ใช้มีทั้งอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาจากสโมสรนักศึกษา อาจารย์จะเป็นที่ปรึกษาและดูแลการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักศึกษา นักศึกษาที่จะมาทำงานตรงนี้ต้องมีการตรวจสอบความพร้อม ผ่านการอบรมก่อนออกภาคสนาม ทางกรุงเทพโพลจะมีรายชื่อมีที่อยู่ของนักศึกษาการกำหนดพื้นที่ความรับผิดชอบในการไปเก็บข้อมูลแต่ละครั้ง ต้องดูว่าเป็นคนในพื้นที่จะสำรวจหรือเปล่า มีความชำนาญพื้นที่ รู้เส้นทาง รู้ถนน เพราะเราเก็บข้อมูลตามบ้าน รู้ว่าตรงไหนเสี่ยง ตรงไหนอันตรายบ้าง ถ้าเป็นผู้หญิงจะไม่ให้ไปคนเดียว ให้ไปเป็นคู่

หลังจากนั้นเราจะตรวจสอบว่านักศึกษาไปเก็บข้อมูลจริงหรือเปล่า ด้วยการโทรศัพท์กลับไปถามผู้ตอบแบบสอบถาม บางทีก็ใช้ไปรษณียบัตรหรือจดหมายเจ้าหน้าที่ของถึงกรุงเทพโพล ให้นักศึกษาวาดแผนที่ วาดร้านค้าแถวนั้นแล้วส่งมา เราจะได้รู้ว่าไปจริงโดยดูตราประทับบนจดหมาย

- งบประมาณ

กรุงเทพโพลได้เงินสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ค่าใช้จ่ายเป็นค่าจ้างนักศึกษาไปเก็บข้อมูล คิดตามหน้าของแบบสอบถาม ประมาณ 7- 10 บาทต่อชุด ถ้าเป็นเรื่องที่ยากก็ชุดละ 10 บาท ใ้รับผิดชอบคนหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 100 ชุด

4.5 วิธีการเผยแพร่และติดตามผล

สวนดุสิตโพล

สำหรับวิธีการเผยแพร่มีหลายวิธี ได้แก่ จัดแถลงข่าวโดยร่วมกับหน่วยงานอื่น ส่งจดหมาย ส่งแฟกซ์ไปยังสื่อมวลชนต่าง ๆ นอกจากนั้นเรายังมี website ชื่อ www.dusit.ac.th สำหรับผู้ที่สนใจอยากดูผลสำรวจ

เมื่อเผยแพร่ไปแล้วจะมีการติดตามผลเชิงปริมาณ มีที่ขึ้นที่ได้รับการเผยแพร่ คำนึงถึงการให้ความสำคัญในการนำเสนอว่าลงหน้าไหน เป็นพาดหัวหรือเปล่า มีการวิพากษ์วิจารณ์ต่อว่าอย่างไร ต่อมาคือปฏิกิริยาของคนอ่านที่มีมายังโพล ว่าเห็นด้วยหรือไม่ สิ่งที่วิพากษ์วิจารณ์ว่ามีเหตุผลหรือไม่ ข้อมูลที่ได้จะเก็บรวบรวมไว้เพื่อแก้ไขปรับปรุงผลงาน

เอแบคโพล

การเผยแพร่มีหลายรูปแบบ แล้วแต่เรื่องที่สำรวจ บางเรื่องต้องจัดแถลงข่าว บางเรื่องเป็นในรูปของการจัดเสวนา หรือสัมมนา โดยนำผลสำรวจมาเป็นส่วนประกอบใช้อ้างอิงในการเสวนา มีทั้งจัดเองและร่วมกับหน่วยงานที่จ้างสำรวจเรื่องนั้น ๆ ถ้าเป็นเรื่องด่วน เร่งรีบ และไม่มีเวลาจัดแถลงข่าว จะใช้วิธีส่งแฟกซ์ ส่งจดหมายไปให้สื่อมวลชน อีกรูปแบบหนึ่งสำหรับผู้ที่เล่นอินเทอร์เน็ต หากสนใจโพลของเราสามารถเข้ามาดูได้ที่ www.abacpoll.com หรือ www.abac-ksc.poll.th.org ตลอดเวลา เพราะมีเจ้าหน้าที่ด้านนี้คอยปรับปรุงข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ

หลังจากนั้นมีเจ้าหน้าที่ติดตามผล ว่าได้รับการเผยแพร่หรือไม่ มีความเคลื่อนไหวอย่างไร หากมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ตลอดจนความคิดเห็นจากสื่อมวลชนและประชาชน จะรวบรวมข้อมูลไว้เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง

กรุงเทพโพล

ส่วนใหญ่เผยแพร่ไปยังสื่อมวลชนด้วยการส่งแฟกซ์ เพราะรวดเร็ว วิธีส่งจะส่งไปทุกสื่อ ทุกฉบับที่สามารถติดต่อได้ประมาณ 70-80 แห่ง แต่ไม่ได้หวังว่าต้องเผยแพร่ให้เราทั้งหมด แค่ 5-6 แห่งก็น่าเสนอให้ถือว่าคุ้มค่าแล้ว

อีกช่องทางหนึ่งสำหรับบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย คือ กระจายผลทางอี-เมลล์ (E-mail) อย่างน้อยทุกคนที่ต้องรู้ว่าเราทำอะไรบ้าง และมีผลสำรวจที่เคยทำถึงปัจจุบันใน website ของมหาวิทยาลัย (www.bu.ac.th)

การติดตามผลเป็นหน้าที่ของฝ่ายประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย ถ้ามีข่าวเกี่ยวกับโพลก็แจ้งให้ทราบ และมีการรวบรวมข้อมูลเหล่านั้นไว้

4.6 ความคาดหวัง และความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ ในด้านการให้ความสำคัญและรูปแบบการนำเสนอ เทคนิคการรายงานข่าวโพล

สวนดุสิตโพล

ความคาดหวังระยะหลังเป็นลักษณะของผลพลอยได้มากกว่า จุดมุ่งหมายการทำโพลจริงๆ ในยุคข้อมูลข่าวสารนี้ ทำเพื่อสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ สิ่งสำคัญที่สุดคือข้อมูลที่ได้ควรไปถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่แก้ปัญหา

การถูกนำเสนอตามหน้าหนังสือพิมพ์ หรือโทรทัศน์ เป็นการเสาะแสวงหาของสื่อมวลชน เช่น กรณีเกิดการประท้วงขึ้น สื่อมวลชนเริ่มหาทางออก ทำอย่างไรจะแก้ปัญหาการประท้วงได้ ขณะเดียวกันเกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้นโพลต้องเข้ามามีบทบาทในการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชน เมื่อมีผลสำรวจออกมาสื่อมวลชนนำไปเผยแพร่ ข้อมูลตรงนี้นำไปแก้ปัญหาได้ส่วนหนึ่ง

ประเด็นที่ว่าทำโพลแล้วให้สื่อมวลชนนำเสนอหรือเผยแพร่ก็นำเป็นปัจจัยรองมากกว่า ปัจจุบันต้องมุ่งเน้นมาทางทำแล้วหน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์มากแค่ไหน เพราะฉะนั้นในแง่ของคนทำโพลกับสื่อ สื่อเป็นตัวกลางที่จะสะท้อนความคิดเห็นออกไป

ความสำคัญในการนำเสนอ แต่ละสื่อให้ความสำคัญต่อโพลแตกต่างกัน หากเป็นหนังสือพิมพ์ต้องดูทิศทางนโยบายการนำเสนอของแต่ละฉบับซึ่งแตกต่างกัน การทำโพลมีหลากหลายหัวข้อ ประเด็นที่ตรงกับทิศทางของหนังสือพิมพ์จะถูกนำเสนอแตกต่างกันไป เช่น ประเด็นเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์แนวธุรกิจให้ความสนใจมากกว่าหนังสือพิมพ์แนวอื่น ประเด็นการเมือง หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวหนักจะนำเสนอมากกว่า และเรื่องความนิยมทั่วไป เรื่องตลกแต่งคัลยกรรม หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเบาๆ จะให้ความสำคัญกว่าเรื่องอื่น ๆ

ถ้าโพลไหนเป็นประเด็นที่อยู่ในกระแสความสนใจ (Hot Issue) จะได้รับความสนใจในการนำเสนอล้ำๆ กัน หมายถึง แต่ละสื่อพิจารณาที่ประเด็นก่อน

ที่จริงแล้วโพลมีทั้งตามกระแส จุดกระแส โพลต้องเป็นตัวจุดประเด็นขึ้นมา ไม่ใช่รอให้เกิดปัญหาแล้วจึงทำโพล โพลควรเป็นตัวที่ช่วยไม่ให้เกิดปัญหา คอยระแวดระวังไว้ก่อน แต่ปัจจุบันนี้โพลมักทำตามกระแส ตามเหตุการณ์มากกว่า

เรื่องผลการสำรวจมีผลต่อการรายงานข่าวโพลเช่นกัน สื่อจะพิจารณาว่าผลสำรวจออกมาตรงกับทิศทางหรือนำเสนอของสื่อหรือไม่ ถ้าตรงจะนำเสนอทั้งหมด เช่น โพลออกมาว่ารัฐบาลดี สื่อที่เป็นของรัฐจะนำเสนอ ถ้าผลเป็นแง่ลบแม้จะจริงในสถานการณ์นั้น สื่อก็ไม่นำเสนอ การที่สื่อมวลชนใช้ข้อมูลในโพลไม่ถูกต้อง ใช้ตัวเลขผิดจากความหมายไปมีให้เห็นบ้างแต่ไม่มากนัก ปัจจุบันสื่อมวลชนดีกว่าสมัยก่อนมาก

เอแบคโพล

ที่ผ่านมาสื่อมวลชนให้ความสนใจและนำเสนอผลสำรวจ ทำให้คนรู้จักโพล ซึ่งน่าพอใจระดับหนึ่ง การนำเสนอข่าวโพลของสื่อมวลชนบางครั้งมีข้อจำกัดด้วยเหตุผลหลายอย่าง นอกจากเรื่องเวลา พื้นที่ไม่พอในการนำเสนอ แต่สื่อมวลชนจะมุ่งเน้นและต้องการนำเสนอในเชิงข่าว เพื่อกระตุ้นความสนใจผู้อ่าน สื่อมวลชนจะนำเสนอเฉพาะด้านที่ตนเองคิดว่าน่าสนใจ มักนำเสนอด้านใดด้านหนึ่ง เฉพาะประเด็นที่เป็นแง่ลบแรงๆ ที่สามารถกระตุ้นความสนใจของสาธารณะได้ จึงมองข้ามเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ไป เพราะส่วนที่เป็นสาระอาจไม่เร้าความสนใจพอ บางเรื่องสำคัญแต่คนไม่สนใจ สื่อมวลชนก็ไม่นำเสนอ

การทำโพล ทำหลายแง่มุม ศึกษาหลายด้าน แต่สื่อมวลชนหยิบยกบางด้านมานำเสนอ จึงเกิดการนำเสนอไม่หมด นำเสนอบางแง่มุม ประชาชนอาจเข้าใจผิด ไขว้เขวว่าสำนัก

โพลทำโพลแ่งลบ มีวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดผลดี ผลเสียต่อหน่วยงานหรือตัวบุคคลมากเกินไป ซึ่งความจริงแล้วเราเสนอแ่งมุมหลายด้าน

ข้อจำกัดอีกข้อของสื่อมวลชนคือ ยังมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการทำโพลไม่เพียงพอ คนที่เป็นนักข่าวหรือรับผิดชอบข้อมูลด้านนี้ อาจมีความเข้าใจไม่ชัดเจน จึงนำเสนอไม่ครบ ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสำนักโพล เป็นการนำเสนอในแ่งมุมของสื่อมวลชนมากเกินไป ไม่ใช่มุมมองของนักวิจัย

ในแ่งของผู้รับสาร บางครั้งตีความโพลคลาดเคลื่อน หรือผู้ที่นำผลโพลไปอ้างถึงเพื่อใช้ประโยชน์ในแ่งมุมบางอย่าง เช่น ผลสำรวจเกี่ยวกับการทำงานของตำรวจ มีคนนำไปพูดเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างว่า "เอแบคโพลสำรวจพบว่ามตำรวจเลว 70%" ซึ่งการสำรวจจริงสรุปว่า "ประชาชนที่เคยเกี่ยวข้องกับการทำงานของตำรวจ ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลอื่นที่ไปเกี่ยวข้องกับตำรวจ ร้อยละ 70 ไม่พอใจการทำงานของตำรวจ" เห็นได้ว่าผู้ใช้นำไปสรุปตีความเอง ไม่มีตรงไหนในโพลที่บอกว่าตำรวจเลว การใช้คำผิดทำให้ความหมายผิดไปด้วย

กรุงเทพโพล

สิ่งที่กรุงเทพโพลสำรวจไป ย่อมคาดหวังว่าสื่อมวลชนจะนำไปเผยแพร่ แต่อาจไม่เป็นอย่างที่เราคาดหวัง บางเรื่องทำแล้วไม่ได้รับการเผยแพร่ หนังสือพิมพ์ต้องรายงานตามแนวทางที่เขานำเสนอ บางฉบับโจมตีรัฐบาล บางฉบับเชียร์รัฐบาล บางฉบับเสนอกกลาง ๆ เพราะฉะนั้นถ้าผลออกมาเป็นภาพลบของรัฐบาล หนังสือพิมพ์ที่โจมตีรัฐบาลจะนำเสนอเต็มที่ฉบับที่เชียร์รัฐบาลอาจจะไม่นำเสนอ

ในฐานะผู้ทำโพล การสำรวจที่เกิดขึ้นไม่ได้มีเจตนาเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง การสร้าง (Make) ตัวเลขจึงเป็นไปได้ ผลที่ออกมาคือการสะท้อนความคิดเห็นของชาวบ้าน อยากให้รายงานไปตามข้อเท็จจริง ตามผลที่ปรากฏ ไม่ควรชี้นำ แต่บางครั้งผลการสำรวจอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือชี้นำบางเรื่องได้ ถ้านำไปใช้ไม่ถูก

การรายงานข่าวโพลที่พบเห็นส่วนมากรายงานตรงไปตรงมา แต่ปัญหาอยู่ที่ไม่ได้นำเสนอทั้งหมด นำเสนอไม่ครบทุกแ่งมุมที่สำรวจ สื่อมวลชนมักจับประเด็นเฉพาะส่วนที่เขาจับตามอง ถ้าผลขัดแย้งกับแนวทางที่จะนำเสนอ สื่อมวลชนจะตัดส่วนนั้นออก

4.7 อุปสรรค ปัญหา และข้อจำกัดในการสำรวจสาธารณะมติ

สวนดุสิตโพล

ในระยะแรกมีปัญหาเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลบ้าง ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง เก็บข้อมูลลำบาก แต่ปัจจุบันประชาชนกล้าแสดงออกและต้องการมีส่วนร่วมมากขึ้น

ปัญหาอีกข้อคือ การที่รัฐเข้ามาก้าวร้าวการทำงาน โดยเฉพาะโพลการเมืองเมื่อผลสำรวจออกมาแฉลบ มีความไม่พอใจเกิดขึ้น รัฐจึงใช้อำนาจมากดดันการทำงานของเร ทำให้ทำงานไม่สะดวก ไม่มีอิสรภาพ แต่ปัจจุบันสังคมเจริญขึ้นจึงไม่ค่อยเกิดปัญหานี้

สำหรับเสียงวิพากษ์วิจารณ์ที่เกิดขึ้น สำนักโพลยินดีรับฟังและไม่คิดตอบโต้ทุกกรณี เพราะไม่ต้องถ่วงน้ำหนักให้ทุกคนต้องเชื่อโพล หากเราตอบโต้อาจมีอคติเกิดขึ้น มีการเอนเอียงเข้าข้างตัวเอง คนทำโพลย่อมคิดว่าตัวเองทำถูกต้องแล้ว ต้องเชื่อโพล ซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่โพลคือความคิดเห็นของประชาชน ตัวเลขที่ได้คือการสะท้อนความคิดเห็นอันบริสุทธิ์ของประชาชน

ปัญหาของโพลแต่ละประเทศต่างกัน ประชาชนในประเทศไทยมีความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน คนรวยและคนจนมีความเป็นอยู่ต่างกันมาก ความคิดเห็นย่อมแตกต่างกัน การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ใช้ไม่ค่อยได้ผลเหมือนต่างประเทศ คนไทยไม่ได้มีโทรศัพท์ทุกครัวเรือน ในต่างประเทศไม่จำเป็นต้องใช้จำนวนตัวอย่างขนาดใหญ่ แค่นักข่าวคนก็เป็นตัวอย่างที่ดีได้ ผลออกมาใกล้เคียงความจริง แต่ประเทศไทยไม่เป็นเช่นนั้น ปัญหาใหญ่คือการเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ดี ให้ทั่วถึง ต้องยึดหลักวิชาการเป็นสำคัญ

เอแบคโพล

ข้อจำกัดในการสำรวจมีหลายเรื่อง สามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. ปัญหาในการทำงาน

เป็นปัญหาทั่วไปของการทำโพล เช่น ความยุ่งยากในการเก็บข้อมูล การให้ความร่วมมือของประชาชน ความกดดันต่าง ๆ

โพลมักเกี่ยวข้องกับคนวงกว้าง มีผลกระทบต่อกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เมื่อทำโพลเกี่ยวกับตำรวจ หรือทำโพลการเมือง ทั้งตำรวจและนักการเมืองคอยจับตามองว่าผลออกมาจะ

กระทบตัวเขา หรือทำให้เขาเสียหายหรือไม่ บางครั้งทำโพลเรื่องเลือกตั้ง ต้องลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูล ได้รับความกดดันจากหัวหน้างาน จากประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งมีผลต่อการทำงานบ้าง

การให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของประชาชน มีปัญหาที่ประชาชนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แท้จริงออกมา บางเรื่องต้องการเจาะลึกข้อมูล แต่ประชาชนไม่กล้าพูดกลัวอิทธิพล เมื่อพูดไปแล้วอาจมีผลกระทบกลับมายังเขา ซึ่งเราต้องใช้เวลาอธิบายให้เข้าใจว่า ข้อมูลที่ให้มาเป็นความลับ ไม่มีอันตรายใด ๆ

2. การใช้ข้อมูลในทางที่ผิด

หมายถึง ผู้ที่นำข้อมูลจากโพลไปใช้ ไม่เฉพาะแต่สื่อมวลชนที่นำเสนอเพียงบางส่วน ไม่ครบถ้วน ตีความคลาดเคลื่อน ใช้ภาษาผิด เน้นเรื่องตื้นตื้นเร้าใจ นี่คือปัญหาที่ทำให้ความเข้าใจคลาดเคลื่อน ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่สำนักโพลนำเสนอ

กรณีเกิดการนำข้อมูลไปใช้ผิด ทำให้เป็นเรื่องเป็นราวส่งผลกระทบต่อคนหรือหน่วยงานอื่น เอแบคโพลจะดูว่าผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายต้องการให้เราไปชี้แจงหรือไม่ ต้องการให้เราอธิบายต่อสาธารณชนในแง่มุมใด เช่น เรื่องของตำรวจที่เป็นข่าวใหญ่โตนั้น เกิดจากนักการเมืองนำไปพูดเพื่อผลทางการเมือง ทางตำรวจจึงให้เราไปชี้แจงกับสื่อมวลชน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

กรุงเทพโพล

ข้อจำกัดที่น่าเป็นห่วงคือ วิธีการสุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้มาอยากให้เสียงของคนส่วนใหญ่ อยากให้กลุ่มตัวอย่างที่ได้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรได้

วิธีที่กรุงเทพโพลใช้คือพยายามให้ทุกหน่วยมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน แต่ยังไม่ดี 100% แม้จะใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) แล้วก็ตาม แต่การเลือกยังไม่กระจาย (Random Sampling) ไม่ทั่วถึง เราพยายามสุ่มเขต สุ่มถนน แล้วส่งคนลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์ ส่วนหนึ่งต้องยอมรับว่าข้อด้อยที่การกระจายไม่ทั่วถึง เพราะเราให้อำนาจการตัดสินใจที่ผู้เก็บข้อมูลด้วย เราจึงต้องกำชับว่า ถ้าเก็บ 10 คน อย่าเป็นวัยรุ่นทั้งหมด หรืออย่าเป็นผู้หญิงทั้งหมด ให้กระจายตามความเหมาะสม จะได้ไม่รวมกลุ่มที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอย่างเดียว เราพยายามยึดหลักทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้ดีที่สุด ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

4.8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

สวนดุสิตโพล

โพลเป็นตัวสะท้อนความคิดเห็นของประชาชน เป็นตัวบอกว่าประชาชนคิดอย่างไร เสียงเหล่านี้สำคัญมากในระบอบประชาธิปไตย ผู้บริหารต้องฟังเสียงประชาชน เพื่อให้ใช้ในการตัดสินใจบริหารงาน โพลจึงเป็นการรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนไปสู่ผู้บริหารประเทศ

การที่มีโพลหลาย ๆ สำนักเกิดขึ้นถือเป็นสิ่งที่ดี แม้จะเกิดจากกระแสความนิยมก็ตาม เหมือนมีกระจกสะท้อนหลายบาน ให้เปรียบเทียบดูว่าบานไหนดีที่สุด เป็นการตรวจสอบโพลด้วยตนเอง ทำให้สำนักโพลแต่ละแห่งตั้งใจทำงาน ด้วยความระมัดระวัง สร้างข้อมูลเองไม่ได้

การทำโพลต้องทำให้ครบวงจร หมายถึง เมื่อนำเสนอปัญหาขึ้นมาแล้ว ต้องบอกว่าปัญหามาจากไหน มีที่มาที่ไปอย่างไร จากนั้นจึงนำเสนอวิธีแก้ไขหรือทางออกของปัญหา พร้อมทั้งแนะนำว่าจะนำวิธีต่าง ๆ นั้นไปใช้อย่างไร จึงเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการนำข้อมูลไปใช้

เอแบคโพล

การประเมินผลโพลเป็นเรื่องจำเป็น ผลสำรวจแต่ละครั้งจะมาพิจารณากันว่าใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากน้อยเพียงใด ทั้งแง่ของบุคคลและคะแนนที่ได้ เช่น โพลเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา (6 มกราคม 2544) ผลสำรวจออกมาใกล้เคียงหรือไม่ ผิดพลาดส่วนใด จะได้นำไปปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นเครื่องมือช่วยให้การทำโพลมีพัฒนาการยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นการที่มีสำนักโพลหลายแห่งเกิดขึ้น ยังช่วยควบคุมการทำงานของสำนักโพลให้มีประสิทธิภาพ แม้จะมีคำวิพากษ์วิจารณ์ว่าโพล 3 แห่งสำรวจเรื่องเดียวกัน ผลที่ได้ต่างกัน อยากให้มองว่ามีความเป็นไปได้เพราะเราใช้ระเบียบวิธีต่างกัน เลือกกลุ่มตัวอย่างต่างกัน คล้ายการทำข่าวของหนังสือพิมพ์ แม้จะสัมภาษณ์แหล่งข่าวคนเดียวกัน พร้อมกัน แต่การจับประเด็น การพาดหัว เนื้อหาที่นำเสนอแตกต่างกัน แล้วแต่มุมมองและแนวทางของหนังสือพิมพ์นั้น ๆ ซึ่งเป็นผลดีต่อผู้อ่านที่จะได้รับข้อมูลหลายด้าน และได้ตรวจสอบข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน เช่นเดียวกับการทำโพลของสำนักต่าง ๆ หากมีแค่โพลเดียวก็ไม่มีใครรู้ว่าถูกหรือผิด เป็นการตรวจสอบการทำงานไปในตัว ผลโพลแต่ละแห่งที่แย้งกันสังคมจะเป็นผู้ตัดสินใจ สำหรับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต้องช่วยกันดูว่าผิดพลาดตรงไหน ต้องแก้ไขอย่างไร

จึงอยากฝากประชาชนให้พยายามวิเคราะห์ อย่าเชื่อโพลโดยไม่มีตรวจสอบ และอย่าปฏิเสธโพล อย่าคิดว่าเป็นการคาดเดา โพลมีประโยชน์ในตัวมันเอง มีขั้นตอน มีระเบียบวิธีในการได้ข้อมูลมา การอ่านโพลควรพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ สถาบันหรือหน่วยงานที่ทำการสำรวจ เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง คำถามที่ใช้ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ช่วงเวลาที่สำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีใด ถึงกระนั้นประชาชนไม่ควรเชื่อโพล แต่ให้รับฟังไว้เพื่อประกอบเหตุการณ์จริง หรือดูข่าวจากแหล่งอื่นประกอบด้วย

กรุงเทพโพล

สิ่งที่พยายามทำอยู่คือ การหาวิธีการสุ่มตัวอย่างให้เหมาะสมกับประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรง เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมโดยแท้จริง

สำหรับผู้ที่มีข้อมูลไปใช้ อยากให้พิจารณาถึงประโยชน์และวัตถุประสงค์ของการทำโพลคือ ช่วยแก้ปัญหาและประกอบการตัดสินใจ ไม่ใช่เครื่องมือที่ใช้ต่อรองหรือโจมตีใครเพื่อประโยชน์ของตนเอง ในฐานะคนทำโพลต้องการให้โพลเป็นของส่วนรวมไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง การนำไปใช้ควรระมัดระวัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง นโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโศก กับทัศนคติจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโศก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโศกของหนังสือพิมพ์รายวันที่มีต่อแหล่งจัดทำโศกต่าง ๆ เพื่อให้ทราบแนวทางที่ถูกต้องในการรายงานข่าวโศก ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้จัดทำโศก และตรงกับความต้องการความคาดหวังและการใช้ประโยชน์ของผู้อ่านโศก

โดยการศึกษาแบ่งเป็น 3 วิธี ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหาข่าวโศก โดยวิเคราะห์เนื้อหาข่าวโศกของ 3 สำนักโศก ได้แก่ สวนดุสิตโศก เอแบคโศก และกรุงเทพโศก จากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3 ชื่อฉบับ ได้แก่ มติชน ไทยรัฐ และผู้จัดการ โดยใช้แบบบันทึกข้อมูล (ตารางรหัส) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวโศกจากหนังสือพิมพ์ ระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 ถึง 31 ธันวาคม 2542 เพื่อศึกษาปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวโศก

2. แบบสอบถาม สัมภาษณ์ผู้อ่านตามกลุ่มอาชีพ 6 กลุ่ม ได้แก่ นักการเมือง นักธุรกิจ หรือเจ้าของกิจการ นักศึกษา อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน ครู-อาจารย์ และข้าราชการ กลุ่มละ 25 คน รวมทั้งสิ้น 150 คน เพื่อศึกษาทัศนคติ ความคาดหวัง ความเชื่อถือ ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโศกของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

3. การสัมภาษณ์

3.1 สัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบในการจัดทำโศก 3 แห่ง รวม 3 คน เพื่อศึกษาการกำหนดประเด็นหัวข้อในการสำรวจ วิธีการทำโศก และเผยแพร่สู่สาธารณชน รวมถึงทัศนคติต่าง ๆ ของผู้จัดทำโศกต่อการรายงานข่าวโศกของหนังสือพิมพ์

3.2 สัมภาษณ์บรรณาธิการบริหาร หัวหน้าข่าวหน้า 1 หรือผู้ทำหน้าที่คัดเลือกข่าวโศกจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ รวมทั้งสิ้น 3 คน เพื่อศึกษานโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโศก

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอ พบว่ามีการนำเสนอข่าวโศกของหนังสือพิมพ์ ทั้ง 3 ชื่อฉบับ จำนวน 117 เรื่อง โดยมติชนนำเสนอข่าวโศกในปริมาณมากที่สุด เป็นจำนวน 65 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาคือ ไทยรัฐ นำเสนอทั้งสิ้น 33 เรื่อง หรือประมาณร้อยละ 28.2 และผู้จัดการนำเสนอในปริมาณน้อยที่สุด จำนวน 19 เรื่อง หรือร้อยละ 16.2 ตามลำดับ

สำหรับแหล่งจัดทำโศกที่ถูกนำเสนอบ่อยครั้งมากที่สุดคือ สวนดุสิตโศก ประมาณร้อยละ 57.3 รองลงมาคือ เอแบคโศก ร้อยละ 40.2 และกรุงเทพโศกถูกนำเสนอบ่อยครั้ง น้อยที่สุด ร้อยละ 9.4 และหนังสือพิมพ์ทุกฉบับมีการนำเสนอข่าวโศกจากสวนดุสิตโศกมากที่สุด รองลงมาคือ เอแบคโศก และกรุงเทพโศกตามลำดับ

ประเด็นหัวข้อข่าวโศกในการนำเสนอ พบว่า ประเด็นที่ถูกนำเสนอมากที่สุด คือ การเมือง จำนวน 80 ครั้ง หรือร้อยละ 68.4 รองลงมาคือ เศรษฐกิจ จำนวน 14 ครั้ง ร้อยละ 12 และวัฒนธรรม จำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.9 ประเด็นที่นำเสนอน้อยที่สุดในอันดับที่เท่ากัน คือ สาธารณสุข และวิทยาศาสตร์ เพียงประเด็นละ 1 ครั้งเท่านั้น หรือคิดเป็นร้อยละ 0.9 ในขณะที่ ประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่มีการนำเสนอเลย ส่วนประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ ทหาร ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ และเรื่องคະແນນິยມທົ່ວໄປ มีการนำเสนอรวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.1 ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 4 ของค่าเฉลี่ยร้อยละ

หนังสือพิมพ์ทุกฉบับนำเสนอประเด็นทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ เศรษฐกิจ โดยมติชนนำเสนอทุกประเด็นยกเว้นสิ่งแวดล้อม ไทยรัฐนำเสนอประเด็นทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเรื่องอื่น ๆ ได้แก่ ทหาร ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความนิยมต่าง ๆ ส่วนผู้จัดการนำเสนอประเด็น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และอื่น ๆ ได้แก่ ทหาร

การให้ความสำคัญในการนำเสนอ โดยเฉลี่ยการนำเสนอข่าวโศกของ หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการนำเสนอในพื้นที่หน้าในมากที่สุด ร้อยละ 76.9 รองลงมาเป็นการนำเสนอในพื้นที่หน้าแรก ประมาณร้อยละ 23 โดยเป็นข่าวพาดหัวใหญ่ ร้อยละ 6.8 และข่าวพาดหัวรอง ร้อยละ 16.2

โดยหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับให้ความสำคัญต่างกันคือ มติชนให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวโพลในพื้นที่ข่าวหน้าในมากที่สุด ร้อยละ 81.5 รองลงมาในพื้นที่หน้าแรก ร้อยละ 18.5 ตามลำดับ สำหรับไทยรัฐให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวโพลในพื้นที่ข่าวหน้าในมากที่สุด ร้อยละ 81.8 รองลงมาคือพื้นที่หน้าแรก ร้อยละ 18.2 ตามลำดับ และผู้จัดการให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวโพลมากที่สุดในพื้นที่หน้าใน ร้อยละ 52.6 และนำเสนอในพื้นที่หน้าแรก ร้อยละ 47.3

รูปแบบในการนำเสนอข่าวโพล โดยเฉลี่ยหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอข่าวโพลในรูปแบบข่าวมากที่สุด จำนวน 112 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 95.7 รองลงมาคือ รูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ข่าว เช่น สกู๊ปหรือรายงานพิเศษ ข่าวล้อมกรอบ บทความ สารคดี คอลัมน์ประจำ เป็นต้น ในสัดส่วนร้อยละ 3.4 และหนังสือพิมพ์มติชนเพียงหนังสือพิมพ์เดียวที่มีการนำเสนอดารงประกอบข่าว คิดเป็นร้อยละ 0.9 จากจำนวนข่าวทั้งหมด 117 เรื่อง

ข้อมูลพื้นฐานที่ระบุในเนื้อหาข่าวโพล พบว่า ข้อมูลพื้นฐานที่ระบุในเนื้อหาข่าวโพลที่ปรากฏพบมากที่สุดคือ ชื่อผู้ให้ทุนหรือผู้ทำการสำรวจซึ่งปรากฏในทุกข่าว รองลงมาคือ การระบุกลุ่มประชากร ร้อยละ 88 ระบุจำนวนตัวอย่าง ร้อยละ 85.5 และระบุช่วงเวลาที่สำรวจ ร้อยละ 59 ตามลำดับ

มติชนมีการระบุกลุ่มประชากรมากที่สุดรองจากผู้ทำการสำรวจ ประมาณร้อยละ 26 รองลงมาคือ จำนวนตัวอย่าง ร้อยละ 25.4 และช่วงเวลาในการสำรวจ ร้อยละ 17.6 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีการระบุคำถาม ร้อยละ 1.3 ระบุวิธีการเลือกตัวอย่าง และวิธีการเก็บข้อมูลในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 0.9 สำหรับไทยรัฐ และผู้จัดการมีการระบุผู้สำรวจ กลุ่มประชากร จำนวนตัวอย่าง และช่วงเวลาที่สำรวจเท่านั้น

ตอนที่ 2 ทักษะจากผู้อ่านโพล

โดยการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความต้องการและความคาดหวัง ความเชื่อถือ ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลของผู้อ่าน 6 กลุ่มที่มีอาชีพแตกต่างกัน ได้แก่ นักการเมือง นักธุรกิจ หรือเจ้าของกิจการ นักศึกษา อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน ครู-อาจารย์ และข้าราชการ ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ พบว่า โดยเฉลี่ยผู้อ่านมีระดับความถี่ในการติดตามเปิดรับข่าวโพลในระดับปานกลาง คือ ค่าเฉลี่ยที่ 3.01 และกลุ่มอาชีพที่ติดตามข่าวโพลบ่อยครั้งที่สูงที่สุด คือ นักการเมือง รองลงมาคือ ครู-อาจารย์ นักธุรกิจ นักศึกษา อาชีพอิสระ และข้าราชการตามลำดับ

สื่อที่ผู้อ่านติดตามเปิดรับข่าวโพลมากที่สุดคือ โทรทัศน์ รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ และวิทยุตามลำดับ และผู้อ่านส่วนใหญ่ติดตามข่าวโพลในรูปแบบข่าวบ่อยครั้งที่สูงรองลงมาเป็นสื่อบล็อก หรือรายงานพิเศษ และบทความ บทสัมภาษณ์ ตามลำดับ

สำนักโพลที่ผู้อ่านติดตามข่าวโพลบ่อยครั้งที่สูงที่สุดคือ สวन्दูสิตโพล รองลงมาคือ เอแบคโพล ส่วนกรุงเทพโพล ผู้อ่านติดตามบ่อยครั้งน้อยที่สุด

สำหรับประเด็นที่ผู้อ่านให้ความสนใจติดตามมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ การเมือง รองลงมาคือเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และสาธารณสุขตามลำดับ

เมื่อทำการทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างด้วยสถิติ ANOVA เพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มอาชีพ ด้วย F-Test ผลการทดสอบพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ความต้องการและความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพล พบว่า โดยเฉลี่ยผู้อ่านทุกกลุ่มอาชีพมีระดับความต้องการและความคาดหวังอยู่ในระดับสูงที่ค่าเฉลี่ย 4.12 ผู้อ่านมีความต้องการให้การนำเสนอข่าวโพลมีความตรงไปตรงมามากกว่านี้ มากที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาต้องการให้หัวข้อมีความทันสมัย ตรงกับกระแสสังคม และต้องการให้กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจกว้างกว่านี้

ส่วนประเด็นที่ผู้อ่านต้องการรับทราบโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ อันดับ 1 การเมือง รองลงมาคือ เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ สาธารณสุข และวัฒนธรรม ตามลำดับ

ผู้อ่านส่วนใหญ่ต้องการรับทราบข่าวโพลในรูปแบบข่าวมากกว่ารูปแบบอื่น

เมื่อทำการทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างด้วยสถิติ ANOVA เพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มอาชีพ ด้วย F-Test ผลการทดสอบพบว่า ความต้องการและความคาดหวังของผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ความเชื่อถือต่อการรายงานข่าวโพล พบว่า โดยเฉลี่ยของผู้อ่านทุกกลุ่มอาชีพ มีความเชื่อถือต่อการรายงานข่าวโพลในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยที่ 3.34 นอกจากนี้ยังพบว่า นักการเมืองมีความเชื่อถือต่อการรายงานข่าวโพลมากที่สุดในกลุ่ม ด้วยค่าเฉลี่ย 3.70 รองลงมาคือ นักศึกษา อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน นักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการ ครู-อาจารย์ และข้าราชการมีความเชื่อถือต่อการรายงานข่าวโพลน้อยที่สุด

ความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพล โดยเฉลี่ยผู้อ่านมีความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.30 ผู้อ่านพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลในเรื่องหัวข้อที่ทันสมัยมากที่สุดเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ การนำเสนออย่างสม่ำเสมอ และการให้สำคัญในการนำเสนอ ตามลำดับ ส่วนเรื่องจำนวนและวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้อ่านพึงพอใจเป็นอันดับที่ 8 อันดับที่ 9 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย คือเรื่องความชัดเจนในการใช้แหล่งข่าว

รูปแบบที่ผู้อ่านโดยรวมมีความพึงพอใจรูปแบบข่าวมากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ข่าว เช่น รายงานพิเศษ เป็นต้น สำหรับสำนักโพลที่ผู้อ่านมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ สวन्दูสิตโพล รองลงมาคือ เอแบคโพล ในขณะที่กรุงเทพโพลเป็นอันดับที่ 5 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย โดยมีศูนย์วิจัยกสิกรไทยเป็นอันดับที่ 3 และศูนย์วิจัยจุฬาฯ เป็นอันดับที่ 4

ประเด็นที่ผู้อ่านพึงพอใจในการรายงานข่าวโพลมากที่สุดคือ การเมือง รองลงมาคือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการศึกษา เป็นประเด็นที่ผู้อ่านพึงพอใจน้อยที่สุด

เมื่อทำการทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างด้วยสถิติ ANOVA เพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มอาชีพด้วย F-Test ผลการทดสอบพบว่า ความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลของผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักการเมืองมีความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลมากที่สุด รองลงมาคือ นักศึกษา ครู-อาจารย์

นักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการ อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน และข้าราชการมีความพึงพอใจน้อยที่สุดตามลำดับ

การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพล พบว่า โดยเฉลี่ยผู้อ่านมีการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลที่ค่าเฉลี่ย 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้อ่านใช้ประโยชน์เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ในตารางค่าเฉลี่ย รองลงมาใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการติดตามข่าวสารการเมืองปัจจุบันอันดับที่ 3 ได้แก่ เพื่อรับทราบความคิดเห็นของคนในสังคม ขณะที่ใช้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นอันดับที่ 5 ตามด้วยใช้เพื่อเป็นหัวข้อในการสนทนาในอันดับที่ 6 การใช้ประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลในการทำรายงานน้อยที่สุด เป็นอันดับสุดท้ายของค่าเฉลี่ย (มีทั้งหมด 9 อันดับ)

เมื่อทำการทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างด้วยสถิติ ANOVA เพื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มอาชีพด้วย F-Test ผลการทดสอบพบว่า การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลของผู้อ่านแต่ละกลุ่มอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ นักการเมืองมีการใช้ประโยชน์มากที่สุดในกลุ่ม รองลงมาคือ นักศึกษา นักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการ อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน ข้าราชการ และครู-อาจารย์มีการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลน้อยที่สุดในกลุ่ม

การทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้ "ผู้อ่านแต่ละกลุ่มคาดหวัง พึงพอใจ และใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลแตกต่างกัน"

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวัง ความพึงพอใจ และ การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลของผู้อ่านที่มีอาชีพแตกต่างกัน โดยการทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างด้วยสถิติ One - way Analysis of Variance (ANOVA) เพื่อหาค่า F-Test ผลการทดสอบพบว่า ผู้อ่านที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักการเมืองมีความพึงพอใจ และใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลมากที่สุดในกลุ่ม ส่วนความคาดหวังพบว่าไม่แตกต่างกันในผู้อ่านแต่ละกลุ่ม เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 แนวนโยบายและวิธีการปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวัน

นโยบายในการรายงานข่าวโพล ด้านความถี่ การให้ความสำคัญ และการกำหนดรูปแบบปรากฏว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ มีแนวทางในการนำเสนอที่คล้ายกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ความถี่ในการนำเสนอ ขึ้นกับเหตุการณ์สำคัญในช่วงนั้น ๆ ถ้ามีการสำรวจมากตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การนำเสนอจะมากขึ้นตามไปด้วย

- การให้ความสำคัญ โดยส่วนใหญ่หนังสือพิมพ์จะนำโพลมาเป็นส่วนประกอบในการรายงานข่าว แต่ถ้าโพลมีประเด็นที่แตกต่างไปจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถนำเสนอเป็นข่าวได้ จากการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า การให้ความสำคัญในด้านพื้นที่ที่นำเสนอแตกต่างกันคือ มติชน นำเสนอในพื้นที่ข่าวหน้าในมากกว่าหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ สำหรับผู้จัดการให้ความสำคัญในการนำเสนอในพื้นที่หน้าแรก และพื้นที่ข่าวหน้าในเท่า ๆ กัน และโดยรวมข่าวโพลถูกนำเสนอในพื้นที่ข่าวหน้าในมากที่สุด รองลงมาเป็นพื้นที่หน้าแรก

- การกำหนดรูปแบบในการนำเสนอขึ้นกับประเด็นและหัวข้อเรื่องที่ทำการศึกษา โดยปกติจะนำเสนอในรูปแบบข่าว ถ้าเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก ๆ อาจนำเสนอในรูปแบบสฎิปหรือรายงานพิเศษ และข่าวล้อมกรอบ แต่ถ้าเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนจะนำเสนอในรูปแบบตารางเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

- ปัจจัยในการคัดเลือกโพล พบว่า หนังสือพิมพ์ทุกชื่อฉบับ คัดเลือกจากหัวข้อที่ทำการสำรวจ โดยพิจารณาว่าน่าสนใจหรือไม่ ตรงกับสถานการณ์ช่วงนั้นหรือไม่ สำหรับความถี่ชื่อเสียงของสำนักโพลไม่ใช่ปัจจัยหลักในการคัดเลือก และให้น้ำหนักในการนำเสนอกับแต่ละสำนักโพลเท่า ๆ กัน โดยไทยรัฐจะเลือกโพลจากสำนักโพลที่เป็นสถาบันการศึกษา เพราะเชื่อว่าเป็นกลางกว่าสถาบันหรือหน่วยงานอื่นที่ทำการสำรวจ

หลักการและวิธีการพาดหัว ความน่า และการรายงานข่าวโพล มีรายละเอียดดังนี้การพาดหัวหรือความน่าของมติชนจะเน้นที่ความเคลื่อนไหว หรือความคิดเห็นของบุคคลสำคัญ และการรายงานจะนำใจความสำคัญของโพลมาประกอบในข่าว ส่วนผู้จัดการจะจับนัยยะสำคัญของการสำรวจมารายงาน และจะรายงานตามผลสรุปที่ส่งมา โดยไม่แก้ไขดัดแปลง ขณะที่ไทยรัฐจะหยิบเฉพาะประเด็นที่ไทยรัฐให้ความสนใจนำเสนอ โดยจะนำมา

เขียนใหม่ในสไตลการเขียนของไทยรัฐ และแทรกในข่าวต่อ โดยมีพาดหัวในลักษณะหัวข้อข่าวต่อหรือหัวตอน

การใช้ข้อมูลจากโพล โดยส่วนใหญ่หนังสือพิมพ์จะระบุข้อมูลพื้นฐานที่เป็นผู้ทำการสำรวจกลุ่มประชากร จำนวนตัวอย่าง และช่วงเวลาที่สำคัญ มากกว่าข้อมูลส่วนอื่น ๆ แต่จะใช้ข้อมูลส่วนอื่น ๆ เช่น วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง สถานที่สำรวจ คำถามที่ใช้ จำนวนผู้ตอบที่ใช้สรุป จำนวนผู้ตอบบางข้อ และค่าสถิติ ในการพิจารณาคัดเลือกข่าวโพลมานำเสนอมากกว่า เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือ

อุปสรรค ปัญหา และข้อจำกัดในการรายงานข่าวโพล มีรายละเอียดดังนี้ ปัญหาของมติชน มาจากโพลที่มีความสับสน มีการสำรวจในเรื่องเดียวกันของสำนักโพลหลาย แห่ง แต่ผลออกมาแตกต่างกัน ทำให้เกิดความลำบากในการนำเสนอ

ไทยรัฐ มีปัญหาเรื่องภาษาของโพลที่ไม่ชัดเจน คลุมเคลือ สามารถแปลความหมายไปได้หลายแบบ หลายแง่มุม แต่ไม่มีปัญหาในเรื่องพื้นที่การนำเสนอ ขณะที่ผู้จัดการมีข้อจำกัดเกี่ยวกับพื้นที่ในการนำเสนอไม่พอ

นโยบายในการทำโพลเอง หนังสือพิมพ์มติชน และ ไทยรัฐ ไม่มีนโยบายในการสำรวจเอง โดยมติชนให้เหตุผลว่า ไม่มีความพร้อมในการสำรวจ ไทยรัฐให้เหตุผลว่า ควรให้สถาบันที่ทำการสำรวจเป็นประจำ เนื่องจากหนังสือพิมพ์ไม่ใช่มืออาชีพ และต้องใช้หลักการในการสำรวจ อีกทั้งหากหนังสือพิมพ์ทำการสำรวจเอง สื่ออื่น ๆ จะไม่ให้ความสนใจโพลที่หนังสือพิมพ์นั้น ๆ ทำ ขณะที่ผู้จัดการมีการจ้างสถาบันการศึกษาบางแห่งทำการสำรวจอยู่เป็นประจำ

ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการรายงานข่าวโพล มติชน มีความคิดว่า โพลควรมีการสำรวจนาน ๆ ครั้ง ปัจจุบันมีโพลมากเกินไป ทำให้ความน่าเชื่อถือ และความน่าสนใจลดน้อยลงไป สำนักโพลต่าง ๆ ควรเปิดโอกาสให้คนภายนอกได้รับรู้กระบวนการสำรวจ ให้มีการตรวจสอบการทำโพลได้

ด้านไทยรัฐ มองว่า โดยหลักการของหนังสือพิมพ์ ต้องทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้านของรัฐบาล เพื่อเป็นกระบอกเสียงของประชาชน ดังนั้นแนวทางการคัดเลือกข่าวหรือโพลจะต้องเป็นเรื่องที่วิพากษ์วิจารณ์การทำงานรัฐบาล บางโพลมีนำเสนอทั้งแง่บวกและลบของรัฐบาล ไทยรัฐจะหยิบเฉพาะประเด็นที่เป็นแง่ลบ หรือให้น้ำหนักในแง่ลบมากกว่า

ผู้จัดการ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า ทำไมผลการสำรวจของโพลแต่ละสำนักในเรื่องเดียวกัน จึงออกมาแตกต่างกัน แต่ละสำนักมีเกณฑ์หรือกระบวนการทำอย่างไร

ตอนที่ 4 ทิศนะจากแหล่งจัดทำโพล

แนวนโยบายในการสำรวจ พบว่า สำนักโพลทั้ง 3 แห่งมีลักษณะการทำงานที่คล้ายกัน ดังนี้ โพลที่สำรวจแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ โพลสาธารณะ และโพลหน่วยงาน โดยโพลสาธารณะส่วนใหญ่ เป็นการสำรวจตามกระแสความสนใจในช่วงเวลานั้น ๆ สำหรับโพลหน่วยงาน เป็นการสำรวจร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ในรูปแบบการว่าจ้างหรือให้ความร่วมมือในการสำรวจเรื่องต่าง ๆ

สำหรับประเด็นในการสำรวจ พบว่า สำนักโพลทั้ง 3 แห่งสำรวจเรื่องต่าง ๆ ทุกประเด็น ได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรม และอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เอแบคโพลมีการแบ่งประเด็นการสำรวจอย่างชัดเจนคือ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเรื่องทั่วไป ในขณะที่กรุงเทพโพลจะเน้นหนักที่ประเด็นการเมืองมากกว่าประเด็นอื่น ๆ

การกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการสำรวจ มีรายละเอียดดังนี้ สวนดุสิตโพลจะพิจารณาว่าขณะนั้นประชาชนให้ความสนใจเรื่องอะไร หรือมีเรื่องอะไรที่ยังขัดแย้งกันอยู่ ยังหาข้อยุติไม่ได้ ต้องหาทางออกให้กับเรื่องนั้น ๆ ในส่วนของหัวข้อโพลหน่วยงานขึ้นกับความต้องการของหน่วยงานนั้นว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร ต้องการสำรวจอะไร

เอแบคโพลมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดหัวข้อโดยพิจารณาว่าเรื่องที่สำรวจต้องอยู่ในความสนใจของประชาชน มีผลกระทบต่อส่วนรวม เป็นความขัดแย้งที่รุนแรง หรือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ส่วนกรุงเทพโพลจะกำหนดหัวข้อจากกระแสสังคมและเหตุการณ์สำคัญในช่วงนั้น โดยเฉพาะประเด็นการเมืองและทุกสำนักโพลจะกำหนดหัวข้อโดยการประชุมคณะกรรมการ

ขั้นตอนการสำรวจของสำนักโพลต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

- ความถี่ในการสำรวจ สวนดุสิตโพลในช่วงแรกจะสำรวจเน้นปริมาณ พยายามรักษาช่วงเวลาในการนำเสนอให้สม่ำเสมอจนเกิดความเบื่อหน่ายแก่ประชาชน แต่ปัจจุบันการสำรวจเน้นที่คุณภาพมากขึ้น โดยกำหนดว่าเดือนหนึ่งจะมีการสำรวจประมาณ 4 - 5 เรื่อง แต่ถ้าช่วงไหนมีกระแสหรือเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นก็อาจมีการสำรวจเพิ่มขึ้นได้ แต่ไม่ใช่ว่าทุกครั้งที่มีกระแสจะสำรวจทุกเรื่อง ต้องพิจารณาด้วยว่าสำรวจไปแล้วทำให้เหตุการณ์บานปลายหรือเปล่า บางเรื่องควรปล่อยให้เหตุการณ์คลี่คลายเอง

สำหรับเอแบคโพล ไม่ได้กำหนดตายตัวว่าเดือนหนึ่งต้องทำกี่เรื่อง ขึ้นกับกระแสในแต่ละช่วงว่าน่าสนใจแค่ไหน บางสัปดาห์อาจทำหลายเรื่อง เนื่องจากมีคณะทำงานที่รับผิดชอบการสำรวจแต่ละประเด็นแยกกัน จึงสามารถสำรวจได้ตลอดเวลา

ส่วนกรุงเทพโพล ไม่ได้กำหนดตายตัว ความถี่ขึ้นกับกระแสสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับเอแบคโพล แต่อย่างน้อยเดือนหนึ่งจะสำรวจประมาณ 4 เรื่อง

- วิธีการกำหนดกลุ่มประชากรและวิธีเลือกตัวอย่าง พบว่า สำนักโพลทั้ง 3 แห่ง มีการกำหนดกลุ่มประชากรและวิธีเลือกตัวอย่าง โดยยึดหลักทฤษฎีการสำรวจสาขารณมิติที่เหมือนกัน กล่าวคือ การกำหนดกลุ่มประชากร ก่อนอื่นต้องดูว่าเรื่องที่สำรวจเกี่ยวข้องกับใคร ต้องการทราบความคิดเห็นจากใคร เมื่อทราบแล้วจึงกำหนดกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นกลุ่มไหน อาชีพอะไร การศึกษาระดับไหน หรืออื่น ๆ แล้วแต่จะกำหนด จากนั้นจึงเลือกตัวอย่างตามทฤษฎีโดยเน้นให้ประชากรทุกหน่วยมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน วิธีที่ดีที่สุด คือ การสุ่ม (Random Sampling) วิธีการเลือกตัวอย่างของสำนักโพลทั้ง 3 แห่ง มีหลายวิธี ได้แก่ การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratification Sampling) การสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Sampling) และแบบโควตา (Quota Sampling) ขึ้นกับความเหมาะสมของเรื่องที่สำรวจ

กรุงเทพโพล ยอมรับว่าวิธีการเลือกตัวอย่างยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง อาจผิดพลาดได้ แม้จะใช้วิธีสุ่มที่คิดว่าดีแล้ว แต่เนื่องจากการลงพื้นที่ต้องปล่อยให้เป็นการรณมิติของผู้เก็บข้อมูล เจ้าหน้าที่ หรืออาจารย์ไม่สามารถลงไปควบคุมตรงนั้นได้เต็มร้อย ซึ่งได้พยายามปรับปรุงและหาวิธีแก้ไขเพื่อให้การเลือกตัวอย่างออกมาดีที่สุดใน

- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและระยะเวลาในการสำรวจ มีรายละเอียดดังนี้
 เอบแคโฟลมีการเก็บข้อมูลทั้งแบบภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์ทั้งต่อตัว และ
 โทรศัพท์ โดยอาสาสมัครที่เป็นนักศึกษา และเจ้าหน้าที่ของสำนักโพล บางครั้งอาจส่งแบบ
 สอบถามทางไปรษณีย์

ระยะเวลาขึ้นกับความยาก-ง่ายของเรื่องที่สำรวจ ขนาดของงาน ถ้าเป็นโครงการ
 ระยะยาวก็อาจใช้เวลานาน ถ้าเป็นการสำรวจระยะสั้นต้องรับสรุปบางเรื่องใช้เวลาเพียง 3 วัน
 สามารถสรุปได้ แต่ต้องไม่ให้เป็น 3 สัปดาห์

สำหรับสวนดุสิตโพล มีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ขั้นตอน คือ การสำรวจนำร่อง
 สำรวจจริง และสำรวจซ้ำอีกครั้ง โดยให้นักศึกษาลงพื้นที่เก็บข้อมูลทุกวันพุธ พฤหัสบดี และศุกร์
 นักศึกษา 1 คนต่อแบบสอบถาม 10 ชุด เน้นการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามแบบตัวต่อตัว
 แต่ละเรื่องจะใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ หากเป็นเรื่องด่วนอาจใช้น้อยกว่านี้

กรุงเทพโพล เน้นการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการเคาะประตูบ้านเพื่อให้ถึง
 ตัวอย่างเป้าหมายที่ต้องการถาม จะไม่เก็บตามป้ายรถเมล์ หรือศูนย์การค้า การเก็บข้อมูลทำโดย
 การจ้างนักศึกษา ซึ่งทำการสำรวจเฉพาะเสาร์-อาทิตย์ ใช้เวลาดลงพื้นที่ 2-3 วัน

- การสรุปและรายงานผล แต่ละสำนักโพลมีหลักและวิธีคล้าย ๆ กันคือ จะนำ
 ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยหลักสถิติพื้นฐานที่เหมาะสม ส่วนใหญ่จะเป็นค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยซึ่ง
 เป็นตัวเลขง่าย ๆ ที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ เมื่อได้ตัวเลขแล้วจะนำมาบรรยายสรุปตามหัวข้อ
 คำถามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ โดยจะไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ บางครั้งอาจมีตารางแสดง
 รายละเอียดของข้อมูลให้เข้าใจง่ายขึ้น

นอกจากนั้นในรายงานผลควรระบุกลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีเลือกกลุ่ม
 ตัวอย่าง วิธีเก็บข้อมูล ข้อมูลในการตอบ เช่น จำนวนผู้ไม่ตอบ ข้อมูลในการสัมภาษณ์ เพื่อช่วยให้
 ผู้อ่านเห็นภาพและรู้ข้อจำกัดของโพล

- ทีมงาน สวนดุสิตโพลมีคณะทำงานที่ประกอบด้วยอาจารย์ที่ควบคุมการวิจัย
 นักสารนิเทศ และนักศึกษา ที่เรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ทุกชั้นปี
 ประมาณ 400-500 คน และมีเครือข่ายในต่างจังหวัดอีก ได้แก่ สถาบันราชภัฏ 36 แห่ง ครูโรงเรียน
 ประถม-มัธยม ที่ว่าการไปรษณีย์ทุกอำเภอ

เอแบคโพล แบ่งคณะทำงานเป็นสายให้รับผิดชอบงานแต่ละด้าน มีพนักงานประจำสำนักวิจัย เพื่อเป็นที่ปรึกษาและควบคุมการเก็บข้อมูล และมีนักศึกษาเป็นอาสาสมัครเก็บข้อมูล หากเป็นโครงการใหญ่ ๆ อาจมีการจ้างนักศึกษาเพิ่ม ส่วนกรุงเทพโพลจ้างนักศึกษาเก็บข้อมูลโดยมีอาจารย์ผู้สอนวิจัยเป็นที่ปรึกษาคอยดูแลและประสานงาน และมีเจ้าหน้าที่ของสำนักวิจัยและประเมินผลดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

- งบประมาณ ส่วนดุสิตได้งบประมาณจากการจ้างของหน่วยงานภายนอกเป็นหลัก เมื่อมีส่วนที่เหลือจะนำมาใช้หมุนเวียนในการสำรวจเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นโพลสาธารณะ สำหรับอุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานต่าง ๆ ใช้ของสถาบันราชภัฏฯ ค่าใช้จ่ายส่วนมากคือ ค่ากระดาษ นักศึกษาที่เก็บข้อมูลเป็นนักศึกษาฝึกงานจึงไม่ต้องจ่ายเบี้ยเลี้ยง สำหรับเอแบคโพลต้องใช้งบประมาณจากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญเป็นหลัก อีกส่วนได้มาจากการจ้างของหน่วยงานภายนอก หากเหลือจะนำมาคงคลังไว้เพื่อหมุนเวียนใช้ในการสำรวจโพลสาธารณะต่อไป

กรุงเทพโพล ได้งบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ค่าใช้จ่ายโดยส่วนใหญ่เป็นการจ้างนักศึกษาเก็บข้อมูล

- วิธีเผยแพร่และติดตามผล พบว่า มีการเผยแพร่หลายวิธี สำหรับสวนดุสิตโพล กรณีที่เป็นโพลหน่วยงานการเผยแพร่จะเป็นในรูปการจัดแถลงข่าวร่วมกับหน่วยงานนั้น ๆ ส่วนโพลสาธารณะจะเผยแพร่โดยการส่งแฟกซ์และไปรษณีย์ และเผยแพร่ทาง Website ชื่อ www.dusit.ac.th

เอแบคโพล มีการกำหนดวิธีเผยแพร่จากเรื่องที่สำรวจ บางเรื่องจัดแถลงข่าว โดยนำผลมาประกอบการเสวนานั้น ๆ มีทั้งจัดเองและร่วมกับหน่วยงานอื่น แต่ถ้าเวลาไม่พอจะส่งแฟกซ์ไปยังสื่อมวลชน และยังเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตผ่าน www.abac-ksc.poll.th.org และ www.abacpoll.com

และกรุงเทพโพล นิยมเผยแพร่สู่สาธารณชนด้วยการส่งแฟกซ์ เนื่องจากรวดเร็วที่สุด สำหรับบุคลากรในมหาวิทยาลัยกรุงเทพ จะได้รับทราบผลการสำรวจทุกครั้งผ่านอี-เมล (E-mail) นอกจากนั้นยังมีการเผยแพร่ผลสำรวจผ่าน web ของมหาวิทยาลัย ชื่อ www.bu.ac.th

ส่วนการติดตามผลของสวนดุสิตโพล และเอแบคโพล จะมีเจ้าหน้าที่คอยรวบรวมตรวจสอบติดตามผลงานที่ได้รับการเผยแพร่จากสื่อต่าง ๆ รวมถึงคำวิพากษ์วิจารณ์จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประเมินผล แต่กรุงเทพโพลมีการติดตามผลผ่านกองประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง นโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพล กับทัศนคติจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล พบว่า หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอข่าวโพลจำนวน 117 เรื่อง โดยมีข่าวนำเสนอ 65 เรื่อง ไทยรัฐ 33 เรื่อง และผู้จัดการ 19 เรื่อง ถือว่าเป็นการนำเสนอในจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับข่าวอื่น ๆ ประเด็นที่ถูกนำเสนอมากที่สุดคือ การเมือง จำนวน 80 ครั้ง รองลงมาคือ เศรษฐกิจ จำนวน 14 ครั้ง และวัฒนธรรม จำนวน 7 ครั้ง ประเด็นที่นำเสนอน้อยที่สุดในอันดับที่เท่ากันคือ สาธารณสุข และวิทยาศาสตร์ เพียงประเด็นละ 1 ครั้งเท่านั้น หรือคิดเป็นร้อยละ 0.9 ในขณะที่ประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่มีการนำเสนอเลย

ผู้กั้นกรองข่าวสาร (Gatekeeper)

ในแต่ละวันมีโพลส่งมายังหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเป็นจำนวนมาก มีทั้งที่เชื่อถือได้และเชื่อไม่ได้ บรรณาธิการหรือหัวหน้าข่าวจะทำการคัดเลือกโพลเฉพาะที่เห็นว่ามีค่าสำคัญและน่าสนใจ มีประเด็นหรือเนื้อหาที่สอดคล้องกับทิศทางกานำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ หนังสือพิมพ์จะเลือกรายงานเพียงบางส่วน บางตัวเลข และตัดทอนส่วนอื่น ๆ ที่คิดว่าไม่สำคัญ ไม่น่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านไม่ได้รับทราบข่าวสารทั้งหมดที่ควรจะเป็นการตัดสินใจคัดเลือกโพลของบรรณาธิการข่าวนี้เป็นการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในฐานะผู้กั้นกรองข่าวสาร (Gatekeeper) ของ D.M.White (1950) หนังสือพิมพ์จะเป็นผู้ควบคุมการไหลเวียนของข่าวสารที่เกิดขึ้นตลอดเวลา โดยการพิจารณาของบรรณาธิการหรือหัวหน้าข่าวว่าขึ้นไหนควรส่งไปยังผู้รับสาร และขึ้นไหนควรกักไว้หรือเลือกถ่ายทอดข่าวสารเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง

อย่างไรก็ดีแม้ว่าการทำหน้าที่ผู้กั้นกรองข่าวสารของหนังสือพิมพ์จะช่วยให้ผู้อ่านรับรู้ข่าวสารได้ง่ายและสะดวกขึ้นท่ามกลางภาวะการไหลบ่าของข้อมูลในปัจจุบันนี้ แต่การตัดสินใจและคิดแทนผู้อ่านว่าส่วนไหนควรรู้ และส่วนไหนไม่ควรรู้ โดยเลือกรายงานบางส่วน และปกปิด ตัดทอนข้อมูลส่วนอื่น ทำให้ผู้อ่านรับทราบข้อมูลไม่ทั้งหมด เกิดความคลาดเคลื่อนและตีความของผลโพลนั้นผิด บางครั้งส่วนที่ตัดทิ้งไปอาจเป็นส่วนที่ผู้อ่านต้องการรับทราบมากกว่าส่วนที่นำเสนอ เพราะจากการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์ไม่มีการนำเสนอข่าวโพลในประเด็นสิ่งแวดล้อมเลย ขณะที่กลุ่มผู้อ่านต้องการรับทราบประเด็นในระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 3.64

การกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting)

จากการศึกษาพบว่าความถี่ในการนำเสนอโพลต่อประเด็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งของหนังสือพิมพ์ ขึ้นกับกระแสและเหตุการณ์ในช่วงนั้น ถ้าเหตุการณ์มีความรุนแรงและเข้มข้นมาก หนังสือพิมพ์จะให้ความสำคัญในการนำเสนอบ่อยขึ้น ทำให้ประชาชนได้รับทราบและตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาตามที่สื่อมวลชนได้นำเสนอ สื่อมวลชนจะทำหน้าที่จัดลำดับและให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมบางเหตุการณ์ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและคล้อยตามว่าเหตุการณ์นั้นสำคัญและควรให้ความสนใจมากที่สุดในช่วงเวลานั้น เหตุการณ์ที่สื่อมวลชนให้ความสนใจนำเสนอด้วยปริมาณที่มากและบ่อยครั้ง ประชาชนก็จะรับรู้ถึงความสำคัญของเหตุการณ์นั้น แนวคิดดังกล่าวเป็นการกำหนดวาระข่าวสารของ McCombs, M.E. and Shaw (1976) กล่าวคือ สื่อมวลชนเป็นผู้กำหนดประเด็นปัญหาในสังคม โดยดูจากผลการวิจัย หนังสือพิมพ์พิจารณาคัดเลือกโพลจากประเด็นหรือหัวข้อที่สำรวจ ในปี 2542 หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอข่าวโพลในประเด็นการเมืองมากที่สุด สูงถึงร้อยละ 66.2 รองลงมาคือประเด็นเศรษฐกิจ ร้อยละ 9.2 และวัฒนธรรม ร้อยละ 7.7 ประชาชนก็จะรับรู้ถึงความสำคัญเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น ไม่ว่าจะการเปิดรับสื่อหรือความต้องการรับทราบการรายงานข่าวโพลของผู้อ่านจะสอดคล้องกันคือ เปิดรับและต้องการรับทราบประเด็นทางการเมืองมากที่สุด

การสำรวจสาธารณมติ (Public Opinion)

จากการศึกษาพบว่า เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นในสังคม หนังสือพิมพ์จะเข้าไปรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจนเป็นกระแสนี้ยังหาข้อยุติไม่ได้ โพลจะเข้ามามีบทบาทในการสำรวจความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์นั้น ๆ และนำเสนอกลับมายังประชาชนอีกครั้งโดยผ่านสื่อมวลชน สื่อมวลชนจะนำสาธารณมติเหล่านั้นมาเสนอเพื่อยุติหรือหาทางออกให้กับปัญหานั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเสรี วงษ์มณฑา (2531) ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนสามารถสร้างสาธารณมติได้โดยการหยิบยกประเด็นปัญหามาเสนอ และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียแสดงความคิดเห็น และสนับสนุนความคิดเห็นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อเวลาของการแสดงความคิดเห็นสิ้นสุดลง สื่อมวลชนต้องเสนอแนะแนวทางปฏิบัติเพื่อเป็นทางออกของปัญหานั้น เมื่อสาธารณมติเป็นที่ยอมรับและกลายเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารนำไป

ปฏิบัติ สื่อมวลชนก็รายงานผลอีกครั้ง และหากเกิดปัญหาอีก หนังสือพิมพ์ก็จะสร้างสาธารณมติอีกครั้งวนเวียนไปเรื่อย ๆ

การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้อ่านมีความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลในเรื่องหัวข้อที่ทันสมัยมากที่สุด รองลงมาคือ การนำเสนออย่างสม่ำเสมอ และการให้ความสำคัญในการนำเสนอ เรื่องที่ผู้อ่านพึงพอใจน้อยที่สุดคือ เรื่องจำนวนและวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง และเรื่องความชัดเจนในการใช้แหล่งข่าว ประเด็นที่ผู้อ่านพึงพอใจมากที่สุดคือ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ตามลำดับ และประเด็นที่พึงพอใจน้อยที่สุดคือ การศึกษา

นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้อ่านใช้ประโยชน์เพื่อรับทราบข้อมูล ข่าวสารความเคลื่อนไหวและสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อเป็นข้อมูลในการติดตามข่าวสารการเมืองปัจจุบัน เพื่อรับทราบความคิดเห็นของคนในสังคม เพื่อเป็นความรู้รอบตัว เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นหัวข้อในการสนทนา ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อความบันเทิง และ เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงในการทำรายงาน

กลุ่มที่มีการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลมากที่สุดคือ นักการเมือง รองลงมาคือ นักศึกษา นักธุรกิจหรือเจ้าของกิจการ อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน และข้าราชการ ตามลำดับ โดยครู-อาจารย์มีการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลน้อยที่สุดในกลุ่ม

การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลของผู้อ่านกลุ่มนักธุรกิจ นักศึกษา อาชีพอิสระหรือผู้ใช้แรงงาน ครู-อาจารย์ และข้าราชการ มีลักษณะคล้ายคลึงกันกล่าวคือ ใช้เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด รองลงมาใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการติดตามข่าวสารการเมืองปัจจุบัน ซึ่งต่างจากนักการเมืองที่ใช้ประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลในการติดตามข่าวสารการเมืองปัจจุบันมากที่สุดและเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ปัจจุบันเป็นอันดับรองลงมา

ผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้อ่านที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจและใช้ประโยชน์ต่างกัน เพราะผู้อ่านแต่ละอาชีพมีแรงจูงใจ และวัตถุประสงค์ในการเปิดรับสื่อต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิด เรื่องความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์ของ แคทซ์และคณะ ซึ่งอธิบายกระบวนการรับสารในการสื่อสารมวลชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเลือกบริโภคสื่อมวลชนนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง บุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์ ความตั้งใจ จึง

มีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของตนเองด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน และมองว่ากลุ่มผู้รับสารเป็นผู้ใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของตน การศึกษาในลักษณะนี้จึงตรงกับวิธีการศึกษาในเชิงหน้าที่ของสื่อมวลชน (Functional Approach) ที่มุ่งพิจารณาว่า สื่อมวลชนมีหน้าที่ต่าง ๆ กัน เพื่อสนองความต้องการของผู้รับสาร เช่น หน้าที่ในการเสนอข่าวสาร และหน้าที่ในการเสริมสร้างลักษณะส่วนบุคคลให้แก่ผู้รับสาร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้่านที่ต้องการให้หนังสือพิมพ์รายงานข่าวโพลอย่างตรงไปตรงมามากกว่านี้ หนังสือพิมพ์จึงควรนำเสนอข่าวโพลในรูปแบบอื่นนอกจากข่าว เช่น สกู๊ปหรือรายงานพิเศษ ตารางและข่าวล้อมกรอบเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้่านที่ต้องการรายละเอียดของโพลนอกเหนือจากในเนื้อหาข่าวโพลได้พิจารณาความน่าเชื่อถือของโพลนั่นเอง

นอกจากนั้นหนังสือพิมพ์ควรให้ความสำคัญกับการนำเสนอให้มากกว่าเพียงการนำผลโพลหรือตัวเลขไปอ้างอิงประกอบข่าวเพื่อโน้มน้าวใจให้ข่าวดูน่าเชื่อถือ หรือเพียงเป็นการเพิ่มยอดขายเท่านั้น สำหรับการคัดเลือกโพลควรให้หลากหลายประเด็นมากกว่านี้ไม่ใช่พิจารณาแค่หัวข้อทันสมัย น่าสนใจ หรือมีผลกระทบเท่านั้น การพิจารณาคัดเลือกโพลจากคุณค่าข่าวในเรื่องอื่น ๆ ความใกล้ชิด ความก้าวหน้า เพื่อจะได้ไม่เกิดความจำเจซ้ำซากในการนำเสนอ

และการรายงานข่าวโพลให้ถูกต้องตามหลักวิชาการวารสารศาสตร์ ควรคำนึงแนวคิดของ Darrell Huff นักสถิติ กล่าวถึง การหลอกลวงด้วยตัวเลขสถิติไว้ สามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการรายงานข่าวโพลได้ โดยหลีกเลี่ยงการรายงานข่าวในลักษณะต่อไปนี้

- อ้างสถิติโดยไม่บอกแหล่งที่มาให้ชัดเจน บอกคลุมเครือ ไม่ชัดเจนเพียงให้ดูน่าเชื่อถือ เพราะการรู้แหล่งข้อมูลที่แท้จริง สามารถวินิจฉัยความน่าเชื่อถือได้
- อ้างสถิติเพียงบางส่วน เช่น กล่าวถึงของรายได้ประชาชาติต่อหัว ไม่บอกถึงการกระจายของรายได้ ผู้่านอาจเข้าใจไม่ถูกต้อง
- อ้างอัตราการเพิ่มขึ้นที่น่าประทับใจ แต่คำนวณจากฐานขนาดเล็ก เช่น นักเรียนของโรงเรียน ก. มีผู้เอนทรานซ์ได้เพิ่มขึ้นถึง 10 เท่าตัว เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาที่สอบได้เพียงคนเดียว
- อ้างสถิติตัวเลขโดยไม่บอกชัดเจนว่าคำนวณจากข้อมูลอะไรบ้าง เช่น อัตราเงินเฟ้อ คำนวณจากดัชนีอะไรบ้าง
- อ้างตัวเลขโดยปิดบังข้อเด่นตัวแปรหรือข้อมูลบางอย่าง เช่น อ้างการขึ้นเงินเดือน 15% แต่เมื่อหักอัตราเงินเฟ้อ 5% จะมีเงินเดือนขึ้นจริงเพียง 10% เท่านั้น
- อ้างสถิติตัวเลขเพื่อผลประโยชน์ตนเอง เช่น ฝ่ายค้านมักตำหนิการบริหารของรัฐบาลเมื่อหันตัก หน่วยงานของรัฐบาลมักอ้างตัวเลขเพื่อของบประมาณเพิ่ม

นอกจากนั้น คณะกรรมการแห่งชาติของสหรัฐฯ เกี่ยวกับการรายงานผลการสำรวจประชามติได้กำหนดให้การรายงานผลการสำรวจทุกครั้งควรมีข้อมูลต่อไปนี้

- ผู้สนับสนุนให้ทุนการวิจัยสำรวจ
- ใครเป็นกลุ่มเป้าหมาย
- จำนวนกลุ่มตัวอย่างมากน้อยเพียงใด เป็นสัดส่วนเท่าใด
- วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- วิธีการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูล
- คำถามที่ใช้ การระบุคำถามที่สำคัญ
- ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล
- จำนวนผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งจำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับมาสมบูรณ์
- การรายงานตัวเลขเป็นเปอร์เซ็นต์ ต้องบอกฐานข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน

ระบุค่าความเชื่อมั่น หรือคลาดเคลื่อนของผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาแหล่งจัดทำโพลเฉพาะสวนดุสิตโพล เอแบคโพล และกรุงเทพโพล และหนังสือพิมพ์ 3 ชื่อฉบับ คือ มติชน ไทยรัฐ และผู้จัดการ ซึ่งผลการวิเคราะห์เนื้อหาอาจไม่ครอบคลุมเนื้อหาโพลทั้งหมด หากเป็นไปได้ควรวิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์และแหล่งจัดทำโพลอื่น ๆ ด้วย เพื่อเปรียบเทียบกันให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการสำรวจทัศนคติความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพลของผู้อ่าน 6 กลุ่ม ได้แก่ นักการเมือง นักธุรกิจ นักศึกษา อาชีพอิสระ หรือผู้ใช้แรงงาน ครู-อาจารย์ และข้าราชการ ด้วยแบบสอบถามครั้งต่อไปอาจศึกษาจากผู้อ่านกลุ่มอาชีพอื่น ๆ บ้าง หรือเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกกลงไปอาจใช้วิธีเก็บข้อมูลแบบอื่น เช่น focus group หรือสัมภาษณ์เชิงลึก

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ชนิษฐา กิตติตระกูลกาล. การนำเสนอการใช้ประโยชน์และทัศนะเกี่ยวกับการสำรวจสาธารณสุขมิติในหนังสือพิมพ์แนวธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ฉอ้าน วุฑฒิภรณ์รักษา. หลักการรายงานข่าว. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536.
- ชวรัตน์ เชิดชัย. การสื่อข่าว. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- ชวรัตน์ เชิดชัย. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- ชวรัตน์ เชิดชัย. การสื่อสารและสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- เดนิส แมคเคลล และสเวน วินดาหล แพลโดย สอนิต ยมาภัย และระวีวรรณ ประกอบผล. แบบจำลองการสื่อสารสำหรับการศึกษาระดับสื่อสารมวลชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- นันทริกา คุ่มไฟโรจน์. เอกสารประกอบการสอนวิชาประชาชาติ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542
- ปรมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532
- ประชัน วัลลิโก. หลักการเขียนข่าว. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พีระ จิโรโสภณ. การรายงานข่าวเชิงสืบสวนแบบประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ที พี พรินท์ จำกัด, 2538
- พีระ จิโรโสภณ. ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร. หน่วยที่ 9 - 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พีระ จิโรโสภณ. เอกสารประกอบการสอนวิชาสัมมนาวิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบัน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542

- วิเชียร เกตุสิงห์. คู่มือการวิจัย การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. นนทบุรี, 2537
- มาลี บุญญศิริพันธ์. หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประกายพรึก, 2537
- เสรี วงษ์มณฑา. การประยุกต์ทฤษฎีในการสื่อสาร. ในเอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎีการสื่อสาร. หน่วยที่ 9 - 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2531
- เสาวนีย์ สงวนศัพท์. กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาวิจัยของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา-มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

ภาษาอังกฤษ

- Bass, AZRefining the Gatekeeper Concept. Journalism Quarterly, 1969.
- Peterson, S. International News Selection by the elite Press : Public Opinion Quarterly, 1981.
- Schramm, Wilbur. The Gatekeeper : A Memgrandum. Mass Communication, 1960.
- Westly BH and Mclean M. A Concept Model for communication Research. Journalism Quarterly, 1957.
- White D. M The Gatekeeper : A Case Study in the Selection of News. Journalism Quarterly, 1950

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

แบบสัมภาษณ์-แบบวิเคราะห์ข้อมูล-แบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview) สำหรับแหล่งจัดทำโพล

การวิจัยเรื่อง “นโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพล กับทัศนะจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล”

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการกำหนดหัวข้อ หรือประเด็นในการสำรวจ วิธีการทำโพลและเผยแพร่สู่สาธารณชน ของแต่ละสถาบันที่ทำการศึกษา และทัศนะต่าง ๆ ของผู้จัดทำโพลต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์

แนวคำถาม

1. ชื่อ-สกุล
2. ตำแหน่ง/หน้าที่รับผิดชอบ
3. สำนักโพล
4. การก่อตั้ง และประวัติความเป็นมาของสำนักโพล
5. แนวนโยบายในการสำรวจสาธารณชน
6. การกำหนดประเด็นหรือหัวข้อในการสำรวจ
7. ขั้นตอนการสำรวจ
 - ความถี่ในการสำรวจ
 - การกำหนดกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
 - วิธีการเลือกตัวอย่าง
 - ระยะเวลาการสำรวจ
 - การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - การสรุปผล
 - ทีมงานที่ใช้

- งบประมาณ
- อื่น ๆ

8. วิธีการเผยแพร่สู่สาธารณชน และการติดตามผล

9. ความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์

- ด้านการให้ความสำคัญในการนำเสนอ
- ด้านรูปแบบการนำเสนอ
- ด้านเทคนิคการรายงานข่าวโพล

* ความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

* ความตรงไปตรงมาในการรายงาน

* การใช้แหล่งข้อมูล

* อื่น ๆ

10. ความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์

11. อุปสรรค ปัญหา และข้อจำกัดในการสำรวจสาธารณมติ

12. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการรายงานข่าวโพล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (Depth Interview)
สำหรับผู้รับผิดชอบการรายงานข่าวโพล

การวิจัยเรื่อง “แนวนโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพล กับทัศนคติจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล”

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวนโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพลจากสำนักต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

แนวคำถาม

1. ชื่อ-สกุล
2. ตำแหน่ง/หน้าที่รับผิดชอบ
3. หนังสือพิมพ์
4. แนวนโยบายในการรายงานข่าวโพล
 - ความถี่ในการนำเสนอ
 - การให้ความสำคัญในการนำเสนอ
 - การกำหนดรูปแบบในการนำเสนอ
 - อื่น ๆ
5. ปัจจัยในการพิจารณาคัดเลือกข่าวโพลมานำเสนอ
 - ความมีชื่อเสียง หรือความน่าเชื่อถือของสำนักโพล
 - ประเด็นหัวข้อน่าสนใจ มีคุณค่าข่าว
 - เป็นนโยบายที่ต้องปฏิบัติ
 - อื่น ๆ
6. หลักการ และวิธีการพาดหัว ความน่า และการรายงานข่าวโพล
7. การใช้ข้อมูลจากโพล
 - การระบุข้อมูลพื้นฐาน
8. อุปสรรค ปัญหา และข้อจำกัดในการรายงานข่าวโพล
9. ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการรายงานข่าวโพล
10. มีนโยบายที่จะทำโพลเองหรือไม่ เพราะอะไร

แบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิจัยเรื่อง “แนวนโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพล กับทัศนะจากแหล่งจัดทำและผู้อ่านโพล”

1. หนังสือพิมพ์ 1).ไทยรัฐ 2).มติชน 3).ผู้จัดการ

2. ฉบับวันที่ _____

3. ชื่อเรื่อง _____

4. แหล่งจัดทำโพล 1).ดุสิตโพล 2).เอแบคโพล 3).กรุงเทพโพล

5. ประเด็นหัวข้อโพล

1).การเมือง 2).เศรษฐกิจ 3).สังคม

4).สิ่งแวดล้อม 5).การศึกษา 6).สาธารณสุข

7).วิทยาศาสตร์ 8).วัฒนธรรม 9).อื่นๆ

6. การให้ความสำคัญในการนำเสนอ

1).หน้าแรก 2).หน้าใน 3).ประกอบข่าวอื่น

4).อื่นๆ

7. รูปแบบการนำเสนอ

1).ข่าว 2).รูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ข่าว

รายงานพิเศษ/สัปดาห์ บทสัมภาษณ์ สารคดี คอลัมน์ประจำ บทความ

8. ข้อมูลพื้นฐานที่ควรระบุ

- 1). ชื่อแหล่งจัดทำโพล
- 2). ประชากรกลุ่มเป้าหมาย
- 3). จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- 4). วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง
- 5). คำถามที่ใช้สอบถามความคิดเห็น
- 6). วิธีเก็บข้อมูล
- 7). สถานที่และบริเวณที่เก็บตัวอย่าง
- 8). ช่วงเวลาที่ทำการสำรวจ
- 9). การระบุจำนวนผู้ตอบสำหรับคำถามบางข้อที่ตอบโดยตัวอย่างบางส่วน
- 10). จำนวนผู้ตอบคำถามที่ใช้สรุปผลการสำรวจ
- 11). การระบุค่าทางสถิติ เช่น ความคลาดเคลื่อน ความเชื่อมั่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม สำหรับกลุ่มผู้อ่านข่าวโพล

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง "แนวนโยบายและวิธีปฏิบัติในการรายงานข่าวโพล กับทัศนยะจากแหล่งจัดทำ" ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ในการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ให้ถูกต้อง เทียงตรง และสอดคล้องกับความต้องการ และการใช้ประโยชน์ของผู้อ่าน

คำแนะนำ กรุณาทำเครื่องหมาย **X** หรือ **✓** ใน หน้าคำตอบที่ตรงความจริงมากที่สุด หรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

แบบสอบถามมีทั้งหมด 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้อ่าน
- ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
- ตอนที่ 3 ความต้องการและความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพล
- ตอนที่ 4 ความเชื่อถือและความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพล
- ตอนที่ 5 การใช้ประโยชน์ของผู้อ่านจากการรายงานข่าวโพล
- ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการรายงานข่าวโพล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้อ่าน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย **X** หรือ **✓** ใน หน้าคำตอบที่ตรงความจริงมากที่สุด หรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. เพศ

- 1).ชาย 2). หญิง

2. อายุ

- 1). ต่ำกว่า 20ปี 2). 20-30 ปี
 3). 31-40 ปี 4). 41-50 ปี
 5). สูงกว่า 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

- 1). ประถมศึกษา 2.) มัธยมศึกษา
 3). ปวช. 4). ปวส. หรืออนุปริญญา
 5).ปริญญาตรี 6). สูงกว่าปริญญาตรี
 7). อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

4. อาชีพ

- 1). นักการเมือง 2). นักธุรกิจ เจ้าของกิจการ
 3). นักศึกษา 4). อาชีพอิสระ ผู้ใช้แรงงาน พ่อค้า-แม่ค้า
 5). ครู อาจารย์ 6). ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อการรายงานข่าวโพลของผู้อ่าน

พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ	ความบ่อยในการเปิดรับสื่อ				
	บ่อยที่สุด (5)	ค่อนข้าง บ่อย (4)	ปานกลาง (3)	ค่อนข้าง น้อย(2)	น้อยมาก (1)
1). ท่านเคยรับทราบการรายงานข่าวโพลจากสื่อมวลชน ต่อไปนี้ มากน้อยอย่างไร					
- หนังสือพิมพ์					
- วิทยุ					
- โทรทัศน์					
- นิตยสาร					
- อินเทอร์เน็ต					
2). ปกติท่านสนใจติดตามการรายงานข่าวโพล บ่อยครั้งเพียงใด					
3). รูปแบบการนำเสนอข่าวโพลแบบใดที่ท่านเคย ติดตามรับรู้จากสื่อต่าง ๆ					
- ข่าว					
- รูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ข่าว					
4). ประเด็นหรือหัวข้อข่าวโพลที่ท่านสนใจติดตามเปิดรับ					
- การเมือง					
- เศรษฐกิจ					
- สังคม					
- สิ่งแวดล้อม					
- การศึกษา					
- สาธารณสุข					
- วิทยาศาสตร์					
- วัฒนธรรม					

พฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อ	ความบ่อยในการเปิดรับสื่อ				
	บ่อยที่สุด (5)	ค่อนข้าง บ่อย (4)	ปานกลาง (3)	ค่อนข้าง น้อย(2)	น้อยมาก (1)
5). สำนักโพลที่ท่านติดตามเปิดรับ					
- ดุสิตโพล					
- เอเชียโพล					
- กรุงเทพโพล					
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย					
- ศูนย์วิจัยจุฬาฯ					
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ความต้องการและความคาดหวัง

ความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพล	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1). ท่านต้องการให้มีการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ในรูปแบบต่อไปนี้ มากน้อยอย่างไร - ข่าว - สกู๊ป หรือรายงานพิเศษ - บทความ - บทสัมภาษณ์					
2). ท่านต้องการรับทราบเนื้อหาจากการรายงานข่าวโพลในประเด็นต่อไปนี้ อย่างไร - การเมือง - เศรษฐกิจ - สังคม - สิ่งแวดล้อม - การศึกษา - สาธารณสุข - วิทยาศาสตร์ - วัฒนธรรม					
3). ท่านต้องการให้ผู้จัดทำเลือกทำโพลในหัวข้อที่ทันสมัย และตรงกับกระแสสังคม					
4). ท่านต้องการรายละเอียดในการนำเสนอข่าวโพลมากกว่านี้					
5). ท่านต้องการให้กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจกว้างขวางกว่านี้					
6). ท่านต้องการให้นำเสนอข่าวโพลอย่างตรงไปตรงมา และมีความเที่ยงตรงมากกว่านี้					

ความคาดหวังต่อการรายงานข่าวโพล	ระดับความคาดหวัง				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7). ท่านต้องการให้ผู้รายงานมีความรู้เกี่ยวกับการทำโพลมากกว่านี้					
8). ท่านต้องการให้นำเสนอข่าวโพลบ่อยกว่านี้					
9). ท่านต้องการให้นำหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญโดยนำเสนอเป็นข่าวหน้าหนึ่งมากกว่านี้					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ความเชื่อถือและความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพล

- ความเชื่อถือ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย **X** หรือ **✓** ในช่องว่างตามตำแหน่งของระดับความรู้สึกของท่านที่มีต่อการรายงานข่าวโพล โดยมีระดับความรู้สึกระหว่าง 1-5 มีจุดกึ่งกลางอยู่ที่ 3 โดย 5 หรือ 4 มีลักษณะค่อนข้างไปทางบวกมากขึ้นตามลำดับ ส่วน 1 หรือ 2 เป็นความรู้สึกค่อนข้างไปทางลบมากขึ้นตามลำดับ

	5	4	3	2	1	
มีประโยชน์						ไม่มีประโยชน์
ถูกต้อง						ผิดพลาด
สมบูรณ์						ไม่สมบูรณ์
เป็นกลาง						ลำเอียง
น่าสนใจ						ไม่น่าสนใจ
น่าอ่าน						ไม่น่าอ่าน
ทันสมัยทันกระแส						ไม่ทันสมัยไม่ทันกระแส
เข้าใจง่าย						เข้าใจยาก
มีความสำคัญ						ไม่มีความสำคัญ
มีผลกระทบต่อสังคม						ไม่มีผลกระทบต่อสังคม
เพลิดเพลิน						น่าเบื่อ
ใกล้ตัว						ไกลตัว
มีสาระ						ไร้สาระ
ได้ความรู้						ไม่ได้ความรู้
น่าเชื่อถือ						ไม่น่าเชื่อถือ
หัวข้อหลากหลาย						จำเจ ซ้ำซาก
คุ้มค่า						สิ้นเปลือง
มีคุณค่าข่าว						ไม่มีคุณค่าข่าว
เรื่องส่วนรวม						เรื่องส่วนตัว
หนักสมอง						เบาสมอง

- ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพล	ระดับความพึงพอใจ/เห็นด้วยในแต่ละประเด็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1). ท่านพอใจต่อการรายงานข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ในแง่ สม่ำเสมอ เพียงใด					
2). ท่านพอใจรูปแบบการนำเสนอในลักษณะต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด - รูปแบบข่าว - รูปแบบที่ไม่ใช่ข่าว					
3). ท่านพอใจในประเด็นข่าวโพลต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด - การเมือง - เศรษฐกิจ - สังคม - สิ่งแวดล้อม - การศึกษา - วิทยาศาสตร์					
4). หัวข้อรายงานข่าวโพลที่ผ่านมา ท่านพอใจในแง่ความ ทันสมัย ตรงกับกระแสสังคม เพียงใด					
5). ท่านพอใจในความสมบูรณ์ และรายละเอียดในการ นำเสนอข่าวโพล เพียงใด					
6). ท่านพอใจแหล่งจัดทำโพลต่อไปนี้ เพียงใด - ดุสิตโพล - เอแบคโพล - กรุงเทพโพล - ศูนย์วิจัยกสิกรไทย - ศูนย์วิจัยจุฬาฯ					

ความพึงพอใจต่อการรายงานข่าวโพล	ระดับความพึงพอใจ/เห็นด้วยในแต่ละประเด็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7). ท่านพอใจกับจำนวนตัวอย่าง และวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการทำโพล ที่ผ่านมาอย่างไร					
8). ท่านพอใจในความชัดเจนของการให้แหล่งข่าวในการรายงานข่าวโพล ที่ผ่านมาเพียงใด					
9). ท่านพอใจในการใช้ภาษาที่เหมาะสมในการรายงานข่าวโพลที่ผ่านมาเพียงใด					
10). ท่านพอใจกับการใช้ภาพประกอบ/ตารางในการรายงานข่าวโพลที่ผ่านมา เพียงใด					
11). ท่านพอใจกับการให้ความสำคัญในการนำเสนอโพลของหนังสือพิมพ์ ที่ผ่านมาเพียงใด					
12). ท่านพอใจกับลักษณะการพาดหัวในข่าวโพลที่นำเสนอทางหนังสือพิมพ์ อย่างไร					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของผู้อ่านจากการรายงานข่าวโพล

การใช้ประโยชน์จากการรายงานข่าวโพล	ระดับการใช้ประโยชน์				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1). อ่านเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของ สถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน					
2). อ่านเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ					
3). อ่านเพื่อรับทราบความคิดเห็นของคนในสังคม					
4). อ่านให้รู้เพื่อใช้เป็นหัวข้อในการสนทนา					
5). เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
6). อ่านเพื่อความบันเทิง พักผ่อน ฆ่าเวลา					
7). อ่านเพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการทำรายงาน					
8). อ่านเพื่อใช้เป็นความรู้รอบตัว					
9). อ่านเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการติดตามข่าวสารการเมือง ปัจจุบัน					

ภาคผนวก ข.

หัวข้อโพลที่สำนักโพลแต่ละแห่งทำการสำรวจ
และหัวข้อโพลที่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับรายงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อการสำรวจของสวนดุสิตโพล ประจำปี 2542

ลำดับที่	วัน เดือน ปี	ชื่อเรื่อง
1	8 มกราคม	"เด็ก" มอง "การเมือง" "สังคม" "เศรษฐกิจ" ไทย "วันนี้" อย่างไร?
2	10 มกราคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ กรณี "การวางระเบิด" / การชูวางระเบิด
3	13 มกราคม	"5 วิธี ติดตามการอภิปรายไม่ไว้วางใจ" ในทัศนะของ "นักการเมือง"
4	15 มกราคม	ที่สุดของ "ครู / อาจารย์" ในทัศนะของ "นักเรียน / นักศึกษา"
5	16 มกราคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ "การอภิปรายไม่ไว้วางใจ"
6	19 มกราคม	"ตำรวจ" คิดอย่างไร? กรณี "ระเบิด"
7	27 มกราคม	ที่สุดของการอภิปรายไม่ไว้วางใจ วันแรก (27 มกราคม จนถึงเวลา 20.30 น)
8	28 มกราคม	"ประชาชนที่ติดตามการอภิปรายไม่ไว้วางใจ" ไว้วางใจ "รมต.มหาดไทย" หรือไม่?
9	29 มกราคม	"ประชาชนที่ติดตามการอภิปรายไม่ไว้วางใจ" ไว้วางใจ "รมต.คมนาคม" หรือไม่?
10	30 มกราคม	การอภิปรายไม่ไว้วางใจในสายตา "ประชาชน"
11	1 กุมภาพันธ์	ผลจาก "การอภิปราย ไม่ไว้วางใจ" ในทัศนะ "ประชาชน"
12	12 กุมภาพันธ์	"ชีวิตคู่" ของ "คนไทย" ทำอย่างไร? จึงจะเป็น "ชีวิตรัก"
13	19 กุมภาพันธ์	"พระภิกษุ" กับ "โทรศัพท์มือถือ"
14	20 กุมภาพันธ์	การตัดสินใจใช้เทคโนโลยี "ข้อมูลสื่อประสม"
15	28 กุมภาพันธ์	"คนไทย" คิดอย่างไร? กับ "การแต่งงานระหว่างเรียนระดับอุดมศึกษา"
16	5 มีนาคม	"คนไทย" กับ "ความหวังใย" พุทธศาสนานี้
17	11 มีนาคม	"ความหนักใจ" ของ "ส.ส." ในวันนี้
18	15 มีนาคม	เศรษฐกิจไทย จะเป็นอย่างไร? เมื่อ พ.ร.บ.ล้มละลายผ่านสภา
19	16 มีนาคม	"เงินกู้มีชาว่า" 53,000 ล้านบาท จะถึงมือประชาชนได้อย่างไร?
20	17 มีนาคม	"หัวอก" "คนเล่นหุ้น"
21	18 มีนาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ "คนพิการ"
22	21 มีนาคม	บทเรียนของความขัดแย้ง กับ ความเชื่อมั่นทางการเมือง
23	22 มีนาคม	"ประชาชน" คิดอย่างไร? กับ "การทำประชาพิจารณ์"
24	22 มีนาคม	ความปลอดภัยของ "ห้างสรรพสินค้า" ในสายตา "ประชาชน"
25	24 มีนาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กรณี : แต่งตั้ง "จอมพลถนอม" เป็น "นายทหารพิเศษ"
26	1 เมษายน	องค์การทางธุรกิจกับการเตรียมรับการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ
27	5 เมษายน	"ทางออก" ของ "การเมืองไทย" วันนี้
28	9 เมษายน	"คำสอน" ของ "คนสูงอายุ"
29	12 เมษายน	คนไทยคิดอย่างไร? กับ "วันสงกรานต์"

ลำดับที่	วัน เดือน ปี	ชื่อเรื่อง
30	20 เมษายน	“คนไทย” คิดอย่างไร? กรณี “ดร.ศุภชัย” กับ “ผอ.องค์การการค้าโลก”
31	20 เมษายน	ธุรกิจ “อาบ อบ นวด” เมืองหลวง
32	21 เมษายน	หัวอกนักเรียน / ผู้ปกครอง ที่สมัครเรียนต่อระดับ “อุดมศึกษา”
33	26 เมษายน	ประชาชนคิดอย่างไร? กรณี : การประชุมประท้วงของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต
34	27 เมษายน	เจาะข้อมูล “การประชุมมุมมอง”
35	1 พฤษภาคม	หัวอกแรงงานไทย ในยุค IMF
36	2 พฤษภาคม	หัวอก “ผู้ปกครอง / นักเรียน” ผู้ที่สอบเอ็นทรานซ์
37	8 พฤษภาคม	บทเรียนของ “เอ็นทรานซ์” (ปฏิกริยาหลังประกาศผลแล้ว)
38	21 พฤษภาคม	“โงงเลือกตั้ง สท.ปากน้ำ” บทเรียนสำหรับประชาชน
39	24 พฤษภาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ “การลดดอกเบี้ยเงินฝาก”
40	2 มิถุนายน	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ “พันธมิตรรัฐบาลไทย”
41	3 มิถุนายน	“ข่าว” อะไร? ที่ประชาชน “ชอบ” และ “เบื่อ”
42	4 มิถุนายน	ใช้บริการแท็กซี่อย่างไร? จึงจะปลอดภัย
43	6 มิถุนายน	“นักการเมือง” “ข้าราชการ” “ดารา” “นักร้อง” “นักกีฬา” แบบใด? ที่ควรเป็นแบบอย่างของ “เยาวชน” และ “ประชาชน”
44	10 มิถุนายน	ปัญหาของประเทศไทย ในสายตา “นักเรียน / นักศึกษา”
45	15 มิถุนายน	“รัฐมนตรี” กับ “การพ้นจากตำแหน่ง”
46	16 มิถุนายน	อยากได้ “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ” แบบไหน?
47	20 มิถุนายน	“ส.ส. ลูกพรรค” แบบไหน? ที่ทำให้ “พรรคการเมืองเสื่อม”
48	21 มิถุนายน	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ “การใช้นามสกุล”
49	23 มิถุนายน	เจาะใจ “เด็กที่เคยอยู่ในเหตุการณ์” ทะเลาะวิวาท
50	25 มิถุนายน	3 ที่สุดของ “ยาเสพติด”
51	1 กรกฎาคม	1 ปี 6 เดือน “รัฐบาลชวน”
52	4 กรกฎาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ “ส.ส.ย้ายพรรค”
53	5 กรกฎาคม	“ปรับ ครม.” อย่างไร? จึงจะถูกใจประชาชน
54	7 กรกฎาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ “ส.ส.ที่อยากเป็นรัฐมนตรี”
55	14 กรกฎาคม	นักศึกษาคิดอย่างไร? กรณี “การฆ่าชิงคนรัก” (ศึกษากรณีเหตุการณ์จริง)
56	15 กรกฎาคม	การศึกษานำร่อง กรณี : รถไฟฟ้ามหานคร
57	16 กรกฎาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กรณี “โรงไฟฟ้าราชบุรี”
58	17 กรกฎาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กรณี “ความใจร้าย” ใน “สังคมไทย” วันนี้
59	20 กรกฎาคม	เมื่อพูดถึง “พรรคการเมืองไทยแต่ละพรรค” ในวันนี้ ประชาชนจะคิดถึงอะไร?
60	20 กรกฎาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ “ค่าโทรศัพท์พื้นฐาน”

ลำดับที่	วัน เดือน ปี	ชื่อเรื่อง
61	21 กรกฎาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กรณีความขัดแย้งระหว่าง “เลขาส่วนตัว ดร.ไตรรงค์” กับ “น.ส.พ.ไทยโพสต์”
62	24 กรกฎาคม	ประชาชนคิดอย่างไร กับ การซื้อ ไม่ซื้อ “เครื่องบินอัลฟาเจ็ต”
63	29 กรกฎาคม	“ครู / นักเรียน / ผู้ปกครอง” คิดอย่างไร? กับ “การกวดวิชา”
64	31 กรกฎาคม	“ร้านขายของชำ” ใน “ยุคเงินมีयाซาว่า”
65	5 สิงหาคม	เครื่องดื่มบำรุงกำลังในสายตา “ผู้ดื่ม”
66	6 สิงหาคม	“คนไทย” กับ บรูไนเกมส์
67	8 สิงหาคม	ประชาชนหวังอะไร? กับ “ทหารไทย” วันนี้
68	11 สิงหาคม	“แม่” คิดอย่างไร? กับ “การเลี้ยงดูลูกให้เป็นนักการเมืองที่ดี”
69	27 สิงหาคม	“ความสุข” ของคนไทยที่ “ไผ่ผืน” ในวันนี้
70	27 สิงหาคม	“น้ำมันขึ้นราคา” “ผู้ใช้น้ำมัน” จะแก้ปัญหาอย่างไร?
71	29 สิงหาคม	“ธนาคารพาณิชย์” ในสายตาประชาชนที่กำลังใช้บริการ
72	30 สิงหาคม	นักศึกษาคิดอย่างไร? กรณี “นักศึกษาชายตัว”
73	31 สิงหาคม	“สถานการณ์ทางการเมืองไทย” ในสายตาประชาชนวันนี้
74	2 กันยายน	หัวอก “พ่อแม่” ที่มี “ลูกสาว” กรณี “นักศึกษาชายตัว”
75	4 กันยายน	การเมืองไทยวันนี้
76	18 กันยายน	เสียงบ่น “คนใช้น้ำมัน”
77	30 กันยายน	“คนไทย” กับ “การอ่านหนังสือ”
78	3 ตุลาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กรณี “นักศึกษาพม่าจับตัวประกัน”
79	4 ตุลาคม	หัวอก “คนถูกน้ำท่วม”
80	8 ตุลาคม	10 ทางรอดของ “รัฐบาลชวน”
81	13 ตุลาคม	“14 ต.ค.” ในสายตาของ “คน 2 ยุค”
82	23 ตุลาคม	ประชาชน “ต่างวัย” คิดอย่างไร? กับ “วันออกพรรษา”
83	26 ตุลาคม	คนในแวดวงธนาคารคิดอย่างไร? กรณี “ธนาคารกรุงไทย”
84	27 ตุลาคม	ความคิดเห็นของผู้ชุมนุมประท้วง กรณี “มันสำปะหลัง”
85	29 ตุลาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กรณี “มือบ่มมันสำปะหลัง กับ สุนัขตำรวจ”
86	30 ตุลาคม	บทบาทของพรรคร่วมรัฐบาล กรณี การวิจารณ์การทำงานของรัฐบาล
87	31 ตุลาคม	“กทม. ยุคผู้ว่าพิจิตต” ในสายตาประชาชน
88	5 พฤศจิกายน	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ “การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล”
89	10 พฤศจิกายน	โหมโรง “การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล”
90	11 พฤศจิกายน	“นักศึกษาไทย” สมัยนี้ ในสายตาประชาชน
91	12 พฤศจิกายน	“แรงงานต่างด้าว” ในสายตาประชาชน
92	14 พฤศจิกายน	ความสับสนของ “คนกรุงเทพฯ”

ลำดับที่	วัน เดือน ปี	ชื่อเรื่อง
93	17 พฤศจิกายน	2 ปี “รัฐบาลชวน”
94	21 พฤศจิกายน	“วันลอยกระทง” ในสายตาประชาชน
95	23 พฤศจิกายน	“คนไทย” มอง “คนต่างชาติ” อย่างไร?
96	24 พฤศจิกายน	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ “การแถลงผลงานของนายกฯ ชวน”
97	25 พฤศจิกายน	การแก้ปัญหา “นักศึกษาฆ่าตัวตาย”
98	26 พฤศจิกายน	ประชาชนคิดอย่างไร? กับข่าวการตอบโต้ระหว่าง “ฝ่ายรัฐบาล” กับ “ฝ่ายค้าน”
99	27 พฤศจิกายน	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ “ปัญหาภาพลามกในอินเทอร์เน็ต”
100	30 พฤศจิกายน	“5 ความในใจ” ของ “ผู้ติดเชื้อโรคเอดส์”
101	4 ธันวาคม	“ชีวิตนี้เราจะทำอะไรเพื่อในหลวง” สรุปผล (ครั้งที่ 1)
102	9 ธันวาคม	“คนไทย กับรัฐธรรมนูญ” ในสายตา “ผู้ที่เกี่ยวข้องกับรัฐศาสตร์”
103	14 ธันวาคม	ประชาชนจะได้อะไร? จากการอภิปรายไม่ไว้วางใจครั้งนี้
104	15 ธันวาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ “การอภิปรายไม่ไว้วางใจ” “เปรียบเทียบระหว่างนายกชวน กับ พล.อ.ชวลิต”
105	16 ธันวาคม	“ประทับใจ” และ “เบื่อ” อะไร? จากการอภิปรายไม่ไว้วางใจ
106	17 ธันวาคม	การอภิปรายไม่ไว้วางใจในทัศนะของคนในแวดวงธนาคาร
107	17 ธันวาคม	ความกลัวของคนไทย กรณี Y2K ในปี ค.ศ.2000
108	18 ธันวาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กับ “เกมการเมือง ในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ”
109	18 ธันวาคม	“ประชาชน” ไว้วางใจ “รัฐบาล” หรือไม่?
110	19 ธันวาคม	สรุปการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล
111	20 ธันวาคม	ประชาชนจะได้อะไร? จาก “การอภิปรายไม่ไว้วางใจ”
112	21 ธันวาคม	ประชาชนเชื่อ “ใบประกอบวิชาชีพครู” จะช่วยให้คุณภาพการศึกษาไทยดีขึ้น
113	29 ธันวาคม	ที่สุดแห่งปี 2542
114	29 ธันวาคม	“ดารานักร้อง” ที่สุดแห่งปี 2542
115	29 ธันวาคม	“นักกีฬา” ที่สุดแห่งปี 2542
116	29 ธันวาคม	“นักการเมือง” ที่สุดแห่งปี 2542
117	30 ธันวาคม	“ประชาชน” อยากให้ “หยุดปัญหาอะไร?” ในปี 2000
118	30 ธันวาคม	ปีใหม่ 2543 ประชาชนอยากได้อะไร? จาก “นักการเมือง” “10 นักการเมืองไทย ที่ประชาชนอยากปลดลงปีใหม่ด้วย”
119	30 ธันวาคม	“ความคาดหวัง – สมหวัง – ผิดหวัง ของคนไทย” ในปี 2000

หัวข้อการสำรวจของเอแบคโพล ประจำปี 2542

ลำดับที่	วัน เดือน ปี	ชื่อเรื่อง
	ด้านการเมือง	
1	4 – 9 กุมภาพันธ์	บุคคลสำคัญทางการเมือง 2475 ในความทรงจำของประชาชน
2	10 – 12 กุมภาพันธ์	ประชาชนคิดอย่างไร? ต่อบทบาทของฝ่ายค้านหลังอภิปรายไม่ไว้วางใจ 3 รัฐมนตรี
3	15 – 16 มีนาคม	การใช้เงินกู้ 5.3 หมื่นล้านบาทของรัฐบาลในสายตาประชาชน
4	31 มีนาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? ต่อมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล
5	31 มีนาคม – 1 เมษายน	สำรวจภาพลักษณ์ของคุณชวน หลีกภัย ในสายตาประชาชน
6	5 – 25 เมษายน	รัฐบาลในการแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน
7	7 – 8 พฤษภาคม	การเลือกตั้งผู้อำนวยการ องค์การการค้าโลก (WTO)
8	19 – 22 สิงหาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? ต่อกระแสเรียกร้องให้รัฐบาลยุบสภาในขณะนี้
9	23 – 25 สิงหาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? หลังศาลตัดสินสั่งให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครสมุทรปราการเป็นโมฆะ
10	2 – 4 กันยายน	ลักษณะของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีที่ประชาชนต้องการ
11	13 – 15 กันยายน	รัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหาสันติภาพในติมอร์ตะวันออก
12	26 – 30 กันยายน	จับตาเลือกตั้ง ส.ท.ปากน้ำ
13	2 – 3 ตุลาคม	กลุ่มนักศึกษาพม่าบุกยึดสถานทูตพม่าประจำประเทศไทย
14	13 – 14 ตุลาคม	ทรรศนะของกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลต่อประเด็นสำคัญทางเศรษฐกิจและการเมือง
15	25 – 26 ตุลาคม	ความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ภายหลังจากเหตุการณ์ผู้ต้องสงสัยค้าซีดีเถื่อนเป็นคนใกล้ชิดนายกรัฐมนตรี
16	1 – 4 พฤศจิกายน	การรักษาความมั่นคงของประเทศในสายตาประชาชน
17	1 – 6 พฤศจิกายน	2 ปีรัฐบาลนายกชวน ประชาชนพอใจอะไรและยังไม่พอใจอะไร
18	24 – 27 พฤศจิกายน	วิสัยทัศน์ของผู้นำประเทศปี 2000 ในสายตาประชาชน
19	29 – 30 พฤศจิกายน	ประชาชนคิดอย่างไร? ต่อกรณีปัญหาบ้านพัก 3 หลังริมเขื่อนศรีนครินทร์
20	9 – 10 ธันวาคม	ความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชน ในช่วงโค้งสุดท้ายก่อนการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล
21	15 – 17 ธันวาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กับการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล 3 วันที่ผ่านมา
22	12 พฤศจิกายน - 22 ธันวาคม	โครงการสร้างโรงแยกก๊าซธรรมชาติของรัฐในอำเภอจะนะ
23	25 มกราคม 2543	ปฏิบัติการเข้าช่วยเหลือตัวประกันที่โรงพยาบาลราชบุรี

ลำดับที่	วัน เดือน ปี	ชื่อเรื่อง
1	ด้านสังคม	
	19 – 20 กุมภาพันธ์	เพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของเยาวชนไทย
	9 – 11 มีนาคม	มาตรการบรรเทาผลกระทบทางอากาศในถนน 3 สาย ของ กทม.
	20 – 22 เมษายน	วัยรุ่นไทยกับการใช้ห้องสนทนาบนอินเทอร์เน็ต (Chat Room)
	21 – 25 กันยายน	ทิศทางการในความสนใจของประชาชน
2	18 – 23 ตุลาคม	ความเครียดของคนเมืองกรุง
	23 – 25 ธันวาคม	สุดยอดแห่งความประทับใจด้านกีฬาและบันเทิงของประชาชนในปี 2542
	ด้านเศรษฐกิจ	
	17 – 19 กันยายน	ปัญหาน้ำมันขึ้นราคาในสายตาประชาชน
	1 กันยายน - 21 ตุลาคม	เสนอโครงการวิจัย “สัญญาณเตือนภัยทางเศรษฐกิจ” และ โพลเศรษฐกิจเรื่องสำรวจสภาวะเศรษฐกิจครัวเรือนของประชาชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อการสำรวจของกรุงเทพโพล ประจำปี 2542

ลำดับที่	วัน เดือน ปี	ชื่อเรื่อง
1	9 – 13 มกราคม	วิถีชีวิตคนกรุง ปี 2542
2	30 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์	ประชาชนได้อะไรมากจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจครั้งนี้
3	12 – 15 กุมภาพันธ์	ความคิดเห็นของคนกรุงที่มีต่อสนามกอล์ฟการรถไฟ
4	5 – 10 มีนาคม	กระแสความศรัทธาของสังคมที่มีต่อวัดพระธรรมกาย
5	27 – 30 มีนาคม	มุมมองของประชาชนต่อการแก้ไขปัญหาค้า/แม่ค้า หาบเร่ แผงลอย ในกรุงเทพมหานคร
7	8 – 9 เมษายน	ส่วย หาบเร่ แผงลอย : สำรวจกลุ่มพ่อค้า/แม่ค้า หาบเร่ แผงลอย ในกรุงเทพมหานคร
8	25 – 29 เมษายน	สถานภาพของรัฐบาลในปัจจุบัน
9	17 – 20 พฤษภาคม	ภาพพจน์ของสหรัฐอเมริกาในสายตาคนไทย
10	8 – 10 มิถุนายน	ความรู้สึกรักของพุทธศาสนิกชนต่อวัดพระธรรมกาย และสถาบันสงฆ์
11	23 – 25 มิถุนายน	เพศที่สามกับสื่อ
12	9 – 14 กรกฎาคม	ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล
13	17 – 23 กรกฎาคม	ผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันที่มีต่อผู้ประกอบการ
14	6 – 10 สิงหาคม	พฤติกรรมการใช้จ่ายของวัยรุ่น
15	24 – 27 สิงหาคม	ยุบหรือไม่แล้วจะมา
16	23 – 26 สิงหาคม	การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
17	9 – 12 กันยายน	สังคมคาดหวังอะไรมากจากนักร้อง นักแสดง
18	23 – 25 กันยายน	ปัญหาสารพิษในผัก
19	16 – 19 ตุลาคม	ความนิยมในการรับชมรายการโทรทัศน์
20	30 ตุลาคม - 2 พฤศจิกายน	รถไฟฟ้าขึ้นหรือไม่
21	5 – 6 พฤศจิกายน	การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลชุดปัจจุบัน
22	21 – 23 พฤศจิกายน	ประชาชนคิดอย่างไร? กับหลักสูตรภาคพิเศษเพื่อนักการเมือง
23	1 – 3 ธันวาคม	ทางออกของรัฐบาลในการแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว
24	17 ธันวาคม	ประชาชนคิดอย่างไร? กับการอภิปรายไม่ไว้วางใจ
25	24 ธันวาคม	รัฐบาลกับการอภิปรายไม่ไว้วางใจ
26	19 – 21 ธันวาคม	ภาพสะท้อนค่านิยมไทย
27	26 – 27 ธันวาคม	ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้ง ส.ว.

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์มติชน
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 ถึง 31 ธันวาคม 2542

วันเดือนปี	ชื่อเรื่อง	แหล่งโพล		
		ดุสิต	เอแบค	กรุงเทพ
16 มกราคม	โพลวันครู นักเรียนอนุบาลขอเลิกตี	3		
18 มกราคม	ผลการสำรวจโพล ร่างพรบ.การศึกษาแห่งชาติ	3		
24 มกราคม	โพลเอแบคชูชวน นายกษ อี๊ก		3	
28 มกราคม	โพลชี้ คนเชื่อข้อมูลฝ่ายค้านเกินคาด		3	
28 มกราคม	ดุสิตโพลชี้รัฐบาล-ฝ่ายค้านสู้	3		
29 มกราคม	2โพลตั้งให้กำกึ่งสนั่น-เฉลิม	3	3	
30 มกราคม	โพลชื่นชมวันนอร์เป็นประธานเจ๋งสุด		3	
30 มกราคม	โพลชี้ชุมชนพร้อมมีส่วนร่วมประเมินร. รัฐต้องจัดการศึกษาคนพิการแต่แรกเกิด	3		
2 กุมภาพันธ์	โพลสวนดุสิตชี้รัฐติดลบ 2.46%	3		
11 กุมภาพันธ์	โพลเอแบคชูเปรม ทำคุณให้ชาติ		3	
20 กุมภาพันธ์	โพลระบุพระไม่ควรใช้มือถือ	3		
21 กุมภาพันธ์	นศ.แต่งงานระหว่างเรียน โพล94%ค้าน ชี้วุฒิกวายังไม่พร้อม	3		
1 มีนาคม	ดุสิตโพลระบุคนคาใจวัตรธรรมกาย	3		
2 มีนาคม	อดีตผู้สมัครวุฒิสภา โพลค้านนิรโทษฯ 43		3	
15 มีนาคม	โพลชี้ฝ่ายค้านก้าวร้าว-อาฆาต		3	
16 มีนาคม	โพลมั่นใจศก.ไทย หลังผ่านกม.ล้มละลาย		3	
29 มีนาคม	โพลชี้คนเชื่อนายกน้อยลง		3	
1 เมษายน	โพลไม่เชื่อแผนกระตุ้นเศรษฐกิจ		3	
3 เมษายน	โพลสำรวจคะแนนนิยม ชวนวบหมดลายนักปชต.		3	
13 เมษายน	โพลชี้พิษศก. ทำคนเบื่อสงกรานต์	3		
26 เมษายน	เอแบคโพลชี้คนแข็งแก่วุจริต ค้านเปลี่ยนรบ.กลางวิกฤตประเทศ		3	
1 พฤษภาคม	แรงงานอยากได้ค่าจ้างเพิ่ม	3		
5 มิถุนายน	กรุงเทพโพลชี้ภาพพจน์สหรัฐตกสุดขีด			3
6 มิถุนายน	โพลชี้รมต.ฉาวสอบตก สนั่น-กร-ป็อกติดไฟ		3	
11 มิถุนายน	โพลนร.-นศ.ชี้โกงกิน ปัญหาหนักของประเทศ	3		
17 มิถุนายน	โพลวาดภาพรวมรพว.ศึกษาฯ คนใหม่	3		

วันเดือนปี	ชื่อเรื่อง	สำนักโพล		
		ดุสิต	เอแบค	กรุงเทพ
19 มิถุนายน	กรุงเทพโพลให้จับสีก แจชชยบุญลยชื้อที่ 967 ไร่			3
5 กรกฎาคม	โพลชื้อส.ส.ย้ายพรรคไม่มีจุดยืน	3		
6 กรกฎาคม	โพลอยากได้รมต.ชื้อสตัย	3		
22 กรกฎาคม	โพล 52% กระทบปชป.	3		
22 กรกฎาคม	โพล52% กระทบภพพจนปชป. สพช.อ้างโพลหนุนขายโรงไฟฟ้าราชบุรี	3	3	
1 สิงหาคม	โพลชื้อร้านชื้อว่ห่วยตัววัดผลงบฯ มียาชาว่า	3		
7 สิงหาคม	โพล70%ให้ขายหุ้นบางจากคนไทย		3	
23 สิงหาคม	เอแบคโพลไม่เห็นด้วยยุบสภา		3	
2 กันยายน	โพล28.8% ชื้อรับ.เงาทงเลือกใหม่	3		
9 กันยายน	เอแบคโพลสำรวจผู้ว่าทม.สม้ยหน้าใจลิว จำลอง-สุดารัตน์-อภิสิทธิ์ห่าง		3	
17 กันยายน	โพลไม่เห็นด้วยสงทหารไทย		3	
27 กันยายน	โพลชื้อคนกรุง50%ไม่เชื้อค่านักการเมือง		3	
5 ตุลาคม	โพลชื้อคนกรุงไม่ฮิตกินผักปลอดสารพิษ			3
14 ตุลาคม	ชื้อคนไทยไม่ลี้ม 14 ตุลา	3		
16 ตุลาคม	โพลชาวกรุงหนุนรัฐอยู่ครบเทอม ปชป.พรรคยอดนิยม-ไทยรักไทยจัดิด		3	
18 ตุลาคม	97%ให้ชื้อชื้อยคินเงินส.ส.	3		
28 ตุลาคม	โพลคนท.ชื้อกรม.ชวนเลื่อม		3	
31 ตุลาคม	โพลหนุนตั้ง-กร จื้อสอบกรุงไทยไปรงใส	3		
1 พฤศจิกายน	คนกรุงปล้มตร.โจ สุดารัตน์-จำลอง-สมัครจ้อควผู้ว่า	3		
6 พฤศจิกายน	โพลชื้อคนกรุงหนุนฝ้ายค่านชักฟอกรัฐบาล	3		
7 พฤศจิกายน	เอแบคโพลให้เปลี่ยนตัวธารินทร์		3	
8 พฤศจิกายน	ปชป.ไม่สนโพลชยม แย้มปรับกรม.หลังผ่านศึกไม่ไว้วางใจ		3	
11 พฤศจิกายน	โพลชื้อชาวบ้านสนใจติดตามศึกเชื้อด	3		
12 พฤศจิกายน	โพลเฉียด100% ต้านนศ.ถ่ายนู้ด	3		
18 พฤศจิกายน	โพล 2 ปีรัฐบาลคะแนนตก	3		
25 พฤศจิกายน	โพลชื้อชาวบ้านพอใจชวนแถลงผลงาน ฝ้ายค่านแย้มแจกตุ๊กตาทองแพ้น้	3		

วันเดือนปี	ชื่อเรื่อง	สำนักโพล		
		ดุสิต	เอแบค	กรุงเทพ
27 พฤศจิกายน	กท.โพลเห็นด้วยเปิดหลักสูตรรัฐศาสตรพิเศษ เพื่อนักการเมือง			3
27 พฤศจิกายน	ดุสิตโพลชี้ศึกน้ำลายฝ้ายค้าน-รบ.แค่เกม	3		
29 พฤศจิกายน	โพลไม่มั่นใจนักการเมืองแก้ศก.ได้		3	
12 ธันวาคม	เด็กปชป.บูร์ ะวังฟ้อง รบ.ยืมรับเอแบคโพล 51%หนุน บริหารต่อ		3	
16 ธันวาคม	โพลศึกชกฟอกวันแรก ชวนทิ้งจิวห่าง	3		
17 ธันวาคม	นานาพรรคชนะ ประชาชนไม่ไว้ใจเสธ.หนั้น	3	3	
18 ธันวาคม	โพลเอแบคชี้ข้อมูลอภิปรายเดิมๆ	3	3	
19 ธันวาคม	โพลไม่มั่นใจภาคราชการรับมือ Y2K	3		
19 ธันวาคม	กท.โพลชี้เสธ.หนั้นแจ่มไม่เคลียร์	3		3
20 ธันวาคม	ชวนสอบผ่าน ธารินทร์สู้สี่ สั่นสอบตก	3	3	
21 ธันวาคม	โพลชี้ไม่มั่นใจผู้สมัครส.ว.		3	
24 ธันวาคม	โพลเอแบคค้านตั้งโรงแยกก๊าซจะนะ		3	
27 ธันวาคม	โพลเอแบคสำรวจสุดยอดดารา-นักร้องปี42		3	
รวม		35	31	5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 ถึง 31 ธันวาคม 2542

วันเดือนปี	ชื่อเรื่อง	แหล่งโพล		
		ดุสิต	เอแบค	กรุงเทพ
5 กุมภาพันธ์	โพลระบุมต.ตอบไม่ตรงประเด็น			3
20 กุมภาพันธ์	โพลด้านพระใช้มือถือแนะนำสงฆ์สละทางโลก	3		
2 มีนาคม	โพลให้นายกฯสนใจปัญหาส.43		3	
15 มีนาคม	โพลระบุส.รัฐบาลมีคุณธรรมชี้ฝ่ายค้าน		3	
18 มีนาคม	คนไม่มั่นใจผลเงินกู้มีชาว่า		3	
22 มีนาคม	โพลอยากได้รมต.ชื่อสัตย์	3		
3 เมษายน	กท.โพลเชียร์ส.ฝ่ายค้าน			3
4 เมษายน	โพลทีมชวนศรัทธา-เสียม		3	
7 เมษายน	โพลชี้คนหนายปัญหาการเมือง	3		
22 กรกฎาคม	ต้องแปรรูปรัฐวิสาหกิจ โพลระบุคนไทยต้องการหลายการผูกขาด		3	
22 กรกฎาคม	ดุสิตโพลชี้เพราะคนหลงอำนาจ	3		
26 กรกฎาคม	โพลระบุคนไม่พอใจผลงานรัฐบาล			3
2 สิงหาคม	โพลสำรวจเงินกู้มีชาว่า	3		
6 สิงหาคม	เอแบคโพลชี้คนเชื่อชาวตกเขียว		3	
8 สิงหาคม	โพลระบุประชาชนค้านชื่ออัลฟาเจต		3	
10 สิงหาคม	โพลประชาชนพอใจทหาร	3		
5 กันยายน	โพลระบุอยากได้ชวนเป็นนายกฯ		3	
5 ตุลาคม	โพลชี้ชื่อไร้ สุขุมพันธ์	3	3	
10 ตุลาคม	โพลชี้ปัญหาน้ำมันแพงสำคัญอันดับ3	3		
14 ตุลาคม	โพลชี้คนไทยยังฝังใจ14ตุลาฯ	3		
19 ตุลาคม	ดุสิตโพลให้ชาวยุชยคืนเงินเดือน	3		
7 พฤศจิกายน	ธารินทร์จ่อยศรัทธาเสียมโพลระบุเบอร์1ชักพอก	3		
8 พฤศจิกายน	เอแบคโพลปลดธารินทร์คนกรุง51.2%		3	
16 พฤศจิกายน	ธารินทร์ทรุดลงไปอีกเมื่อสวนดุสิตโพลตอกย้ำ	3		
19 พฤศจิกายน	โพลชี้รัฐบาลชวนผลงานตก	3		
26 พฤศจิกายน	ชี้คนกรุงพอใจการแถลงผลงาน	3		
30 พฤศจิกายน	เอแบคโพลวิสัยทัศน์ปี2000		3	

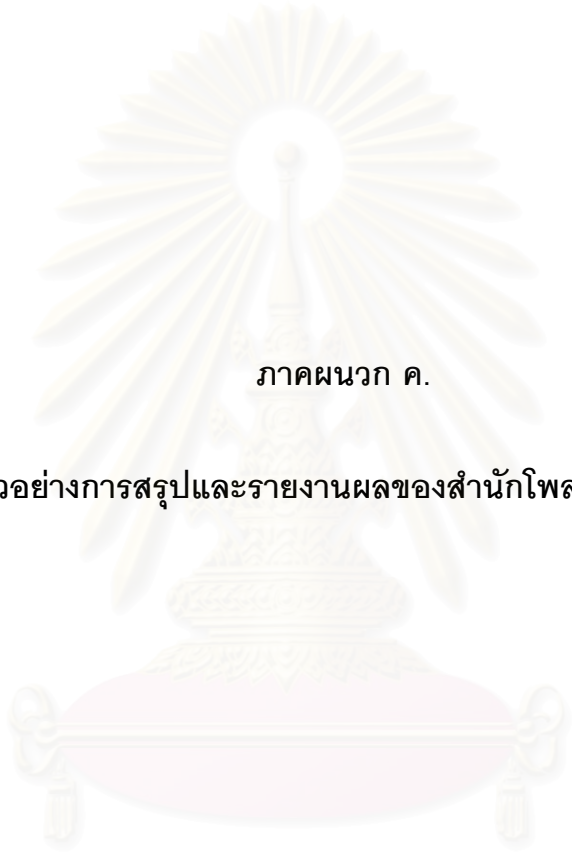
วันเดือนปี	ชื่อเรื่อง	แหล่งโพล		
		ดุสิต	เอแบค	กรุงเทพ
17 ธันวาคม	โพลชี้เสธ.หน้ันครองแถมป้ณาเบือ	3		
19 ธันวาคม	โพลให้ชวนเป็นขวัญใจชาวบ้าน			3
19 ธันวาคม	สวนดุสิตโพลให้รัฐบาลชนะฉิวเฉียด	3		
20 ธันวาคม	โพลชี้เสธ.หน้ัน-ธารินทร์สอบตก ชพน.บ้บปรับครม.	3		
26 ธันวาคม	กท.โพลสำรวจให้ปรับครม.			3
31 ธันวาคม	สวนดุสิตโพลให้ชวนยอดนิยม	3		
รวม		18	11	5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าวโพลของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 ถึง 31 ธันวาคม 2542

วันเดือนปี	ชื่อเรื่อง	แหล่งโพล		
		ดุสิต	เอแบค	กรุงเทพ
18 มกราคม	คนกรุงเบื่อชวนเห่ทักษิณ			3
29 มกราคม	โพลชี้คนเชื่อ-ไม่เชื่อ เหตุกำลังเสถ.หนักตอบไม่เคลียร์	3	3	
17 มีนาคม	โพลชี้คนกลัวเงินกู้มีชาว่า โดนคอร์ปชั่นไม่ถึงประชาชน	3		
23 มีนาคม	ชี้กทม.อ่อนประชาสัมพันธ์ห่วงอันตราย	3		
6 เมษายน	โพลชี้ประชาชนระอานำรัฐกิจ	3		
1 พฤษภาคม	โพลชี้ผู้ใช้แรงงานเบื่อการเมือง	3		
3 มิถุนายน	โพลชี้พันธมิตรรัฐบาลแก้ปัญหาไม่ได้	3		
9 สิงหาคม	ดุสิตโพลระบุทหารมาแรง ลุยยาบ้าแจ้ง	3		
12 สิงหาคม	ดุสิตโพลสะท้อนหัวอกแม่ ไม่อยากให้ลูกเล่นการเมือง	3		
2 กันยายน	คนกรุงเชียร์รัฐบาลเงาทักษิณ	3		
27 กันยายน	เอแบคชี้คนกรุงเบื่อข่าวการเมือง พุดเชื่อถือไม่ได้		3	
16 ตุลาคม	โพลชี้คนเรียกร้องยุบสภา		3	
28 ตุลาคม	คนกทม.เลิกคบชวน เขียร์ฝ่ายค้านชักฟอก		3	
27 ตุลาคม	สวนดุสิตโพลเตือนภัยรัฐบาลปัญหาKTB คนเสื่อมศรัทธา64%	3		
18 พฤศจิกายน	โพลชี้ในวันรัฐบาลยิ่งเสื่อม แก่ศก.-ทุจริตไม่ได้	3		
22 พฤศจิกายน	โพลชี้คนกรุงเบื่อพวกเขาเล่นประทัด ต้นเหตุทำงานลยกระทงกร่อย	3		
16 ธันวาคม	โพลยกชวชนักพุด แต่ไม่ค่อยมีเหตุผล	3		
20 ธันวาคม	รบ.-ฝ่ายค้านแย่งพอกัน ประชาชนเบื่อ 90%ไม่ฟัง	3		
21 ธันวาคม	โพลไม่เชื่อเลือกตั้งวุฒิจะบริสุทธิ์		3	
รวม		14	5	1

ภาคผนวก ค.

ตัวอย่างการสรุปและรายงานผลของสำนักโพลแต่ละแห่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* โพลชุมชนทั่วประเทศ

(จำนวน 2 แผ่น)

สวนดุสิตโพล

ฝ่ายข่าวการเมือง

จาก ผศ.สุชม เฉลยทรัพย์

โทร.6689342,2439051 – 5 ต่อ 1124

01-6120320 01-9394692

<http://www.dusit.ac.th>

ทำอย่างไร ? จึงจะแก้ปัญหาการชุมนุมประท้วงได้

สถานการณ์ "การชุมนุมประท้วงรัฐบาล" ขณะนี้เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสังคมในแทบทุกส่วนและต้องมีการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน "สวนดุสิตโพล" สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จึงได้ระดมความคิดเห็นของ ผู้ชุมนุมประท้วง ตำรวจรักษาการ สื่อมวลชน และ ประชาชนทั่วไป ในกรุงเทพฯและปริมณฑล รวมทั้งสิ้น 2,268 คน (ผู้ชุมนุมประท้วง 825คน 36.38% ตำรวจรักษาการ 257 คน 11.33% สื่อมวลชน 74 คน 3.26% และประชาชน 1,112 คน 49.03%) โดยสำรวจระหว่างวันที่ 27 - 28 กรกฎาคม 2543 สรุปผลได้ดังนี้

5 วิธีการแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงในทัศนะของ "ผู้ชุมนุมประท้วง"

อันดับที่ 1 รัฐบาลต้องแก้ไขอย่างจริงจังทุกกรณี	37.81%
อันดับที่ 2 ให้หยุดการสร้างเงื่อนไข	22.64%
อันดับที่ 3 ควรจ่ายเงินชดเชยให้กับผู้ที่เดือดร้อน	15.92%
อันดับที่ 4 นายกฯควรลงมาเจรจากับผู้ชุมนุม	10.45%
อันดับที่ 5 ควรยุบสภา	9.70%
* อื่น ๆ ศึกษาผลกระทบของการก่อสร้าง, เปิดประตูระบายน้ำเพื่อการเกษตร ฯลฯ	3.48%

5 วิธีการแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงในทัศนะของ "ตำรวจรักษาการ"

อันดับที่ 1 ให้รัฐบาลลงมาแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	39.37%
อันดับที่ 2 ทั้งสองฝ่ายเจรจาประนีประนอม/พบกันครึ่งทาง	37.56%
อันดับที่ 3 ให้กลับไปชุมนุมที่บ้านหรือที่ต่างจังหวัดของตัวเอง/ กลับไปทำมาหากิน	6.78%
อันดับที่ 4 ยุบสภาเลือกตั้งใหม่	5.88%
อันดับที่ 5 ชี้แจงให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับผลเสียหายของประเทศชาติ	5.43%
* อื่น ๆ ใช้มาตรการเด็ดขาดจัดการพวกม็อบ, จัดสถานที่ให้อยู่ใน ขอบเขตที่สมควร ฯลฯ	4.98%

5 วิธีการแก้ไขปัญหการชุมนุมประท้วงในทัศนะของ "สื่อมวลชน"

อันดับที่ 1	เปิดเจรจาเพื่อให้ตกลงกันด้วยดีทั้งสองฝ่าย/แก้ด้วยเหตุผล	48.10%
อันดับที่ 2	ตรวจสอบข้อเท็จจริงถึงความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับ	24.05%
อันดับที่ 3	พยายามทำความเข้าใจทั้ง 2 ฝ่ายอย่างละเอียดและจริงจัง	15.19%
อันดับที่ 4	รัฐบาลควรยุบสภา	6.34%
อันดับที่ 5	ควรชี้แจงเหตุผลต่างๆ โดยตรงกับชุมชนเพื่อเป็นการแสดงความจริงใจและตั้งใจในการแก้ไขปัญหา	3.79%
	* อื่น ๆ ใช้วิธีเด็ดขาด, กระจายความเจริญสู่ชนบท ฯลฯ	2.53%

5 วิธีการแก้ไขปัญหการชุมนุมประท้วงในทัศนะของ "ประชาชนทั่วไป"

อันดับที่ 1	รัฐออกมาเจรจาและเร่งแก้ไขโดยด่วน/จริงใจ/จริงจัง	39.93%
อันดับที่ 2	แก้ไขที่ต้นเหตุตามความเดือดร้อนแบบสันติวิธี	21.22%
อันดับที่ 3	รัฐทำตามข้อคดกลงของผู้ชุมนุม	19.06%
อันดับที่ 4	ตรวจสอบถึงผลกระทบที่ได้รับตามข้อเรียกร้องว่ามีข้อมูลมากเพียงใด	10.43%
อันดับที่ 5	ให้ยุบสภา	5.76%
	* อื่น ๆ แก้ปัญหาความยากจนทุกพื้นที่/ ให้จังหวัดเป็นผู้แก้ปัญหา ฯลฯ	3.60%

เรียน บรรณาธิการข่าวการเมือง

จำนวน 5 แผ่น

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

เสนอผลสำรวจ ภาคสนาม เรื่อง

**“สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งแบบใหม่
และความต้องการนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาของประเทศ
: กรณีศึกษากลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร”**

โดย สำนักวิจัยเอแบคโพลล์

ที่มาของโครงการ

ในโอกาสที่สภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ชุดปัจจุบันกำลังจะหมดวาระลงในไม่ช้า และการเลือกตั้งครั้งใหม่กำลังจะมาถึง พรรคการเมืองต่าง ๆ ได้เร่งรณรงค์หาเสียงเตรียมการเลือกตั้งที่กำลังจะมีขึ้น โดยเฉพาะการชูประเด็นเกี่ยวกับนโยบายในการแก้ไขปัญหาของประเทศ จึงสมควรที่จะประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการเลือกตั้ง และความต้องการเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ในทัศนะของประชาชน

สำนักวิจัยเอแบค-เคเอสที อินเทอร์เน็ตโพลล์ หรือเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จึงได้ทำการสำรวจภาคสนามหาข้อมูลเชิงสถิติศาสตร์ เพื่อสะท้อนความคิดเห็นของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อประเด็นดังกล่าว ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักวิจัยฯ จึงได้จัดส่งอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และพนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลลงพื้นที่เป้าหมายเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักวิชาการด้านระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่
2. เพื่อสำรวจความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับนโยบายเร่งด่วนที่ต้องการแก้ไขปัญหาของประเทศในด้านต่าง ๆ
3. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบุคคลที่ต้องการให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจของกลุ่มบุคคลในสถาบันการเมือง หน่วยงานราชการ ต่าง ๆ และองค์กรเอกชนต่าง ๆ ดำเนินการทางการเมืองให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและการปฏิรูปการเมืองของประเทศ
2. เป็นข้อมูลให้ผู้ที่สนใจศึกษาลึกซึ้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องนี้ต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

โครงการสำรวจภาคสนามของสำนักวิจัยเอแบค-เคเอสซีอินเตอร์เนตโพลล์ หรือเอแบคโพลล์ในครั้งนี้ เรื่อง "สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้งแบบใหม่ และความต้องการนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาของประเทศ : กรณีศึกษากลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร" ดำเนินโครงการสำรวจระหว่างวันที่ 28 กันยายน - 7 ตุลาคม 2543

ประเภทของการสำรวจวิจัยครั้งนี้คือ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

กลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ ประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิแบ่งกลุ่ม (stratified cluster sampling) ในการเลือกตัวอย่าง และใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบ quota sampling โดยให้มีลักษณะตัวแปรสอดคล้องกับลักษณะของที่ได้จากการทำสำมะโน กระจายไปตามเขตปกครองต่าง ๆ ทั้ง 50 เขตของกรุงเทพมหานคร

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 2,131 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การสัมภาษณ์จากภาคสนาม

ความคลาดเคลื่อนจากการกำหนดตัวอย่าง (Margin of error) อยู่ที่ร้อยละ ± 3

ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดก่อนนำเข้าวิเคราะห์งบประมาณที่ใช้เป็นของมหาวิทยาลัย

ผลสำรวจที่ค้นพบ

จากการพิจารณาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าร้อยละ 50.4 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 49.6 เป็นเพศชาย ซึ่งร้อยละ 33.4 อยู่ในช่วงอายุ 20 - 29 ปี ร้อยละ 26.8 อายุ 30 - 39 ปี ร้อยละ 16.3 อายุ 40-49 ปี ร้อยละ 10.1 อายุเกินกว่า 50 ปี และร้อยละ 8.4 อายุต่ำกว่า 20 ปี

ระดับการศึกษา ร้อยละ 38.3 สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า ร้อยละ 26.3 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย ร้อยละ 22.3 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 10.6 สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือ ปวส. และร้อยละ 2.5 สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

รายละเอียดประเด็นการสำรวจแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุ "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อพรรค(ปาร์ตี้ลิสต์)"

ลำดับที่	ความรู้ความเข้าใจ	ร้อยละ
1	เข้าใจชัดเจน	29.2
2	เข้าใจยังไม่ชัดเจน	70.8
	รวม	100.0

ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุ "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต"

ลำดับที่	ความรู้ความเข้าใจ	ร้อยละ
1	เข้าใจชัดเจน	56.8
2	เข้าใจยังไม่ชัดเจน	43.2
	รวม	100.0

ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุความต้องการนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาของประเทศด้าน "เศรษฐกิจ"

ลำดับที่	นโยบายเร่งด่วนด้าน "เศรษฐกิจ" ที่ต้องการ	ร้อยละ
1	แก้ปัญหาเรื่องน้ำมัน /พลังงานราคาแพง	20.4
2	กระจายรายได้/แก้ปัญหาความยากจน	18.6
3	แก้ปัญหาค่าครองชีพ/สินค้าราคาแพง	16.2
4	ควบคุมระบบการเงิน/สถาบันการเงินให้มีเสถียรภาพมั่นคง	15.2
5	แก้ปัญหาการว่างงาน/ส่งเสริมอาชีพ	12.9
6	แก้ปัญหาราคาพืชผลเกษตรตกต่ำ	3.5
7	สนับสนุนการส่งออก/แก้ปัญหาการขาดดุล	3.4
8	นโยบายเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น ลดภาษี กระตุ้นการออม จัดหาแหล่งเงินทุน ฯลฯ	9.8
	รวม	100.0

ตารางที่ 4 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุความต้องการนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาของประเทศด้าน "สังคม"

ลำดับที่	นโยบายเร่งด่วนด้าน "สังคม" ที่ต้องการ	ร้อยละ
1	แก้ปัญหายาเสพติด/ยาบ้า	53.8
2	ลดปัญหาอาชญากรรม	7.3
3	ปฏิรูประบบการศึกษา	7.1
4	แก้ปัญหาการจราจร/รถติด	7.1
5	แก้ปัญหาให้แก่คนยากจน/คนด้อยโอกาสที่ขมขื่นเรียกกร้อง	6.1
6	เสริมสร้างคุณภาพชีวิต/ความเป็นอยู่ของประชาชน	5.4
7	พัฒนาคุณธรรม/จริยธรรม/คุณภาพของคน	3.0
8	นโยบายด้านสังคมอื่น ๆ เช่น พื้นฟูสิ่งแวดล้อม ชุมชนแออัด ช่วยเหลือเด็ก/สตรี/คนชรา ฯลฯ	10.2
	รวม	100.0

ตารางที่ 5 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุความต้องการนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาของประเทศด้าน "การเมือง"

ลำดับที่	นโยบายเร่งด่วนด้าน "การเมือง" ที่ต้องการ	ร้อยละ
1	ลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน	52.3
2	พัฒนาคุณภาพของพรรคการเมือง/ให้ดำเนินงานการเมืองอย่างสร้างสรรค์	14.6
3	พัฒนาคุณภาพ/คุณธรรม/จิตสำนึกของนักการเมือง	14.1
4	แก้ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้ง/การซื้อสิทธิขายเสียง	6.1
5	สนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	5.6
6	นโยบายการเมืองอื่น ๆ เช่น เปลี่ยนแปลงรัฐบาลชุดปัจจุบัน กำจัดอำนาจอิทธิพลมืดทางการเมือง ฯลฯ	7.3
	รวม	100.0

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุ ความต้องการบุคคลที่เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไป ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - ตุลาคม 2543 (เว้นเดือนสิงหาคม) (เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบระบุมาเอง)

ลำดับที่	บุคคลที่ต้องการให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไป	มิถุนายน ร้อยละ	กรกฎาคม ร้อยละ	กันยายน ร้อยละ	6 ตุลาคม ร้อยละ
1	พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร	40.5	27.4	37.4	29.9
2	นายชวน หลีกภัย	33.8	23.8	22.5	19.6
3	นายกร ทวีรังสี	4.7	1.8	3.5	3.6
4	นายบรรหาร ศิลปอาชา	3.3	0.7	0.8	0.9
5	พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	0.7	0.8	1.1	0.9
6	คนอื่น ๆ เช่น นายสุวัจน์ นายอภิสิทธิ์ นายประจวบ เป็นต้น	3.9	8.1	6.3	4.8
7	ไม่มีความเห็น	13.1	37.4	28.4	40.3

จากตารางเปรียบเทียบค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่เดือนมิถุนายน - ตุลาคม ที่ผ่านมามีความเกี่ยวข้องกับความ ต้องการของกลุ่มตัวอย่างต่อบุคคลที่เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไป พบว่า สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุความต้องการต่อ นายชวน หลีกภัย ลดลงตามลำดับ (ร้อยละ 33.8 ร้อยละ 23.8 ร้อยละ 22.5 และร้อยละ 19.6) ในขณะที่สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ระบุความต้องการต่อ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ก็ลดลงจากการสำรวจเมื่อ 1 - 2 สัปดาห์ก่อนเช่นกัน และเป็นไปในลักษณะของการแกว่งตัวขึ้นลงอย่างรวดเร็ว (ร้อยละ 40.5 ร้อยละ 27.4 ร้อยละ 37.4 และร้อยละ 29.9)

ประเด็นที่น่าสนใจคือ ช่วงห่างของค่าร้อยละระหว่าง พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ กับนายชวน หลีกภัย ลดลงเหลือประมาณร้อยละ 10 จากเดิมที่เคยสำรวจในเดือนกันยายนมีความห่างกันประมาณร้อยละ 15

และที่สำคัญ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.3 ระบุไม่มีความเห็นในเรื่องนี้ ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดเท่าที่เคยสำรวจมา อาจเป็นผลมาจากภาพลักษณ์ในทางลบที่มีต่อนักการเมืองที่มีการโอนหุ้น / ถือหุ้นต่าง ๆ / และ ปัญหาคอร์ปชั่นในกลุ่ม นักการเมือง ขณะนี้

ผู้ขับขี้อักรยานยนต์กับการปฏิบัติตามกฎจราจร

ระเบียบวิธีการสำรวจ

การสำรวจภาคสนามใช้วิธีการกลุ่มตัวอย่าง 2 ขั้นตอน (Two-Stage Sampling) คือ

ในขั้นแรก กลุ่มเขตปกครองกรุงเทพมหานครมา 20 เขต ได้เขตต่าง ๆ คือ

คลองเตย คลองสาน ดุสิต ท่งครุ ธนบุรี บางกอกน้อย บางแค บางซื่อ บางบอน
บึงกุ่ม ปทุมวัน พระโขนง ยานนาวา ลาดกระบัง ลาดพร้าว วัฒนา สะพานสูง
สายไหม หนองจอก และหลักสี่

ขั้นที่สอง กลุ่มผู้ขับขี้อักรยานยนต์แบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยสอบถาม

ผู้ขับขี้อักรยานยนต์ทั่วไป ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่ใช้จักรยานยนต์

ในการเดินทาง ส่งของ ติดต่อธุรกิจ และอื่น ๆ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 994 คน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์สอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ขับขี้อักรยานยนต์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎจราจร การให้เปอร์เซ็นต์แก่ตำรวจที่จับรถผิดกฎจราจรแบบสอบถามที่ใช้มี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและถูกสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเรื่อง “ผู้ขับขี้อักรยานยนต์กับการปฏิบัติตามกฎจราจร”

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 6 - 7 กันยายน 2543

วันที่เผยแพร่ผลการสำรวจ : เสาร์ที่ 9 กันยายน 2543

โดย ศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลล์

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

<http://www.bu.ac.th/poll>

โทร. 350-3500 ต่อ 527

สรุปผลการสำรวจ

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป เป็นชาย ร้อยละ 85.0 เป็นหญิงร้อยละ 15.0 สำเร็จการศึกษาระดับประถมหรือมัธยมศึกษา ร้อยละ 57.6 ระดับปวช.หรือปวส. ร้อยละ 21.1 ปริญญาตรีและสูงกว่าร้อยละ 19.7 ประกอบอาชีพส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 39.7 นอกนั้นเป็นพนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับราชการ เจ้าของกิจการ ค้าขาย นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน เป็นต้น
2. เมื่อสอบถามถึงการขับรถผิดกฎจราจรในสัปดาห์ที่ผ่านมา (ก่อนวันสัมภาษณ์) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 54.0 ตอบว่าไม่เคย ร้อยละ 42.3 ตอบว่าเคยบางครั้ง ร้อยละ 3.7 ตอบว่าเคยบ่อยมาก
3. เมื่อสอบถามถึงเคยได้รับใบสั่งจากตำรวจในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (ก่อนวันสัมภาษณ์) หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.5 ตอบว่าไม่เคย ร้อยละ 43.3 ตอบว่าเคย 1-2 ครั้ง ร้อยละ 9.6 ตอบว่าเคย 3-4 ครั้ง และร้อยละ 7.1 ตอบว่าเคยได้รับมากกว่า 4 ครั้ง
4. สำหรับข้อหาในการทำผิดกฎจราจรนั้น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 21.8 ไม่สวมหมวกกันน็อค ร้อยละ 18.7 ขับรถซิกขวา ร้อยละ 15.6 ขับรถฝ่าไฟแดง ร้อยละ 12.5 ขับรถสวนทางหรือขับย้อนศร ร้อยละ 11.9 ฝ่าฝืนป้ายจราจร
5. การแก้ปัญหาของผู้ขับขี่จักรยานยนต์เมื่อถูกตำรวจระบุว่าทำผิดกฎจราจร ร้อยละ 26.6 ให้สินบนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยไม่ไปเสียค่าปรับที่โรงพัก ร้อยละ 21.4 รับใบสั่งและไปเสียค่าปรับที่โรงพัก ร้อยละ 9.0 รับใบสั่งมาแต่ให้คนรู้จักไปดำเนินการให้
6. สินบนที่ผู้ขับขี่จักรยานยนต์จ่ายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ร้อยละ 65.2 ตอบว่าจ่าย 100 บาท/ครั้ง ร้อยละ 29.2 จ่ายน้อยกว่า 100 บาท/ครั้ง และร้อยละ 5.7 จ่ายมากกว่า 100 บาท/ครั้ง
7. เมื่อถามว่าเห็นด้วยหรือไม่ที่มีการแบ่งเปอร์เซ็นต์ค่าปรับให้ตำรวจจราจร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46.8 ตอบว่าไม่เห็นด้วย ร้อยละ 17.9 ตอบว่าเห็นด้วย ร้อยละ 35.3 ไม่มีความเห็น
 - เหตุผลที่ไม่เห็นด้วย เช่น ทำให้มีการยึดเย็บข้อหา เข้มงวดเกินไป ระคมจับเพื่อทำเป่า เป็นต้น
 - เหตุผลที่เห็นด้วย เช่น เป็นสิ่งจูงใจแต่ขอให้จับเฉพาะรถที่ทำผิดจริง ๆ ส่วนแบ่งควรให้แก่ตำรวจชั้นประทวนเท่านั้น เป็นต้น
8. เมื่อสอบถามถึงสิ่งที่ผู้ขับขี่จักรยานยนต์คาดหวังมากที่สุดจากเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35.9 ตอบว่าไม่อยากให้รีดไถ ร้อยละ 31.5 อยากให้มีการอะลุ่มอล่วย ร้อยละ 26.7 ให้ตั้งข้อหาอย่างเป็นธรรม

ผลการสำรวจ

ตารางที่ 1 ข้อมูลประชากรศาสตร์

	จำนวน	ร้อยละ
เพศ :		
ชาย	845	85.0
หญิง	149	15.0
อายุ :		
15 - 25	323	32.5
26 - 35	376	37.8
36 - 45	184	18.5
มากกว่า 45 ปี	101	10.2
ไม่ระบุ	10	1.0
การศึกษา :		
ประถมศึกษา	278	28.0
มัธยมศึกษา	294	29.6
ปวช.	104	10.5
ปวส/อนุปริญญา	105	10.6
ปริญญาตรี	191	19.2
สูงกว่าปริญญาตรี	5	0.5
ไม่ระบุ	17	1.7
อาชีพ :		
รับราชการ	28	2.8
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	27	2.7
พนักงานเอกชน	182	18.3
เจ้าของกิจการ	42	4.2
รับจ้างทั่วไป	395	39.7
ค้าขาย	98	9.9
นักเรียน/นักศึกษา	175	17.6
แม่บ้าน	19	1.9
อาชีพอื่น ๆ	14	1.4
ไม่ระบุ	14	1.4

ตารางที่ 2 ในสัปดาห์ที่ผ่านมาท่านเคยขับรถผิดกฎจราจรมากน้อยแค่ไหน

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	537	54.0
เคย บางครั้ง	420	42.3
เคย บ่อยมาก	37	3.7

ตารางที่ 3 ใน 1 ปีที่ผ่านมาท่านเคยถูกตำรวจจราจรให้ใบสั่งฐานขับรถผิดกฎจราจรหรือไม่

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	393	39.5
เคย 1 - 2 ครั้ง	430	43.3
เคย 3 - 4 ครั้ง	95	9.6
เคยมากกว่า 4 ครั้ง	71	7.1
ไม่ระบุ	5	0.5

ตารางที่ 4 ถ้าเคย ท่านทำผิดกฎจราจรเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง

	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีใบขับขี่	77	7.7
ฝ่าไฟแดง	155	15.6
ฝ่าสีนป้ายจราจร	118	11.9
ขับรถสวนทาง (ขับย้อนศร)	124	12.5
ไม่สวมหมวกกันน็อค	217	21.8
ไม่มีป้ายทะเบียน	13	1.3
ไม่เสียภาษีป้ายวงกลม	28	2.8
ขับรถซิกซวา	186	18.7
เสียงดังผิดปกติ	53	5.3
อื่น ๆ	67	6.7

ตารางที่ 5 ท่านแก้ปัญหาในกรณีที่ตำรวจจราจรระบุว่าท่านทำผิดกฎจราจรอย่างไร

	จำนวน	ร้อยละ
รับใบสั่งและไปเสียค่าปรับที่โรงพัก	213	21.4
ให้เงินกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยไม่ต้องไปโรงพัก	264	26.6
รับใบสั่งมาแต่ให้คนรู้จักไปดำเนินการให้	89	9.0
อื่น ๆ	29	2.9
ไม่ระบุ	6	0.6

ตารางที่ 6 จำนวนเงินที่จ่ายให้ตำรวจต่อครั้ง

	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 100 บาท	77	29.2
100 บาท	172	65.2
มากกว่า 100 บาท	15	5.7

ตารางที่ 7 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่มีการแบ่งเปอร์เซ็นต์ค่าปรับให้ตำรวจจราจรเมื่อจับรถที่ทำผิดจราจร

	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	178	17.9
ไม่เห็นด้วย	465	46.8
ไม่มีความเห็น	351	35.3

ตารางที่ 8 สิ่งที่ท่านคาดหวังให้ตำรวจจราจรปฏิบัติต่อผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์มากที่สุดคืออะไร

	จำนวน	ร้อยละ
มีการอะลุ้มอล่วย	313	31.5
ตั้งข้อหาอย่างเป็นธรรม	265	26.7
ไม่รีดไถ	357	35.9
อื่นๆ	56	5.6
ไม่ระบุ	3	0.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวอรพรรณ สุนทรกัลมภ์ เกิดเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2511 ที่จังหวัดอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสัตตภัณฑ์ศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปีการศึกษา 2533 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2541

ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย